

מבחר עלונים

תולדות
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:53	05:31	05:15	04:00	ירושלים
05:49	05:27	05:16	04:14	בני ברק
05:49	05:27	05:14	04:03	חיפה
05:50	05:28	05:17	04:15	אשדוד
05:52	05:30	05:16	03:59	בית שמש
05:52	05:30	05:17	04:17	קרית גת
05:49	05:27	05:12	04:06	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-18!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם.

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה
פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com
או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לפעילות
'אאוחדים'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת כְּרָכִי "שֶׁבֶת טִישׁ" בַּהֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 382

פרשת תולדות, ב' בכסלו תש"פ

שֶׁבֶת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

אברֶהם הולִיד אֶת־יִצְחָק (כה, יט) - הולִיד ראִשִׁי תבות ומליצני הדור יצחק דומה לאברהם, כפרוש רש"י שְׁהִיה דומה לו. (מגדנות)

אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָה הוּא (כא, כ) - רבקה עמדה כנגד יצחק בזוית, וענתה אמן אחר תפלותיו. ורמז לזה, שראשי תבות אשתו כִּי עָקְרָה, בגימטריה צ"א כמנין אמן. (דברי ישראל)

וַתַּהַר רִבְקָה אֶשְׁתּוֹ (שם) - וַתַּהַר אוֹתִיּוֹת תוֹרָה, כפי שפרש רש"י שאין דומה תפלת צדיק כן צדיק לתפלת צדיק כן רשע. (מגדנות)

אִישׁ שָׂדֵה (כה, כז) - ראשי תבות ארור יהיה שמו, שופך דם האדם, והוא עשו. (רבנו אפרים)

אֶל־תֵּרֵד מִצְרַיִמָּה (כו, ב) - מפני שְׁהִיה יצחק עולה תמימה, כפי שפרש רש"י. ורמז לזה, שאם תוריד מהתבות יצחק כְּרִיאָתָהּ אֶת הַתְּבָה מִצְרַיִמָּה, ישארו 123 כמנין הוא עולה, שפני שהוא עולה לכן אל־תֵּרֵד. (מגדנות)

כַּמַּעֲט שִׁכְבַּת אֶחָד הַעַם (כו, י) - הוא אבימלך, כפי שפרש רש"י. ורמז לזה, שבת העם בגימטריה זה אבימלך. (מגדנות)

וַתִּכְהֶן עֵינָיו מֵרֵאָת (כז, א) - מביא רש"י שלשה טעמים מדוע כהו עינו של יצחק, בגלל העבודה זרה של נשי עשו, מפני שנכנסו לעיניו דמעות המלאכים, או כדי שיטל יעקב את הנרכות, ושלשתם מרמזים בתבת עין, ראשי תבות עקדה, נשי עשו, יעקב. (מגדנות)

גְּשֵׁה־נָא וְאִמְשֹׁד בְּנֵי הָאָתָה (כו, כא) - ראשי תבות גְּשֵׁה, נצנצה ביצחק רוח הקודש, שהנרכות גנובות מעשו, וזה בני אינו עשו אלא יעקב. (שער הפסוקים)

וְהָיָה כְּאִשׁוֹר תֵּרִיד (כו, מ) - מפרש רש"י, שכאשור יעברו ישראל על התורה ופרק עשו את עלו של יעקב. ורמז לזה, שאם תוריד מהתבות עשו איש צידה שהן בגימטריה 796 את תבת יעקב שהיא בגימטריה 182, ישארו 614, ונמצא עשו באחת יותר מתרתי מצות של ישראל שהן 613 מצות, ולכן יתגבר חילקה עשו על יעקב. (מגדנות)

סְפוּרִים בַּפָּרָשָׁה

ויקראו העגרים... ויעקב איש תם ישב אהלים (כו, כז)

בילדותו של רבי אליעזר מליז'נסק, התנהג בשוקבות ולא היו נפרים בו מעלותיו הרוחניות, אולם אביו הרבי ר' אלימלך אמר לבני ביתו להמתין בסבלנות עד שיגיע למצות. געת ההקנות לבר המצוה, קרא הרבי לחיט שהזמן לתפר את בגדי הנער, והורה לו מה לכוון בשעת התפירה. בשעת גזירת הבגד, אמר רבי אלימלך לחיט לומר 'הנני גוזר את כתפי הבגד בשביל הנער אליעזר, כדי שיגיע את כתפיו לעבודת הבורא יתברך שמו, ובשעת גזירת בתי הידים בקש ממנו לומר 'גוזר אני זאת על־מנת שאליעזר ירים ידיו רק לכבוד הבורא יתברך, וכן בשאר חלקי הבגד. כשהגיע יום הכניסה למצות והנער לבש את הבגד החדש והמקדש, ראו בלם את השנוי שחל בו בבת אחת ורוח של קדושה ורוממות אפפתו. לא ארכו הימים, ורבי אליעזר התפרסם בתורתו וקדושתו ורבים נאותו לאורו.

כך מספר גם על רבי זאב מזבזיז, בנו של המגיד רבי יחיאל־מייכל מזלוטשוב, שבנעורו לא היה נכר הבדל בינו לבין חבריו בני גילו. בהתקרב יום הכנסת הנער למצות, בקש המגיד מסופר הסת"ם שהכין לו את התפליון, להביא לו את ה'בתים' טרם הכנסת הפרשיות בהן. כשסיים הסופר את הכנת ה'בתים' והפרשיות, הביאם אל הרבי וכשהחזיק אותם, החל לבכות בדמעות שליש עד שהתמלאו ה'בתים' בדמעותיו, והפציר בתפלה לקב"ה לראות את בנו מתעלה בתורה ויראה. בסיומו, בקש הרבי מהסופר ליבש את בתי התפליון ולהכניס בהם את הפרשיות. ואמנם, לאחר שהבן התעטר בתפליון המקדשות, החלה רוח ה' לפעמו והוא השתנה כלבי הפר.

ויעתר לו ה' (כה, כא) - בתפוצר ונתפסים ונתפתה לו (רש"י)

שאל פעם רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד, מדוע מפרש רש"י שהקב"ה היה צריך להתפתות לתפלתו של יצחק? והסביר, שהרי עתיד היה אברהם אבינו לחיות מאה ושמונים שנה כמו יצחק, אלא שפטר חמש שנים קדם לכן כדי שלא יראה את נכדו עשו יוצא לתרבות רעה. ולכן המתין הקב"ה עד שיליד יצחק, כדי שלא לקצר את ימיו של אברהם, אולם מפני תפלותיו הרבות של יצחק, התפתה לו ונתתה לתפלתו, על־אף שעקב פן נפטר אברהם חמש שנים קדם לכן. והוסיף על כך רבי חיים רמז נפלא, כי התבות ויעתר לו ה' הן בגימטריה חמש שנים, לרמז שתפלתו של יצחק התקבלה, הגם שחייו של אברהם התקצרו בחמש שנים. פעם, בקר נכדו של רבי חיים זוננפלד אצל רבי אהרן קוטלר, ואמר לו את דבר החדוש הלז. השתומם רבי אהרן למשמע הפרוש הקולע, ומרב התפעלות התבטא ואמר "בטוחני שגימטריה כזו, ברוח הקודש נאמרה".

בא אחיה במרומה (כו, לה) - בהקמה (רש"י)

המומר דניאל תבולסון פגש פעם אדם שהתגורר והיה ליהודי פשוט. תמה הגר בפני המומר ושאל: "מדוע ירדתי מנכסי מאז התגורתי, ואלו אצלך ארע הדבר להפוך, ומאז המרת את דתך הצלחת בעסקיך?" השיב המומר: "כאשר התגורתי, נותרת עם ראש של נכרי ועם הצלחה של יהודי, ואלו אני נותרתי עם ראש תריף של יהודי אבל קבלתי את ההצלחה של הנכריים..."

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.00 צאת השבת 5.15 רבנו תם 5.53

לקבלת הגיליון והנחיות
או"מ: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמיו בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי' ...

היה היה

ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים

השכונה הקמישית בירושלים החדשה, היתה שכונת "מאה שערים", שפן קדמו לה השכונות "משכנות שאננים", "מחנה ישראל", "נחלת שבועה" ו"בית דוד", אלא שהיא היתה הגדולה שבכלן, המרוחקת והמפורסמת שבהן, ועד היום מתנוססת השכונה לתפארה במופצו וירושלים, ובה מסלטה ומשמנה שבירושלים של מעלה. יסוד השכונה היה בשנת תרל"ה, כאשר כמה מבני ירושלים הוותיקים התאגדו יחד להקמת שכונת מגורים רחבת ידים, כדי להקל ממצוקת הדיור בעיר העתיקה שהיתה נתונה למשפחה מצד בעלי הבתים הערבים שרדו ביהודים שוכרי דירותיהם. רעיון הקמת השכונה החדשה, הצליח מעבר למשער, וכבר עם יסוד השכונה נמנו עליה מאה ושבע עשרה משפחות מבני העיר, שהטו שכס ליסוד את השכונה החדשה, שהיתה נראית תחלה כעיר בתוך עיר מפני גדלה היחסי לאותם ימים. זכתה מאה שערים, וראש מיסודה היה אחד מגאוני ירושלים וצדיקה, הוא רבי זלמן בהר"ן, שבנה בפי בני ירושלים 'ר' זלמן ר' נחומס', על-שם אביו המקבל רבי נחום משדיק.

בראש חודש פסח תרל"ד, הוקמה האגודה לבנין השכונה, ומפני שבאותו שבוע קראו את פרשת תולדות, בה מוזר הפסוק "ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'", פנו את שם החברה "מאה שערים". לשכונה בקשו המיסדים לתת את השם רחובות, שאף הוא מוזר בפרשת תולדות בפסוק: "ויקרא שמה רחובות ויאמר ביעתה הרחוב ה' לנו ופרינו בארץ", אולם השם רחובות השתקע, ושם השכונה הוסב בשם החברה, "מאה שערים", עד היום הזה.

בשעה שהתכנסו המיסדים להקמת השכונה, הציעו לפניהם שני מגרשים רחבי ידים בשטחים השוממים שמחוץ לחומות העיר העתיקה. האחד בו הוקמה השכונה העתיקה, והמגרש השני המרובע פיוס בשם 'מגרש הרוסים', שגורש בידי משפחת הצאר הרוסי אלכסנדר השני. היו שצדדו ברכישת המגרש השני, שפן הוא היה קרוב יותר לדרך המלך והמקום לא היה פה שומם כמו המגרש הראשון, אולם ראשי המיסדים העדיפו את המגרש הראשון בו הוקמה השכונה, שפן מקומו היה בדרך המובילה לכלל המערבי, שריד בית מקדשנו ותפארתנו. הובאו הדברים לפני רבה של ירושלים, רבי מאיר אוירבך מקליש בעל "אמרי בינה", והוא פסק להם את פסוקו: "בייחודך מקדש המקום אשר יבחר ה' אלקינו לשוים שמו שם", מתי ירחק המקום? אם הוא 'מקדש', ומכאן שלא תרחיק את מקום מגוריך מן המקום אשר בחר ה' לשוים את שמו שם. התקבלה הצעתו של רבי מאיר, והמגרש עליו נבנתה השכונה, שכלל עשרים וחמשה אלף אמות מרובעות, נגאל בכסף מלא מידי הערבים בעלי המקום.

עוד בטרם הוקמה שכונת "מאה שערים", כבר נעשה שמוש בקרקע השכונה למטרת צדקה וחסד בהקמת בית נאמן בישראל, ומעשה שהיה כך היה. אחד מתלמידיו של רבי זלמן בהר"ן, שעוד זכה ללמד ולקבל תורה מפי רבי נחום משדיק עצמו, אביו של רבי זלמן, היה בחור יקר ערך בשם דב"ר. יראתו קדמה להקמתו, ומרב ענותנותו וצניעותו לא עמדו בני ירושלים על טיבו ומהותו, ולכן לפלא היה בעיניהם מדוע זכה הנער להקנות על שומעיו לקחו של רבי נחום, וסברו כי מן-הסתם חמל עליו הצדיק, שפן יתום היה מאביו ומאמו ולא היה לו גואל. אולם לאמתו של דבר, חבבו רבי נחום בגלל יראתו התמימה ומדת הצנע לכת שבו. לאחר פטירת רבי נחום, המשיך הנער לקבל תורה מפי רבי זלמן בנו של רבי נחום, וגדולה היתה שמחתו כאשר בשרו הנער על בואו בשעה טובה בקשרי שדוכין עם בת גילו. עברה תקופה ארבה מאז ארושיו, ועדין לא העמדה תפחו של הנער, שפן לא היה בידו מאומה להוצאות הנשואין, ומרב צניעותו ומדת הבשנות שבו, לא ספר על מחסורו לאיש.

כשפם רבי זלמן לבו לכך שחנתו של תלמידו מתעבבת, ועמד על נקלה על מצבו הקשה, נחלץ חיש מהר לעזרתו, שפן עסקו גדול היה רבי זלמן במצות, ובפרט במצות הצדקה והחסד. התועד רבי זלמן עם בן-דודו, שאף הוא נקרא בשם רבי זלמן, וכדי להבדיל ביניהם פנהו בשם 'ר' זלמן ר' יעקב ליב'ס, והם העלו במוחם רעיון גאוני. על אדמת שכונת מאה שערים שעדין עמדה בשממונה, בטרם החלו התושבים להניח את יסודות הבתים הראשונה שבה, זרעו שני העסקנים זרעי חטה שרכשו בכסף מלא, לאחר שסקלו את האדמה וחרשו אותה בראוי. היה זה סמוך לתחלת עונת הגשמים, ולאחר שנפתחו אוצרות השמים וגבעולים קטנים החלו לצוץ על פני אדמת השכונה, מהרו השניים ללוות כסף לנשואי הזוג, רכשו את מיטב הגידים וכלי הבית, ולא עברו ימים מרבים עד שהחתן דב"ר עמד תחת החפה, כאשר ר' זלמן הראשון והשני מפוזים ומכרפדים בשמחת חתן וכלה. עברו חודשים מספר, ועל אדמת השכונה נראו שבילים גבוהות של חטים בשלות מלא העין, וכאשר קצרו את החטים הספיקו גרעיניהם למצות של יהודי ירושלים. בכסף שהתקבל ממכירת החטה, שלמו שני העסקנים את החובות שנטלו להשאאת הזוג, ואת הנתנה הפקידו בגידי של החתן לפונקתו. כך הצמיחה אדמתה של מאה שערים עוד לפני שנבנתה, חסד וצדקה, להרנין לב יתומים ולהכניסם לחפה, ומאז שנוסדה השכונה היתה למרכז תורה וחסד.

מאורות

המאמר רבי **אהרן קוטלר** זצ"ל ליום ההוללה ב' בכסלו תשכ"ג

מגדולי התורה וממנהיגי דורו, ראש ישיבת ליקווד ונשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית. נולד בשנת תרנ"ב לרבי שניאור זלמן פיינס, וכדי להמנע מגיוס לצבא הרוסי החליף את שמו לקוטלר. עוד מילדותו כבר היה בקי בכל התנ"ך והתבלט בכשרויו. התייתם בצעירותו וקביל י"ג נכנס ללמד בישיבת סלבודקא. הסבא התבטא עליו, שבדאי להחזיק את כל התלמידים בישיבה רק בשביל ליצר סביבה מתאימה לעלוי זה. בשנת תרס"ח נשלח עם כמה תלמידים מבקרים לשוחח עם רבי חיים מפרסק והאור שמוח שבקרו בקובנה, רבי חיים התבטא עליו שמוה ארבעים שנה לא הודמן לו לפגש עליו כמותו, והאור שמוח התנבא עליו שעתיד הוא להיות רבני עקיבא איגר בדורו. בהגיעו לפרקו נשא את בת רבי איסר זלמן מלצר בעל "אבן האזל" והחל להרפיץ תורה. בשנות השואה נצל גנס, והגיע ליפן לפרן דרך סביר ומשם לניו-יורק, שם פעל רבות להצלת בני הישיבות שנתרו מאחור. עוד בעצומה של המלחמה, פתח את ישיבתו בליקווד הרחוקה משאון העיר, שנקשתת היום כאחת הישיבות הגדולות בעולם, ויבנים נהרו לקבל לקח מפיו. פעם ספר כי זכה לאהבת תורה בזכות אביו שהיה סוחר עורות, ותקופה מסוימת כאשר המצב ענף היה כפי רע, בא לביתו סוחר אחד בשעת קביעותו לתורה. האב סרב להפסיק את למודו וזקק בכני משפחתו את האמונה כי מזונותיו של אדם קצובים לו. מסירותו לתורה, חדרה ללבו של הבן והותירה בו רשם בל ימחה.

יוסיף דעת

על הפסוק "ויקרא שמו יעקב" מביא רש"י שני פירושים, שהקב"ה קרא יעקב, או שאביו קראו כן על שם אחיות העקב. מנהגים שונים יש בקריאת שם על אדם חי, ובעוד שהספרים נוהגים במנהג הקדום לקרוא לנולד על שם העב בחייו כדי לכבדו, הרי שמנהג בני אשכנז שלא לסבוח כן אלא לאחר הפטירה, והחיד"א המליץ על כך את הפסוק "יקראו בשמותם עלי אדמות", אולם לכל המנהגים אין קוראים בן בשם האב בחייו, וכפי שכתב החיד"א "שילכל המנהגים אין אדם קורא לבנו בשם עצמו, אבל ראיתי במקום אחד איש יהודי מרדכי וקרא שם בנו מרדכי, והיה הדבר זר בעיני מאד", לפלא יהיו דברי הירושלמי שלשמעון הצדיק היה בחייו בן בשם שמעון, וכן נאמר בעירובין על בוגיס בן בוגיס בעוד אביו חי ובתוספתא על ר' חנינא בר חנינא שהדירו אביו בנזיר, וכתב רבנו שלמה מ' היתום' ש"לא היו מקפידים לקרוא לבניהם בשמותם, כמו שעושים אדומיים עד היום שקורא שם בנו כשמו בחייו". שמו של החוות דעת' היה רבי יעקב מליטא ב"ר יעקב משה מאבארוב, ומספרים שפעם חלה האב שנקרא בשם משה, ובחלומו ראה שיחזור לבריאותו בזכות בנו, ולכן ביקש להוסיף על שמו את שם בנו יעקב ונקרא מאז יעקב משה. שמו העיקרי של 'היהודי הקדוש' מפרשיסתא היה יצחק, וכאשר חלה פעם, ציווה החוזה לקחת את השם יעקב מבנו אשר ונקרא מאז יעקב יצחק, וכשהחלה בן זה ציווה המגיד מקובלניץ להוסיף על שמו את השם יהושע ונקרא מאז יהושע אשר, וכשנולד לו בן נתן לו האב את שמו יעקב הוא רבי יעקב צבי מפוריסבו, ונצטוא שלושה דורות שנקראו בשם יעקב. הסבא קדישא מהרש"א אלתפדי סיפר, כי לוקחתו היו שלושה בנים משלושת בעליה, וכולם נקראו בשמות חיים, והם רבי חיים אבולעפיה, רבי חיים אלגאזי ורבי חיים אלתפדי. שלושתם היו גאונים מפורסמים, אך לא הכירו זה את זה, עד שפעם נסעו בים ונקלעו לסערה, והודמו שלושתם בפונדק אחד בנמל.

אס-לקח יעקב אשה מבנותיה

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויתרלף האלקים - טעם אומרם וא"ו בתחלת ענין, להיות שקדם ואמר ויברכהו הוסיף עוד לומר ויתרלף וגו', ומה שלא פרש הברכות הרמוזות בוויברכהו, אולי שיכונו על דרך אומרם ז"ל, שמפתח הברכות נקנו ה' לאברהם ואברהם ליצחק, ועמה מקדם יצחק ליעקב, והוא אומרם ויברכהו, פרוש, מסר לו הברכות שיהיו ברושותו:

עוד ירצה, שברכו ברכות רוחניות וגשמיות. כנגד הרוחניות אמר בהעלם ויברכהו, וכנגד הגשמיות אמר ויתרלף וגו' בתוספת וא"ו, לומר מלבד עולם העליון אשר בחר אברהם לבניו שהוא עקר תכלית ידע ישראל, עוד יתרלו בעולם הזה וכו':

עוד ירצה על זה הדרך, לא מלבד מדת הרחמים, אלא גם מדת הדין תסכים על נתינתו זו, והוא אומר ויתרלף האלקים, פרוש גם מדת אלקים:

ויהי כאשר בלה - טעם אומרם ויהי לשון צער, כי התורה מצטננת על אשר בלה ולא ברך כל הברכות, שהרי מצונו שברך לעשו אחרי כן, ואם היה מברך אותם הברכות הנשארות ליעקב, כבר אבדה תקנת אדם:

ואת אחיה וגו' והיה כאשר וגו' - רבו הפרושים בזה. ואפשר לומר שנתכבדו לומר על זה הדרך, שכל הברכות שברכו והיה כאשר יעבד את אחיו, וכאשר ירד ממדרגה זו, או ירצה לשון רדיו כאשר תהיה רדיו ואבוד, יקדים לפרק עליו ואחר כך תרד והיה בית יעקב אש וגו' ובית עשו לקש ויבלה. וקנה דקדק לומר והיה לשון שמחה כי אז ישמחו השמים ותגל הארץ:

גדול המשוררים והפיטנים של גולת מרוקו, היה רבי דוד ברוך חסין ממקנס שבמרוקו. משפחתו התייחסה לזרע דוד המלך עליו השלום, וכמוהו אף הוא חבר מאה וחמשים פזמונים ושירים שגפצו בקהלות המזרח והגיעו עד תימן הרחוקה. לבד מכחו הגדול בשירה, היה גדול בתורה בגנלה ונסתר, ואף בשיריו שלב מיסודות הקבלה ורזיה. בצעירותו, היה רבי דוד שריו בעני ומחסור, אולם מרב אהבת התורה שבו, לא שת לבו לרעבונו. כבר בגיל שבע-עשרה, חבר את חברו הראשון "מגדל דוד" על התורה, ובו פרושים על פסוקי התורה ומאמרי חז"ל מלקטים, מעשה פלא של נער בן י"ז. את תורתו קבל מפי רבי מרדכי ברדוגו, שהתמנה לאחר מכן לדינה של העיר מקנס וכה המרביץ עליהם הרבצת התורה שלו, והוא היה רבו המבוקש. מדי בקר נוהג היה רבי דוד להשפיע קום לבית הנקנס שבמקנס, ושם היה משורר משיריו ופזמוניו, שעברו לאזני השומעים. הקול הגיע גם לבית רבו רבי מרדכי ברדוגו, ובהגיעו לפרקו נתן לו את בתו לאשה, ויהי חתן המלך.

כל ימיו, היה רבי דוד שריו במחסור, וקנס את התורה מעני, פת במלח אכל ומים במשורה שתה. פעם, היה ביתו ריק מכל, והילדים רעבו ללחם בפשוטו. התפלל האב לבורא שייזמין להם את ארוחתם, ועוד תפלתו בפיו ואנשים נסבו על הבית בכנדי חג. התברר, כי ישבו בלם לסעדת מצוה והחלו לשורר את אחד מפיוטיו, שהתפרסמו בעודו בחייו, אולם באמצע הפיוט התעורר וכוה על הפסח הנכון של מלות השיר, זה אומר בכה וזה אומר בכה. התלחה הופוה במלא עז, עד שהציע אחד ואמר: "מה לנו לריב? והלא המשורר בכבודו ובעצמו גר בסמיכות מקום, נפנה אליו ונבקש ממנו לשיר את פיוטו, ונדע עם מי הצדק". בקשו אפא המסבים מרבי דוד לבוא ולזמר לפניהם את הפיוט, אך הוא נענה ואמר: "מוכן ומזמן אני לבוא עמכם, אבל אין זה מן הנימוס והצדק, שאני אסב בפעדה ובני ביתי לא ישתתפו עמי בשמחתה". מהרו המסבים להזמין את בני הבית אל הפעדה, והם סעדו את לבם בשמחה.

בן יחיד היה לו לרבי דוד ברוך חסין ושמו אהרן, ואחריו נולדו לו תשע בנות, בלן בנות חיל ומשלמות בכל המעלות, אלא שקצרה ידו של אביהן להשיאן מרב עניות. בהיותו מחונן בקול נעים, ושליטתו בריו הנגינה ומשקל התנועות היתה להפליא, שמש רבי דוד כבעל תפלה ובעל קורא בבית הנקנס שבמקנס. פעם אחת, בשבת-קדש פרושת תולדות, עמד על הבימה לקרא את הפרשה, וכשהגיעו לעלית 'שש', הזמין הגבאי את הנער רבי יעקב ברדוגו, שברך אז התפרסם פעלו נפלא ותלמיד חכם מפלג, וכבדו לעלות לתורה. החל רבי דוד לקרא בתורה, וכשהגיע לפסוק 'ותאמר רבקה אלי יצחק קצתי בחיי מפני גנות חת אס-לקח יעקב אשה מבנותיה חת פאלה מבנות הארץ למה לי חיים', שנה בקריאתו ואמר: "קצתי בחיי מפני גנות חת". הפסיקו העולה רבי יעקב ותקנו תוך-כדי-דבור: "מפני גנות חת". שתק רבי דוד קמעה, חזר על הפסוק פשהו מתקן את עצמו וקורא כפתיב "גנות חת" וסיים את הקריאה. לאחר שסיים את הקריאה וקעלה ברוך את ברפת התורה, אמר לו רבי דוד: "אמנם טעות היתה לי בקריאתי בתורה, אולם אין זה טעות של ממש, ובידך לתקן את הטעות כשם שתקנת את טעותי בשעת הקריאה בתורה". התפלא רבי יעקב לשמע הדברים ובקש מרבי דוד להסביר לו את פגותו, ונענה: "הרי תשע בנות לי, גנות ט"ת". אך את תקים את המשך הפסוק שטעיתי בו "אס-לקח יעקב אשה", דהינו שאמה יעקב תקח את אחת מבנותיה לאשה, אזי יתקים בנו ההמשך "מבנות חת", שכן אז תתנהג בביתו רק בנות ח"ת... הברקתו של רבי דוד מצאה חן בעיניו של רבי יעקב, והוא הביע על-אחר את הסכמתו. ואמנם, לאחר זמן-מה נשא רבי יעקב ברדוגו את בתו הבכורה של רבי דוד ברוך חסין, ואחריה מצאו אף הבנות האחרות את זיוגן ומהם הסתעפה משפחה מכבדת בישראל.

דברי הימים

יצחק אבינו נולד בשנת ב'מ"ח לאביו אברהם שהיה אז בן 100 שנה, ולאמו שרה שהיתה אז בת 90. 400 שנה בדיקו לאחר לידתו של יצחק, יצאו אבותינו ממצרים בשנת ב'תמ"ח, והיה זה 30 שנה לאחר ברית בין הבתרים מאז החלו 430 שנה של גלות בני ישראל כפי שהתנבא אז אברהם.

עקידת יצחק היתה בשנת ב'ב"ה, כאשר יצחק היה בן 37, וביום העקידה נפטרה שרה בת 127. גם תרח אבי אברהם נפטר באותו יום, או שנתיים קודם לכן.

בשנת ב'ב"ח, כשיצחק היה בן 40, נשא את רבקה בת בתואל בהיותה בת 3, ויש אומרים בת 10 או בת 14.

בשנת ב'ק"ח, נולדו יעקב ועשו, ובגיל 13 יצא עשו לתרבות רעה ויעקב היה איש תם יושב אוהלים.

אברהם נפטר בשנת ב'קכ"ג, ובאותו יום מכר עשו את הבכורה ליעקב, כאשר היו אז בני 15.

בשנת ב'קע"א, כאשר יצחק היה בן 123, קיבל ממנו יעקב את הברכות בהיותו בן 63. באותו יום נולדו לאה ורחל כחאומות, ובאותה שנה נפטר ישמעאל בן אברהם בהיותו בן 137.

לאחר שקיבל יעקב את הברכות מיצחק, יצא מבית אביו בהיותו בן 63, נטמן בישיבת שם ועבר במשך 14 שנה, משנת ב'קע"א עד שנת ב'קפ"ה. עבר היה נינו של שם בן נח, אך שם כבר היה לא היה אז בחיים, שכן נפטר 13 שנה קודם לכן בשנת ב'קנ"ח בגיל 600 שנה, ועבר נינו נפטר שנתיים לאחר שיצא יעקב מישיבתו. בגיל 77 יצא יעקב מישיבת עבר והגיע לחרו, כמסופר בפרשת ויצא.

כשבקש רבי דוד ברוך חסין לפרסם את ספריו, לא היתה בידו פרוטה לפרטה, ולכן החליט לצאת להתרים את המתנדבים בעם כדי להפיץ את תורתו ברבים. בדרך, נקלע פעם לכפר קטן, וכשנכנס לבית הנקנס חשבו השמש לאיש פשוט, והפנהו לבית הנקנס אורחים, שכן חמת המספן בזויה ודבריו אינם נשמעים. שעור קבוע היה בבית הנקנס שבכפר, אותו מסר הרב המקומי שהיה גאון בתורה, ובאותו יום התחבטו הלומדים באחד ממאמרי הש"ס שעסקו בדרך המלך ובדברי התוספות שפסגיה. ערך הרב שאלת חלום, לאחר שישב בתענית וטבל במקנה טהרה, ובחלומו נאמר לו: "מה לך מסתגף ומתענה? והלא דוד המלך נמצא בכפרך. פנה אליו והוא יבאר לך את הענין הדק היטב".

התפלא הרב על פשר החלום, ולאחר שראה את החזיון במשך שלושה ימים רצופים, החל לחפש היכן נמצא האיש עליו רמזו בחלומו. התפזרו התלמידים בין בתי הכפר, ולבסוף מצאו את רבי דוד בהקדש המקומי, וכשתהה הרב על קנקנו וגלה כי הלה הנו הפיטן המפרסם מצאצאיו של דוד המלך, בקש ממנו לבא לו את דברי הסגיה והתוספות, והוא האיר את עיניו בתשובתו המחזקת שהיתה בקלוריו לעינים. פיסו הרב על שלא קבלוהו בכבוד הראוי לו וקבץ מבני הכפר סכום גדול כדי לתמוך בו. בסופו של דבר, פרסמו פיוטיו של רבי דוד רק לאחר פטירתו, והם הפכו להיות חלק בלתי נפרד מחייהם של יהודי מרוקו, שמצאו בשיריו נחומים בגולה הדוויגה.

משפחה

מטעים

בקחתו את רבקה (ס. כהנא)

בטעמי מנח רביעי. רמז: יש פאן לדברי רש"י, למה לא נשא יצחק עד עכשו אשה? מפני שרבקה נולדה בהיותו בן ל"ז והמתין לה עד עכשו, והטעמים מנח רביעי מרמזים לזה שרק עתה נקמה והזנה רבקה לשנת הארבעי. (שפה ברורה)

ויגש יעקב אלי יצחק אביו וימשהו (כ. כהנא)

בטעמי דגא תביר שטעמונות פנגינה ברעדה, פדברי המדרש שבשעה שאמר לו יצחק גשהינא ואמשה, נשפכו מים עליו ורצה לפל ובאו מלאכים ואחזו בו, דהניו שיעקב נגש לאביו ברעדה ולבו נמס כדונג, ותביר מלשון שבר שנגש אל אביו לקבל את הנרכות בלב שביר. (ארוחות חיים)

עד שוב אף אחיד ממה (כ. כהנא)

בטעמי קדמא ואזלא רביעי, כי ארבעה בקשו להרע ליעקב, עשו בבית אביהם, אליפו שרדפו, לבן הארמי, ושדו של עשו, ורק לאחר שיקדימו וילכו הארבעה, אז ישנוב אף אחיד ממה. (כבוד שמים)

רבקה אם יעקב ועשו (ח. כהנא)

תבת יעקב בטפחה שהוא טעם מפסיק, והתבות אם יעקב מחברות ומפסקות מתבת עשו, כי על רבקה נאמר שיתתה אהבת אתי יעקב, אך לא את עשו אחי. (שפה ברורה)

מדגש

בדברי יצחק 'הקל קול יעקב' יש שני ביו הקל הראשון שנכתב חסר ו'א' לשני שנכתב מלא. רבנו אפרים כתב, שאם קולו של יעקב קל בתורה, אז הדיים של עשו שולטות בו. רבנו יואל כתב, שגקול התפלה של יעקב, מסיר גקל את ידי עשו הפגרות, או מלשון קלקלה, שבשעה שיש קלקלה וקלות ביעקב, אזי הדיים ידי עשו. רבי יוחנן לוריא המליץ טוב וכתב, שאפלו תפלתו של אחד מן הקלים שבגשוראל, נשמעת לפני הקב"ה. יש שהוסיפו שהיא ו' מרמזת לתורה שבגל פה, שהם ו' סדרי המשנה, ואם עקר קולו של יעקב רק בתורה שבכתב שקל יותר לקמדה, אזי הדיים ידי עשו, כי צריך להיות עמלים בתורה, וכן מצאו רמז לזה במקלת אסתר, שמתבת המן נכתבה נ"ד פעמים, ונ"ד פסול המן גנימטריה ה' אלפים ק"ל, וזה הקל - ה' ק"ל, שבכותב קול יעקב אין עשו שולט.

ממלה

בצוק העתים, התמנו לעתים מלמדי תינוקות שלא קראו ולא שנו, ומדלו דורות של בורים ועמי ארצות. מלמד קזה למד פעם לתלמידיו את פרשת תולדת, וקרא בפסוק "ויהי יצחק חרד גדולה" והסביר להם כי חרדה היא עונג פמובא פמנרא, דהינו שעשו הביא לאביו עונה גדולה. תמה אחד התלמידים: "היךן אפה עשו עונה כה גדולה?" נבוך המלמד, ולאחר עיון עמק אמר: "שאלתך נמצאת בפסוק 'מי אפאו, דהינו מי אפה זאת? והתשובה לכך בדברי רש"י: דאף גיהנם פותחה לו מתחתיו, וביניהם הגדול הגלית עשו לאפות את החרדה הגדולה..."

בצעירותו של ה"אמרי אמת" מגור, אמר פעם: "מוכא בפסרים הקדושים, שכל יהודי צריך להחזיק לפחות מצות עשה אחת ומצות לא-תעשה אחת, אותן יקבל על עצמו לקיים בשלמות ממש, בכל עת ובכל מצב שהוא, אפלו אם הוא צריך לזה מסירות נפש". לשאלת המקרב במה בחר הרבי, אמר: "אני קבלתי על עצמי את העשה של 'פבד את-אביו ואת-אמו' ואת הלא-תעשה של 'לא-תשקר' ומדבר-שקר תרחק". שאל האישי: "מדוע בחר הרבי דוקא בשני ענינים אלו?" ונענה: "מפני שהמה הקשות ביותר..."

ה"אמרי אמת" ישב פעם בשעורו של אביו ה"שפת אמת", יחד עם תלמידים נוספים, והללו התקשו להבין את דבריו העמוקים. פנה האב אל ה"אמרי אמת" בשאלה: "גם אתה אינך מבין את דברי? משך הבן בכתפיו ולא אמר מאומה, אולם מיד לאחר שיצא אביו מהחדר, עמד והסביר לכל התלמידים את הדברים בטוב טעם ודעת. שמע האב את דברי בנו מעד לדלת ונהנה לראות שהוא הבין את הכל על-דבריו. לאחר מכן התפלא האב ושאלו: "מדוע לא ענית בחיוב כאשר שאלתי אותך אם הבנת?" והבן השיב: "אם היית שואל אם אני מבין, הייתי מאשר את דבריך. אך עכשו כששאלת אם אני לא מבין, לא יכולתי לסתר את דבריך ולומר את ההפך, ולכן שתקתי".

אחד החסידים של רבי שמואל מספינקא, שגן בארצות הברית, בא פעם לשאל בעצת רבו. אמו, שגרה בארץ ישראל, הפליגה בשנים רבות והיא עתה זקנה מפלגת. מרב זקנה, כבר אבדה במקצת את זכרונה, ולמרה הצער אף אינה מזוהה היטב את בניה וצאצאיה. האם עליו לנסע אליה כדי לבקרה, כאשר ספק גדול אם היא תפיר אותי ותבין את המאמץ הגדול וההוצאה הגדולה בניסיעתי אליה? כששמע זאת הרבי, וזו את החסיד ואמר: "ודאי הוא שצריך אתה לנסע לכבוד את אמה, ובטוח אני שיאדע לך גם נאמך תביר אותך ותשמח לבואך, וגם אם תביר אותך רק לרגע קטן, פדאי הוא המאמץ הזה בשביל לשמוח את האם ולהרנין את לבא אפלו לרגע אחד". שמע החסיד לקול רבו, נסע לארץ ישראל ועלה לבקר את אמו ששהתה במושב זקנים. ונהנה זה פלא. מיד כאשר עמד הבן לפני אמו, הכירה אותו מיד, קראה בשמו ושמחה גדולה מלאה את לבא. הרופאים עמדו משתוממים ואמרו שכבר חדשים ארכים לא ראו שמחה כזו אצלה, והבקיור שפר מאד את מצב רוחה ובריאותה של האם. כשחזר החסיד לארצות הברית, התענן הרבי אצלו ואמר: "האם אמנם התקינו דברי שאמך הכירה אותך, ובכך שבאת אליה שמחת את לבא?"

באחד מליכות החרף הקשים, ראו כמה יהודים בעיר סלנט, ביצד יהודי אחד עומד עם מעדר בידו ומישר את הקרקע. התפלאו האנשים, וכשהתקרבו גלו כי לפנייהם עומד רבם הנערץ, רבי יוסף זנדל מסלנט, כשהוא טורח קשות על מנת לפנות את הדרך ולסלל מעבר נוח. "מדוע טורח רבנו לפנות את הדרך?" תמיהו האנשים, והרב השיב: "בדרך זו עוברת אמי הזקנה בדרך לבית הפנסת, הדרך משבשת ובוזזנית, ולכן אני טורח לסלל מסלה פנויה מבין ולכלוך, כדי להקל על דרכה של אמי לבית הפנסת".

פעם שבת רבי יחזקאל שרגא משינובה בעיר אחת, וחסידיים רבים באו לשהות במחצתו ולשאב מתורתו. אחד החסידים העמיד לפני הרבי בקבוק יין משבח לכבוד שבת, אולם הרבי הביט על הבקבוק ולא נגע בו. בעת הסעדה השלישית האריך רבי יחזקאל שרגא בענין כבוד הורים ואמר: "יש המסבירים את הפסוק 'פבד את-אביו' כי הכונה לאבינו שבשמים, אולם אין דובר בו, אלא הקב"ה מצוה אותנו לכבד את ההורים ממש וקלילה לנו ללול במצוה גדולה זו". אף אחד מבין הנוכחים לא הכיר למה התכוון הרבי בדבריו וקחה דבר על הנושא של כבוד הורים, אולם אחד היה שחביר למה ירמזון דברי הרבי. היה זה אותו חסיד שהביא את בקבוק היין, שכן קדם נסיעתו התנפח עם הווינו בחסך דרך ארץ, והרבי בקש להוכיחו על כך ולהורות לו דרך תשובה.

המקבל רבי חזקיהו יצחק שרעבי בקש לפני פטירתו הרש"ש, רבי שלום שרעבי, להביא לפני פטירתו מתלמידיו שלאחר מותו לא יזידיהו בנחת לקברו, אלא ישליכוהו פנימה בבדיון, מפני שפעם ירד לפני התבה כנגד רצון אביו ומני אז לא מצא מרגוע לנפשו. אמנם השחרו שניו מפני תענויותיו, אבל מבין שיעדיו לא בטוח הוא שכפר על חטאיו, לכן מבקש הוא שיבואהו לאחר פטירתו לכפרה. לאחר פטירתו, התקשו התלמידים לקיים את צוואת רבם וסברו שכבר מחלו לו מן השמים על חטאו. בעת לוייתו בחר הזיתים, הגיחו פתאום כמה בריונים ערבים מהכפר הסמוך, והמלוים נפוצו לכל רוח מרב פחד, כשהם מותירים את רבם המנוח על הארץ. לעגו הפורעים על היהודים שנסו מפניהם, ובגלל גשה דרדרו את גופת הצדיק אל תוך קברו הפתוח. כך גם רצונו של הצדיק, לכפר על פגירתו דקה מן הדקה בכבוד אביו הגדול.

מנהג העולם, שהעשירים ככל שעשרם גדל, כך האישי שבהם פוחת והולך ולקם נאטם משועת הזולת. אולם אצל יצחק נאמר: "ויגדל האישי ויקף הלון ויגדל עד פייגדל מאד", עליאף שהלה יצחק ויגדל ברכושו, הלה גם האישי שבו ויגדל מעשרו. (רבי יצחק מטורצ'ין)

אגעדאנק

על פרשת השבוע

פרשת תולדות תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

כי עקרה היא (כה, כא)

הגמרא אומרת במסכת יבמות (סד, א) "א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים". אפשר לפרש בדרך הלצה, דהנה מדרך העולם שהבנים מבטלים את אבותם מתלמוד תורה ותפלה ע"י טיפולם והדאגה למחסורם תמידין כסדרן. ועל זה אנו מבקשים שיתן לנו "זרעא חיא וקיימא די לא יפסוק מפתגמי אורייתא" שיהא זרעא חיא שלא יפסיק אותנו מפתגמי אורייתא, דהיינו שנוכל להגות בתורה ובמצוות ועם כל זאת שיהיו בריאים ושלמים כל הימים, ולא יבטלו אותנו בדאגותיהם עליהם.

וזה הכוונה גם כאן, שהיו אבותינו עקורים כדי שיוכלו להתפלל בדיעה מיושבת בלי הפרעה של הילדים כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים... (תפארת שלמה)

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא (כה, כא)

הגמרא במסכת ברכות (לד, ב) אומרת שכאשר מתפללים בנוכחות החולה אין צורך להזכיר את שמו, כמו שמצאנו אצל משה רבינו שהתפלל על מרים א-ל נא רפא נא לה בלי להזכיר את שמה.

כאן חשש יצחק שאם יצטרך להזכיר את שמה, הרי יזכיר את שם הוריה הרשעים, והוא לא רצה להזכיר את זכרם כשמתפלל עבורה, לכן התחכם להתפלל "לנוכח אשתו" בכדי שלא יצטרך להזכיר את שמה. (לנפש חיה)

ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו.

כתב רבי שלמה סובול ששאל את רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל מהו הלשון 'ויעתר לו השם' משמע שעשה לו הקב"ה טובה שלמה לאחר שהפציר, נעתר לבקשתו והפצרתו, ולא שהסכים תיכף לקבל תפילתו. וצ"ע שהרי הקב"ה הבטיח 'כי ביצחק יקרא לך זרע' ואמר רבי שלמה להגרי"ח שלדעתו התשובה היא כן, כיון שהקב"ה בישר לאברהם 'תיקבר בשיבה טובה' שיהיה לו נחת יהודי כל ימי חייו, ולכן הסתלק ה' שנים קודם זמנו שלא יראה את עשיו יוצא לתרבות רעה, א"כ כשאין יצחק מתפלל ומעתיר בבקשה, היה מוליד כשהיה אברהם אבינו בן מאה ששים וחמש, ט"ו שנה לפני ק"פ שנה. אך כיון שהעתיר בתפילה כשהיה אברהם בן ק"ס נמצא שלאחר ט"ו שנה יצטרך להסתלק מוקדם בחמש שנים. ממילא כתוב 'ועתר לבקשתו'.

לאחר שהשלים רבי שלמה את דבריו, אמר תיכף הגרי"ח בגאונותו 'ויעתר לו הויה' בגימ' 'חמש שנים'.

וראיתי בספרים שאמר הגאון רבי אהרן קוטלר [היום היארציט] שלומר דבר כזה תיכף, מוכרח להיות מדרגה של רוח הקודש.

(הגרמ"י רייזמן)

ויצא הראשון אדמוני (כה, כה)

הקשה המגיד מדובנא (בפירושו על מגילת רות) כיון שעשו מוכרח להיות שופך דמים מדוע יענש על כך?

אלא עשו נולד הראשון והבכור, ומוכן לעבודת המקדש, לכן נולד במזל מאדים המורה על דם, והוא דם הקרבנות, וזה כונת הפסוק "ויצא הראשון" כיון שהוא ראשון נולד "אדמוני", אולם אחר שמאס בעבודה ומכרה ליעקב אחיו לא נשאר לפניו עוד למלאת ידיו על פי מזלו אלא להיות רוצח ולכן יענש על כך.

דהיינו שעשו היה לו את הכח, ויכל היה לנצלו לטוב, אלא שבחר לנצלו לרעה. וכאשר משפיעים משמים כח לידי של האדם יכול הוא לנצלו לדברים רעים ג"כ.

ובעניין הזה של ניצול הכח שלא לטובה מספרים על חסיד אחד, שבא לקבל ברכה מאחד האדמוניים היות וקנה כרטיס הגרלה על סכום מאד גדול ברצונו שכרטיסו יזכה, והרבי בירכו כי יצליח, יצא האיש מהרבי בשמחה גדולה אולם לבסוף לא הצליח ולא זכה בגורל. חזר החסיד ובא

לפניו בנפילת אפיים עצוב ושובור על אי הצלחתו. שאל הרבי לחסיד מה עשית אחרי שבירכתי אותך? והשיב כי נכנסנו אני ומשפחתי למסעדה מתוך שמחה, וקרה שנשאנו חן בעיני בעל המסעדה ועשה לנו הנחה גדולה בעבור הסעודה כמעט בחינם, אז ספק הרבי על ידו ואמר חבל שאתה בעצמך הפסדת את האוצר, כי הברכה וההצלחה כולה היתה מוכנה לפניך אלא שניצלת אותה לדברים פעוטים.

כעין זה מסופר בספר "טובך יביעו" ח"ב, בא אחד לפני ר' מרדכי בנט זצ"ל שיברכו שמספרו יעלה בגורל ויזכה בסכום עתק בירכו ר' מרדכי שאכן כן יהיה וכשהגיע לביתו שמח וטוב לב, אמר לבני משפחתו שיעשו בביתם נסיון ליוזכח אם ברכתו של הרב יעלה בגורלם, ועשו כעין גורל עם מספרים שונים והכניסו גם המספר התואם למספר שעומד לזכות, ואכן יצא המספר המבורך בגורל ושמחתם גדלה עד מאד, אולם כשהגיע זמן ההגרלה האמיתית הפכה שמחתם לתוגה, כי לא עלה המספר בגורל, הלך אותו האיש לרבי מרדכי וסיפר לו כל אשר קרהו, ויאמר לו רבי מרדכי שהברכה התקיימה בגורל שעשו בביתם.

(אוצרות התורה)

ויצא הראשון אדמוני (כה, כה)

יש להבין למה כיבד הכתוב את עשו לקראו בתואר 'ראשון' שהוא תואר חשוב.

כתב רבינו ה'בן איש חי', ונ"ל בס"ד דבא הכתוב לגנותו בתואר זה. והוא ע"ד מ"ש מהר"א גבישון ז"ל בעומר השכחה (דף נ"ה) שאם יהיה עבד משכיל במידותיו יבחרוהו יותר מן הבן אשר אביו הוא ת"ח והבן עם הארץ ואינו משכיל במידותיו.

שכך אמרו בספר דברי הימים של "מלכי הערב" כי בקרטבא חלה דיין העיר למות, והיה לו בן אחד וגם היה לו תלמיד אחד שהוא בן הקצב, ובנו של הדיין לא היה ראוי כאותו התלמיד בן הקצב, ולכן, אחרי שמת הדיין, מינו תחתיו את בן הקצב. לאחר זמן, לא הסתדרו בן הדיין ובן הקצב, ובן הדיין ולזל בדיין החדש באומרו שהוא בן הקצב, ענהו ויאמר לו הדיין, נכון הוא שאני בן הקצב, אבל אני עתה התחיל החכמה והיחס ממני משא"כ אתה, שהיחס והחכמה נשלמו באביך ואצלך התחיל הנקלה והסכלות ע"כ ע"ש

וכן הענין כאן, הנה אבותינו אברהם ויצחק היו קדושים חכמים נבונים וידועים ואם היה עשו טוב וישר והולך בעקבותיהם ודרכם, לא היה נקרא 'ראשון' בדרכם הטוב והישר אלא היה נחשב שלישי להם מפני שהוא נגרר אחריהם, אבל הואיל ועשו לא הלך בדרכם הטוב והישר אלא פנה לדרך רע וכסלות שאינו מסוג דרכם אלא להפך, על כן נקרא 'ראשון' שנפסק חבל החכמה והישרות של אבותיו ממנו, משא"כ יעקב אע"ה לא נבדל מאבותיו אלא הלך בדרכם הטובה והישרה ולכן אינו נקרא ראשון בדרך הטוב והחכמה אלא נקרא שלישי לאבות כי נמשך אחריהם והלך בדרך שהלכו בה.

(עוד יוסף חי)

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כח)

כל העובר ישתומם האיך יכול עשיו לרמות איש קדוש כיצחק אבינו בגלל ש"ציד בפיו"? ואף לפי דברי חז"ל שהכוונה שידע לרמות כיצד מעשרים וכו', עדיין הקושיא במקומה עומדת איך יכול לרמות בכמה שאלות את יצחק אבינו שקיים את כל התורה כולה?!

הביא תירוץ בספר דברי מאיר להרה"ק מפרעמישלאן זיע"א בשם הרה"ק ר' פייביש מבראדשין זצ"ל בזה הדרך, כי לרבו הקדוש של רבי פייבוש ה"ה הרה"ק בעל 'באר מים חיים' זצ"ל הי' לו בן אחד שלא הלך בדרכי יושר כראוי לפני בן צדיק כמוהו, ואעפ"כ היה רבי חיים מחזיק את בנו במזונות במלבושים יקרים ודאג לו לכל הצטרכויותיו, ובכל אשמורת הבוקר כאשר קם ה'באר מים חיים' זי"ע לעבודתו הק' פתח דבריו האיר

אמר לו יעקב – תשמע, דבר ראשון תאכל לחם, שלא תגיד שאתה הולך למות, ומכרת את זה בגלל שזה היה פיקוח נפש. תאכל לחם, תירגע, תתיישב דעתך, אחרי זה אני אתן לך גם עדשים.

אז לחם נתן לו, כדי להוריד את הטענה "מדין כפיה"... לאחר מכן, נתן לו גם נזיד עדשים, כדי שלא יבוא בטענה, שכפו עליו את המכירה.

(ברוך שאמר)

"ועשה לי מטעמים... בעבור תברכך נפשי" (כז, ד)

"ספרתי להרב על הג"ר יעקב ניימן זצ"ל שהיה פ"א בארה"ב, וביום אחד הביאו מארחו למקום בו היה אמור להיכנס לאחד הגבירים, ר' יעקב דפק על הדלת, לא ענו לו, ויצא החוצה.

ר' יעקב לא ידע אנגלית, והיה במקום זר בין גויים, לפתע עבר במקום יהודי שידע קצת אידיש, סיפר לו ר' יעקב מהעניין והיהודי הכניסו לביתו בכבוד רב ויטע לו אש"ל.

לפנות ערב השיג בטלפון את היהודי אליו היה צריך ר' יעקב להכנס, והביאו לשם.

שאלו ר' יעקב (למארח שהכניסו לביתו): מה חסר לך ומה אתה צריך? והלה אמר זה כמה שנים שלא זכה עדיין לזש"ק.

ברכו ר' יעקב: כעת חיה ולשנה הבאה תזכה לזש"ק וכך הוה, תוך שנה באה ידיעה שנוגד לו בן זכר.

ואמר הרב שהוא דבר פשוט, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, וכ"ש תלמיד חכם, וגם משום שברכה הנובעת מחיוב הכרת הטוב יש לה כח ותוקף יותר.

וכתבתי זאת בספר למה הוצרך היה יצחק אבינו למטעמים כדי לברך את בנו ולא בירכו בלא זה, והוא משום שברכה הנובעת מהכרת הטוב יש לה תוקף וכח אחר.

(דרך שיחה)

ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד: ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרם אמות (כז, ג-ד)

יצחק אבינו אומר לעשו, שבשביל לקבל את הברכה, הוא צריך לטרוח. כל אחד שקורא את זה, שואל את עצמו – ממתני בשביל לתת ברכה למישהו, צריך לאכול משהו?

תארו לכם, שכל צדיק שאתם הולכים לקבל ממנו ברכה, אומר לכם – תביא לי מנה פלאפל ©

מה זה צריך להיות? מה על קיבה ריקה לא יוצאת ברכה?
השאלה הזאת מצאתי אותה, ברבינו בחיי, בפרשת השבוע.

הוא שואל את השאלה הזאת, והוא אומר – אם כל רצונו של יצחק אבינו, כדי שתשרה עליו הנבואה, הוא רצה להיות בשמחה, אז מה זה הענין של למלאות את הבטן באוכל, כדי לברך?

אני מקריא את הדברים בפנים – ומה שביקש מטעמים לשמחת הנפש, ולא ביקש כינור לנגן כמנהג הנביאים, מפני שהיה עתיד לברכו בדברים גופניים – טל השמים, ומשמני הארץ, ורוב דגן ותירוש, ועל כן רצה שתהיה סיבת השמחה, מאכל ממין הדבר שהוא רוצה לברכו בו, והינה זה דוגמת, מה שאמרו חז"ל (מסכת ראש השנה טז, א) – מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקב"ה הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא אמר הקב"ה הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג אמר הקדוש ברוך הוא נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה. ולמה זה?

הכל במידה כנגד מידה, כדי שתחול הברכה על אותו המין.

אמר יצחק אבינו – אם הייתי רוצה לברך אותך, שיהיה גדול הדור... הברכה הזאת לא מתאימה לעשו. שבביל לברך אותך, שיהיה גדול הדור, אני לא צריך אוכל, אני יכל לברך אותך גם בלי זה... אבל היות והברכה שאני הולך לברך אותך, היא ברכה גופנית, אז צריך לתת, כמו כביכל אצל הקב"ה – נסכו לי מים בחג, כדי שיתברכו גשמי שנה, אז אתה תביא לי מטעמים ואברך אותך במטעמים. כך מבאר רבינו בחיי, את הענין הזה של המטעמים שמבקש יצחק אבינו.

(ברוך שאמר)

"הקל קול יעקב והידיים ידי עשו" (כז, כב כג)

בספה"ק "אוהב ישראל" מביא בשם הרה"ק רבי נחמן קאסאבער: כיון שיצחק הבחין בשני הוכחות סותרות, קול של יעקב וידיים של עשו, מדוע

בתפלה ובהתנצלות קדם רבון עולמין בזה"ל: רבונו של עולם הבט נא כאשר אנכי עושה עם בני אעפ"י שאינו הולך בדרך תמים אעפ"י אני עושה לו רב טוב וחסד, ואנכי רק בשר ודם, ומכ"ש אתה הוא אבינו אב הרחמן טוב ומטיב ורב חסד בוודאי ראוי והגון לפניך להתנהג עם בניך כן ותלמד ממני ק"ו.

והנה הגמ' אומרת (שבת פט, ב) "לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם בניך חטאו לי, אמר לפניו, רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אמר, אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עליהו, אמר ליה בניך חטאו, אמר לפניו, רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה, אמר לו ליצחק בניך חטאו לי, אמר לפניו: רבונו של עולם, "בניי" ולא "בניך"!! בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה וכו' אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך ואם תמצא לומר כולם עלי הא קריבית נפשי קמך וכו'" הרי שזה היה טענת יצחק להקב"ה שאע"פ שחטאו בכל זאת הם בניו. וזה מה שרצה יצחק אבינו לפעול בהנהגה של אהבתו לעשיו, בכדי שברבות הימים יעמוד זה לזכות ישראל שאף ע"פ שחטאו יגאלם הקב"ה.

(דברי מאיר)

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל (כה, לד)

כתוב בתורה שיעקב נתן לו לחם ונזיד עדשים, הוא לא הסתפק רק בנזיד עדשים. לפני שהוא נתן לו נזיד עדשים, הוא נתן לו לחם....

למה נתן לו לחם?! יכל היה לתת לו ישר נזיד עדשים?

אומרים המפרשים – יעקב אבינו חשש, שמא עשו יבוא לטעון, שהמכירה של הבכורה נעשתה בכפייה.

יש שאלה, אם אדם כפה על מישהו למכור לו מכירה, אם המכירה חלה או לא.

היה פעם אדם אחד, שהיה רעב מאוד... הרגיש שאם הוא לא מכניס משהו לפה עכשיו, הוא מת...

הוא ניכנס למסעדה ואומר למלצר – תעשה טובה, תן לי משהו לאכול!

- מה אתה רוצה לאכול???

- מה שאפשר לעשות הכי מהר!

הכי מהר זה צ'יפס ושניצל, רוצה??

- כן, תביא!

- טוב בינתיים לך טיטול ידיים, אני יביא לך לחם...

נותן לו המלצר בינתיים ארבע פרוסות לחם, עם חומוס... הוא אוכל... מביא לו את הצ'יפס... שתיה...

- אחחח, ה' יברך אותך!

- אני מודה לך מאוד, ה' יברך אותי... אבל תן לי 60 שקל על הארוחה...

- לא. אני לא משלם!

- למה לא?!

- הלכתי למות, זה פיקוח נפש, ופיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה! אז אני מזכה אותך במצוה.

- בא רגע, לפני שאתה מזכה אותי במצוות, תבוא איתי לרב עכשיו... אני אבחר לי את המצוות שאני רוצה לזכות בהן...

הוא בא לרב ואומר לו – כבוד הרב, הוא אכל אצלי במסעדה בשישים שקל, והוא לא רוצה לשלם!

- למה אתה לא רוצה לשלם?

- כבוד הרבה, הגעתי למסעדה באפיסת כוחות, הרגשתי שאם אני לא אוכל, אני מת!

הוא באמת בחור טוב, ביקשתי ממנו לאכול... תוך 4 דקות הוא הביא לי כבר אוכל, ואכלתי!

אמר לו הרב – נכון שהלכת למות, ונכון שאם הוא הציל אותך, כאילו הציל עולם מלא... גם זה בסדר, אז על הלחם ועל החומוס אתה לא תשלם... אבל למה אתה צריך לאכול שניצל בשביל לא למות?! אתה יכול להסתפק בארבע פרוסות עם חומוס.

באותו רגע שאכלת את הפרוסות עם החומוס, אתה כבר לא מת, "חזרת לחיים"... אז עכשיו תשלם - צ'יפס ושניצל ושתיה!

אומרים המפרשים – חשש יעקב אבינו, שמא עשו אחר-כך יגיד "מה לעשות... הלכתי למות... אז מכרתי לו את הבכורה!"

ביאר בספר "מנחת אליהו" (לבעל "שבט מוסר" פרק לג) עפ"י מה שכתב רש"י על הפסוק "וקח לי משם שני גדיי עזים" וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק, אלא פסח היה, האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים מפרקי דר"א עכ"ל.

ומביא ששמע מפי זקן חכם שיעקב נתן ליצחק אפיקומן אחר האכילה, וזהו כונת הפסוק "בא אחיך במרמה" "במרמה" גימטריא "אפיקומן" (287) וכונת יעקב בזה שלא יוכל לטעום לאחר מכן מצידו של עשו מאחר שכבר אכל אפיקומן ואסור לאכול אחר אפיקומן.

(אוצרות התורה)

יקרבו ימי אבל אני (כז, מא)

יום אחד פרצה בבית המדרש של בריסק מחלוקת בין שני אבלים "אומרי קדיש" שכל אחד מהם רצה לעבור לפני התיבה כרגיל... והגיעו הדברים עד כדי מכות וזוב דם, בינתיים הגיע לבית המדרש 'רבי יושה בער', ובראותו את הנעשה ובשמעו בשל מה פרצה המריבה נוף בשניהם, הנה עכשיו פנה רבי יושה בער אל הקהל, ואמר:

מחזור לי פשוטו של הפסוק, "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" לכאורה הרי מוקשה הדבר, מפני מה היה עשוי צריך לדחות את הדבר ימים רבים כל כך? וכי לא יכול ברנש כעשוי לסדר את חשבונות עם יעקב בו במקום? אלא כידוע עשו בשאלותיו ששאל את אביו "היאך מעשרין את התבן" העמיד עשו כל הזמן פנים של ירא שמים כביכול, ולפיכך בחר בימים של "ימי אבל אבי" שהם הימים הטובים ביותר לפתוח בהם במחלוקת, למשל, על התפילה לפני התיבה, להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש. יעקב ירצה לעבור לפני התיבה, ועשו ירצה לעבור לפני התיבה, ויהיה מקום לתגרה לצעקות להרמת ידים ויוצרו שני צדדים, במבוכה הזאת יהרג יעקב ויהיו עוד כאלה שיצדיקו את עשו שרצה לזכות את אביו בעולם הבא ורדף אחרי מצוה... זאת ההזדמנות הנוחה ביותר כדי להתחשבן ולהתנפל על אח...

העולם אומרים בדרך צחות שעשוי עשה חשבון שאם יהרוג את יעקב כעת, יצטרך לומר קדיש בנפרד על יעקב ולאחמ"כ כשאביו ימות יצטרך לומר עוד פעם קדיש, לכן העדיף לחכות לאבל אביו ולומר קדיש על שתיים בבת אחת...

אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך ה' (כו, כט)

נשאלת השאלה – מה פירוש הדבר, שגוי אומר לך: "עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום?"

פירוש הדבר, אומר לך הגוי: "אם שחררתי אותך בשלום – בלי מכות, תגיד תודה!" ©

משל למה הדבר דומה? לאריה שאכל ופתאום נתקעה לו עצם בגרון – לא יכול – לא לבלוע ולא להקיא ©

'מלך החיות' עומד באמצע היער עם עצם בגרון, וקורא לכולם – "מי יכול להושיע אותי"

באו החיות ולא הצליחו להוציא את העצם. אמרו לו: "תשמע, ביער ישנה חיה ושמה שלדג. לחיה הזאת יש מקור ארוך, שבעזרתו הוא יכול להוציא לך את העצם – חוץ ממנו, אף אחד לא יצליח!"

אמר להם האריה: "בסדר – תקראו לו מיד!"

רצו החיות את השלדג וסיפרו לו את המעשה – אמר להם השלדג: "להכניס את המקור שלי לתוך הלוע של האריה! שייחנק עם העצם בגרון – הרי ברגע שאכניס את המקור, הוא מיד יטרוף אותי!"

אמרו לו החיות: "תקשיב, מילה של אריה זו מילה – אם הוא הבטיח שלא יעשה לך כלום – אז הוא לא יעשה לך כלום!"

"בסדר. אבל מה עם איזשהו בונוס על העמל – בכל זאת אני מסכן את עצמי?" ©

אמרו לו החיות: "אם תצליח להוציא לו את העצם – תקבל בונוס!" – הלך השלדג, והצליח להוציא את העצם מלוע האריה; נעמד השלדג מול האריה ואמר לו: "הנה העצם! מה עם... הבונוס???"

אמר לו האריה: "בונוס?! לך תספר לכולם שהיית בפה שלי, ויצאת בשלום!"

ועל סמך מה הכריע שהוא עשו וברכו, אולי ההכרה של הקול הוא האמת ולא מגיע לו את הברכות?

ותירץ, שעשו חשש לאפשרות שיעקב ירמה את יצחק ויגנוב לו את הברכות ובודאי שיעקב בפקחותו ישנה את קולו לקולו של עשו כדי להטעותו לכן אמר עשו ליצחק אביו כשיבוא הוא עצמו לקחת את הברכות ישנה את קולו לקולו של יעקב וזה יהיה לך האות והסימן שאני עשו בא לפניך, ויעקב בחכמתו הבין שכנראה זה מה שסוכם בין עשו ליצחק אביו, לכן כשהגיע אל אביו לא שינה את קולו להידמות לעשוי, רק דיבר בקולו הטבעי ובדרך ארץ, וכיוון ששמע יצחק את קול יעקב הבין שכנראה זה עשו לפי מה שסוכם ביניהם.

כעין רעיון זה ממש כתב בספר בית הלוי, ומוסיף: ועל זה אמר יצחק לעשוי "בא אחיך במרמה" ובאונקלוס פירש בחכמה, כיון שהיה זה כאילו מרמה, אבל באמת לא היה רמאות שכן דיבר בקולו הטבעי וא"כ זה מרמה של חכמה.

(אוהב ישראל)

וירח את ריח בגדיו (כז, כז)

וברש"י מלמד שנכנסה עמו ריח גן עדן.

אמר הרב זה היה רק כאן שהיה לבוש יעקב אך מזה לא היה יכול לדעו שהוא יעקב כי חשב שכיון שבא עשו ממצוה של צודה לי ציד לכן יש עמו ריח ג"ע

(דרך שיחה)

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש (כז, כח) ראיתי בשם כ"ק המהרי"ד מבעלזא ז"ע, שהיה ידוע כקנאי גדול ולוחם מלחמות ה', ובפרט בענייני לבוש שצריך להיות על טהרת הקודש, ולא להידמות ללבושי הגויים, והנה פעם בא לפניו איזה נגיד גדול שהיה לבוש בלבוש מודרני, וברצות הצדיק לעורר לו על ענין זה בדברי נועם, כדי שלא להעליב אותו.

אמר בדרך צחות לתת טעם מדוע הנגידיים הגדולים בעם דרכם להיות לבושים בלבוש גויים, וכך אמר, הנה יעקב אבינו קיבל ברכות "עולם הזה" מיצחק אבינו "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש", וכאשר קיבל ברכות אלו הוא היה לבוש בגדי עשו, כדי שלא יכירו אביו, וכמו שכתוב (כז, טו) "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן" ומכיון שיעקב אבינו קיבל את ברכות העוה"ז בהיותו לבוש בגדי עשו, הנה זה גרם שהעשיריים הגדולים שזכו לברכות אלו, אף הם לבושים לפעמים בלבוש שדומה ללבושו של עשו, עכ"ד.

(זאת התורה)

"ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד" (כז, לג)

למה חרד יצחק, אמר: שמא עוון יש בי, שברכתי קטן לפני גדול ושניתי סדר היחס. התחיל עשו מצוה: "הכי יקרא שמו יעקב, ויעקבני זה פעמים". אמר לו אביו: מה עשה לך? אמר לו: "את בכרתי לקח, והנה עתה לקח ברכתי". אמר: בכך הייתי מצר וחרד, שמא עברתי את שורת הדין. עכשיו לבכור ברכתי, גם ברוך יהיה" (רש"י בראשית כז, לו).

מי מסוגל להבין את עשו -

בא מן השדה והוא עיף, וחומד את נזיד העדשים. כשהוא מתבקש לשלם תמורתו בבכורה, החל לחרף ולגדף את העבודה שבבכורים (בראשית רבה סג, יג), וצחק צחוק גדול על אחיו התמים, שמחשיב את הבכורה ומוכן לתת תמורתה נזיד עדשים (שם, יד) -

וכעת, שיעקב אבינו השתמש בזכות הבכורה לקבל את הברכות, מתמרמר הוא על 'רמאותו'... אבל כזה הוא הטבע האנושי - שמעתי מעשה בדין ירא שמים, אבל ממה חיים. ייקח שוחד. אבל אסור, החליט לקחת בשינוי. לתובע ייחד את הנעל הימנית, ולנתבע את הנעל השמאלית.

לפני הדיון היה מחליף את נעליו בנעלים שבחדר המבוא, לראות באיזו מהן טמנו תכריך שטרות. ואם בשתייהן, איזו מפריעה יותר להליכה.

יום אחד תחב רגליו, והימנית בקושי נכנסה. מצא סמוכין למכביר להצדיק את התביעה, ופרכות לכתות גרסת הנתבע. לאשרו, מעולם לא נכשל, תמיד נתן הצד הצודק את השוחד.

יצא התובע וכל תאוותו בידו, והדיין צלע החוצה וחלץ את החפיסה מנעלו, והנה היא תכריך נירות בעלמא.

"איזו שחיתות", רטן. "איזו רמאות!" אין אמון בבני אדם...

זהו שאמר, שאין האדם רואה נגעי עצמו. הוא נוטל שוחד, ומעייניו ברמאות הזולת...

(והגדת)

ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך (כז, לה)

יסוד זה מרומז באופן נפלא ומופלג בדברי חז"ל (נדה טז, ב) שאמרו, שכשאדם נברא, הקב"ה גוזר עליו מה יהיה; חכם או טיפש, גיבור או חלש, עשיר או עני, אבל צדיק או רשע – זה הקב"ה לא קובע!

תמה האדם: מה פירוש הקב"ה לא קובע? הרי אם אני עני, טיפש וחלש, מסתבר שגם אהיה רשע!... זו טעות! אדם יכול לקחת את הטיפשות שלו, את העניות שלו ואת החלישות שלו, ולעשות מעצמו צדיק גדול יותר ממה שהיה יכול להיות אילו היה חכם, עשיר וגיבור!

לפי זה תתיישב הקושיה שהקשנו בעניין יעקב ועשו, שאם כבר בבטן אמם הייתה ליעקב משיכה לבית המדרש ולעשו הייתה משיכה לבית עבודה-זרה, היכן הצדק?

התשובה היא: נכון, כל אחד מהם התחיל מנקודה אחרת, אבל דוקא עשו עם התכונות השליליות שלו היה יכול להתעלות פי כמה וכמה, ואילו ליעקב, דווקא אותו כח של קדושה עלול היה להיות לו לרועץ, כי אדם אחר במקומו, בדרגה שלו, כשהיה נכנס לבית שם ועבר, לא הייתה לו כלל סיבה להתאמץ ללמוד ארבע-עשרה שנה בריציפות, בלי שינה, שהרי הוא גאון, הוא יעקב אבינו! מה יש אם ישן מעט? הרי הוא כבר יודע את כל התורה, אותה למד מיצחק אביו!

אבל לא! יעקב אבינו קבע לעצמו את מצבו. הוא עמל בתורה וצמח להיות אחד מהאבות הקדושים, עמוד התורה!

אין שום דבר שקובע לאדם אם יהיה רע או טוב. רק האדם עצמו בכח מעשיו קובע את מדרגתו ואת הצלחתו – לטוב ולמוטב.

(תפארת שמשון)

ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי (כז, ד)

מרק משכין שלום

מעשה מאוד בלתי-שכיח אודות 'מטעמים אשר אהב', מובא על רבי שמואל קובלסקי זצ"ל, בספר "אנא עבדא":

בכל יום – כך סיפר אחיו – לאחר השיעור שמסר ב"בית דוד", היה עולה לבקר אצל אמו, לקיים מצות כיבוד הורים, לשמח אותה. אמו היתה שואלת שואלת באופן קבוע: "האם אכלת ארוחת בוקר?" והוא היה עונה באופן קבוע בחיוב, כי ידע שיקשה עליה להכין ארוחה, והוא לא רצה להכביד עליה, למרות שהיתה עושה זאת בשמחה. זה לא היה שקר, מפני שהוא טעם משהו לפני השיעור, ואת ה'משהו' הזה ניתן היה להחשיב בשעת הדחק כארוחת בוקר. הוא היה יושב אפוא בבית אמו, שותה רק כוס תה, משוחח אתה, מנסה לשמח אותה, ושב הביתה.

כאשר הגיע הביתה, היתה רעייתו שואלת, האם אכל כבר ארוחת בוקר. הוא השיב בחיוב, כי חשש לכבודה של אמו – מגיע אליה הבן רעב, והיא לא מכינה לו אוכל!?

רבי שמואל צבי קובלסקי תמיד 'כבר אכל', ותמיד נותר ללא אוכל עד הצהריים...

ככלל, הוא נהג לאכול מעט מאוד, לא פינק את גופו, לא היה להוט אחר אוכל, ובכלל לא התייחס לאוכל ולא שיבח מעדן.

רק מאכל אחד יצא מן הכלל הזה, עקב מעשה שהיה.

פעם אחת, בהיותו תלמיד ישיבה, הגיע הביתה לבקר ביום שישי. אמו הגישה לו מרק ירקות סמיך. "נו איך המרק?" היא התעניינה, והבחור יצא מדרו לשבח את המרק שהכינה.

"או, סוף-סוף יש מאכל שהוא אוהב!" – נהרו פניה של האם, ומאז, בכל פעם שידעה שהוא עומד להגיע, הכינה עבורו את המרק שכה אוהב עליו.

לפני שנישא, שאלה הכלה-לעתיד את האם, אלו מאכלים הוא אוהב. "שמואל צבי מעולם לא הביע דעה על אוכל, הוא אינו להוט אחר שום מאכל, אבל מאכל אחד אני יודעת שהוא אוהב" – שמחה האם לשתף את הכלה – "פעם הוא שיבח את מרק הירקות הסמיך שהכנתי, ומאז אני מקפידה להכין אותו תמיד. הוא אוכל את המנה שאני מגישה, עד תומה, ואני מגישה לו עוד תוספת".

האם לימדה את הכלה, מלאת הרצון הטוב, את אופן הכנת המרק הזה, והיא, אכן, הכינה אותו שוב ושוב לפי המתכון שקיבלה. רבי שמואל צבי אכל את המרק, הודה לה על מאמציה, ואף קיבל בתודה תוספת.

אותו הדבר היה עם אבימלך, שבא לכרות ברית עם יצחק ואמר לו: "עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום" – "תספר לכולם שיצאת מכאן בשלום – זה הבנוט הגדול ביותר שאנחנו יכולים לתת לך!"

(ברוך שאמר)

וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נביות על נשיו לו לאשה (כח, ט)

כתב רש"י "על נשיו - הוסיף רשעה על רשעתו (ר"ל מרשעת על מרשעות שהיו לו כבר וק"ל) שלא גירש את הראשונות".

למה הדבר דומה? היה אחד שהגיע אל הרופא להיבדק, אמר לו הרופא שלפי תוצאות בדיקות הדם, חייב הוא להתחיל בדיאטה כבר מהיום, ואם לא הרי שהוא בסכנת חיים. שואל אותו אחד את הרופא מה עלי לעשות בשביל זה? אומר לו הרופא, הנה אכין לך תפריט מסודר, לארוחות בוקר צהריים וערב, בבוקר תאכל שתי פרוסות של לחם מקמח מלא עם כך וכך ירקות, בצהריים מנה אחת של עוף עם תוספת אחת בלבד ובערב ג"כ שתי פרוסות של לחם מקמח מלא עם קצת גבינה, וירקות ללא הגבלה.

שמע אותו אדם, ורשם את הדברים. כשעמד בפתח לצאת מן החדר, שאל את הרופא, "רק דבר אחד אני רוצה לדעת, את התפריט שהכנת לי, לאכול לפני הארוחה או אחרי הארוחה?"...

כך גם עשיו, שהיו לו כבר כמה רשעות, הלך ונשא את מחלת בת ישמעאל כי אביו מקפיד שינשא דוקא למשפחה זו...

(ציוני תורה)

מאוצרות המגידים

ויתרוצצו הבנים בקרבה (כה, כב)

"ויתרוצצו" – רבותנו דרשוהו לשון ריצה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי ע"א עשו מפרכס לצאת" – רש"י

מבואר בדברי חז"ל אלו, שכבר בבטן אמם היו עשו ויעקב שונים בתכונותיהם. השאלה היא, אפוא, מה הטענה על עשו שיצא רשע, והלא כך היו תכונותיו הטבעיות?

אמנם, יסוד גדול עלינו לדעת. כל אדם מוצא את עצמו לפעמים במצב רוחני קשה. הוא מתקומם: 'זה לא הוגן!'... אך עליו לדעת ששום מצב מצד עצמו לא בהכרח הוא טוב ולא בהכרח הוא רע. רק האדם קובע אם המצב טוב או לא טוב.

למשל, אדם שיש לו ראש סתום. הזכרון לא עובד, כח המחשבה לא עובד. האם זו ברכה או קללה? תלוי מה אדם עושה עם אותו ראש. אם הוא עמל ומתייגע שוב ושוב להבין כמה שורות בגמרא, עד שבסוף זוכה להגיע להבנת הסוגיא על בוריה – הרי שעליו להודות ולהלל לבוראו על שעשאו חסר כשרון, ויחד עם זאת מתמיד, דבוק בה', וזיכהו לקבל על עצמו עול תורה ומצוות כראוי.

אך אם הוא אינו מנסה לעמול בתורה, אלא מחליט: היות והלימוד קשה עלי, הרי שאין לי סיכוי להצליח, וממילא מתייאש מראש – כלפיו הראש הסתום זו קללה. אבל הראש הסתום מצד עצמו אינו לא ברכה ולא קללה. האדם הוא זה שקובע מה לעשות עם אותו ראש וכיצד לנצל.

דוגמה נוספת: אדם שחי בתוך חברה לא טובה, מתגורר באיזור חילוני וכדומה. האם זו ברכה או קללה? ראינו יהודים שחיו בשכונות לא טובה, ודוקא בזכות זה בניהם צמחו להיות גדולי עולם ממש. זאת משום ששמרו עליהם ולמדו איתם כל הזמן, וכתוצאה מההשקעה המרובה הילדים הללו יצאו פרחים. לעומת זאת יהודי אחר שחי בין שכנים לא טובים, ילדיו מסתובבים ברחובות, וכמה מהם התקלקלו.

אם כן, כשנשאל האם לא טובה זו ברכה או קללה? – גם כאן התשובה תהיה: תלוי באדם עצמו, מה הוא עושה במצב שאיליו נקלע.

יש הטוען לפני הקב"ה: בורא כל עולמים, מה פתאום שמת אותי בדור כזה? אילו היית שם אותי בשנת ת"ק בדורו של הגאון מוילנא, והייתי שכן שלו דלת מול דלת – הכל היה נראה אחרת.

מי אמר שיותר טוב להיוולד בשכונות לגאון מוילנא מאשר להיוולד באיזושהי עיירה שכוחה בדורנו? אולי כן ואולי לא, תלוי מה עושים עם זה. אם יוצא ממנו יהודי תלמיד חכם חשוב, זו הברכה הגדולה ביותר שיכול היה לקבל מהבורא יתברך.

לוי המקדישים עצמם לתורה ולעבודת ה' ומקרינים רוחניות למחזיקיהם: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל (דברים לג, ו).

אם כן, מדוע התנגדה רבקה, וממרום הודיעה בנבואה שיעקב הוא שיטול את הברכות, ולא יהיה סמוך על שלחן עשו?

שתי סיבות לכך.

האחת, שהרב מפוניבז' זצ"ל אמר לי פעמים רבות, בבאור דברי הגמרא (יומא עא ע"א): "הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין". מהו: "ימלא גרונו", וכי החכמים יפתחו פיהם, והמנסך יצוק לגרונו? ודאי שלא! אלא מאי -

הענין כך הוא: הקדוש ברוך הוא קוצב לעשיר פרנסתו, ומוסיף לו גם עבור תלמידי החכמים. ואז, ראשית כל חי העשיר בפזרנות, ומוציא את כספו ואת הכסף המופקד אצלו. וכשנותן כבר למשולח של הישיבה, לוקח המשולח את האחוזים שלו, ומה מגיע כבר לגרונו של תלמידי החכמים...

לפיכך, אמר לי הרב מפוניבז', מכתת הוא רגליו בעצמו, למרות זקנתו וחולשתו. כי בנועם שפתיו פותח הוא את לב הנדיבים לתת יותר, את כל החלק המופקד אצלם, וכולו קודש לשיביה! וזהו שאמרו: "ימלא גרונו", שיתן להם את הסכום במלואו!

חששה רבקה שאם עשו יהיה הממונה על פרנסת יעקב, יגוע יעקב ברעב...

דבר שני, אמר לי הרב מפוניבז' זצ"ל, מטרה נוספת לי בנדודי: לזכות יהודים במצות החזקת התורה. רצון זה הוא הנותן לי את הכח לשאת את הקשיים והבזיונות שהם מנת חלקי.

וסיפר: נקשתי בדלת ביתו של עשיר מופלג. פתח את הדלת ואמר: "איני נותן למשולחים", וטרק את הדלת. זהו, פטור אני. נסיתי לזכותו, וסרב. אבל עקפתי את הבית ודפקתי על דלת המשרתים. המשרתת פתחה, ראתה זקן לבן, והניחה לי להכנס. היית צריך לראות את פני בעל הבית! התבוננתי סביב, וראיתי תמונה ממוסגרת של יהודי חרדי וזקנו יורד על מדותיו. שאלתי מי זה, וענה: "זה סבי". התענייתי והתרכך. ספר על ארחותיו וצדקתו. אמרתי: "תמונה כזו, מן הדין שתפאר חדר בישיבה, שהתלמידים יראו וילכו בארחותיו!" נענה, ותרם חדר בישיבה!

כסבורים אתם שהחדר לא היה נבנה בלעדיו? אבל הוא שזכה!

ורבקה ידעה שלעשו אין זכויות להחזיק את יעקב!

ופעם חזר הרב מפוניבז' ממסע מתייש למען הישיבה, ואמר לי: "בוא וראה מעשה אלקינו, השגחה פרטית!"

הבנתי שחיה הצלחה מיוחדת. וספר: הייתי בארצות הברית, ושמעתי על פלוני יהודי מיליונר, המבקש להנציח את שמו במבנה צבור רב רושם בארץ הקודש. חשבתי לעצמי, ברוך השם, ישיבת פוניבז' עומדת על תילה. אבל נתרום אותו להציב יד ושם לישיבה נוספת שנכחדה בשואה הנוראה. ישיבת גרודנא, או רמייס, או קוברין, או ברנוביץ', לא חסר -

הכלל, טרחתי ונסיתי בלי סוף, וכל העת היו דחיות מדחיות שונות, ממש מניעות ממרום. פה יצא ופה נסע, פה חלה ופה נפש. התיאשתי, והתרמתי גבירים כיכולתי, וברוך השם עלה בידי. כשעליתי למטוס לשוב ארצה, מי יושב לידי, במושב הצמוד, אם לא אותו יהודי! באמת יהודי חם בעל לב נפלא. שוחחנו בלבביות והצגתי את מרכלתי, לזכותו בשני העולמות.

ואמר לי: "חבל שהרב אחר בשבוע. כבר תרמתי אצטדיון ביפו שישא את שמי, אצטדיון בלומפילד..."

אי, מעשה אלקינו!

לא היו לו זכויות, לא נמצא ראוי! -

אילו היה זוכה, ובונה היכל לתורה, כמה מצוות היו מתווספות לו מדי שנה בשנה, ומדי חודש בחדשו. מדי שבוע ויום, ובכל שעה ושעה!

משלא זכה, כמה חלול שבת רחמנא לצלן יזקף לחובתו...

ובענין זה, שאל הגאון רבי דוד גריינימן זצ"ל אל דודו, מרן ה"חזון איש" זצ"ל: אני נוסע לארצות הברית לאסוף כספים עבור כולל חזון איש, ויהודים רבים עונים לי: "תבוא מחר". איני מבין - וכי מחר יהיו עשירים יותר? אני כבר כאן, מדוע לא יתנו?!

חבל שלא שאל אותי, יש לי נסיון בזה.

במשך כל חייו הוא לא הביע דעה על אוכל. הרבנית לא ידעה אלו מאכלים חביבים עליה ואלו אינם רצויים. הוא פשוט לא התייחס לאוכל. רק על מאכל אחד היה ידוע שערב לחיכו - המרק הזה. לדעתה, טעמו של המרק היה ממש נורא, אבל על טעם וריח אין, כידוע, להתווכח.

לאחר פטירתו לחיי עול, הגיע מכתב תנחומים מחבר ותיק, שהתגורר בארץ אחרת. הוא שמע את הבשורה המרה, ומיהר לשלוח את תנחומיו בכתב.

"הוא הציל את חיי הנישואין שלי" ... כתב החבר במכתבו. בינו לבין רעייתו התגלעו חילוקי דעות על עניינים שבטעם וריח. היא בישלה בסגנון מסוים, והוא העדיף סגנון בישול אחר. היא הכינה מטעמים, לדעתה, והוא סלד מהם.

כאשר שמע על כך הרב קובלסקי, סיפר לחברו את המעשה שהיה: כאשר הייתי בחור ישיבה, הגעתי ביום שישי אחד לבקר אצל אמי, והיא הגישה לי מרק ירקות סמיך. טעמתי, וכמעט נתקע האוכל בגרוני. טעמו היה נורא בעיני. אמי עמדה לידי, ובקשה לדעת, האם ערב התבשיל לחיכו. וכי מה יכולתי לומר? כלום יכולתי לצער אותה, לומר שאינני אוהב את המרק כלל וכלל, וכל טרחתה היתה לשוא?! הודיתי לה, אפוא, על המרק ושבחתי את טעמו. היא שמחה מאוד, ומזהה, לצערי, תוספת לצלחתי. אכלתי גם את התוספת, כדי לא לצער אותה. זה ממש לא היה קל, חששתי שאני עומד להקיא, אבל כאשר ראיתי את עיניה המאירות משמחה, יגעתי שהמאמץ היה כדאי.

הבעיה היתה, שמאותו יום, בכל פעם שידעה אימי, שאני עומד להגיע, היא הכינה ברוב מסירות, את המרק הזה... ואני הייתי כמעט נחנק, ומודה לה על המאמצים ועל הטרחה.

לא חשבתי שלאחר נישואי הבעיה תימשך, אך... כלתי שמעה מאמי, שזהו המאכל היחיד ששבחתי בפניה. כיון שהיא אשה טובה, רצתה לעשות את רצוני, ואני לא רציתי לאכזב אותה. אכלתי את המרק הנורא, הודיתי, וקבלתי תוספת, שגם עליה הודיתי. נו, ואתה מתווכח עם אשתך על הבדלי טעמים?!

"מאותו יום" - סיפר החבר - "לא שמעה ממני אשתי מילת בקורת על האוכל, רק שבחים ותודות. זמן מה לאחר מכן, היא החלה להכין מאכלים שעברו לחיכו מאוד, ושוב לא התווכחנו לא על הבדלי טעמים ולא על זוטות אחרות. השלום והשלוה שבו לאוהלנו.

הרבנית קראה את המכתב, ולא ידעה את נפשה מצער. מדוע?! מדוע הוא לא סיפר על כך?! והרי היא את המרק הזה לא סבלה מעולם, הילדים סלדו ממנו ולא הסכימו לטעום. היא הכינה במיוחד עבורו, כדי שישמח, והוא כמעט נחנק, והודה לה מקרב לב. מדוע הוא שתק, ולא אמר מילה?!

אבל היא ידעה את התשובה, והתשובה גדולה ועמוקה...

(ומתוק האור)

מה חשבו יצחק ורבקה

"ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו", שהיה מביא ציד ומאכיל את יצחק (רש"י, מהתרגום), "ורבקה אהבת את יעקב" (בראשית כה, כח). וכי זו הסיבה שבגינה היה יצחק אבינו, אמוד היראה, "פחד יצחק" (בראשית לא, מב), אוהב את עשו, שהיה "איש שדה", אדם בטל (רש"י), ש"יוצא וגוזל וחומס והיו בני אדם מאררים אותו" (תנחומא תצא ד), פוקד בתי עבודה זרה (בראשית רבה סג, ז), וידע יצחק שאין שם שמים שגור בפיו (רש"י בראשית כז, כא). ואהבו משום שאכל מצידו. ולא זו בלבד, אלא שבקש לתת לו את הברכות? אתמהא?!

אלא מאי, יצחק אבינו ראה שעשו מפרנסו בכזו מסירות, והבין שמשום כך העניק לו הקדוש ברוך הוא שני בנים אלו, את עשו ואת יעקב, ולפיכך עשו הבכור. כי "אם אין קמח, אין תורה" (אבות פ"ג מ"ז), וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגררת עוון (אבות פ"ב מ"ב). הבין יצחק אבינו שזו חלוקת התפקידים בין עשו ליעקב, עשו ממונה על ה"מלאכה" ואחראי ל"קמח", ויעקב "איש תם ישב אהלים", אהלי שם ועבר, אהלי תורה ותפילה, מתעלה ברוחניות ומקרין על אחיו, כעין שותפות יששכר וזבולון.

וכשם שזבולון העושה פרקמטיא ומסחר עבור יששכר העוסק בתורה מוזכר ראשונה בברכות יעקב (בראשית מט, יג-יד) ומשה (דברים לג, יח), כקדימת הקמח לתורה, כך קודם עשו ליעקב. לכן ביקש לתת ברכות יכול ושפע גשמי לעשו, כפי שעם ישראל מחזיק מיבולו המבורך של בני שבט

קולו רעד: "שמע ישראל" -

"ה' אלקינו ה' אחד", ענתה בקול גברי. אח, "לא ילבש". "התעודד", אמרה לו 'הלביאה', "עוד מעט יבואו המבקרים, עלינו להניח את דעתם". נשאה ראשה והשמיעה שאגה מקפיאת דם. 'האריה' נסה לחקותו, לא רע עבור פעם הראשונה טוב, בחברותא זה נסבל. בכל פעם השתפרו השאגות, התחרו ביניהם בעצמתן. אולי יקבלו תוספת מאמץ לשכרם.

ברבע לארבע התפרץ אדם למשרדו של מנהל גן החיות, ואחריו שובל של שלושה זאטוטים. בפרצוף סמוק קרא: "לא אעבור על כך לסדר היום! את העיתונות אערב, את כל המדינה אבעיר! אתם מתעתעים בקהל, מציגים מצג שוא!"

"הרגע", בקש המנהל, "מה העניין?"

"להרגע, איך אפשר להרגע?! הילדים רצו לגן החיות, רוצים לראות אריה. התארגנו, והגענו. שלמתי, הנה הכרטיסים, והתחלנו בסיוור. אמרתי: הנה היפופוטם, הנה הפיל, והם: "היכן האריות". הראיתי להם את הקופים והקופיפים, את הגירף והזברה, והם: "היכן האריות". ראינו את הדובים והנמרים, והם: "האריות". טוב, הולכים ומגיעים, הם הפנו לנו את הגב, ואז אני שומע את האריה שואל את הלביאה: "מתי מסיימים, עוד כמה זמן נותר?!" והלביאה ענתה: "שקט, מישהו בא!" אז אני שואל אותו, כך מרמים, כך מתעתעים בצבור ששלם כסף מלא!"

עודו מדבר, והד השאגות חדר לחדר, נשמע ברור. "הנה, שומע אתה", אמר המנהל.

זה מה שהיה עוד חזר. עיני הלה ירקו ברקים: "אינך מאמין לי אפוא?"

"תשמע", נסה המנהל להפיס את דעתו. "בוא ונעשה עסק. אני מאמין לך, תאמין אתה לי. אני יושב פה מהבוקר. בכל חצי שעה, לערך, שואגים הם כזו שאגה. כל היום הם שואגים. אז פעם אחת דברו, משום כך אינם אריות?"

אכן כן! משום כך אינם אריות!

כי אריה אינו מדבר. נקודה.

ואם פעם אחת דבר, אינו אריה!

והנמשל, מובן. עבד ה', אינו חוטא ולו פעם אחת. ואדם חכם, אינו עושה מעשה שטות ולו פעם אחת. ובפעם אחת, מתגלה מהותו!

ובענין זה -

"אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא, ולא שמשתי אותו אחד ממאה - אף לא אחוז אחד! - שמש עשו את אביו. אני, בשעה שהייתי משמש את אבא הייתי משמשו בבגדים מלוכלכים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים. אבל עשו, בשעה שהיה משמש עת אביו לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות! אמר: אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות!" (בראשית רבה סה, טז).

ונעיר, שאביו היה עיוור, ולא ראה באלו בגדים הוא משמשו! לא עשה זאת אלא לכבודו!

קוראו אביו, ומורה: "שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד" (בראשית כז, ג). והיו לו בגדי החמודות, שספרו במדרש (הובא בפרוש הברטנורא, בראשית כז, טו) "שהן 'כתנות עור' שעשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון, ומצוירות בהן כל החיות שבעולם, וכשהיה נוגע באותה צורה היתה החיה באה לפניו ועושה בה כרצונו. ונפלו ליד נמרוד, וכשהרגו עשו עברו לרשותו. ועתה, כשנשלח להביא ציד, מדוע לא נטל עמו את הבגדים שיעזרוהו בציודו? כי האב אמר לו ליטול חציו וקשתו! איזה כבוד אב!

ואמרו (בתנחומא תולדות יא): כיון שיצא עשו לצוד שלח הקדוש ברוך הוא עליו שטן ולא הניחו לצוד עד שיבוא יעקב ויטול את הברכות. כיצד היה עשו רץ וצד צבי וקושרו ומניחו, ורץ ותופס אחר וקושרו ומניחו, והשטן מתירן ומבריחו, והיה עשו בא ולא היה מוצא אחד מהם. וכך עשה ב' או ג' פעמים והיה מגלגל בשעות עד שבא יעקב ונטל את הברכות.

נעין: הרי נשלח לצוד, וצד. יסתפק בצבי אחד! כמה אוכל האדם! וביחוד לאחר שראה שהקודמים הותרו באורח פלאי, יקח האחד וישוב! אבל ראוי שהמגש יהיה עמוס, לכבוד האב, ועבור זה, כדאי לטרוח כל כך!

מה שקרה הוא, שהיתה פה תקלה. קרתה טעות ופתחו בפניו את הדלת. באמת, שלא בכוונה. אבל מחר ידעו לענות שאינו בבית...

וכמעשה שהיה. פעם ישבו שלושה יהודים: רופא, ונדיב, וסוחר מצליח. התגלגלה השיחה, ותהו מה יאמרו עליהם לאחר פטירתם.

אמר הרופא: "ודאי יספרו כמה חולים רפאתי, ולכמה עזרתי. איך כתתי רגלי, ולעתים לא גביתי תשלום, אפילו רכשתי את התרופות".

"אני יכול להעיד על כך", אישר הנדיב, "אבל מובן שבהספד יפריזו מעט. עלי, דומני, יספרו על הלב הפתוח והיד הרחבה" -

"שמענו על כך", אמר השלישי, "אבל מובן שבהספד יפריזו יותר. הפלא ופלא: בחייכם מספרים עליכם את האמת, במידה. וכשאתם עולים לעולם האמת יפריזו עליכם בשקרים. אני, בעולם השקר חי בשקר, אבל בעולתי לעולם האמת יאמרו עלי את האמת!"

"הכיצד?" תמהו.

ואמר: "כל משולח וגבאי צדקה שבא לביתי, אומרים לו: הוא איננו. וזה שקר, כמובן. אבל כשאמות יאמרו: הוא איננו, וזו תהיה אמת לאמיתה..."

מכל מקום, לא זו היתה תשובתו של ה"חזון איש".

היודעים אתה מה ענה?

שאותו יהודי נצרף לזכויות של עוד קריאת שמע ערבית ושחרית ולעוד שלוש תפילות, כדי לזכות להחזיק תורה.

(והגדת)

האריה המדבר

שמעתי מהגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, שכמעט כל הענשים הכבדים נתכו על מעשה אחד! נקצבו בגין טעות אחת!

אדם הראשון גורש מגן העדן ונקנסה עליו מיתה, ונדון לעבודת פרך, בשל חטא אחד: "מצוה קלה צייתו, ועבר עליה" (שבת נה ע"ב).

כששאלו נדרים לב ע"א) מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, נחלקו רבותינו איזו משלוש סיבות גרמה. אבל ודאי להם שאחת מהן, ולא שלשתן!

ראובן בכור ישראל איבד בכורה כהונה ומלכות, בגין תביעה אחת. שלא לדבר על כך שהיתה זו תביעה כה דקה עד שכל האומר שראובן חטא אינו אלא טועה (שבת נה).

שאול באחת, והודח מהמלוכה (יומא כב ע"ב). חטא העגל, אחד. מי מריבה אחד.

מדוע?

נסביר, נספר ספור:

בחור חפש עבודה. עיין בעתון, במדור "דרושים". מודעה צדה את עינו: "עבודה זמנית קלה ומכניסה, לא נדרש נסיון קודם". ינסה. התקשר, והוזמן לכתובת בפתח תקוה. נסע, ונוכח שאלו משרדי גן החיות. תמה, ועלה. התקבל במאור פנים. "תראה", אומר לו מנהל גן החיות, "הארי התפגר. אי אפשר לנהל גן חיות בלי מלך החיות. הזמנו צמד אריות מטנזניה. עד שיגיע, נסתפק בתחליף. פשטנו את עור האריה, נקינו, אל תדאג. התקנו רוכסן. תבוא מחר בשבע, שעה לפני הפתיחה".

הבין מדוע לא נדרש נסיון קודם.

"מה עלי לעשות", שאל.

"מאומה. כתבנו שהעבודה קלה. האריה עצל. מפעם לפעם תפער את הלוע ותפסק. בכל חצי תשאג. זה הכל. הגן נסגר בארבע. בחמש, מוציאים אותך מהגוב".

הסכים ליום יומיים נסיון. הגיע בשבע ועטה את הפרווה. חש מסורבל כל כך, הבטיחוהו שיתרגל מהר. הטעינוהו על הרכב ודהרו עמו במשעולי גן החיות. בקול נקישה מתכתי נפתח הגוב והוא נדחף פנימה. הפתח נסגר בנקישה והרכב עזב את המקום. התמקם על ארבעותיו ונער את הפרווה -

והנה הלביאה לקראתו, צועדת מעדנות.

שותק מאימה. גרר עצמו אחורנית, ונחסם במוטות הכלוב. הלביאה עצרה מולו, אמדה אותו בעיניה הצהובות. לא ארוחה משביעה, אבל מנה ראשונה.

- איך אני יכל לסמוך עליכם? אמרתם הפריט הראשון שלי, ולא עמדתם במילה שלכם.... איתכם לא עושים עסקים יותר!

- תשמע, אם אתה לא ניכנס לבית המקדש, אנחנו נהרוג אותך!
- בקשה!

השכיבו אותו על שולחן של נגרים, והתחילו לחתוך... כל חתיכה שחתכו, צעק יוסף משיטה "זי לי שהקעסתי את בוראי" עד שנפח את נשמתו.

את הריח הזה, של יוסף משיתה, הרגיש יצחק בבגד של יעקב אבינו. השני, קוראים לו יקום איש צרורות, שהיה בתקופת היוונים...

יקום איש צרורות, רח"ל, הפך להיות מתיוון. הדוד שלו, היה ר' יוסי בן יעזר איש צרדה, שהיה ראש הסנהדרין.

האחיין שלו, בן אחותו, התדרדר ונהיה יוני... הוא התקרב למלכות, וקידמו אותו מאוד, היות והוא התיוון...

נתנו לו סוס גדול ולבן, ויום אחד מספר המדרש, שבת היה, והוציאו את ר' יוסי בן יעזר להריגה.

אז לא היו הורגים בן-אדם בירייה... היו עושים תהלוכה, והסתובבו איתו בכל ירושלים, שכולם יראו אותו מצד לצד, שיהיה רעש גדול...

יוסי בן יעזר מוצא להריגה בשבת... אחריו הולכים כל אנשי היוונים... מגיע האחיין שלו, יקום איש צרורות, דוהר על הסוס "דוד שלי, איפה האלהים שלך, ואיפה הבעל-הבית שלי! האלוקים שלך שם אותך להריגה, והבעל הבית שלי, שם אותי על הסוס! אמרתי לך תבוא תהיה יוני... מה יצא לך מזה שנהיתה ראש הסנהדרין... הנה תולים אותך!"

אמר לו ר' יוסי בן יעזר - אחייני היקר, אם לעוברי רצונו כך [אם הקב"ה נותן לך שכר בעולם הזה, שתרכב על סוס] קל וחומר לעושי רצונו [מה מחכה לנו בעולם הבא].

אומר לו יקום איש צרורות - ויש בעולם הזה, מי שעושה רצונו יותר ממך?! תראה איך אתה סובל!

אמר לו ר' יוסי בן יעזר - אם לעושי רצונו כך [אם הקב"ה מעניש, את מי שעושה רצונו] קל וחומר לעוברי רצונו [חכה מה מחכה לך]

אומר המדרש - נכנסו בו הדברים, כערס של עכנאי, והלך וקיים בעצמו, ארבע מיתות בית דין.

מספר המדרש - עד שיקום איש צרורות מת, ר' יוסי בן יעזר עדין לא הגיע לבית ההריגה.

הולך ר' יוסי בן יעזר בתהלוכה, ופתאום הוא רואה מיטה פורחת באוויר, זוהי מיטתו של יקום איש צרורות האחיין שלו.

צעק ר' יוסי בן יעזר - הקדימני זה בשעה קלה לגן-עדן!

את הריח של יקום איש צרורות, מרגיש יצחק אבינו בבגדים של יעקב. שואל הרב דסלר בספרו (מכתב מאליהו) - הפסוק אומר וירח את ריח בגדיו ויברכהו. מה זה בגדיו? בוגדים.

משמע, שאת הברכה קיבל יעקב, רק כאשר הוא הריח את הריח של הבוגדים.

ואם הוא לא היה מריח את הריח של הבוגדים? בפסוק כתוב וירח את ריח בגדיו ויברכהו... בגלל שהוא הריח את הריח של הבוגדים, בגלל זה הוא בירך!

שואל הרב דסלר - כיון שהוא הרגיש את ריח הבוגדים, זו סיבה לברך? שאלה נוספת:

רבותינו אומרים, שכל כפרת יום הכיפורים זכינו, כיון שהלך יעקב אבינו עם בגדיו של עשו.

כתוב בחז"ל - שרבקה אמרה לו קח לי משם שני גדיי עיזים טובים - יש גדיי עיזים טובים ושאינם טובים?

אלא אמרה לו רבקה - טובים לך וטובים לבניך. טובים לך, שעל-ידם תקבל את הברכות, וטובים לבניך, שעל-ידם מתכפרים עוונותיהם ביום הכיפורים, שנאמר (ויקרא טז, כב) ונשא השעיר עליו את כל עוונתם אל ארץ גזרה, ואין שעיר אלא עשו, שנאמר (כז, יא)... הן עשוי אחי איש שעיר ואנוכי איש חלק.

הקב"ה היה כך-כך מאושר, מהדרך שיעקב אבינו קיבל את הברכות... כשהוא לבש את הבגדים של עשו, ובא לקבל את הברכות, אומרים חז"ל - אמר הקב"ה "בבקשה ממכם, כשאתם עושים את המשכן, תעטפו

ניחא, אבל כשראה שהצבאים משתחררים ובורחים, דרך בדוקה לפניו: "משל לצייד שצד צפורים, אם ראשון ראשון משבר כנפיו, משתמר. ואם לאו, אין משתמר" (ערובין נד ע"ב). ישבור רגלי הצבאים, ולא יברחו.

אבל אין זה נאה להביא לאבא צבאים בעלי מומים!
היש לנו מושג כמה טרח ויגע ורץ, התאכזב והתחיל מחדש, שוב ושוב. כמה מתוסכל היה!

וממשיך המדרש: "וכיון שנכנס הרשע, התחיל קורא לאביו בזדון: "יקום אבי ויאכל מציד בנו" (בראשית כז, לא), והכתוב אומר עליו: "בבוא רשע, בא גם בוז" (משלי יח, ג), "יקום אבי", היה גוזר עליו" -

איפה ה"בבקשה", כי יעקב אמר "קום נא" (בראשית כז, יט. וברש"י שם כב)!

מה רוצים ממנו?! מי כבד את אביו כמותו, כמה טרח ויגע, אז שכח לומר "בבקשה"!

אבל המכבד באמת, אינו "שוכח"!
כמה נוקב משל המדרש (במדבר רבה יח, יז). [על דואג ואחיתופל, ראשי הסנהדרין בדורם] לבית שהיה מלא תבן, ואין אדם יודע מה בתוכו. לימים התחיל התבן מבצבץ מבין הסדקים, וידעו הכל שהוא מלא תבן!

נורא, ונחנו מה!
(והגדת)

וירח את ריח בגדיו ויברכהו (כז, כז)

מביאים רבותינו, שהכוונה זה לא הבגדים, אלא הוא הרגיש ריח של בוגדים, כך אומרת הגמרא (מסכת סנהדרין לז, א) - ר' זירא אמר מהכא {בראשית כז-כז} וירח את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו.

דיברנו על זה למי שזוכר, בשיחה בערב יום הכיפורים, דיברנו על שני הבוגדים האלה...

מספר המדרש על שתי אנשים. אדם אחד, קוראים לו יוסף משיטה, והאדם השני, קוראים לו יקום איש צרורות. את הריח של שני האנשים האלה, הרגיש יצחק אבינו, בבגדים של יעקב אבינו, שלבש את בגדיו של עשו.

יוסף משיטה, היה כנראה אדם, שלא שמר תורה ומצוות כל החיים שלו, היה מנותק מיהדות בכלל... הגיעו הרומאים לירושלים, וחיפשו יהודי, שיכנס לבית המקדש, ויוציא משם את כלי המקדש....

מחפשים יהודי... יוסף משיטה מוכן, אבל יש לו תנאי אחד - החפץ הראשון שהוא מוציא מבית המקדש, הוא לוקח הביתה.

אמרו לו - בבקשה... ניכנס לעזרה, אחרי חצי שעה יוצא החוצה בקושי... גורר איתו את המנורה של בית המקדש....

מסתכלים כל הרומאים... 1.8 מ' גובה של המנורה... "סליחה, לאיפה אתה הולך עם זה???"

- מה זאת אומרת לאן? הביתה... אמרתי לכם, חפץ ראשון שאני מוציא שלי...

- בטח... חשבנו שתוציא משהו קטן... מה אתה מוציא, מתקן?!

- הינה החוזה "הכלי הראשון שלי"...

- זה, לא שלך!
- אתם לא רוצים?! אין בעיה, אני הולך הביתה....

- הביתה אתה לא הולך בכל מצב... אתה נישאר פה, חי או מת!
- אין בעיה, אני נישאר פה חי או מת, אבל אני לא ניכנס לבית המקדש!

- למה? תיכנס, תוציא משהו אחר!

- יש הסכם, זה או כלום! אתם לא עומדים בהסכם, אני לא ניכנס עוד פעם!

- תשמע, אנחנו נהרוג אותך!

- אני הכעסתי את בוראי פעם אחת, אני לא רוצה יותר להכעיס אותך!

ראו יהודי עקשן... "ניתן לך את הכנסות המיסים של ארץ ישראל, לשלוש שנים!"

לא נשיא מס הכנסה, שמקבל 35,000 בחודש חוץ מ-400,000 שחור, כל ההכנסות של ארץ ישראל שלך!!!

כמה יכנס?! 20-30 מיליון דולר - הכל שלך!

אתה מסתכל על הבן-אדם, ואתה אומר "מה הוא קשור?! ככה היה נראה עשוי!!! שיער מגולח משתי הצדדים, כרובלת באמצע בראש, 12

עגילים באוזן, כמו הפרסומת של מלבורו ☺

מה יש לו לחפש בשיעור?! זה עשו הרשע!

הפשט הוא, שהנשמה של היהודי, יכולה להיות מחופשת לדמות של עשו, אבל בפנים, היא יעקב אבינו!

אומרים חז"ל – אם הברכה היתה באה, כשיעקב היה בדמותו, לא היה לנו שום קשר עם זה...

אמר הקב"ה – לא! אתה תלך עם הצורה של עשו, והפנים של יעקב!

מי זה שמבחוץ הוא עשו ובפנים יעקב אבינו???

יוסף משיטה ויקום איש צרורות!

אלו אנשים שהיו עשו בחוץ, ויעקב בפנים. כששמת אותם בפניה, הם הולכים למות... הם פתאום צועקים "לא די שהכעסתי את בוראי פעם אחת, אלך ואכעיסהו עוד פעם!?"

פתאום נתגלה לך, שבתוך התחפושת הזאת, יש לך את יעקב אבינו.

בתוך היקום איש צרורות, שלפני חמש דקות אומר לו "הנה, איפה אתה ואיפה אני?!"

אחרי חמש דקות, הוא למעלה בשמים... צועק לו ר' יוסי בן יעזר "בשעה קלה הקדימני זה, לחיי העולם הבא..."

הנה, תראו אותם, עם הבגדים של עשו והנשמה של יעקב!

נתן הקב"ה את הדרך של קבלת הברכות, כדי שהאנשים האלה, שהם כל-כך רחוקים, יהיה להם קשר לשורש של הנשמה היהודית!

וירח את ריח בגדיו – למה ריח?

באים חז"ל בגמרא (מסכת ברכות) ואומרים – אין לך דבר, שהנשמה הננית ממנו ולא הגוף, כמו הריח. הריח שייך רק לנשמה.

וירח את ריח בגדיו את מי הוא הריח???

הריח את הנשמה של יעקב אבינו! הגוף הוא של עשו.

כותב התרגום יונתן בן עוזיאל - ואמר חמוץ ריחא דברי כריחא דקטורת בוסמניא דעתיא דמתקרבא בטוור בי מקדשא דאתקרי חקל דבריך יתיה ה' ואתרעי לאשראה שכינתיה תמן.

בקטורת היו אחד עשר סממנים. אחד מהסממנים שמופיעים שם, היה חלבנה.

למה חלבנה?

אומרים חז"ל – אין לך תענית, שלא נמצאים בה מפושעי ישראל, שנדמים לחלבנה.

יעקב אבינו, שהוא בא עם הבגדים, יצחק מריח ריח של קטורת...

גם אותם אנשים שמנותקים, אין לנו שום דבר איתם, אבל הפנימיות שייכת ליעקב אבינו.

(ברוך שאמר)

אותי ביריעות עזים, כשאני אזכור את מה שעשה יעקב אבינו, בזמן שקיבל את הברכות".

אומרים חז"ל בפסוק (שה"ש ב, ה) – הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה. אל תקרי ודגלו, אלא ודיגולו, לשון הערמה.

"אני אוהב את ההערמה הזאת, שעשה יעקב..."

הדבר הזה הוא פלא – מה כל-כך מיוחד, במעשה הזה, שיעקב אבינו קיבל את הברכות, עם הבגדים של עשו?

ישנו יסוד, והיסוד הזה, הוא יסוד שאומרים אותו רוב המפרשים, מדוע קיבל יעקב אבינו את הברכות, כשהוא לבוש בבגדיו של עשו?

אומרים המפרשים - אילו יעקב אבינו היה מקבל את הברכות, כיעקב אבינו, כלומר שיצחק היה רואה, והיה רואה שיעקב עומד מולו... לנו לא היה שום קשר עם הברכה הזאת. למה?

כותב הדברי חיים מצאנז – נס עשה הקב"ה, שנתן ליעקב לקבל את הברכות, שהיה לבוש כמו עשו, והיה יעקב מתחת לתחפושת הזאת, שאם לא כן, לא היה לנו שום דבר עם הברכות האלה.

יסוד הדברים, הוא בגמרא במסכת מכות.

אומרת הגמרא (מסכת מכות כד, א) - אמר ר' יוסי בר חנינא ארבע גזירות גזר משה רבינו על ישראל באו ארבעה נביאים וביטלו משה אמר {דברים לג-כח} וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב מה ביקש משה? אומר רש"י - חדל נא. אותה ברכה שאמר משה וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב כלומר אימתי ישכון ישראל בטח כשיהיו צדיקים כעין יעקב: מי יקום יעקב. מי יוכל להיות חסיד יעקב כי קטן הוא קטנים הם הטובים שיהיו צדיקים כיעקב

בא עמוס וביטלה שנאמר {עמוס ז-ה} חדל נא מי יקום יעקב וגו' וכתוב {עמוס ז-ג} ניחם ה' על זאת...

אומרים המפרשים - אם יצחק שהוא מידת הדין, היה מברך את יעקב כיעקב, לא היה לו שום דבר עם הברכה הזאת. אז מה נעשה?

אמר הקב"ה – אתה תברך אותו, כשהוא לבוש כמו עשו. לדרגה של עשו, עוד אף אחד לא הגיע, אז אם ככה, הברכה תחול גם על יהודי, שנמצא בדרגה הכי נמוכה...

באים המפרשים ואומרים דבר נפלא – בשעה שיעקב אבינו, מלביש את הבגדים של עשו, ישנם הרבה אנשים, שבצורה החיצונית שלהם, הם נראים כמו עשו. אין להם שום קשר ליעקב אבינו...

תאמינו לי... אני מוסר שיעורים בכל מיני מקומות... אם הייתם רואים איזה אנשים באים... תאמינו לי... בר מינן איזה אנשים באים...

יש אחד שיש לו 12 עגילים על האוזן!

שאלתי אותו פעם – למה לא 13?

הוא אמר שזה כנגד השבטים ☺

איזה נס, אמרתי לו, שאין לך מקום לשים כנגד 60 ריבוא ☺

אין לכם מושג, איזה פרצופים, איך הם נראים, איך הם מדברים... לשיעור הזה קוראים "יהדות, בירה ומצב רוח"....

בדרך הדרוש

ברש"י משמני הארץ יהיה מושבך וגו' זו איטליא של יון עד כאן. וקשה מה בעי רש"י ז"ל בזה.

ויש לפרש שהיה קשה לרש"י הלא כל הארץ ניתן ליעקב ולא שייר כלום ואיה המקום משמני הארץ שנתן לעשו הלא כבר אמר ליעקב ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ.

לכך פירש רש"י זו איטליא של יון. דהנה איתא במסכת שבת בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בה שרטון ונבנה עליה כרך רומי וזהו איטליא של יון עיון שם. אם כן לא היתה איטליא ארץ בעת ההוא בשעה שבירך יצחק ולא היה בכלל ברכת יעקב:

(חונת התורה).

ו"ל עפ"י מש"כ רש"י עה"פ "עץ פרי עושה פרי" שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והוא לא עשתה כן, אלא "ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי" ולא העץ עצמו כפרי.

לפיכך כשנתקלל האדם על עוונות נפקדה גם היא על עוונה ונתקללה.

והנה בגמ' סוכה (לה, א) ת"ר פרי עץ הדר איזו עין שטעם עזו ופריו שוה, הוי אומר זה האתרוג. נמצא

מוכח שבעץ האתרוג לא שינתה האדמה אלא הוציאה עץ פרי. ובוה מיושב, שהיה קשה לגמרא איך אמר יצחק כריח שדה אשר "ברכו" ה, הרי האדמה נתקללה על שלא הוציאה עץ כטעם הפרי, ועל זה תירצה כריח של תפוחים, וכפי הי"מ בתוספת שהכוונה על אתרוגים, שישם אכן לא שינתה וזהו אשר ברכו ה'

(טללי אורות)

ויען יצחק אבי ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל (כו, לט)

עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי ותורתי (כו, ה)

בגמ' (יומא כח, ב) אמר רבא ואיתימא רב אשי קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין שנאמר תורת אחת תורה שבכתב ואחת תורה שבעל פה" בתוספות ישנים הקשה אמאי נקט ערוב תבשילין וכי קלה היא טפי מכל המצוות?

ובעיון יעקב תירץ משום דאמרין (בפסחים סו) דמותר לבשל מיו"ט לשבת הואיל ואי מיקלעי אורחים, ואברהם אבינו שהיה ראשון להכנסת אורחים וא"כ אפ"ל דאינו צריך לעירובי תבשילין ואפ"ה קיים אותו.

(טללי אורות)

ויברכוה ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' (כו, כז) בגמרא תענית (כט.) אר"י משמ"י דרב כריח שדה של תפוחים, ובתוס' כתבו, יש מפרשים תפוחים כריח אתרוגים. יש להבין למה אתרוגים.

ליקוטים נפלאים פרשת תולדות

ומכיון שרבקה היתה אחותו של לבן הרשע, היה מוכרח לצאת מוהם גם בן רשע כעשיו.

ומפרש רבינו הקדוש שלכן מוזכר כאן בפסוק שרבקה היתה 'אחות לבן' כדי שנבין מדוע ילדה בן רשע.

וזה לשון קודשו: 'אומרו אחות לבן ללא צורך, ונוסף שכבר ידענו, אלא הטעם הוא, שבא ללמד זכות על רבקה בראותינו שילדה בן רשע מובהק, ותאמר איך מבטן ברוך יצא ארוך, לזה אמר כי זה הוא סיבה לדבר היותר 'אחות לבן הארמי' פירוש, הרמאי, בתוספת רשע על אביו, וכבר קדמו חכמינו זכרונם לברכה 'רוב הבנים דומים לאחי האם', לטעם הידוע, ולזה יצא עשו, וזולת זה צאצאיה צדיקים היו יוצאים ממנה, כי צדקת גמורה היתה. עד כאן לשון קודשו.

"ויעתר יצחק לה' לנוכה אשתו כי עקרה היא"

(כה, כא)

במדרש רבה "מפני מה היו אבותינו עקרות מפני שהקב"ה מתאווה לתפילתם של צדיקים". וי"ל בדרך הלצה, דהנה מדרך העולם שהבנים מבטלים אבותם מתלמוד תורה ותפילה במקריהם אשר לא טוב, ולכן אנו מבקשים שיתן לנו זרעא חייא וקיימא די לא יפסוק מפתגמי אורייתא, שנוכל להגות בתורה ובמצוות עכ"ז, שיהיו בריאים ושלמים כל הימים ולא יבטלו אותנו בדאגותיהם עליהם, כמו שכתוב [שמות, ה', י"ט] "לא

תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו", ר"ל, לא תגרעו מעבודתכם ע"י בניכם דבר יום ביומו. וזהו שהיו עקרות כדי שיוכלו להתפלל בדעה מיושבת, כי הקב"ה מתאווה לתפילתם של הצדיקים. (תפארת שלמה)

"ויעתר יצחק לה' לנוכה אשתו... ויעתר לו ה'"

(כה, כא)

לו ולא לה לפי שאינו דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע. (רש"י) יצחק שפל היה בעיני עצמו וסבור היה, כי בזכות עצמו אינו כדאי שתפילתו תתקבל לפני ה'

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד

את יצחק"

יצחק סבור היה תמיד שהוא אינו כלום, אלא "בן אברהם", תלה הכל רק בזכות אביו, ואברהם שוב היה חושב שלא עשה ולא פעל כלל בעבודת הבורא, ואין לו זכות מצד עצמו אלא זאת שהעמיד בן הגון "אברהם הוליד את יצחק". זה היה דרכם בקודש, שהם לא ראו עצמם כדאים בעיניהם, אלא או זכות אבותם בידם, או זכות בניהם.

(הרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר)

"ואחרי כן יצא אחיו וידו אחות בעקב עשו"

(כה, כו)

צ"ע למה תפס יעקב את עקב עשו לעכבו? הרי אחרי ששמעו את התשובה 'ורב יעבוד צעיר' הרי כל אחד רצה להיות אחרון? אלא הכוונה היא כך, זה שיעקב שהיה מאחור לא יכול לצאת מפני שעשו עכבו, זה מובן, אבל עשו שהיה בחזית, שהיה הראשון ליציאה מי עכבו לצאת? התשובה היא, שעשו לא רצה לצאת מפני שרצה להפריע ליעקב לצאת לביהמ"ד, וכן יעקב אבינו שידע שעשו רץ לעבודה זרה, תפס אותו, לעכבו שלא ילך לע"ז.

(הרה"ק ר' יחזקאל מקאמזיר זי"ע)

"אחות לבן הארמי לו לאשה" (כה, כ)

רבינו האור החיים הקדוש מעלה שאלה גדולה, היתכן שיצחק ורבקה שהיו צדיקי עולם ילדו בן רשע כמו עשיו, והרי ידוע שקדושת הבנים נקבעת לפי ההורים, ואיך יתכן שיצא מהם בן רשע כזה?

ומתוך רבינו הקדוש, שהרי אמרו חכמינו זכרונם לברכה, שהנושא אשה יבדוק באחי האשה, כי רוב בנים שיוולדו יהיו דומים במעשיהם לאחי האם,

מוסר השכל שנלמד ממשחק "דוקים"

פעם ראה הג"ר אברהם גנחובסקי ז"ל ילדים משחקים במשחק ה"דוקים" שבו, כידוע, כללי המשחק הם להוציא אחד אחד מבלי שיזיז האחד את חברו.

אמר להם רבינו:

"איזה מוסר השכל אפשר ללמוד ממשחק זה?

שגם כאשר נמצאים הרבה יחדיו וצפוף מאוד... אפשר להסתדר בלי לפגוע אחד בשני כלל וכלל".

(אגן הסהר עמ' 60)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת תולדות

בפרשתנו מסופר על הברכות שחפץ יצחק לתת לבנו עשיו, ונשאלת השאלה הרי גם אם הצליח עשיו לרמות את אביו יצחק, הרי בכל זאת ידע יצחק אבינו, שיעקב צדיק גמור ויושב ולומד יום ולילה, ומדוע העדיף יצחק לברך את עשיו? רבינו האור החיים הקדוש מתייחס לענין, וזה לשונו: 'טעם יצחק שהיה חפץ לברך עשו הרשע, כי חשב שבאמצעות הברכות יתהפך למדת הטוב ויטיב דרכיו כי הצדיקים יכאבו בעשות בניהם רשע, והיה משתדל עמו להטיב, ואפשר שהיה מועיל'. האוה"ח מוסיף וציין את דברי המדרש, שעשיו רצה להתחתן עם 'דינה' בתו של יעקב אבינו, ויעקב אבינו מנע זאת ממנו, ובסופו של דבר נענש יעקב על כך, ולכן נלקחה לשכם בכוח על ידי חמור בן שכם. כי היה אפשרות על ידה להחזיר למוטב את עשיו. בהמשך הפרשה, לאחר שיעקב לקח הברכות במרמה נאמר 'ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת הוא לך אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קלו ויברך' ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל'. שואל האוה"ח מדוע הוצרך להזכיר כאן שיצחק היה אביו? ומתוך, 'נתינת טעם למה חזר לברכו, לצד רחמי אב כשבכה נכמרו רחמיו'. כלומר: עשיו לא היה ראוי לברכה, אבל יצחק נכמרו רחמיו עליו מחמת בכיותיו, ולכן מוזכר כאן 'וען יצחק אביו' - כי היה אביו ולא יכל לעמוד בפני בכיותיו ודמעותיו.

"יקרבו ימי אבל אבי ואהרעה את יעקב אחי" (כו, מא)

יש לומר הטעם למה דווקא בימי אבל אביו יהרוג אותו, לפי שאמרו חז"ל (סוטה) תורה מגנא ומצלי, ואבל הרי אסור בלימוד תורה, ויצחק אמר לעשו 'והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צווארך' ובימי אבלו אינו יכול לעסוק בתורה ואין דבר המגין עליו, לפיכך תלה הדבר בימי האבל, ומטעם זה אמרו חז"ל (ברכות) האבל צריך שימור, כי אז אין את התורה שתגן עליו. (זכרון ישראל)

"וישלח יצחק את יעקב... אם יעקב ועשו" (כה, ה)

וברש"י הק' כתב איני יודע מה מלמדנו, (זה שכתב שרביקה היא אם יעקב ועשו דמה מגיע לחדש לנו בזה הכא), ויש ליישב שכוונת הפסוק כי היות שהיה ידוע לכולם, שני בנים לרביקה ושני בנות ללבן, ואמרו הכל הגדולה לגדול והקטנה לקטן, לכן חששו יצחק ורביקה שאם יגיע יעקב ללבן, יאמר לו לבן לך שייכת הקטנה, לכן המתן עד שעשו ישא את הגדולה, ואז ימצא עשו את יעקב ויהרגוהו, לכן אמרו ליעקב תאמר ללבן שרביקה היא אם יעקב ועשו, וא"כ אם תאמר בלשון הזה משמע שיעקב הגדול, ויזכה הוא בגדולה ולא יצטרך להמתין לעשו. (גן רוח)

יתברך, לפיכך התפלל רק "לנוכח אשתו" - כדי שיוושע בזכותה. מעתה, כאשר אמרה התורה: "ויעתר לו ה'" - הרי יש מקום לחשוב שה' יתברך אמנם קיבל את תפילתו רק בזכות רביקה, כפי רצונו לפיכך ציין רש"י: "לו ולא לה" - שהתפילה נתקבלה דוקא בזכותו הוא, משום "שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע"... (קדושת לוי)

"ויקראו שמו עשו" (כה, כה)

מספרים על הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדליקוב זיע"א בעל "דגל מחנה אפרים" נכדו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שנזדמן פעם לפונדק אחד עם סופר משכיל, הקניטו הלה ואמר לו: כבודו הוא אמנם נכד הבעש"ט, אך דומני שלי יש יותר חסידים מאשר לכבודו. נענה הצדיק ואמר: אין תימה בדבר, בפרשתנו כתוב "ויקראו שמו עשו" פירש רש"י הכל קראו לו כן, ואילו "ויקרא שמו יעקב" הקב"ה קראו כן. את עשו הכל מכירים, ואילו את יעקב מכיר רק הקב"ה.

"ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'" (כו, יב)

שואל רבינו האור החיים הקדוש מה התוספת במילים 'ויברכהו ה'?

ומתוך, שמכיון שאמרו חכמינו שבדבר שהוא מדוד וספור, המזייקים יכולים לשלוט ולפגוע, וכלשון חכמים 'אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין', אם כן כאן שנאמר מספר מדוייק של 'מאה שערים' יש חשש שיפגע, ולכן היה כאן ברכה מיוחדת מאת ה' שלא היא שליטה על דבר המנוי.

ובספר 'ראשון לציון' מחדש רבינו הקדוש, שאם האדם מתפלל כראוי על עשירות והצלחה, הברכה שורה גם בדבר המדוד והמנוי, ולא רק שלא ינזק חס ושלום, אלא ימצא בו יותר ממה שהיה. וכמו כן, יצחק אבינו היה מתפלל על הצלחתו, ולכן בירכו ה' כפי תפילתו, והצליח פי מאה ממה שהשקיע.

ובפרשת פקודי שואל רבינו הקדוש האיך ספרו את נדבת המשכן שהביאו בני ישראל, והרי אין הברכה שורה בדבר המנוי? ומתוך רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: 'כי מנין זה אדרבה מנינו תביא הברכה, כי כל פרט שירבה במספר תגדיל הזכות, ותסובב הברכה למרבה, והטעם, להיותו של המשכן, עד כאן לשון קודשו.

כלומר: אם הספירה הוא לצורך מצוה אין בו חשש נזק, אלא אדרבה תביא לו ברכה, ולכן גם אם סופר ממונו כדי לתת מזה צדקה ומעשרות, יבוא לו ברכה מרובה בעזרת ה'.

"ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות ויקרא את עשו בנו הגדול" (כו, א)

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

הוא ומועל בשליחותו. הכהו ליבו ומיהר לסגור את הקופסה ולהשיבה למעטפתה. הגיעו השנים לעירם והתייצבו לפני הקיסר. פתח הקיסר את האריזה והתפעל מהקופסאות הנפלאות. אף הבחין, כי באחת מהן חותם שלם, ובשניה שבור. הביט בשר וזה החורר והשפיל עיניו. פתח הקיסר את המכסים וניחוח משכר ומגרה נישא בטרקלין. טעם הקיסר עוד ועוד, וקרא גם לקיסרית וליורש העצר, ובתוך דקות מספר לא היה מאומה, זולת זיכרון מתוק של מעדן נפלא. הורה הקיסר: "תנו לשר פלוני" זה שהביא את החותם שלם "אלף זהובים, שכר טרחתו ונאמנותו". זהרו פניו של השר, ורעהו רעד לשמע פסק דינו. "ולשני", אמר המלך, "תנו עשרת אלפי זהובים, שכר טרחתו ונאמנותו". הלה לא האמין למשמע אזניו. כסבור היה, שדמיונו מתעתע בו ואולי חמד הקיסר לצון. אך לא, הקיסר האיר לו פניו ואמר: "כן, כשראיתי את החותם שבור, הבנתי שמעלת בשליחותך, ואמרת בליבי, כי בן מות אתה, אבל כשפתחתי את המכסה והרחתי את הריח המגרה והמשכר, וראיתי שהתכולה חסרה כטבילת זרת בלבד וטעמתי גם אני בקצה הזרת, והתעורר תאבוני לטעום עוד ועוד, עד כלותי את המעדן ראיתי, כי משלת ביצרך ומשכת ידך מפני מה, מפני פחדי ויראתי, ומפני נאמנותך ומסירותך. ובוודאי ניחמת על הפתיחה והצטערת על הטעימה. כשראיתי זאת, אמרתי לנפשי: הן נאמן אתה יותר מרעך. מי יודע אם הוא היה שולט בנפשו לאחר הפתיחה, כמון. לפי זה מובן למי יותר קשה ליעקב עם עשו או יצחק עם ישמעאל, ובזה מובן גם שבא הפסוק להודיע שהוא אחות לבן ובת בתואל הארמי.

"ויגדלו הנערים" (כה, כז)

פירש רש"י, שכל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, אולם כיון שנעשו בני שלש עשרה זה פירש לבתי מדרשות, וזה פירש לעבודת גילולים. להרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב היה בן, זאב שמו. היה הילד זאב ככל הילדים בני גילו, כמותם למד, וכמותם השתובב ושיחק. כאשר התקרב לגיל שלוש עשרה, פנה אביו הצדיק לסופר סת"ם מומחה, בבקשה כי יכתוב תפילין עבור בנו יקירו. ניגש הסופר למלאכה בקדושה ובטהרה וברוב רגש, לא בכל יום מזדמן לו לסופר לכתוב תפילין לבנו של צדיק הדור. כאשר סיים, בא הסופר לרבי יחיאל מיכל והראה לו את הפרשיות. שמח רבי יחיאל מיכל בפרשיות המהודרות, אולם בקשה אחת היתה בפיו לפני שתכניס את הפרשיות לבתים, הבא אותם אלי שוב. כעבור זמן בא הסופר ובידיו הבתים והפרשיות. נטל רבי יחיאל מיכל את הפרשיות בידיו והחל בוכה, בכי חרישי מעומק הלב. והדמעות דמעות קודש, גולשות לתוך בתי התפילין, והסופר רואה ומשתומם. כאשר נרגע הרבי מבכיו, היו בתי התפילין מלאות מדמעותיו. רוקן הרבי את הבתים יבש אותם פנה ואמר לסופר, עתה, רשאי אתה להכניס את הפרשיות אל תוך הבתים. בהגיע היום והנער זאב

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם" (כה, יט)

פירוש רש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה". יש מפרשים שכונת רש"י הוא שיעקב ועשו האמורים כאן בפרשה אחת אבל הם מובדלים, "פרשה" הוא לשון הבדלה. המעלה של יעקב לגבי עשו הוא יותר משאר האבות שיעקב נולד תאום מעשו, והוא היה כל האפשריות להיות גם בטבע כמוהו, ואף על פי כן הוא יצא "יעקב איש תם יושב אוהלים". וגם "יצחק" לגבי ישמעאל הוא מעלה גדולה מאד, ובכל אופן יש נפקא מינה דישמעאל לא נולד עם יצחק ביחד כמו יעקב ועשו, וכדי להבין מהו המעלה בזה יש להמתיק במשל שראיתי מעשה במלך גדול, רם ונשא, שזכה לביקורם של שלוחי הקיסר האדיר, המושל במעצמה שמעבר לים. שני שרים מחצר הקיסר הגיעו, ובידם תשורת הוקרה וכבוד, מנחת ידידות: שתי קופסאות זהב מגולפות בעדינות, מלאכת מחשבת של פיתוחים מרהיבי עין, ושתייהן חתומות בחותם הקיסר. שבר המלך את החותם, ונשימתו נעתקה: בכל קופסה, על מצע קטיפה, נח לו יהלום זוהר בגודל ביצה, יהלום מלוטש, זורק ניצוצות אור לכל עבר, מדהים ביפיו. בקופסה האחת יהלום תכלכל, על מצע ארגמן, ובשניה יהלום ורדרד על רקע כחול עמוק. שני יהלומי כתר, שערכם לא יסולא בפז. שמח המלך והתפעל ואמר לשלוחים: "המתינו בחצר מלכותי, היו נא אורחי, עד שאכין תשורה נאה לשלוח למלככם הקיסר". חשב המלך מה אשלה, יהלומים כאלו – הן לא אמצא דוגמתם ולא אשיג תמורתם אך זאת יכול היה לעשות: ציוה על אמניו להכין שתי קופסאות זהב יפות עוד יותר, מגולפות פיתוחי עלעלים וזלזלים ועלי כותרת מרהיבים, כאשר לב הפרחים אבני חן יקרות ונדירות. הורה לטבחיו לרקוח מגדנות מתוקים, מעוררי תיאבון וטעימים למאוד. כל הרואה מושיט אצבע ללקק, וכל הטועם רוצה עוד ועוד. הורה למלא את הקופסאות באותן מרקחות וחתמן בחותמו. ואמר לנפשו: הקיסר כיבדני ביהלומים יקרים, אך קרים וקפואים, שאין הנאתם אלא בראיה בלבד. ואני אכבדו במרקחות מעדנים, אשר אין כמותן, וטעמן כצפיחית בדבש, קרא לשני השרים ומסר בידם את הקופסאות, וצרף מכתב תודה והוקרה, ידידות והערכה לקיסר הנודע לתהילה. פנו השלוחים לשוב לארצם ותהו: מה היא תשורת המלך, מה שלח עמנו לקיסר, לבסוף, לא עמד אחד מהם בניסיון, ובאישון לילה, כאשר נם חבירו את שנתו, קם בלאט, הדליק את הנר, הוציא את הקופסה מעטיפתה, ובידיים רוטטות שב את חותם המלך. המכסה נפתח והריח העז היכה באפו, ריח מתוק ומשכר. בחמדה הושיט אצבעו וטבל במרקחת, הושיט לפיו, ואורו עיניו. מרקחת כה טעימה, לא טעם מעודו. שפתיו רטטו, ועיניו נצצו. הושיט שוב את אצבעו ולפתע נותרה האצבע תלויה בחלל האויר. נזכר האיש במלכו, בקיסר האדיר שאותו משרת הוא בנאמנות.

נזכר, שיהיה עליו להתייצב לפניו ולדווח לו על שליחותו ולהראותו את מתנת המלך. ומה יגיש קופסה ריקה, ובה שירי מרקחת, הן מורד במלכות

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

לעשו 'הבן הגדול', וליעקב 'הבן הקטן'? על שאלה זו מצאנו תשובה נפלאה של הרבי מזוועהל זצ"ל, תשובה מאלפת ומעודדת, והוא הסבירה במשל.

ילד ראה שהוריו מודאגים. מה קרה? סבא נפל ונחבל. ביום השני החמיר מצבו של הסב וכוחותיו עזבוהו. ביום השלישי עלה חומו, והרופא אף הוא היה מודאג. ביום הרביעי חדל הסב לדבר, ובבית שררה אווירת נכאים קודרת.

לפתע החל הנכד לבכות בכי תמרורים, שהדהד שבעתיים בדממה העצובה. חרדו כולם ושאלוהו: "מה קרה, ולמה תבכה?" "איך לא אבכה", קרא הילד, "ואני חושש לחייו של אחי הקטן. הוא נופל כשמתחיל ללכת, חולה ויש לו חום, ואינו מדבר...".

צחקו הכל ומיהרו להרגיעו: "לא, בכך אין כלום. ילד קטן נופל בלכתו עד שהוא גדל ולומד לצעוד. ואם חולה הוא במחלת ילדות, יבריא ויתחסן. ואל דאגה, עוד ילמד להגות מלים".

זה ההבדל בין הגוי עשו 'הבן הגדול' לבין היהודי יעקב 'הבן הקטן'.

עשו הוא בגדר "גדול", שאם ניכרים בו סימני מחלה, השחתת מדות ועיוות מעשים, אין כל תקווה שיירפא מהם, וידרדרוהו עד לאבדנו. אבל יעקב, משול הוא לבן הקטן, שגם אם יש בו חסרונות, גם אם יש בו עוונות, הוא יגדל ויירפא מהם, יתבגר ויתחסן, ישוב בתשובה ויטיב את דרכו. יתקרב אל בוראו ויחסה בצילו.

"ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגורריך אשר נתן אלוקים לאברהם" (כה, ד)

היה מעשה באדם עשיר מאוד שקוראים לו מיסטר מן. הגיע לעירו רב גדול שהתרים כסף לישיבות בארץ ישראל. הגיע הרב לביתו של מיסטר מן וביקש תרומה. מיסטר מן העשיר ענה בצורה בוטה "אני לישיבות לא נותן כלום!" למרות הדרישות והפצרות יצא הרב בראש מושפל ומיסטר מן טרק בפניו את הדלת בגסות, אחרי שסגר הציץ מיסטר מן מהעיניית של הדלת לראות את פרצופו של הרב איך הוא מגיב לביזיון, ולהפתעתו הוציא הרב פתק רשם דבר מה ושם את הפתק בתוך תיבת הדואר שעל יד הדלת והלך.

פתח מיסטר מן את הדלת וקרא את המכתב ונדהם במכתב כתוב "ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך...". אמר בליבו מיסטר מן אני שלחתי אותו מושפל והוא רושם לי ברכות. מיסטר מן רדף מהר אחרי הרב עד שהשיגו וביקש הסבר לעניין הזה. אמר לו הרב: מתי אברהם התברך בכלל הברכות שנאמר: "וה' בירך את אברהם בכל" רק לאחר שהוסיף לו אות ה' לשמו שנאמר לא ייקרא שמך עוד אברם אלא אברהם, הוסיף לו את אות ה'. וכן בעזרת השם, הקב"ה יוסיף לך גם את האות ה' שלא ייקרא שמך עוד מיסטר מן אלא "מיסטר המן" הרשע, ששונא תלמידי חכמים. (בשם הרב יצחק דיין)

החל להניח תפילין, חל שינוי בנער ללא הכר, ליבו התמלא באהבת תורה ויראת שמים, ומאז עלה ונתעלה עד שהיה לאחד מצדיקי הדור, ה"ה הרה"ק ר' זאב מז'בריז זי"ע.

"בעבור תברכך נפשי" (כו, ד)

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: בצעירותו כשלמד בישיבת חכמי לובלין אצל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, אירע פעם שהיתה בלילה הפסקת חשמל ועלטה שררה בכל מבנה הישיבה.

מתוך תשוקתו ללמוד, נעמד ליד החלון ולמד לאור שבקע מהרחוב.

והנה לפתע נכנס ראש הישיבה, רבי מאיר שפירא, להיכל הישיבה, וראה כיצד מתאמץ ללמוד. הוא התרגש מאד ובירכו שלא יצטרך להרכיב משקפיים במשך כל ימי חייו. וכך הוה.

"בעבור תברכך נפשי" (כו, ד)

כשעמד פעם הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל לפני ניתוח קשה באמריקה, החליט ללכת לקבל ברכה מצדיק [כאמרת חז"ל (ב"ב קטז). "כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים"]. הוא נסע במיוחד מבני ברק לירושלים, והגיע לעיר העתיקה לישיבת אש התורה לבקש ברכה מהיהודי שישב שם ולמד בהתמדה, שמו אורי זוהר.

הוא נכנס לבית המדרש וראה שיושב עם טלית ותפילין ולומד בהתמדה עם החברותא. לא רצה להפריע. ברגע שקם ממקומו ניגש אליו רבי ראובן ואמר לו: "רבי אורי, אני צריך לעבור ניתוח לא קל בארה"ב אני הולך לצדיקים. וגם אליך באתי לקבל ממך ברכה..."

רבי אורי הסתכל עליו בתמהון: "רבי ראובן טעית בכתובת. אינני נותן ברכות. לשם כך צריך ללכת לצדיקים, לחכמים, לא אלי. אף אחד לא מבקש ממני ברכות!"

רבי ראובן הסביר עצמו: אני מגיע במיוחד מב"ב לקבל ברכה ממך,

משום שפעמיים בשבוע אני נוסע מבני ברק לבת-ים ועובר בדרך בכביש גהה שעוברים בו כשישים ריבוא איש. ועל הכביש, באחד הצמתים, תלוי שלט ענק באותיות ענקיות שא"א לא לראות וכתוב בו:

"אורי זוהר, אחרי הכל, גלה לנו הכל, מדוע עזבת את הכל?" (=הוא עזב את כל הזוהמה של הבלי העולם הזה ושב בתשובה שלימה).

"אם זכיתם לקדש כך שם שמים" - הפטיר לו רבי ראובן - "אזי צריך אני ברכה ממך!" כשנוכח רבי אורי לראות שהוא בהחלט רציני, נאות לברכו מכל הלב.

"ותיקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול..."

ותלבש את יעקב בנה הקטן" (כו, טו)

יעקב ועשו תאומים היו.

מדוע אפוא הכתוב קורא

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֵׁת תּוֹלְדוֹת - תּוֹכּוּ פְּבָרוֹ

"וְאִמְרַתֶּם בְּמָה אֶהְבַּתְנוּ? הֲלוֹא אַח עָשׂוּ לְיַעֲקֹב נָאִם ה' וְאָהַב אֶת יַעֲקֹב וְאֵת עֵשׂוֹ שְׂנֵאתִי, וְאָשִׁים אֶת הָרִיוֹ שְׂמָמָה וְאֵת נַחְלָתוֹ לְתַנּוֹת מִדְבָּר"
(מלאכי א, ב-ג. מתוך ההפטרה)

ראשו, זקן נאה יורד לו על פי מידותיו, גרטל רחב על מותניו...

לעומת זאת יעקב אבינו הלך בדרך האמת, הוא לא נתן לרמות לא את עצמו ולא את האחרים. דרכו היתה להיות תוכו כבדו, מסור בליבו ופיו לשמיים, בנקודת האמת שבליבו. לכן זכה שדמות דיוקנו חקוקה בכיסא הכבוד, עד שאמרו חז"ל (ב"ב נח.): "שופריה דיעקב אבינו, כשופריה דאדם קדמאה". יעקב אבינו הגיע לשלמות רוחנית, כמו אדם הראשון קודם החטא, וכל זה מכוח מידת האמת שהיתה נר לרגליו. כדברי הנביא: "תורת אמת היתה בפינו וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשַׁפְּתֵינוּ" (מלאכי ב, ו).

לכן אומר הנביא לכלל ישראל: "וְאָהַב אֶת יַעֲקֹב וְאֵת עֵשׂוֹ שְׂנֵאתִי" (מלאכי א, ב-ג). הסיבה לאותה אהבה של השם יתברך ליעקב, היא בדבקותו במידת האמת, עד שהיה תוכו כבדו. אמת בפה ואמת בלב. לא חנופה. לא חיצוניות. אמת פנימית. זאת לעומת עֵשׂוֹ הרשע, שהציג עצמו כלפי חוץ כירא ושלם, אבל פנימותו היתה רקובה, והיא שדירדרה אותו לבסוף לכפור בעיקר ולעבור על העבירות החמורות ביותר.

נסיים בדברי ה'חפץ חיים' בספרו 'שפת תמים': "כמה צריך האדם לחזק את עצמו שלא להוציא דבר שקר מפיו, כי אפילו אין מרמה טמונה בו, היא מידה מגונה מאוד".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

יש לתמוה על עֵשׂוֹ, הרי הוא כרוך אחרי אביו הגדול ומתנהג בדרכיו כלפי חוץ, מדוע יצא לתרבות רעה עד כדי כפירה בעיקר? הרי אנו רואים עד כמה העריך עֵשׂוֹ את גדולת אביו, ובראותו שברכותיו הגיעו לידי יעקב אחיו הצעיר חרה לו עד מאוד, שנאמר: "וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד מְאֹד" (בראשית כז, לד).

וצעקה זו נבעה מעמקי נשמתו, שהרי הקב"ה נפרע מכלל ישראל, על צעקה זו, כפי שנאמר במדרש (בראשית רבה טז, ד): "אמר רבי חנינא: כל מי שהוא אומר שהקב"ה וותרן הוא יתוותרו בני מעוהו, אלא מאריך אפיה וגבי דיליה. זעקה אחת הזעיק יעקב לעֵשׂוֹ דכתיב: "כְּשָׁמַע עֵשׂוֹ אֵת דְּבַרִּי אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה" (בראשית כז, לד). והיכן נפרע לו? בשושן הבירה שנאמר: "וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה" (אסתר ד, א).

ברור הדבר שאם זעקת עֵשׂוֹ לא היתה יוצאת מקירות ליבו היא לא היתה מטביעה חותם לדורות רבים וגורמת לכלל ישראל לזעוק בימי מרדכי ואסתר. ואם רצה כל כך לקבל את ברכות אביו, מדוע יצא לתרבות רעה עד כפירה בעיקר, באמונה של השראת הנפש וחי העולם הבא?

מכאן הוכחה כי עֵשׂוֹ לא היה רשע גלוי, כי בחיצוניותו התנהג כירא ושלם, אלא שלא היה תוכו כבדו. הנהגה זו של אחד בפה ואחד בלב, שכל כולה שקר, היא זו שגרמה לו בסופו של דבר להידרדר עד לתהום ולכפירה ביסודות האמונה. על הפסוק "וַיִּבֶז עֵשׂוֹ אֵת הַבְּכֹרָה" (בראשית כה, לד) אומר רש"י: "העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום".

אומרים בשם ה'שפת אמת', האדמו"ר מגור זצ"ל: כלום סבורים אתם שְׁעֵשׂוֹ היה מכה כלבים בשוק? לאו! אלא היה נראה כרבי' עם שטריימל הדור על

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יחזקאל בן אסתר פרדאל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

ע"י כנסת לכת זמני לכת רבין חס

17:44	17:12	16:01	י-ט
17:40	17:09	16:17	ת"א
17:39	17:09	16:17	מ"ט
17:44	17:12	16:21	כ"א

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק י"ג

האם אדם שאינו בעל הפירות יכול להפריש תרומות ומעשרות וכן מה דין שותפים?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

הסמכות להפריש תרומות ומעשרות נתונה לבעל הפירות בלבד, שיפריש בעצמו או על ידי שליח. אם אדם אחר מפריש בלי רשות של בעל הבית, אין ההפרשה מועילה.

כאשר בעל הפירות לא נמצא, או שאינו בקי בהפרשת תרומות ומעשרות, יש לבקש את רשותו, ורק אז ניתן לתקן את הפירות כשליח של הבעלים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא סכ"ט, ל).

אם הפירות שייכים לכמה אנשים, כל אחד מהם יכול להפריש תרומות ומעשרות בלי לבקש רשות מהאחרים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד שם ס"ה).

בני הבית, שאינם בעלי הפירות, רשאים להפריש תרומות ומעשרות, על מה שהם אוכלים, אך לא על כלל הפירות. **מקורות:** ראה שו"ע (יו"ד שם ס"מ, מא). ובספר מצוות הארץ- כהנא (פט"ז, ג).

אולם, בעלת הבית רשאית להפריש על כל הפירות שבבית, ואינה צריכה לבקש רשות מיוחדת מבעלה, שבוודאי נתן לה רשות לכך.

תרומה, שהופרשה וחזרה והתערבה בפירות מין במינו, ביטולו במאה ואחד. וכן הדין, כאשר נתערב טבל ודאי בפירות מעושרין. אולם, אין בו די כדי לבטלו, תקנתו - שישאל לחכם ויתיר לו כמו בהתרת נדרים ועל ידי כך חזרו להיות טבל, וחוזר ומפריש תרומה אחרת ללא ברכה. **מקורות:** חזון עובדיה- תרומות ומעשרות (עמוד רנח) וכתב, אם ההפרשה נעשתה על ידי האישה בעלת הבית, יש לה לעשות את בעלה שליח להישאל אצל החכם במקומה. ע"ש.

כְּחָה שֶׁל תְּפִלָּה

הגב' ג. היא אישה העובדת מביתה. השעה הייתה שתיים עשרה וחצי בצהריים. גב' ג. קמה בזריזות משולחן עבודתה, ונכנסה למטבח. בעוד שעה אמורים ילדיה לשוב הביתה לארוחת הצהריים, הבנים מהחדר והבנות מבית הספר. היא הוציאה חומר גלם לבישול, סירים ומחבת, והחלה לקלף ירקות.

צלצול טלפון קטע את עבודתה. על הקו הייתה ידידה שלי, שביקשה ממנה להתקשר לאישה מסוימת בירושלים, ולשוחח עימה על נושא חשוב שקשור למצווה גדולה מאוד. הגב' ג. ניסתה לדחות את השיחה לשעה מאוחרת יותר, "תביני, תיכף הילדים חוזרים מהלימודים רעבים וצמאים, ועלי להכין עבורם את ארוחת הצהריים, ועדיין לא התחלתי!".

אך הידידה התעקשה, "זה לא יקח יותר ממספר דקות, זו מצווה גדולה מאוד והיא מחכה כל רגע לטלפון ממך, אנא התקשרי אליה עכשיו!". גב' ג. נכנעה, והיא התקשרה לאותה אישה מירושלים, והסבירה לה את מה שהיה צריך להסביר. השיחה ביניהם קלחה, נשאלו שאלות, ובמקביל ניתנו תשובות, בסיום השיחה כשהורידה הגב' ג. את הטלפון, הביטה על השעון, **ולתדהמתה השעה הייתה אחת ועשרים!!**

היא פרצה בבכי. בעוד כעשר דקות בלבד אמורים הילדים להיכנס הביתה, ואין מה להגיש להם לאכול! אין אפילו מוצרי חלב בבית. מה עושים? זה דבר שלא אירע לה מעולם. היא הרימה את עיניה למעלה ובדמעות התפללה מעומק הלב: "רבש"ע, אתה יודע שעשיתי זאת כחסד, לא עבורי, אנא תדאג לילדי לארוחת צהריים, כי הם אמורים להגיע בעוד רגעים ספורים". הגב' ג. סיפרה, שהיא האמינה בכל ליבה, שבאור עולם 'המשביע לכל חי רצון' אכן ישלח לה ארוחת צהריים לילדיה.

באותו הרגע נשמע צלצול בדלת הכניסה. היא פתחה את הדלת, אף אחד לא עמד שם. לידיה הדלת הייתה קשורה שקית ניילון גדולה ובפנים... **צ'יפס טרי וחם, מנות בשר בצלי, מספר תוספות, ואף קינוח מדהים לסוף הארוחה.** במכתב, שהיה בשקית נכתב כך:

"לג. היקרה, מאז שעברת לדירתך החדשה הבטחתי לשלוח לך ארוחת צהריים טעימה ומזינה, אך כל פעם זה נדחה בגלל עיכובים שונים למיניהם. הפעם פרעתי את החוב, שיהיה לך וילדיך בתיאבון". על החתום היתה שכנתה הטובה מהדירה הקודמת.

הפעם היא פרצה בבכי של שמחה. "מי יכול להאמין?". כעבור דקות ספורות הגיעו הילדים, כשהם נפעמים לשמוע על דרכי ההשגחה בכל מה שקרה, וגב' ג. לא יכלה להירגע מרוב התרגשות, איך בורא עולם האזין לתפילתה, שיצאה מקירות ליבה ודאג לילדיה לארוחה טעימה בזמן וברגע הנכון.

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אשר אנשיל יונגרייז הלוי זצ"ל

הרב הגאון אשר אנשיל יונגרייז הלוי זצ"ל- נולד בשנת ה'תקס"ו (1806) בעיר סטשא שבהונגריה. נקרא על שם סבו (מצד האם). אביו מצאצאי רבינו מרדכי יפה 'בעל הלבושים'. בהיותו כבן 13 נסע ללמוד בעיר באלשא-דיארמאט אצל מהר"ם א"ש. כעבור שנתיים עבר לווערבו, לישיבת הגה"ק ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ולמד שם במשך תשע שנים ברציפות. בנו של רבו, ר' אברהם יחזקאל רייך סיפר, כי בתקופה זו נהג רבינו לצום בקביעות ממוצאי שבת ועד יום שלישי בערב. אחר נישואיו ישב על שולחן חותנו, גם לאחר שהתקבל כר"מ בק"ק מטרסדורף. בשנת ה'תקצ"ד (1834) בהיותו כבן 28 שנים בלבד נפטר ר' יוסף בנימין אסטרייכר ורבינו מונה לשמש במקומו כרבה של טשנגר. תפקיד, אותו מילא כ-40 שנים! שם הקים ישיבה ועמד בראשה. חילק את כל הכספים שקיבל עבור פדיונות לצדקה. רבים פנו אליו ונושעו.

מפורסם לאיש קדוש מאוד ופועל ישועות בקרב הארץ, ומכל קצווי המדינה נהרו אליו לרפואות, והיה נערץ ונקדש בעיני כל צדיקי הדור. בדברי הספד שנשא חתנו הגאון ר' יהושע ברוך רייניץ (אבד"ק טשטשביטץ), אמר עליו: "כמעט שלישי מימי חייו עברו עליו בתעניות, ופעמים רבות התענה במשך ימים רבים בזה אחר זה, כשרק בלילה טועם משהו ומיד חוזר ללימודו בעיון במשך כל הלילה". הגה"ק בעל 'תוספות חיים' מפיסטין (תלמיד הקדושת לוי' ובעל התניא') אמר על רבינו שלא מצא בכל מדינת אונגארין מקובל גדול כמותו, וכל כתבי האריז"ל שגורים בפיו, והוא על דרך תלמידי הבעש"ט הק'. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ה כסליו ה'תרל"ד (1873). חי כ-67 שנים. ציונו בטשנגר. גם היום רבים הפוקדים את ציונו של רבינו זוכים לראות ישועות ובפרט בענייני רפואה. בנו, ר' אברהם מונה לשמש במקום רבינו כרבה של טשנגר.

סבא (מצד האב): ר' יצחק הלוי מפאפא. **סבא (מצד האם):** ר' אשר אנשיל וינר (רבה הראשון של מישקולץ ורבו של מחוז בורשוד). **אביו:** ר' שמואל מפאפא (אב"ד אבראהם ולאחר מכן אב"ד סטשא ומח"ס 'תורת עדות' על שישה סדרי משנה). **אימו:** מרת מרים יטל. **אשתו:** מרת ניחא (בת ר' מאיר אלמאש פופר רבה של בוקרשט ומטרסדורף). **מרבתי:** ר' יעקב קופל אלטנקונשטט ('קופל חריף'-רבו המובהק), ר' מאיר איזנשטטר (מהר"ם א"ש). **מתלמידי:** רבי נפתלי הערצקא מראצפרט. **ילדיו:** ר' אברהם (כיהן אחרי אביו כרבה של טשנגר במשך שלושים שנה), ר' משה נתן נטע (בעל 'תורת משה נתן'), בת (נישאה לר' יעקב שיק רבה של נאדאודוואר), מרת מלכה (נישאה לבן דודה, ר' שמואל דוד יונגרייז שכהן כרבה של פהרדיארמאט), בת (נישאה לר' יהושע ברוך רייניץ, רבה של צ'צ'וביץ), ר' שמואל דוד. **מספריו:** ימנוחת אשר.

○ יפר נכדו הגה"צ מטענקא זצ"ל, ששמע מאת הגאון אבד"ק גראסווארדיין רבי בנימין פוקס, שפעם היה איש אחד בעיר גראסווארדיין שחלה ברגלו במחלה אנושה רח"ל, והרופא המפורסם ד"ר גראוס ציווה עליו שיסע נתקף ומיד לעיר פעסט כדי שיעשו לו ניתוח ויסירו את רגלו, והזהירו שאם לא יעשה כן, הרי הוא בסכנת מוות ל"ע, וכן עשה האיש שנסע לעיר פעסט, והנה ניגש אליו איש אחד ואמר לו: "פניך מעידות, שאתה בדאגה גדולה, האם אפשר להושיע אותך מצרתך?".

סיפר לו, את כל אשר קרה לו, וכעת הוא נוסע לפעסט לניתוח שיסירו את רגלו. אמר לו האיש: "עצתי לך, שקודם תיסע לעיר טשנגר אצל הצדיק מטשנגר, אשר הוא איש מופת ורבים נושעו אצלו, ואמר לו האיש, שהוא בסכנה גדולה והזהיר אותו הרופא מספר פעמים וחבל לו על כל רגע ורגע, אמר לו האיש: "אל תירא מזה, שבטח תהיה לך ישועה אצל הצדיק מטשנגר". שמע האיש לדבריו ונסע לטשנגר. כשנכנס אצל רבינו, סיפר לו, את כל אשר אמר לו הרופא.

אמר לו הצדיק: "תיקח כאן איזה סמי רפואה, ותמשח זאת על רגלך ובעז"ה תתרפא ללא כל ניתוח", וכן עשה האיש וירא פלאות, שכול המיחושים שהיו לו נעלמו כלא היו. לאחר מכן נסע האיש בחזרה לעירו גראסווארדיין, ונכנס לבית המרא דאתרא הגה"ק רבי משה הערש פוקס לספר לו את כל אשר היה עימו. בבית הצדיק באותה השעה היה גם הרופא ד"ר גראוס. מיד כשראה אותו שאל הרופא: "מה אתה עושה כאן, הרי ציוויתי אותך שתיסע מיד לעיר פעסט, מכיוון שאתה בסכנה גדולה". סיפר לו האיש שהיה אצל הצדיק מטשנגר ונתן לו סמי רפואה ונתרפא, וכאשר שמע זאת הרופא ד"ר גראוס, הביט על רגל האיש וראה, שהמיחוש איננו, התבטא מזה בהתפעלות רבה ואמר: "אני חשבת, שהד"ר הוא שמרפא אבל אני רואה שרק בורא עולם הוא זה שמרפא". (גיליון 'פלאות אשר')

○ כה רבינו ובגינו התקדש שם שמיים, גם בין הגויים, עד שהרופאים הנודעים מוינה בירת אוסטריה שלחו אליו את החולים שאפסה תקוותם והוא בעז"ה הצליח להעלות להם ארוכה. אחד משרי המדינה, ערך משתה בהם השתתפו שרים רבים ונכבדים, אשר הגיעו לטרקלינו מקרוב ומרחוק, ויהי כטוב ליבו, גלגל את סיפורו על הרב המחולל אותות ומופתים, החליטו השרים לנסות את הרב, והזמינו אותו אליהם, לראות את שלום השר, אשר שכב במיטה, ועשה עצמו כחולה. כשהגיע רבינו, שאל את החולה על מחלתו, והוא התאונן לפניו על ייסורים קשים, אך כשתפס רבינו את דופק ידו, הרגיש באמתלה, והבין את מחשבתם הרעה.

מיד נשא רבינו את עיניו לשמיים, וסובב את עצמו לעבר הנוכחים, אשר המתינו לתשובתו כדת מה לעשות בחולה, ואיזה רפואות יש לרכוש עבורו, והשיב להם, שמחלתו של השר מסוכנת מאוד, ואין עצה ורפואה עבורו. יצא רבינו מן המקום ואת הדלת סגר אחריו, הנוכחים פרצו בצחוק על הרב, שאין בו ממש ואינו יודע מאומה, אך מיד נהפך צחוקם ליגון, כשהבחינו שהשר מוטל במיטה, ללא רוח חיים.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

חֶשְׁבוֹנוֹת שָׁמַיִם

הפרידה בינו לבין המוות. לחיצה על הכפתור שתפסיק את פעולת ההנשמה המלאכותית.

מאחר שמצבו של הילד היה כבי רע, הרופאים העזו לגשת לאב ולומר לו: "אנחנו מצטערים, אבל המצב של הבן הוא בלתי הפיך. אנו מציעים, שנפסיק את מכונת ההנשמה וכך יפסק הצער שהבן עובר. עליך להבין, בנך למעשה חי אך ורק בזכות המכונות המחוברות אליו. אין הוא מסוגל לעשות דבר בכוחות עצמו".

האבא הזדעזע מדברי הרופאים. אולם מאחר שהיה תלמידו של מרן הגאון הצדיק הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל (מח"ס 'שבט הלוי' - נפטר למעלה מגיל 101 שנים) ביקש לדעת מהי דעת תורה ולאחר התייעצות עימו, פסק הרב זצ"ל שח"ו לעשות כן, וזה רוצח במזיד.

עם פסק זה ניגש מיודענו לרופאים וסירב להפסקת מכונת ההנשמה והסרת המכשירים הנוספים שחוברו לילד. מאחר שראו הרופאים, כי הלה איתן בדעתו, נאלצו לקבל את דעתו ולא ניתקו את המכשירים.

אולם חסדי בורא עולם לא תמו, והלא יאומן התרחש מול עיניהם המשתאות של הרופאים. חלפו מספר שבועות, והילד התעורר, ומצבו החל להשתפר להפליא.

הרופאים ניתקו אותו ממכשיר ההנשמה, שכן הילד התחיל לנשום בכוחות עצמו, ולאחר זמן מה הצליח אף ללכת בכוחות עצמו עד שביום מן הימים התחיל ללכת כאחד האדם ללא כל סימן לחולי או לאשפוז שעבר.

כמובן, האב ניגש לרב ובהתרגשות עצומה סיפר, שב"ה הבן הבריא וחזר להיות כאחד האדם, והרופאים מבקשים לשחררו לביתו. להפתעת האב, הצדיק ביקש, שכאשר הרופאים ישחררו את הילד, יביאו אותו הישר לבית-הרב. כמובן, הלה שמע לצדיק והילד הובא לבית הרב. כשהגיע לביתו, ביקש הצדיק מכול יושבי החדר, לעזוב את החדר ולהשאירם לבד.

הרב וואזנר פתח ושאל אותו מה הוא ראה למעלה, כשהיה במצב של מוות קליני. והילד השיב: "הייתה גזירה נוראה ל"ע שעמדה לקרות לעם ישראל. הקב"ה לא רצה לוותר על כך ולהביא אותה לעולם". (מדובר בתקופת הפיגועים שמחבלים היו מתפוצצים באוטובוסים בעיקר בתל אביב ובירושלים).

"אך, כעבור זמן מה, הגיעה אישה אחת צדיקה והתחננה בפני בורא העולם, שלא יוריד את הגזירה לעולם, ואכן התבטלה הגזירה הקשה שהייתה אמורה ל"ע לחול על עם ישראל". לאחר בירור זהות האישה התברר, שזאת לא פחות מאשר אשתו של הרב שכטר שליט"א.

כל אדם במהלך חייו עובר מאורעות רבים. לעיתים הוא תוהה, על מה ולמה היה עליו לעבור 'חוויה' זו או אחרת. אולם עליו לדעת, כי כל המאורעות שעבר, הינן בחשבון מדויק מאת בורא העולם. ואף אם אינו מבין על מה ולמה, לעיתים בזמן מאוחר יותר מגלה את הסיבה לכך.

את הסיפור המפעים הבא סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א, במהלך שיחה שמסר בחודש כסליו ה'ת'שע"ז: לפני שנים מספר, אשתו חלתה במחלה הארורה ל"ע, המצב בהתחלה לא היה כ"כ קשה, אך יום רודף יום, ואחרי תקופה לא ארוכה של סבל וטיפולים, מצבה החמיר מאוד.

האנשים מסביב ניסו לעודד ולעזור מכל הכיוונים ובכל המובנים: הן בעזרה בבית, בפרנסה ובכלכלה, וכמובן במצב הבריאותי.

באחת הפעמים הרב אף אמר לה: "תשמעי, בורא עולם ברוך ה' זיכה אותי והחזרתי המון בחורים בתשובה. אני נוסע בכל העולם, בשביל מה? אך ורק כדי לחזק את ליבותיהם של אחינו הטועים אל אבינו שבשמיים. ואם כן, הרי אנו בעלי זכות ואנו נצטרך להתחנן לקב"ה, ונזכיר לפניו את זכויותינו".

אך רעייתו בצדקותה, מנעה זאת ממנו בכל דרך אפשרית. "חלילה לבוא ולחסל" מהזכויות שצברת למעלה בשל החיזוקים הרבים ברחבי הארץ".

אשת חיל רעייתו. בנוסף אף אמרה לו: "בעלי היקר, אם בורא עולם רוצה שאפטר מן העולם, הריני מקבלת זאת באהבה ואפילו על ידי ייסורים", ואכן כך גזרה חוכמתו יתברך, ואחרי תקופה קצרה השיבה הרבנית ע"ה את נשמתה לבורא עולם.

סיפורנו לא תם... חלפו מספר שנים. ילד אחד חלה אנושות ואושפז לתקופה ארוכה בבית-הרפואה. מצבו לא השתפר כלל וכלל והרופאים חששו מאוד לחייו.

הרופאים היו אובדי עצות. מה לא ניסו. תרופות מסוגים שונים וכל המכשירים - מאומה לא הועיל. אף מספר ניתוחים כשלו לחלוטין והתוצאה שלהם הייתה מאכזבת ומייאשת.

עם הזמן מצבו הבריאותי של הילד הידרדר למצב קריטי, ומשם הגיע ל"מוות קליני". (משמעות המושג של מוות קליני הוא מצב שבו מפסיק הלב לפעום ולספק דם וחמצן למוח).

למעשה נשימותיו של הילד הגיעו אך ורק בזכות מכונת ההנשמה מכנית, שחוברה אליו והיא החליפה את הפעולה הטבעית של הנשימה, מכיוון שבמצבו הנוכחי כבר לא היה מסוגל לעשות זאת בכוחות עצמו.

מצבו של הילד היה חמור עד כדי כך, שלחיצת כפתור אחת

לע"נ	תמצב"ה
הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חווה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "תולדות"

"ויאמר ה' לה, שני גויים בבטנך" [כה, כא]. כנגד המשחיתים.

בספר "מעייני השבוע" מובאת שאלה נפלאה ששאל הצדיק רבי יהושע מבלו זצ"ל, ותשובתו – נפלאה שבעתיים! השאלה: מה הריץ את רבקה אמנו לבית מדרשם של שם ועבר, לשאול דבר ה' ולבקש תשובת נבואה. אמת, כשהיתה עוברת ליד בני מדרש היה העובר האחד מפרכס לצאת, וכשהיתה עוברת ליד בית עבודה זרה היה רעהו מפרכס לצאת. ודאי הבינה שתאומים במעיה, האחד טוב והשני רע, האחד צדיק והשני רשע. מעציב הדבר, איום ונורא – אבל כבר היו דברים מעולם: קין והבל, שם וחס, יצחק וישמעאל, אף לבן ורבקה. כולם אחים, שהאחד טוב והשני רע. מה ביקשה איפוא לשמוע בנבואה, על מה הלכה לדרוש את השם?

והתשובה: כל זה היה, אילו היה זה הריון טבעי. או אז יתכן שבן אחד דומה להוריו הקדושים, והשני דומה לאחי האם כרוב הבנים. אבל הרי רבקה עקרה היתה ולא נפקדה אלא בתפילה ובעתירה. ככתוב: "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא, ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו". והתפילה שינתה את טיבעה, כעתר (קילשוו) המהפך את התבואה. ועל כך השתאתה: אם הריון זה הוא תוצאת התפילה – הרי יודעת היא לבטח שלא התפללה לבן שיפרכס לצאת לבתי עבודה זרה חלילה! כיצד ארע איפוא שתפילתם לבן קדוש שירבה כבוד שמים בעולם וישא מורשת אבותיו אברהם ויצחק, הצמיחה גם בן רשע!

והתשובה באה: "ויאמר ה' לה, שני גויים בבטנך", צדקת באמרך שמתגוששות כאן שתי תרבויות. "ושני לאומים ממעיך ייפרדו", המונים יחסו בצילה של כל תרבות, אלו לעומת אלו. ולשאלתך, שהרי לא התפללתם אלא לבן צדיק וקדוש שיהיה האדם המושלם, "איש תם", המובחר שבאבות, נזר הבריאה – אכן כן הוא, ודווקא משום כך נולד עימו גם היפוכו המוחלט, עשיו הרשע. כי "לאום מלאום יאמץ". רק אם יהיה עשיו כנגדו, ויארוב לכל נקודות החולשה ואפשרויות קיטרוג, יאלץ את יעקב להיות מושלם, ולהסתייג מהשפעתו. רק אז יוכל יעקב להגיע לשיאו, למצות את כישוריו ויכולתו! הידיעה שעשיו אורב בשדה תכריח אותו להסגר באוהל, להיטמן בישיבת עבר, עד שיבוא שלם מכל צד ויקרא שמו ישראל!

ומעשי אבות, כידוע, סימן הם לבנים: כאשר כל העם דבק במורשתו ולא היו פורצי גדר ומרשיעי ברית, רבים היו פשוטי העם – יהודים טובים ויקרים, ישרי דרך ובני העולם הבא – שאף להתפלל כדבעי לא ידעו ושליח הציבור הוציאם ידי חובה. אבל משרבו המתפרצים, הוכרחו הכל להתאזר נגדם בידעת התורה שהיא החומה, והיא התבלין ליצר הרע, לשמוע דרשות מחכימות והרצאות מאלפות המרוממות את האדם ומרחיבות אופקיו. "משל, אומרים לאחד: מפני מה זקנך מגודל? אמר להם: יהיה כנגד המשחיתים". כלומר להוציא מלבם של משחיתי זקנם בתער. בכוחה של ההתנגדות להביא את האדם למצוינות. ולצדיק רבי נחמן מברסלב זצ"ל משל נאה: האדם נמשל לעץ השדה, והמחלוקת נמשלה למים. גזע העץ מוטל ארצה, ואין ביכולתו להגביה עצמו – עד שיבוא שטף מים, ויצוף מעליהם. וככל שירבו המים, כן יעלה ויגבה. זהו שאמר דוד המלך עליו השלום: "סבוני כמים כל היום, הקיפו עלי יחד".

והרי זה מחייב כל אדם, בתקופתנו: כשהמבול גואה, יש לנוס אל התיבה. כשהחוצות גדושות מתירנות ופריצות, כפירה ותועבה, יש להתחזק שבעתיים בשיעורי תורה ונועם שבת. כשהאלימות פושה בקרב בני הנוער ופריקת כל רסן הופכת לדגל, נציל את בנינו בחינוך התורני הנפלא, המחנך למידות טובות וכיבוד הורים, למורשת ולאמונה! "ויבז עישו את הבכורה" [כה, לד]. מזוזת הנכרי.

מעשה בנכרי שראה כי בבית שכניו היהודים מונחת מזוזה בפתח, והתעניין אצלם לפשר הנהגה זו. כשסיפרו לו שהמזוזה שומרת ומגנה על ישובי הבית, החליט האיש שגם הוא יניח מזוזה בפתח ביתו. רכש אפוא מחנות לתשמישי קדושה מזוזה, וקבעה בפתח ביתו. יצוין, שמוכר המזוזה לא נהג כדיון, שכן הלכה בידנו: 'נכרי שביקש שיתנו לו מזוזה, ורוצה לקבעה בפתחו, אסור ליתנו לו', (ורק במקום חשש איבה, מותר ליתן מזוזה לנכרי). והנה, חלפו מספר שנים, ובבית הנכרי מופיעים כמה אירועים חריגים. כעת נודע לו, כי אצל היהודים, כאשר נוחתות צרות בבית ח"ו, נהוג לערוך בדיקת מזוזות... הלך אפוא למגיה סת"ם, וביקש שיבדוק את מזוזתו. בלבו של המגיה עלה החשד, שמא האיש אינו מבני עמנו. "כבודו גר צדק?" בירר. משהשיב בשלילה, אמר לו המגיה: "כעת לא אוכל לבדוק את המזוזה, תשאיר אותה כאן, ותשוב מחר לקחתה". המגיה חשב בלבו, הרי הלכה בידנו שאין מוסרים מזוזה לנכרי, ואם כן, היאך אשיב לו את המזוזה.

מה עשה? – נטל את מזוזת הנכרי הכשרה, והניח במקומה מזוזה פסולה, שנכתבה על גבי קרטון (ולא נכתב בה שם השם). למחרת, כשהגיע הנכרי, מסר לו המגיה את המזוזה (הפסולה), והודיעו: 'הכל בסדר, קח את מזוזתך, ואינך צריך לשלם לי מאומה'...

כשסיפר המגיה את הדברים לאשתו, התפלאה וטענה כנגדו: 'כיצד עשית זאת, הרי גם את הגוי אסור לגזול?!'. בא המגיה ושאל: 'האם נהגתי כהוגן, או שמא היה אסור לי לנהוג כך?'

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: בתחילת פרשת תולדות מספרת התורה על מכירת הבכורה של עשו ליעקב אחיו. ובפרוש בעלי התוספות (דעת זקנים), כתבו על הפסוק: 'ויבז עשו את הבכורה': "פרוש, מכבר היה עשו מבזה אותה, ועל כן לקחה יעקב ממנו. ונמצא בספר רבנו יהודה החסיד: מכאן אתה למד, שאם יש ביד רשע ספר תורה או מצווה אחרת, שמותר לצדיק לרמותו ולטלו ממנו". והיה מקום לטעון, שגם במקרה דנן, המזוזה היתה מחוזקת בידי הגוי שלא כדן, ולכן היה מותר ליטול אותה ממנו!

אולם, טענה זו אינה נכונה, ולמעשה המגיה נהג שלא כדן, ועבר על איסור גנבת הגוי, שלדעת פוסקים רבים אסורה מן התורה! והראיה מדברי רבי יהודה החסיד אינה ראייה, משלוש סיבות:

א) בתחילת פרוש בעלי התוספות, מודגש כי עשו היה מבזה זה מכבר את הבכורה, ועל כן החליט יעקב ליטול אותה ממנו, דווקא בגלל ה'ויבז', אך במקרה דנן, כפי הנראה הנכרי אינו מבזה כלל את המזוזה, אלא אדרבה מחשיב אותה כקמיע, ועדיין לא שמענו שמותר לגנבה ממנו.

ב) לקיחת הבכורה מיד עשו, לא היתה בדרך גזלה, אלא בדרך מכירה. לכן מן הסתם שגם ההתר של רבנו יהודה החסיד לרמותו, וליטול מהרשע את ספר התורה הוא בדרך מכירה, ולא בדרך גנבה, כפי שנהג המגיה דנן.

ג) קיים חשש שבעתיד ילך הנכרי למגיה אחר, והלה יאמר לו שאין כאן מזוזה אלא קרטון, וכשיגלה הנכרי את דבר גנבת מזוזתו, יהיה כאן חילול השם נורא! ובתוספתא נאמר: "הגוזל את הגוי, חייב להחזיר לגוי, וחמור גזל הגוי מגזל ישראל, מפני חילול השם!"

אשר על כן, יש עתה לנהוג בתבונה, כדי למנוע חשש של חילול ה' ואיבה. מאידך, יש למצוא עצה בכדי לשכנע את הגוי להעדיף את מזוזת הקרטון (בלי שמות ה'), כי כאמור, אסור למסור לנכרי מזוזה כשרה.

יעצנו למגיה, שיפנה אל הגוי, ויבקש לשלם לו את מלא המחיר ששילם בעד מזוזתו הכשרה, ויסביר לו: המזוזה האחרת שהנחתי, אמנם עשויה מקרטון אך היא טובה יותר עבורך, ואיני דורש עבורה כסף... (וזו האמת, שיעבור גוי בוודאי שעדיפה המזוזה מקרטון ולא הכשרה) (אחת שאלתי).

"הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים" [כז, לו].

הה"א (במילה הכי) לאמיתת הדבר, וכן הוא אומר (מלכים א' כא, יט) 'הרצחת וגם ירשת' (רד"ק).

מעשה בראובן שערך 'ערב ישועות', ובמרכזו הציג למכירה גלימה של אחד מגדולי המקובלים בדור הקודם.

הזוכה המאושר היה שמעון, ששילם תמורת הגלימה עשרת אלפים שקל. והנה, לאחר מכן הופיע במקום תייר מחו"ל, וביקש לקנות את הגלימה משמעון. לאחר דין ודברים, הסכים שמעון להעביר את הגלימה לידי תמורת עשרת אלפים יורו, (לא לפני שלבשה למשך מספר רגעים כדי להתבשם מקדושתה).

והנה, כעבור מספר חודשים, פוגש שמעון את אחד מנכדיו של הצדיק ההוא, ומספר לו שזכה ללבוש כמה רגעים את גלימת סבו הצדיק. "סבא שלי מעולם לא לבש גלימות", טען הנכד נחרצות. לאחר בירור אצל בני משפחה ומקורבים נוספים של הצדיק, אכן התברר שהוא לא לבש מעולם גלימות. שמעון ניסה לאתר את התייר שרכש את הגלימה, כדי להחזיר לו את כספו, אך כל ניסיונות החיפוש אחריו עלו בתוהו.

מה עשה שמעון כעת? - הוא קנה (או תפר) גלימה נוספת, הכמעט זהה לזו שרכש מראובן, ופנה אל ראובן עם העדויות הברורות אודות התרמית במכירת הגלימה, ותבע: "קח ממני את הגלימה שלך, ותשיב לי את ה-10,000 שקלים ששילמתי עבורה". ואכן ראובן התנצל, והשיב את מלוא הכסף.

עתה בא שמעון ושואל: האם נהגתי כשורה בכך שהוצאתי מראובן את הכסף?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: אילו שמעון היה בא לפנינו מלכתחילה ושואל כיצד לנהוג, היינו מורים לו לגשת עם ראובן לבית-הדין, ולספר שם את כל הסיפור האמיתי, ולהוציא מראובן את כספו (תוך קיזוז מחירה האמיתי של הגלימה), ולא טוב עשה שמעון שנהג בדרך מרמה ושקר בכך שהציג בפני ראובן גלימה אחרת ואמר כי זו הגלימה שקנה ממנו.

אולם, בעצם קבלת הכסף מראובן, לכאורה אין דופי, מפני שהמקח שלו עם ראובן נחשב למקח טעות ובטל, ולראובן אין כאן אלא דמי גלימה, ושמעון השיב לו אותם כשמסר לידי את הגלימה השנייה הזוהה לראשונה.

ובנוגע לסכום שקיבל מהתייר - צריך שמעון לרשום בפנקסו שהוא חייב להשיב את הסכום הזה לתייר שקנה ממנו בטעות את הגלימה, ולהמתין עד שיזכה למוצאו או עד שיבוא אליהו במהרה בימינו (ופריו מתוק).

מדיום גלאס

סטודיו לעבודות זכוכית מכל סוג

* ויטראז'ים ארון קודש * חלונות 12 השבטים * שלטי ברכות והנצחה
* מחיצות והפרדה * כיורים לנטילת ידיים * יודאיקה * תקרות זכוכית

רח' המרכבה 15 א.ת. חולון

052-3601700 03-6823046

מייל: mediumglass@gmail.com

אתר: www.mediumglass.com

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתייה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות במתב

שבת קודש ב כסלו תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 4:00 תל-אביב: 4:14 חיפה 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:52

פרשת תולדות

אמת

מופץ השבוע
"בריאות ורפואה" - 119

להיות אמיתי במעשיו ובדיבוריו עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "אולי ימושני אבי והייתי בעיני כמתעתע" (כז-יב)

ואמרו חז"ל: כל המחליף בדיבורו [רש"י: משנה בדיבורו שלא יהיה ניכר] כאילו עובד עבודה זרה. כתיב הכא "והייתי בעיניו כמתעתע" וכתוב התם (חבקוק ג) "הבל המה מעשה תעותעים" (סנהדרין צב.). לאור דברי חז"ל אלו, הכינז שניה יעקב בדיבורו: התשובה היא כפי שכתב רש"י (מכות כד): לא רצה [יעקב] לשקר מתחילה... אלא שאמו הכריחתו ועל פי הדיבור, כדכתיב "עלי קללתך בני" ומתרגמינן "אלי אתאמר בנבואה".

הורה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל כי מותר לאדם לשנות בדיבורו מדקדוק האמת כאשר יש בכך תועלת לזולת ועשיית חסד עמו. והביא לכך דוגמא אישית:

פעמים קורה ששואל אותי אדם אם יכול להסיע אותי הביתה, ואני שואל אותו אם בין כה עובר דרך שערי חסד, והלה משיב בחיוב. יודע אני שאינו אומר אמת, ולא היה בדעתי כלל להגיע לשם. אבל עושה זאת לטובתי לעזרתי ולהסיעני הביתה, אלא שחושש שלא אסע עמו אם יאמר שנוסע במיוחד. ואכן מותר לשנות בשל כך, שזה לתועלת ועשיית חסד.

ידועים דברי חז"ל (שבת נה). "חותמו של הקב"ה אמת! וקשה: מדוע לא הוזכרו גם שאר מדותיו של הקב"ה כגון ענוותנותו ורחמיו וכיו"ב, מדוע העלו על נס דוקא את מדת האמת?

הסביר הגרי"ש אלישיב זצ"ל (בשם גיסו הגרי"י לוי זצ"ל - הובא בדרך אבות) את ההסבר הבא: אם נמצא מישהו שהוא עניו יותר מחברו עדיין יחשב הדבר כי גם החבר הוא עניו, וכן בשאר המדות. אבל בנוגע למדת האמת, אם ימצא מי שמדבר יותר אמת מחברו, הרי שחברו יוצא בגדר שקרן.

נמצא שמדת האמת היא מדה מוחלטת ללא דרגות שונות, ולכן חותמו של הקב"ה הוא דוקא אמת - אמת מוחלטת שאין גדולה ממנה.

"שומעים ואומרים הפוך..."

התלונן החזון איש בפני הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א כי אנשים מעוותים ומשנים את דבריו ואף אומרים ההפך. ולא בגלל שכוונתם לשנות מהאמת אלא הם פשוט שומעים מה שרוצים לשמוע...

והעיד רבי חיים שכך ראה בעיניו, כאשר נכנס אדם לחזון איש ושאל שאלה, החזון איש השיב לו ויצא. הכיר בו החזון איש ששמע מה שרצה... ואז אמר החזון איש לרבי חיים: "צא אחריו ותשאל מה אמרתי לו, תראה שיאמר הפוך ממה שאמרתי". מיהר רבי חיים, השיגו ושאלו והתברר שענה הפוך ממה ששמע...

ואמר החזון איש לרבי חיים שלא יאמין אלא למה ששומע מפיו "כאן ליד השולחן" אבל מה ששומע בשמו "מחוץ לפתח החדר" שלא יאמין.
מנחת תודה

דיבורו אמת...

עד כמה הקפיד הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל על דיקדוק האמת במעשה שלפנינו: רבי דוד שהיה תלמידו של הגה"צ רבי ירוחם לייבוויץ זצ"ל הקפיד עשרות שנים שכאשר הזכיר בשיחותיו דבר בשם רבו רבי ירוחם, לא הזכירו בשמו אלא כינהו "המשגיח" [כי כך עמדה דמותו לנגד עיניו].

פעם אחת קרה ששינה מהרגלו, ובשיחתו בליל שבת הזכיר אמרה מ"רבי ירוחם" והיה זה לפלא בעיני התלמידים, מדוע לא מכנהו "המשגיח" כדרכו. אחד הבחורים אזר אומץ וניגש לשאול מה שונה היום מתמיד שאמר "רבי ירוחם"?

השיב רבי דוד בפשטותו האופיינית: "משום שאת הדבר הזה בלבד, שאמרתי בשמו, שמעתי ממנו עוד לפני שהיה משגיח במיר, כאשר למדתי עמו בליובאן..." נפעם התלמיד מגודל הנקיות ודיקדוק האמת שהרגיל רבי דוד את לשונו.

הלמות עמלים ח"א

"הגיע איש אמת..."

הגיע אברך להגרא"ל שטיינמן זצ"ל וסיפר שהוא מגיד שיעור בישיבה קטנה ומצליח מאוד! כעת הציעו לו להיות ר"מ בישיבה גדולה ושאלתו האם יאות לבקשה?

אמר לו הרב שטיינמן: אם אתה מצליח ובונה בחורים וכו' למה לעבור? הסביר האברך: "להיות ר"מ בישיבה גדולה יש בזה כבוד ומעמד ואין זה דומה לר"מ בישיבה קטנה..." יעץ לו מה שיעץ ואח"כ קם וליווהו עד הפתח.

כשזר, שאלוהו מדוע חלק לו כבוד כזה השמור לגדולי עולם? ענה הרב שטיינמן: "כל היום באים אנשים ומשמיעים כל מיני נימוקים, כשבאמת אינם מתכוונים אלא לכבוד... והנה סוף סוף מגיע איש אמת ומודיע שרצונו בכבוד. על כך מגיע לו כבוד!"

קוראים יקרים
אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל
לתרומות: 02-5671812 02-7150925
אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

עלון השבוע פרשת תולדות הוקדש לעילוי נשמת **מרת אליס בילא ע"ה** בת ר' יצחק זצ"ל אלמנת הרה"ג ר' סלימן בן ר' דוד ששון זצ"ל
נלב"ע ג' כסלו תשנ"ט, ת. נ. צ. ב. ה.

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (פרק כה-כא)

וכתב הרשב"ם: "לנכח אשתו" - פירוש בשביל אשתו. וביאר דבריו הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל (בספרו משך חכמה), כי יצחק היה בטוח שיהיה לו זרע, שהרי הבטיח השי"ת לאברהם "וקראת את שמו יצחק והקימותי בריתי איתו... לזרעו אחריו" וכל חששו היה כי יתכן שיתנו לו בן מאשה אחרת. לכן התפלל כפי שהובא במדרש (פר' סג) שהיה אומר: רבונו של עולם, כל בניס שאתה נותן לי יהיו מן הצדקת הזו. וכך פירש גם הספורנו: אף על פי שהובטח על הזרע שיימש, התפלל להשי"ת שיתן לו אותו הזרע מזאת ההגונה הנצבת נכחו.

בפסוק "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו" פירש רש"י (מהמד"ר): "זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת..." ורבים התחבטו להבין פשר אמרה זו, מה כיוונו חז"ל בהדגישם ענין זה, מפני מה חשוב לנו לדעת שיצחק התפלל דוקא בזוית זו ורבקה בזוית אחרת ולא די לנו בעצם הידיעה ששניהם עמדו והתפללו!

ופלא שלא ביארו זאת באופן פשוט, עפ"י מה שאמרו חז"ל (ברכות ו): כל הקובע מקום לתפלתו אלוקי אברהם בעזרו וכשמת אומרים [עלין] אי חסיד אי עמי מתלמידיו של אברהם אבינו [שגם הוא קבע מקום לתפלתו כדכתיב "וישם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם ואין עמיהו אלא תפלה וכו'].

את זאת באים חז"ל ללמדנו, שיצחק קיבל מאביו אברהם את ה"סגולה" המופלאה הזו, שאם רוצה שתקבל תפלתו ושאלוקי אברהם אבינו יהיה בעזרו, הרי שצריך לקבוע מקום מיוחד בביתו לתפלתו, ולכן הקפיד לעמוד בתפלתו דוקא בזוית זו והיא עמדה בתפלתה דוקא בזוית זו, לפי שאלו היו מקומם הקבוע לתפילה. וללמדנו שזו מעלה בגוף התפלה.

ובאמת מצינו מחלוקת הראשונים, האם דוקא כשמתפלל בביתו צריך לקבוע לו מקום, או גם כשמתפלל בבית הכנסת? לדעת תלמידי רבינו יונה זצ"ל אין זה נאמר על בית הכנסת, משום שכולו מקום תפלה, ומה שונה זוית זו מזוית זו. אלא וודאי מדובר כשמתפלל בביתו, בזמנים שאינו יכול ללכת לבית הכנסת, אזי יש ענין ליחיד בביתו מקום קבוע לתפלתו. והביאו ראייה לכך מהירושלמי בברכות פ"ה ה"א (בגירסה שלפנינו): כל המתפלל בביתו וקובע מקום לתפלתו כאילו מקיפו מחיצה של ברזל.

ואולם לדעת הרא"ש, צריך גם בבית הכנסת לקבוע מקום לתפלתו, כמובא בירושלמי (פ"ד ה"ד): "אמר רבי תנחום בר חנינא, צריך אדם ליחיד לו מקום בבית הכנסת להתפלל". וכך גם נפסק בשו"ע (או"ח סי' צ"ט) והוסיף המשנה ברורה (שם ס"ק נט): "וגם כשמתפלל בביתו יקבע מקום שלא יבלבלוהו בני הבית".

מעתה, צריך להבין ושומה עלינו לבאר, באיזו סברא חולקים תלמידי רבינו יונה עם הרא"ש? לכאורה נוכל לומר שנחלקו בטעמו של דבר, מדוע יש ענין לקבוע מקום לתפלתו עד שמגיע לו על כך כזה שכן, שהשי"ת בעזרו, ומה זה שייך לעונה [שאומרים עליו אי ענין]!! הסברים שונים נאמרו בזה, ומחוסר מקום נביא רק דוגמה מהביאורים הנצרכים לנו:

הצל"ח ביאר שכאשר מתפלל אדם במקום מסויים חלה קדושה באותו מקום מכת תפלתו, וכשחוזר להתפלל שוב באותו מקום, מסייעת לו קדושת המקום שתקבל תפלתו ולכן "אלוקי אברהם בעזרו". ומה זה שייך לעונה? מבאר הצל"ח, שבה שמיידח מקום קבוע לתפלתו מראה שאינו תולה בזכותו העצמית, אלא מכת קדושת המקום שמסייעת לקבלת תפלתו. אבל המתנאה סבור שדי לו בזכותו העצמית ואינו זקוק לזכות המקום ולכן מתפלל בכל מקום שמזדמן לו.

ביאור נוסף מובא בטור (או"ח סי' צח ס"ד) שהואיל והתפלה היא במקום קרבן כמש"כ "ונשלמה פרים שפתינו", לכן צריך שתהיה כדוגמת הקרבן, וכמו שהיה מקום קבוע לכל קרבן לשחיטתו ולמתן דמו כך בתפלה צריך מקום קבוע ומיוחד.

[ומה זה שייך לעונה? אולי נוכל לרמוז השייכות, שכשם שתפלה היוצאת מהפה צריכה מקום כקרבן מצד "ונשלמה פרים שפתינו" כך גם תפלה מלב נשבר צריכה מקום קבוע כקרבן מצד הפסוק "זבחי אלוקים רוח נשברה". ומצב "לב נשבר" מביא לעונה.]

מעתה נוכל לבאר בטוב טעם, שתלמידי רבינו יונה נחלקו עם הרא"ש בשני הטעמים הללו. תלמידי רבינו יונה סוברים כטעמו של הצל"ח ולכן מעלת קביעת המקום שייכת רק בביתו ולא בבית הכנסת [שהרי קדושה ישנה בכל מקום בבית הכנסת, מתפלת הצבור]. ואילו הרא"ש סובר כטעם המובא בטור, ולכן בזה אין הבדל בין ביתו לבית הכנסת. [וכן משמע כדעת הרא"ש מהטעמים של המאירי והרשב"א בגמרא שם].

יתכן עוד 'נפקא מינה' בין שני הטעמים, באופן שש לו קביעות בבית הכנסת הסמוך לביתו ונתעורר ללכת מדי פעם לבית הכנסת רחוק כדי להרוויח "שכר פסיעות", לפי טעם הטור הקביעות עדיפה. ולפי טעמו של הצל"ח אין הבדל [שהרי בשניהם יש קדושה], ואז הרחוק עדיף בגין שכר פסיעות.

שערי דמעות לא ננעלו...

סיפר הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א מעשה מופלא שאירע בארץ לפני יותר מיובל שנים: יהודי סר מדרך התורה בבחרותו והפך לחילוני גמור רח"ל. הוא התחתן ונולד לו בן. באותו בנין גר שכן שומר תורה ומצוות, ומשום-מה נמשך ילדו הקטן של החילוני לעניני המצוות, שראה אצל שכנו החרדי, הוא ביקש שילמד אותו על תפלה וברכות, כיצד לברך, ועל ציצית ועל שבת וכו' וכך החל הילד לנהוג על אפו וחמתו של אביו שלא הסתיר זעמו מהשכן על כך שמשפיע תורה ויהדות על בנו. הוא לא ידע לשית עצות בנפשו איד לנתק את בנו מהשפעתו של השכן.

החילוני ברוב תיסכולו ומרירותו החליט לתבוע בבית משפט את האברך על ש"פיתתה" את בנו והפך אותו לילד חרדי נגד רצונו. האברך הכחיש וטען שמעולם הוא לא פיתה את בנו אלא הוא נמשך מעצמו ליהדות והוא רק השיב לשאלותיו.

השופט שעטה לראשו כיפה "סימלית" היה גם הוא בעבר חרדי שסר מן הדרך. והנה באמצע טענות התביעה, התרוםם לפתע השופט ושאל בתדהמה את אבי הילד: האם שמך הישן זעליג יענקלביץ? (שם בדוי). חוורו פני האב והשיב בחיוב. והוסיף: "מה זה משנה עכשיו לעצם הנידון?"

השיב השופט: "וודאי זה קשור! עכשיו אני מבין את סיבת חזרת בנך ליהדות. זה לא בגלל האברך. אנחנו שנינו גרנו לפני מלחמת העולם באותה עיירה. זכורני שכנער צעיר ישבתי ולמדתי שם בבית המדרש. וראיתי בכל לילה כיצד אמך נכנסת לבית המדרש, ניגשת לארון קודש וצועקת בבכיות ויללות: "אבינו שבשמים רחם על זעליג' שלי שיחזור לדרך הישר" וכך בכתה בכל לילה. לבי נמס מבכיותיה של 'אידישע מאמע' ותמיד תמהתי לעצמי להיכן הולכים כל תפילותיה מדוע אינן פועלות?!"

הפטיר השופט: "מן השמים זימנו לי לראות שהדמעות הרתוחות ההם פעלו אם לא עליך אז על הנכד ולכן בנך חזר לחיק היהדות. זה לא השכן עשה זאת אלא רק דמעות אמך עשו הכל!" בזה נסתיים המשפט ופני האב חפו.

כוחה של תפלה...

סיפר הגר"ר אילן שליט"א (ראש כולל בבית שמש): אברך שגילו אצל בנו הקטן גידול מסוכן בראשו רח"ל, בכה בפני שהרופאים אומרים כי המצב נואש ורצונו שאסע עמו לגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א.

נסענו לפני תפילת ותיקון וסיפרנו לו. הוא ביקש להביא לפנינו את הילד. חזרנו עם הילד, ורבי חיים שאלו: "מה תרצה להיות כשתהיה גדול?" ענה: "רצוני להיות כמו הרב..."

כשומעו זאת, ביקש מהרבנית שתביא את יין הסיימים, מזג לכולם ושתו "לחיים". ואז אמר לאב: "סע לבית החולים ותבקש בדיקה נוספת אם יבקשו כסף שלם ככל שידרשו!"

הרופאים סירבו בכל תוקף לעשות בדיקה נוספת בנימוק שכבר עשו ודבר לא השתנה וזה עולה כסף רב. אמר האב שהוא מוכן לשלם. הרופא הסכים. ערכו בדיקה נוספת והתברר לתדהמת הרופאים שהכל נקי. הגידול נעלם! לא האמינו וסרקו בשלישית (על חשבונם) ושוב ראו כאילו לא היה מעולם! מיד נסעו חזרה לבני ברק לבשר את הבשורה הטובה.

כשראה רבי חיים את פניהם הצוהלות אמר לנוכחים: כסבורים אתם שיש כאן מופת ולא היא! אלא כשמעתי שהילד רוצה להיות תלמיד חכם שלחתיים לבדיקה, ובנתיים שפכתי לבי בתפילה לפני הקב"ה שירחם עליו. כי ילד שרוצה להיות תלמיד חכם ראוי שיתאמצו עבורו בתפילה. וברוך ה' התפלה נענתה!"

עפ"י "דברי שיח"

ברכה מעולה ומושלמת, היא זו הבאה מתוך שמחה וטוב לבב !

נלמד מהפסוק: "ועשה לי מטעמים... ואכלה בעבור תברכך נפשי" (פרק כז-ד)

וכתב רבינו בחיי אין כוונת יצחק בשאלת המטעמים בתענוג הגוף וחוש הטעם, אלא כדי שתהיה נפשו שמחה ומתענגת. כי בהתחזק כוחות הגוף יתעוררו כוחות הנפש ומתוך שמחת הנפש תחול עליו רוח הקודש כמו שאמרו חז"ל: "אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה" .. [ובספר איש לרעהו (עמ' רנ"ב) הטעמנו, לפי"א, שלכן ביקש יצחק דוקא ציד של בשר, ולכן הובא לו גם יין. כדי שתהיה הברכה מתוך שמחת הנפש שהרי "אין שמחה אלא בבשר ויין"...]

כאשר הגיע עשו וביקש גם הוא ברכה מאביו, נאמר "ויחרד יצחק חרדה גדולה" ... ואז הוסיף יצחק בקשר ליעקב "גם ברוך יהיה". לשם מה הוצרך לשוב לברך? ביאר בעל ה"קרבן נתנאל" כי מעיקרא הרי לא היתה דעתו של יצחק על יעקב וחשש שמא הברכות לא יחולו. על כן חזר ואמר כשדעתו על יעקב "גם ברוך יהיה!" (וכן משמע במדרש שהביא רש"י) ואילו כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בספרו מגיד משנה עה"ת) כתב טעם אחר עפ"י דברי חז"ל: "זכר צדיק לברכה" - כל מקום שמזכירים שם צדיק צריך לברכו, לכן גם כאן שהזכיר שם הצדיק ברכו בשנית.

אמרו חז"ל (תנחומא-ויחי) כל המברך את ישראל כאילו מברך את השכינה שנאמר "כי מבורכיו ירשו ארץ ומקלליו יכרתו" (תהלים לז). אמר רבי מאיר, כל המברך את ישראל כאילו מברך את השכינה שנאמר "כי מבורכיו". לא נאמר כי "מברכיהן" אלא כי "מבורכיו".

אדם שרגיל להרעיף ברכות על ראש רעהו, בשמחה ובטוב לבב, מעיד בזאת כי טבועה בקרבו מדת החסד וההטבה עם הזולת בעין יפה.. מטעם זה - אמר כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת - נאמר הציווי לכהנים לברך את ישראל בלשון "כה תברכו". לא היה צורך לצוותם "לברך", כי מדתם חסד ומתעוררים מעצמם לברך (כמש"כ בזהר נשא-קמה), אלא רק "כיצד לברך".

הגה"צ רבי דוב יפה זצ"ל היה מברך מעומק לבו ובסבלנות רבה את כל אלו ששיחרו לפתחו לקבל ברכתו, באומרו: "מצוה לברך את ישראל!" ואמר בענוותנותו לנכדו: למרות שאינני מבין מדוע מבקשים ממני ברכות, אעפ"כ אני מברך! שהרי מצוה לברך את ישראל, וגם הדיוט ברכתו חשובה ומצוה עליו לברך, ואמר בשם רא"ז מצר זצ"ל שאף שטועים בו שהוא ת"ח, אבל עצם זה שמאמינים בברכתו, זה עצמו סיבה שברכותיו עושות פרי.

ברכתו של החזון איש...

סיפר הגאון רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל על כח ברכתו של החזון איש: באחד החוקים שנגעו בצפור הנפש של היהדות החרדית ביקש החזון איש מהשר ז.ו. מהמפד"ל שיצביע נגד החוק. אך מפאת לחצים גדולים שהופעלו עליו לא אבה לשמוע לבקשת החזון איש.

אמו של ז.ו. שהיתה יראת ה' חששה מאוד מהקפידה של החזון"א על בנה על שלא שמע בקולו, וביקשה מבעלה רבי ירוחם זצ"ל שהיה תלמיד חכם ידוע, שילך לחזון איש לבקש ממנו שלא יקפיד על בנם. הוא התבייש לעשות כן, אך מרוב חששותיה של האמא הצדקנית, היא הפצירה מאוד בבעלה שילך עמה לבקש סליחתו.

מספר רבי יחזקאל שהוא הכניסם לחזו"א, וכשדמעות בעיניה התחננה האמא לפני החזו"א שירחם על בנה ולא יקפיד עליו... אמר להם החזון איש: "אני לא מקפיד! אני אלא מקפיד! אני מברך אותו שתהיה לו אריכות ימים ושנים!..."

ואכן נתקיימה ברכתו של החזון איש והלה האריך ימים והגיע קרוב לגיל מאה בשיבה טובה

מתוך מאמר

"יש טעות בשם..."

כשישב פעם הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בחתונת תלמיד, ניגש אליו ראש ישיבה חשוב וביקש ברכה עבור אשה חולה, פלונית בת פלונית. מיד עצם רבי בן ציון את עיניו והתחיל לברך. לפתע עצר, פקח עיניו, ואמר: "יש לך טעות בשם!"

מעיד מספר המעשה, הגאון רבי שמואל פנחסי שליט"א: ישבתי ליד הגאון רבי משה שרבאני שליט"א ולא האמנו למשמע אוזנינו! ראש הישיבה הנ"ל התפלא, ביקש סליחה ומיהר לעזרת נשים. כעבר רגע חזר והתנצל. היתה טעות בשם. שמה כך וכך...

שב רבי בן ציון ועצם עיניו, ובירך ופקחו, והנהן בראשו בשביעות רצון, כאומר: עכשיו התקבלה התפילה!... **גילו במלכם**

מניעת יצער מהזולת

שלא לגרום יצער וטרחה יתירה לזולת !

נלמד מהפסוק: "ויזד יעקב נזיד" (פרק כה-כט)

ואמרו חז"ל (במדרש הגדול): בא וראה כמה עבדים ושפחות היו לו לאביו, וכשהוא בא מבית המדרש, מוצאן שהן ישינו, אינו רוצה להרגיש ולהצהיב [להכעיס, כפירוש התרגום בפסוק "וכעסתה צרתה" (שמואל א-א, ו) - ומצהבה לה"א] את אחד מהן שישמשו אלא הוא עומד ומבשל לעצמו". ומעתה נדון בעצמינו: אם כך היה יחסו של יעקב אבינו למשרתיו, על אחת כמה וכמה כלפי כל אדם.

הגה"צ רבי חיים פלאגי זצ"ל כתב (בספרו תוכחת חיים): הנזהר שלא יסובב יצער מחמתו לזולתו, יסייעוהו מן השמים שרצונו יקויים, וזוכה לבנים כשרים ומטתו שלימה, מדה כנגד מדה. כשם שאינו רוצה בצער אחרים ובנזקם ומצטער בכאבם, כך גם מן השמים יתנו לו בנים כשרים שלא יבוא לידי יצער ותקלה בגללם.

ולאידך גיסא, כתב רבי חיים פלאגי (בתוכחת חיים - פר' תצוה): ועיני ראו ולא זר כמה בני אדם בבחרותם עשו דברים דרך שחוק לגזול ולהטמין כדי להכעיס, ושיצטער חברו לפי שעה, ומרוב שיחו וכעסו קילל אותם, ונתקיימה הקללה, על כן יזהר כל אדם בזה במאוד מאוד.

ועורר הגר"ש פינקוס זצ"ל בשיחותיו: בנוהג שבעולם נזהרים מאוד ברגשותיו של אדם גדול ומכובד שלא לצער ומשתדלים למלאות בקשותיו, אבל האדם הפשוט, וכל שכן מי שנבזה בעיני אנשים, גם כאשר באים לעזור לו ולשמוע שיחו, מצערים אותו כשמקצרים השיחה עמו או שנותנים לו להמתין...

לסבול ולא ליצער...

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לא נתן מעודו ועד שנתו האחרונה) שמישהו ממקורביו ואנשי ביתו יטפלו ויסייעו בעדו, כי לא הסכים להטריח איש כל ימיו. ואמר תמיד, שמה שיכול לעשות בעצמו לא מבקש מאחרים שיעשו לו.

בערוב ימיו כשהתקשה לנעול נעליו, עזר לו אחד הנכדים, אך בטעות נעל לו הפוד, את של רגל ימין ברגל שמאל. הרב שטיינמן התקשה כך בהליכתו, אך שתק ולא אמר מאומה כדי לא ליצער את הנכד.

רק לאחר זמן, כשראו אנשי הבית שאינו הולך יציב כי הנעל לבטח לחצה על אצבעותיו, הבחינו שנעליו הפכות וביקשו לסדרן. הרב שטיינמן ניאות לכך רק אחרי שוידא שהנכד אינו בבית.

כששאלו אותו מדוע לא אמר מיד שנעלו את נעליו שלא כראוי, ענה בפשטותו האופיינית: "יהודי עושה לי טובה ואני אגיד לו מילה רעה על כך?!"

הלמות עמלים - ח"א

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

כמה זה 15 כפול 5?

שלהי קיץ תשע"ט.

שיהיה שלום בינינו!"

ההתרגשות במקום הייתה גדולה. לא בכל יום, ואפילו לא בכל שנה, מתרחש כדבר הזה בין כתלי בית-הדין. אפילו הרהיטים בחדר - שאוזניהן קלטו כל כך הרבה התגוששויות ומילים לא מחמיאות - התרגשו הפעם...

מי שהתרגש טיפ-טיפה פחות היה הדיין, שכבר היה מודע לוותר מאתמול. כעת הוא רק המתין שהתובע יציג את ההפסדים שהיו לו מהסיפור, הנתבע בוודאי ישלם לו את זה בשמחה לאחר הויתור האצילי, ושניהם יוכלו לצאת מהמקום מחובקים - כאיש אחד בלב אחד.

אבל זה לא קרה. באופן מפתיע החליט התובע לוותר גם על ההפסדים. עזוב. הוא רוצה לפתוח דף חדש ונקי. אין לו שום טענה ומענה. מבחינתו הכל היה בסדר, והכל גם יהיה בסדר...

הפעם גם הדיין התרגש כמו כולם, נוכח הויתור המפתיע החדש. "לא פעם אנשים נלחמים אחד בשני, ולפעמים אף בדיינים! הם משחיתים את מידותיהם ואת בריאותם בשביל כסף. ואילו כאן עולם הפוך ראיתי!"

מאחר שהדיין היה בטוח שוויתור כזה "יעשה רעש בשמים", רעש כזה שאולי יגרום שהוותרן יבוא על שכרו כבר בעולם-הזה לפיכך פנה אל הוותרן וביקש: "כאשר הקדוש ברוך הוא יחזיר לך על מה שעשית תתקשר בבקשה לעדכן!"

* * *

"הקדוש ברוך הוא כבר שילם לי" הפתיע הוותרן בשלישית וסיפר: "במוצאי ראש השנה, מתקשר אלי חמי שיחיה ומודיע לי לבוא לקחת מתנה - רכב בשווי 75,000 ₪. חישוב מהיר גילה לי ששילמו לי על הויתור פי חמש..."

נכון. לא תמיד משלמים לנו משמים על הויתור "במזומן", וטוב שכך. אם תמיד היו משלמים לנו היינו מאבדים את נקודת הבחירה. הויתור לא היה וויתור כי אם סתם "ביזנס". אבל כאשר אנו נוכחים לראות מקרה בו כן משלמים על וויתור "במזומן", עלינו לתפוס אותו בשתי ידיים וללמוד ממנו את המסר: מוויתור לא מפסידים!

עוד תיק נפתח בבית הדין "נתיבות המשפט" שבעיר נתיבות. תיק בבית-הדין איננו אוסף מסמכים בלבד, כי אם מצבור רגשות, תלונות, טענות, מענות, כעסים ומתחים. אוהו - כמה מכיל כל תיק!

בכל תיק שנפתח נחמץ הלב מחדש. חבל. חבל שהמתגוששים לא הצליחו לבוא אחד לקראת השני ולהגיע לעמק-השוה. ידוע על אנשים שבכל מחיר לא יסכימו להגיע עד לשלב של תביעה בבית-דין, משום שגם כאשר הכל מתנהל לפי דין-תורה, מחלוקת היא מחלוקת.

כך או כך, התיק הנוכחי שנפתח בבית-הדין עסק בתביעה הבאה: בעל-עסק מסוים הזמין עבודה אצל פלוני. בתום הביצוע, או שלא בתום הביצוע - על זה בדיוק נחלקו הצדדים! - בא פלוני לתבוע את שכרו בסך 15,000 שקלים חדשים.

לאחר שבירר והפך בית-הדין בטענות שני הצדדים הכריע בפסקנות שעל בעל-העסק לשלם למבצע העבודה 15,000 ₪ טבין ותקלין. קל לנחש איך הרגיש הנתבע עם פסק-הדין...

* * *

סיפר הג"ר ערן אבירם שליט"א, ראש בית הדין, שבערב ראש השנה תש"פ התקשר התובע והודיע: "למען השלום החלטתי לוותר על כל הסכום!"

הדיין התרגש לשמוע זאת "שמחתי לשמוע על גבורתו של התובע - אך פסק הדין כבר נשלח לתשלום עד סוף החודש..."

יום לפני חובת התשלום, שוב התקשר הנתבע אל הדיין ואמר "אני לא מתחרט על עצם הויתור, אבל רק שואל האם לפי ההלכה מותר לי לקזז הפסדים שהיו לי מהפרשה?" ענה לו הרב שבאמת מעצם הויתור הוא לא יכול לחזור בו, שכן כבר הייתה פה מחילה גמורה בפה. אבל לבקש תמורת ההפסדים שהיו לו - בוודאי שהוא יכול.

למחרת, הופיע הנתבע בבית-הדין ובכיסו מזומנים על סך 15,000 ₪ על מנת לקיים את הפסק. גם התובע הופיע במקום והודיע לו: "לא צריך כלום. אני מוותר על כל הסכום כדי

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים

אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 025-7150925 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

יצחק התפלל בגללה

ויעתר יצחק לה" (כה כא)

מפני מה לא נאמר: "ויעתר יצחק אל ה'", כפי שנאמר במשה (שמות כ ה'): "ויעתר אל ה'" וכן נאמר (שופטים יג ה'): "ויעתר מנוח אל ה'?"

פרש רבי יהודה פריץ מחכמי ונציה:

דקדקה התורה לכתב לה", לפי שלשון זו מתפרשת אף בגללה ה'. רמז הכתוב בכך שתפלתו של יצחק לא נבעה משום שבקש לזכות בבנים, שכן על כך היה סמוך ובטוח בהבטחת ה' לאברהם אביו (לעיל כא יב): "כי ביצחק יקרא לך זרע", אלא עקר סבת תפלתו נבעה משום שהקדוש ברוך הוא התאזהר לה, כדברי הגמרא (במות סד א): "מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקדוש ברוך הוא מתאזהר לתפלתו של צדיקים."

פרח לבנון (ברליו תע"ב)

מפני מה התפללו יצחק ורביקה בשתי זויות?

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו" (כה כא)

"לנכח אשתו" - זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת" (רש"י).

מפני מה התפלל כל אחד מהם בזוית אחרת?

באר ה"י:

כיון שהתפללות הן כנגד הקרבנות, דומה היה החדר שבו התפללו יצחק ורביקה כמזבח. כפי שבקרבנות יש להזות שתי הזאות בשתי קרנות המזבח העומדות זו כנגד זו באלכסון - מזרחית צפונית ומערבית דרומית, כך התפללו יצחק ורביקה בשתי פנות החדר זה מול זה באלכסון, וכך עלתה תפלתם לרצון פקדון שירקו את דמו על קרנות המזבח.

באופן אחר פרש רבי חיים הלוי הורוויץ בשם זקנו רבי פינחס:

במסכת בבא בתרא (כה א) אמרו חכמים שעלינו להזיזן טובה לאבותינו על שהודיעונו שיש לפנות בתפלה לכוון צד מזרח. מעתה יש לבאר: יצחק ורביקה שטרם ידעו לאיזה צד לפנות בתפלה, פתרו לעמד בשתי זויות הבית - זה בזוית מזרחית דרומית, וזו בזוית מערבית צפונית. כך היו בטוחים שתפלתם מפנית לכוון הצד שבו ראייה היא להתקבל.

באור נוסף לדברים אמר רבי דוד טעביל רבה של ליסא: במסכת בבא בתרא אמרו חכמים (כה ב): "הרוצה שיתחיים - ידרים, ושיעשיר - יצפין", לפיכך התפללו יצחק ורביקה בשתי זויות שונות: יצחק שהיה בבחינת 'עולה תמימה', לא כון בתפלתו על עניני העולם הזה כלל, אלא בקוש רק להעמידו בן לעבודת ה', ועל כן התפלל בזוית דרומית - צד החכמה. אולם רביקה בקשה שבנוסף לכך יזכה

רביקה ענתה אמן על תפלת יצחק

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ומה רביקה אשתו" (כה כא)

ויעתר לו' - לו' ולא לה', שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע" (רש"י ע"פ במות סד א). ולכאורה אם תפלת צדיק בן צדיק מתקבלת יותר, מדוע לא סמכה רביקה על תפלת יצחק?

פרש האדמו"ר רבי ישראל ממוז'ז'יץ: על תבות "לנכח אשתו" הביא רש"י את דרשת חכמים (ב"ר סג ה'): "זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת". ויש לומר, כי רביקה אכן בטחה בתפלתו של יצחק ולא התפללה בעצמה, אלא רק עמדה בזוית החדר, הקשיבה לתפלתו וענתה אחריו 'אמן'. נתן למצא רמז לדברים, מכך שראשי התבות: "אשתו כי עקרה" הם בגימטריה צ"א בגימטריה של 'אמן'.

דברי ישראל פרשת תולדות

רביקה הגדילה את ברכת יעקב

ויהי כאשר כלה יצחק לברך את יעקב ויהי אף יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו וישעו אחיו בא מצידו" (כו ל)

מכפילות הלשון: "יצא יצא יעקב" נוכח ללמד כי בשעה שברך יצחק את יעקב, ענתה רביקה אחריו 'אמן' (בגימטריה צ"א) אחר הברכות, וכפלה התורה: "יצא יצא", ללמדך ששל כל אחד משני הפסוקים שבהם כתובה בתורה ברכת יעקב ענתה רביקה 'אמן', וכפי שאנו עונים אמן אחר כל אחד משלשת פסוקי ברכת הכהנים (פסוקי ו-כד-כו).

כך נבין מדוע אף לאחר שגלה יצחק שטעה וברך את יעקב, חזר ואמר עליו (להלן פס' ט): "גם ברוך יהיה", שכן ידע כי ברכה שנגנתה אמן - סופה להתקיים. כמו כן נוכח להבין בכך אף את הלשון שבו צטטה רביקה את דברי יצחק (לעיל פס' ז): "ואברכה לפני ה'", שבכך רמזה על פנתה לענות אחריו 'אמן', כדי שבכך תחשב הברכה 'לפני ה', כפי הידוע ש'אמן' היא בגימטריה צ"א בגימטריה של השמות הקדושים: ה'ו"ה ו'אדנות'.

ת"י יצחק (לרח"א יוסטמן, ורשא תרע"ב)

בגם גם בברכת העולם הזה, ועל כן עמדה להתפלל בזוית צפונית.

דברי דוד; מים חיים (דיהנפורט ת"ש); קצת דוד

יצחק התפלל שבניו יולדו מרביקה

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא" (כה כא)

אף יצחק אבינו היה עקר (במות עד א). מדוע נאמר: "כי

עקרה הוא?"

פרש רבי אשר אנשיל איסטאט מבישא:

ידע ידע יצחק כי עקרותו - זמנית היא, שהרי הבטיח הקדוש ברוך הוא לאביו (לעיל כא יב): "כי ביצחק יקרא לך זרע", אלא שחשש פן יגיעו אליו הבנים מאשה אחרת ולא מרביקה, ולפיכך התפלל "לנכח אשתו כי עקרה הוא" - שילדיו יולדו מרביקה ולא מאשה אחרת.

בן אמונים (פירודא תקמ"ה)

תפלה התלויה בזכות אבות

ויעתר לו ה' ומה רביקה אשתו" (כה כא)

ויעתר לו' - לו' ולא לה', שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע" (רש"י ע"פ במות סד א).

קביעה זו נסתרת לכאורה מהמספר בגמרא (תענית כה ב) שבאחת הפעמים שנעצרו הגשמים, התפלל רבי אליעזר בן הורקנוס ולא נענה, ואלו רבי עקיבא שהתפלל אחריו נענה, אף שהיה בן גרים.

הסביר רבי יחזקאל קצנלבונן בעל 'כנסת יחזקאל':

אין פגנת חכמים לומר שתפלתו של צדיק בן צדיק מתקבלת ביתר מהירות, אלא שרק על צדיק בן צדיק ניתן לומר "ויעתר לו" - שתפלתו התקבלה בזכות עצמו. שהלא אמרו חכמים (בבבא מצ' א): "כל התולה [את קבלת תפלתו] בזכות עצמו - תולין לו בזכות אחרים, וכל התולה בזכות אחרים - תולין לו בזכות עצמו". ומעתה, צדיק בן צדיק שיקול לתלות את קבלת תפלתו בזכות אבותיו - תולים לו בזכות עצמו, אף צדיק בן רשע שאין לו זכות אבות, חייב לתלות תפלתו בזכות עצמו, ולפיכך אין תולים לו בזכות עצמו. וזהו פגנת חכמים: "ויעתר לו" - ולא לה", לאמר: אף שגם תפלתה התקבלה, כיון שלא תלתה בזכות אחרים, לא תלו לה בזכות עצמה.

מים יחזקאל

עמל ויגיעה מתוך בחירה

ויעתר לו ה' ומה רביקה אשתו" (כה כא)

ויעתר לו' - לו' ולא לה', שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע" (רש"י ע"פ במות סד א).

באר רבי חיים קמיל ראש ישיבת אפקים:

הסבה ששבחו חכמים את תפלתו של צדיק בן צדיק יותר מתפלתו של צדיק בן רשע, אינה רק מחמת זכות אבותיו העומדת לצדו, אלא אף מצד מעלתו העצמית; שכן אינו דומה מי שבתר בדרך הצדקות מתוך שנוכח ברעתה של דרך הרשע שהלך בה אביו, למשנהו שיקול היה לנוח על זרי הדפנה, לסמוך על מעלתו הרוחנית של אביו ולהסתופף בצלו, ובכל זאת בחר לעמל ולהתיגע כדי לזכות למעלה הרמה בזכות עצמו. מתוך כך גדלה מעלתו ביותר.

קבץ בשדה ובגרים עמ' פח

כרבת המזון - 'הטוב והמטיב' (ה')

קדושו קדוש יעקב

לאחר שהכרנו את השבחים: "גואלנו, יוצרנו", שכפי שהתבאר במאמר קודם, אנו מתחילים בהם לגאולה העתידה שאז יבאנו ה' כגריאה חתומה [בתחית המתים] ויבנה לנו את בית המקדש, אנו מוסיפים לשבח: "קדושו קדוש יעקב". לפי שלאחר שזכרנו בך, אז נתעלה ונתקדש בקדשה יתרה, כפי שאמר (תהלים לו כו-כח): "ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם... וידעו הגוים כי אני ה' מקדש את ישראל להיות מקדשי בתוכם לעולם" (השירה האחת).

של יעקב. לפיכך אף בתקופות הקשות ביותר, כשנדמה שהתרחקנו חלילה מקדשתו, עדין עלינו לדעת שהחבור קים לעולם, ותמיד יכולים אנו לחזור למצב הקדשה שנהלנו מיעקב אבינו (הגה"ר ר' וולפסון, אמונת עתיד ה').

כאשר נכנסו בני המשפחה לדירתם החדשה, הפתעו לגלות שבחדר בתוך דירתם החדשה מתגורר דיר שאינו שומר תורה ומצוות, כפי שהיה נהוג באותם ימים שבדירה אחת התגוררו כמה משפחות.

רוענו רועה ישראל

תאר רוענו [מלשון 'מרעה'] מיסד על לשון הכתוב (תהלים פ:ב): "רעה ישראל האזינה נהג פצאן יוסף ישב הכרובים הפועיה", ומשמעותו היא, שהבורא יתברך דאג שמצא לנו ולכל עם ישראל מזון, פרועה הדואג לצאן מרעינו (ר"ש פ"ט).

הקדוש ברוך הוא נקרא: 'רועה ישראל' על שם העבדה שהוא מפרנסנו בכל יום (כ"ד הסמח ערך פרוסיה). וכן הובא במדרש (ילק"ש תהלים תחתי) על פסוק זה: "מה הגאולה בכל יום, אף פרנסה בכל יום. מה הגאולה פלאים, אף פרנסה פלאים. אמר רבי שמואל בר נחמני: הפרנסה גדולה יותר מן הגאולה שהגאולה תלויה על ידי מלאך, שאומר: 'המלאך הגאל אתי' (בראשית מח טו), והפרנסה על יד הקדוש ברוך הוא, שאומר: 'האלקים הרועה אותי' (שם פס' טו), הוי: רעה ישראל האזינה".

רועה ישראל - בכל מצב

תאר: "רוענו רועה ישראל" בא לאחר תאר: "קדושו קדוש יעקב", לפי שמדרגת ישראל גבוהה מדרגת יעקב, וכדמצינו שאחר שנצטח יעקב אבינו את המלאך, התעלה שמו ל'ישראל' (האר"י הקדוש ב"שער הפסוקים וישלח סי' לב; מלבי"ם ישעיה כט כג, וראה עוד באור הסו"ס ר"ש וחי שהאר"י בזה).

יש בעבדה זו מסר בעברוננו, שכפי שהחזיק יעקב אבינו בכוחונו בה' הן בהיותו בדרגת 'יעקב' [לשון ערב], והן בהיותו בדרגת 'ישראל' [לשון ערבה], כך יש לנו לבטח בה' יתברך בכל מדה ומדה שהוא מודד לנו, ויהאמין שהן בהיותנו בשפל המדרגה והן בהיותנו בשובה ונחת, תמיד הוא 'קדושו רוענו' (שדה ברכה, קוני רחמני באג"ב בע"מ לה).

תפלה שהתקבלה, והזדמנות שהחמצה

הספור שלפניכם, הטומן בחבו מסר חשוב על כחה של תפלה מחד ועל חשיבות נצול השער שהתפלה פותחת מאידך, נלקח מאוצרו הבילתי גדלה של המגיד הנודע רבי שלום שבדרון:

היה זה לפני שנים רבות, בתקופה שבין שתי מלחמות עולם, אחת מהמשפחות המכובדות והמיוחסות שברושלים, עקרה מדידתה ששכנה עד לאותה עת בין חומות העיר העתיקה לאחת מהשכונות החדשות שנבנו באותה עת מחוץ לחומות.

מברור קצר שערנו, התברר כי אותו דיר עשוי לעוב את חדרו בעוד כשבוע ימים, אולם בין לבין השבת עמדה לבוא, והדבר גרם להם לבקעה - כיצד נתן לשבת במחצה אחת עם מחלל שבת?!

נקש אפוא אב המשפחה על חדרו של השכן ובקש ממנו בצידינות: "אנו שומרי שבת, אלא אל תחלל את השבת ואל תכאב לנו". הוא הקשיב והשיב בצדיבות: "בדואי, בודאי, לא אחלל את השבת".

משהגיעה השבת נראה היה כי הוא עומד בדבורו, אלא שלפתע יצא האיש מחדרו כשפנקס ועט בידו, ולעיניהם הנהדמות של שכניו לדירה, החל לכתב פנקסו.

הדבר הפליא אותם: היתכן? הלא האיש הבטיח לשמור שבת... האב החליט לברר את הענין. הוא ברכו בשבת שלום בפנים מאירות, והחל לדבר עמו בצידינות. וכשחש שלבו של השכן נפתח הביע את תמיכתו: "הלא הבטחת שלא תחלל שבת...?"

"לא חללתי", התמם השכן, וכשהאב הסביר לו במה מדובר, התנצל מעמק לבו: "לא ידעתי שגם לכתב מפריע לכם. חשבתי שרק לבשל אסור... אם זה מפריע לכם אחדל מיד".

השכן הניח את העט והפנקס מידו, אולם האב שנזכר לא ראות כי לבו של האיש פתוח, נצל את ההזדמנות כדי לקטר עמו שיהיה. הם יצאו יחדו לשדה הסמוך ושקעו בשיהה ארפה, ובמהלכה שטח השכן את פרשת חייו הפסיעיה, וכן ספר:

"בדואי חושב אתה שאני מאמין בובון העולמים, אולם טעות בך. מאמין אני בה' בדייק כמוך, ואם תשאלני כיצד יתכן שכתבתי שבבת מבלי לדעת שהדבר אסור, זהו ספור ארף..."

נולדתי באירופה, בבית משכיל, להורים שאינם שומרי תורה ומצוות. בצעירותי למדתי בבית ספר גויי ואלמלא פמה תלמידים אנטישמיים שהקיפידו להזכיר לי זאת בכל הזדמנות, לא הייתי מודע כלל ליהדותי.

בעצומה של מלחמת העולם הראשונה גיסי, ובמהרה מצאתי עצמי בחיית המלחמה בצוותא עם חילים כמוני. בקו החזית שכננו בתוך שחזות חפירות בחול וירינו ללא הפוגה. לעתים נמשכו היריות במשך שעות ארוכות כאשר משני הצדדים נופלים אנשים כפובים.

בין לבין היו הפוגות קצרות שאותן נצלנו למנוחה קצרה. באחת מאותן הפוגות העזתי לצאת מהשוחה שבה התחפרתי, סובבתי בין החפירות, והנה הבחנתי בכמה מהחילים היהודיים שבינינו שנצלנו את הפוגה למטרה אחרת: ראית אותם יושבים בחפירותיהם כשפרסרם קטנים בידיהם והם מתפללים מתוכם ובוכים.

חשתי כי הבכי והתפלה מקלים על החילים היהודיים. בעוד אני ויתר חברי היינו מדכאים ותשושים, וכמעט ואבדנו טעם בחיינו, החילים היהודיים היו נראים בטוחים ושלווים.

כאשר נוכחתי בך נתקפתי בכעס נורא על אבי;

מדוע לא יכול היה ללמד אותי מעט יהדות? הייתי במצב רוח ירוד, וחשתי כי אלו הייתי יודע להתפלל ולהשיח את דאגותי ואת צערי לפני הקדוש ברוך הוא, בודאי היה לי קל יותר.

הבטתי במאות החילים ששכנו בשוחות לצדי ונלחמנו ללא הפוגה. לכלנו לא היה כל ענין אידיאולוגי במלחמה, חשנו כי אנו מקיזים את דמנו, קוסלים ונקטלים, אף ורק למען האינטרסים של מנהיגנו, ונעבדה זאת גרמה לי לעצב עמוק ולקנאה עזה ביהודים המאמינים אשר מוצאים פרקן ולמועקותיהם ולמאבקתם בתפלה.

כאשר התחדשו היריות, בעודי זוחל במהירות לשוחה שלי, התפרצו לפתע המלים מפי: 'בובנו של עולם, אמרתי, לצערי, מעולם לא למדתי שאתה קים, גדלתי כגוי לכל דבר, אלא ממה הראה לי שאתה קים!'

המשכתי ובקשתי בככי: 'הנה אני הולך לירות עתה באויב שאיני מכיר. הוא אינו מבין מדוע עליו להרג אותי, ואני איני מבין מפני התבקשתי להרג אותו. אלמלא מנהיגינו היו מסתכסכים ביניהם יכולים היינו להיות חברים. מבקש אני מך, רבנו של עולם, אם הנך קים, עשה שרסי של פצצה יפגע באצבע שלי ולא אוכל יותר לירות'.

לא האמנתי שהדברים יוצאים מפי, אולם בפעל תפילתי התקבלה; דקה קלה לאחר מכן התפוצץ פגז בסמוך אלי, מעצמת ההדף עף הרובה שלי למרחק, ואני אבדתי את הכרתי.

הבהלתי לבית החולים, שם עברתי בדיקות מקיפות, ולא נמצאה בי כל פגיעה מלבד אחת; רסיס פגע באגשות באצבעי, ומאז ועד עצם היום הזה אינני יכול לכופף אותה.

תפילתי התקבלה. הקדוש ברוך הוא הראה לי כי הוא קים.

לאחר אשפוז קצר הבהלתי בשנית לשדה הקרב, אולם הפעם הייתי פחות בודד ומתסכל. ידעתי כי יש בשמים משהו ששומר עלי.

גמתי אמר בלבי, ואף הבעתי זאת באמירה מפרשת, כי אם תסתים המלחמה ואצא ממנה בריא בגופי ובנפשי, בשבועי החזיתי אגש מיד לבית כנסת ובקשט להיחזר ראשון שאמצא שלימד אותי כיצד להפך ליהודי כשר לכל דבר וענין.

זמן מה לאחר מכן הסתיימה המלחמה. זכרתי את הבטחתי, אולם כיון שגלחתי למלחמה לקראת סיום למודי האקזמים ונותרו לי כסף הפל שלושה חדשים עד סיומם, החלטתי לדחות את קיום החלטתי עד לסיום הלמודים.

בדיעבד אני יודע שהיתה זו החלטה שגויה שגרמה לי להפסיד את עולמי; באותה עת הייתי עדין תחת רשם הגס שהתרחש עמי. לבי היה פתוח לשניים, מצפוני ישר אותי כי עששו הוא הגון לקים את הבטחתי, אולם בחרתי להתעלם ממנו ולחזור לאוניברסיטה.

הלמודים התארכו מעבר לצפוי, וכשסוף סוף סימתי אותם בהצלחה כבר היה לבי קשה כאבן. הלכתי לבית הכנסת, דברתי עם אנשים, נסיתי להתפלל, אולם אף החלטתי להתרופף. עשיתי הכל בצורה חיצונית, והתוצאות היו בהתאם, וכך לאחר זמן מה עזבתי את הכל, הצטרפתי לקבוצת חלוצים ועליתי לארץ, ומאז הכל היסטוריה..."

השיחה הסתיימה. אבי המשפחה שב לביתו כשעניו מוצפות דמעות. הוא יכול היה רק לזמן לבו מה היה קורה אלו לא היה מפידי השכן את ההזדמנות. תפילתו התקבלה, הקדוש ברוך הוא הראה לו כי הוא קים, אולם הוא לא השפיל לנצל את ההזדמנות.

שאל אבידו ונודד. ע"מ קב

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת את יש בו דבר אשר תוכל לקימו.

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

שלמה לרבי שלמה סלימאן פ"ד.

הטעם שהתקבלה תפלתה של רבקה, לפי שאינה דומה תפלת צדיק בן רשע, שצריך לעבד על מדותיו ביתר שאת וביתר עז, לתפלת צדיק בן צדיק שאינו צריך לעבד בקנה עמל ומשי לשהר את מדותיו. רבקה אמנו היתה בת רשעים והצרכה לעבד קשה מאד, לעקר ולשרש את המדות הרעות שהיו מטבעות בה בגנים, ולכן שמע ה' את תפלתה!

במקום שבועלי תשובה עומדים

זהו שאמר רבותינו (ברכות לד ע"ב): "מקום שבועלי תשובה עומדין - צדיקים גמורים אינם עומדין", כיון שהם - בעלי התשובה - צריכים לעמל הרבה מאד כדי להגיע לזכרון המדות ולטהרה, ולכן הקב"ה עוזר להם ושומע את תפלתם. תפלותיהם של בעלי תשובה גדולות מאד. הם אלו שעשו מאמצים כבירים, נתקו שלשלאות של ברזל, כדי לבוא ללמוד תורה ולהתפלל מעמק הלב לקב"ה. במקום לבלות במועדונים או בברים, הם ישבו ועסקו בתורה. לכן מעלתם גבוהה, ותפלתם רצויה לפני בורא עולם. הם נקראים מעבירים על המדות, ושכרם כפול ומכפל לפני בורא עולם, בפרט אם ההורים התנגדו לדרךם החדשה, ולא הניחו להם ללמוד תורה, והם, למרות הכל, התעלו והתנתקו מעל הכל וקאו לעסק בתורה.

תלמידים כאלה, שהם בבחינת "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה" (תהלים נא, ט), שאינם מרגישים ראויים - תפלתם נשמעת! מקום שבועלי תשובה - אין צדיקים גמורים יכולים לעמד שם!

(רבי ראובן אלבז - משכני אמריה)

להציל את הבכורה מיד עשו הרשע!

ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה פי ערף אנכי על כן קרא שמו אדום. ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי (כה, ל-לא)

הר"ו בדרשותיו (דרוש שני) עומד על כמה שאלות יסודיות בענין:

ראשית, הוא שואל, אין זה מן הראוי לחכם שיפתו עיניו במה שאינו שלו. יעקב אבינו לא היה בכור ומדוע בקש לעצמו את הבכורה?

שאלה שניה: אם הוא, אכן, רוצה את הבכורה, היה צריך לפנות אל עשו בזמן שהוא רגוע, כששניהם יושבים יחד, על מי מנוחות, ואז להציע לו: 'תראה עשו, אני רוצה לעשות אתך עסק, לקנות את הבכורה. כמה אתה דורש תמורתה?' אבל יעקב אינו נוהג כך אלא 'תופס' את עשו כשהוא הגיע מהשדה ערו ורעב, ולא עוד אלא שחז"ל מספרים שאחוז בלמוס, היה במצב של סכנת נפשות. מתוך הרעב הנורא פונה עשו אל יעקב ומבקש ממנו שאיכילו מניד העדשים שבשקו. ויעקב, במקום לתת לו לאכל מיה, בלי שאלות, הלא מדבר בפסוק נפש - במקום זה הוא אומר לו: "אתה רוצה לאכל? תן לי את הבכורה!"... כך עושים! לתפס אדם במצב כזה, וכביכול, 'לחסות' ממנו את הבכורה? הוא רוצה לאכל - תן לו לאכל! איך אומרים - מה אתה מנצל טרנגדיות!...

שאלה שלישית שואל הר"ו: "לא יראה שאלות ליעקב לומר לעשו שימיר כבודו בלא יועיל". יעקב מציע לעשו למכור את הבכורה תמורת נזיד עדשים. משל למה הדבר דומה, יהודי זקן, עובר-בטל, יש ברשותו דירת יקרה, אך מחמת זקנותו נפגם שקול דעתו ואינו מכיר בערכה הרב של הדירה. נוכל אחד החליט לנצל את היותו חסר דעה. נגש אליו ושאל: "אתה רוצה אבשיח?"

- "אבשיח? ודאי, מאד רוצה! אני ממש גונע ברעבו!"
- "אין בעיה, אתן לך אבשיח שלם, רק תחתם לי כּאן, בפני עורך דין, על המסמך הזה..."
- "על מה אני חותם?"
- "שתמורת האבשיח הנך מקנה לי את דירתך..."
- "בסדר גמור, אני גר במושב זקנים, דירה לא חסרה לי. אבשיח - זה דבר נכרך ביותר, עשינו עסקי!..."

במינים ההם - ובזמן הזה?

בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי לו לאשה (כה, ט)

ספר רבי וחיאל מאיר צוקר שליט"א, ראש סמינר "תפארת החיים" באשדוד: הגיע אלי יהודי יקר שמנסה לעזר לבת משפחתו שיש לה אחים שירדו מהדרך. באפן כללי הרקע המשפחתי אינו תואם את סגנון המשפחות של הסמינר. במשקל ראשון אמרתי לאותו יהודי שהיא לא מתאימה לסמינר ואי אפשר לקבלה. אך הלה פנה בתחנונים למו"ר רבי פינחס שריבר. הרב שריבר הציג שנעלה את השאלה בפני מרן הרב שטיינמן.

נכנסתי אל הקדש פנימה, והבעתי באזני רבנו את כל הנמוקים מדוע לא לקבלה.

אחז מרן את ידי, והחל לטפף את היד, ושאלני:

"את רבקה היית מקבל לסמינר?"

עניתי לו: "לא". אחות של לבן בת של בתואל לא יכולה להתקבל אצלי בסמינר...

הוכיח אותי מרן בחיך רחב:

"אתה לא רוצה לקבל כמה רבקה'ס לסמינר?..."

כמובו קבלתי את הילדה.

כעבור כמה שנים הזדמנתי לבית מרן, וספרתי לו כי אתמול בלילה זכיתי לברך ברכה תחת החפה של אותה נערה שהקימה בית של תורה לתפארת. כשמעו זאת, היה רבנו בשמחה גדולה.

ואז הזנתי פני ושאלתי: האמנם זו ההנהגה הרצויה לקבל בת מכל משפחה, גם אלו שיש שם בעיות בהנהגה? ואמר לי: "זו התשובה שאז קבלת!"

(מתוך האור - פניני הגרא"ל)

תפלת בעל תשובה מתקבלת ביותר!

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו (כה, כא)

אין דומה תפלת צדיק בן רשע

פרש רש"י הקדוש: "לנכח אשתו - זה עומד בזווית זו ומתפלל, וזו עומדת בזווית זו ומתפללת. ויעתר לו - לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן רשע לתפלת צדיק בן צדיק, לפיכך לו ולא לה" [כך היא הגישה המדקדקת ברש"י דפוס ראשון, ובחמשים אחרים נמשכו אחר לשון הגמרא].

בפשטות הפונה שתפלתו של צדיק בן צדיק מקבלת ורצויה יותר בשמים, כיון שיש לו זכות אבות.

אולם לפי זה לכאורה דברי רש"י צריכים באור, שכן היה לו לכתב תחלה "שאינה דומה תפלת צדיק בן צדיק" [שהרי קבל ה' את תפלתו של יצחק], ורק אחר כך "לתפלת צדיק בן רשע", שהרי התורה אומרת "ויעתר לו" [וכפי שבאמת גורסת הגמרא (במות סד ע"א), שהיא מקור דברי רש"י]. ועוד, למה האריך וסיים שוב במלים "לו ולא לה"?

אמנם יש לבאר כי רבקה ויצחק עמדו להתפלל לפני ה' יתברך שזכה אותם בפרי בשן. רבקה התפללה לה' ואמרה: 'רבונו של עולם, לי לא מגיע ילדים, רק בתורת חסד, כי באתי מבית של רשעים עובדי עבודה זרה, אך ליצחק מגיע שיהיה לו בן, והי רצון מלפניך ה' שהבן הזה יהיה ממני'.

ואלו יצחק היה מתפלל ואומר: 'רבונו של עולם, לא מגיע לי לקבל בן, אך לרבקה הצדקת מגיע בן, כששונה בין החוחים בן רעייתו בין הנבות' (שיר השירים ב, ב), זו רבקה (שיר השירים ב, א), היא באה מבית של רשעים, ואף על פי כן לא הלכה בדרך, אלא עבדה אותך יתברך באמת ובתמים. לה מגיע לקבל בן, והי רצון מלפניך ה' שהבן הזה יהיה ממני!" (עין בראשית ב, א, א).

רבקה התפללה "לו מגיע בן", ואלו יצחק התפלל "לה מגיע בן", והקב"ה שמע לתפלת רבקה שאמרה "לו מגיע".

"ויעתר לו ה' - הקב"ה נענה למי שהזכיר בתפלתו "לו", וזו רבקה הצדקת שהתפללה לה' שיפתו "לו" - ליצחק, בן באר בספר "חממת

הלא זה, בעצם, מה שיעקוב אבינו עשה עם עשו! את הבכורה, שערבבה רב לנצח נצחים, הוא מציע לעשו למכר לו תמורת נזיד עדשים. זה תשלום! ככה עושים?! לאים על אדם רעב שאם לא ימכר לי את הבכורה יניח לו למות ברעב? כלום זוהי דרכו של יעקב אבינו שהיה ה'שפיץ' של מדת האמת - "תתן אמת ליעקב" - דוקא הוא 'תופס' את אחיו בכזה מצב שאין לו בררה, כשהוא אנוס?
*

מבאר הר"ן, דברים פשוטים ונפלאים:
אז יום נפטר אברהם אבינו, ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, גם נמרד נהרג, על ידי עשו. זה לעמת זה עשה אלקים, קדשה לעמת טמאה. כשאין אברהם אבינו בעולם אין גם את נמרד.

חז"ל (ילקוט פירשת תי שדה רמז סי) מספרים, שכשאברהם אבינו הסתלק מן העולם, "עמדו כל גדולי אמות העולם בשורה ואמרו: אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לספינה שאבדה ספרניו". נו, צריכים ללכת להלוויה, לחלק לו את הכבוד הראוי לו.

לאברהם יש שני בנים - יצחק וישמעאל, אבל יש גם נכדים: יעקב ועשו. יעקב היה בבית המדרש, וישמעאל על פטירת סבו יצא משם והגיע להליכותו. אבל יש עוד יינגעלע אחר, עשו, שהיום נהיה בן חמש עשרה. היכן עשו? מחפשים אותו בכל מקום אפשרי ולא מוצאים. איך אפשר לעשות הליכה בלי הנגד היקר הזה? צריכים לחכות.

אז, כמובן, לא היו טלפונים. מחכים, מחכים - והנער לא מגיע. היכן, באמת, הוא היה?

נאמר זאת בלשוננו של הר"ן: הוא "התעסק בשדה בשעונותיו". א משוגענער בשדה, תופס חתולים... אם כן, אי אפשר יותר לחכות, עושים את ההליכה בלי הנגד עשו!

חוזרים מהלוויה, אל בית האבלים. יצחק אבינו יושב שבעה, אז לא היו מודעות, אבל מסתבר שהיה שם צבור גדול ומכבד, כלם הגיעו לבית יצחק, גדול הדור, היושב שבעה על אברהם אבינו, המנהיג הדגול.

באמצע מגיע עשו מן השדה "והוא עיף". ממה הוא כל כך עיף? אומרים חז"ל (בראשית רבה טג, יב): "שהרג את הנפש, שנאמר (דמיהו ד, לא): 'כי עיפה נפשי להרגים'".

נכנס הביתה, רואה מה הולך שם; בית האבל, מנחמים נכנסים ויוצאים, אבל הוא לא מתעניין בסבו הגדול, אברהם, איך הוא נפטר, מתי הוא נפטר. גם לא נכנס לאביו לנחם אותו. לא שם לב לשום דבר. נכנס למטבח ורואה שיעקב אחיו מבשל נזיד עדשים עבור סעדת אבאים. מיד נגש אליו וצועק: "הללעיתני נא מן האדם האדם הזה!" זה מה שמעניין אותו - האכל!

יעקב רואה זאת וחושב לעצמו: חרפה היא לאבותי הקדושים ששם יהיה על רשע כזה, שהוא יהיה "ממשיך" שלהם. צריך להציל את האבות מבושה ומבויון נורא! כיון שכך - מחליט יעקב - עלי לעשות כל סדדקי שבעולם כדי לקנות מעשו הרשע את הבכורה!

זו היתה הפגנה של יעקב אבינו - להציל את הבכורה!

(דבי ראונו מרלנשטיין זצ"ל - יחי ראונו)

תגידו תודה שלא עשינו לכם רעה...

אם תעשה עמנו רעה פאשר לא נגענוה וכאשר עשינו עמה רק טוב (כו, כט)

הפולשתיים סברו כי יצחק מתעשר מהם ועל חשבונם. מה עשו? סתמו את הבארות שחפר ומלאום בעפר ואחר כל זאת מה הם אומרים? "אם תעשה עמנו רעה פאשר לא נגענוה וכאשר עשינו עמה רק טוב".

זוהי דרכם של הגויים הארורים. הם אומרים לנו: "תגידו תודה שלא עשינו לכם רעה"; תגידו תודה שעבר עליכם שבוש שלם בלי קאסם, בלי פגועו..."

חז"ל מספרים מעשה באריה שטרך איזושהו בעל חיים. בהיותו רעב מאד אכל אותו במהירות ועצם נתקעה בגרונו. העצם הציקה לו מאד וגרמה לו כאבים עזים. האריה החל לזעק ולעוק ולעוקותיו הגיעו עד למצרים. היה שם עוף מיוחד, עם מקור ארוך וחד, ששמע את מצוקתו של האריה ומהר לחוש לעזרתו. העוף הכניס את ראשו לתוך לועו של האריה, ושלף בעזרת מקורו את העצם. כששם, פנה אל האריה: "הבה לי את שכרי". נענה האריה ואמר לו: "שכר אתה מבקש? דיך שהכנסת את ראשך לתוך פי ולא בלעתי אותך... השכר שלך הוא מה שהשארתי אותך בחיים... תגיד יפה תודה שלא נגעתי בך לרעה!"

בדיוק כך אמרו הפולשתיים ליצחק, ובדיוק כך אומרים לנו הגויים עד עצם

היום הזה: "כאשר לא נגענוה" - תגיד תודה על כך שהשארנו אותך בחיים...

(דבי בן ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

כי הוא הנותן לך

משמני הארץ יהיה מושבה ומפול השמים מעל (כו, לט)

שמעתי שה' חפץ חיים" זצ"ל היה אומר לכל אחד מאלו שקבלו נדוניה גדולה: "אם רשום לך להפסיד את הנדוניה, אני מברך אותך שתפסיד אותה תוך פרק זמן קצר, משום שאם ח"ו תפסיד אותה רק בעוד שנתיים, כבר תספיק להפסיד את אחיזתך בעמל התורה ואת עתידך להיות אדם גדול. אם תצא לעולם הביונס - יקשה עליך לחזור וללמד גם לאחר שתאבד את הפסק. אבל אם תפסיד מיד - עדין תשאר במעמדך הקודם, ועם ישראל יהיו עוד אדם גדול".

זוהי דעת התורה - יותר חשוב להיות תלמיד חכם, גדול בישראל - מאשר להיות עשיר, גם אם יוכל לעשות בממונו צדקות רבות וגדולות, כולל החזקת תורה.

בחור צעיר, כבן חמש-עשרה, הגיע לשיבת ראדיו, באמצע הזמן. הוא היה לבוש בצורה מכבדת, שהוכיחה כי הוא בא מבית אמיה. מיד כשנכנס להיכל הישיבה התנשב ללמד בהתמדה. באותה תקופה לא היה לבחורים אכל ביישיבה, והיה צריך לסדר להם בעלי בתים, שם הם "אכלו ימים". בחור הזה לא בקש מאיש שיארגן לו מקום לאכל, וככל שנסו לדובב אותו מי הוא ומה הוא, מלא פיו מים, וכל מה שהסכים לומר הוא שקוראים לו לייבל, אפילו את מקום מגוריו לא גלה.

מדי פעם נדבו לו הבחורים את ה"ימים" שלהם, והסכימו לוותר על מקומם לטובתו. ביום שלא נמצא מתנדב - הוא נותר בצום, ולפעמים היה זה פעמים או שלש בשבוע.

באחד הימים נכנס ה"חפץ חיים" ליישיבה וראה את הבחור החדש. "איך קוראים לך?", שאל. "לייבל". "מהיכן אתה?" "מיוילנא".

"מהו שם משפחתך?" "ברוידא".

"האם אתה בנו של העשיר הגדול ברוידא מיוילנא?"

"כן" ענה הבחור.

"וימה אתה עושה כאן?" שאלו ה"חפץ חיים".

"אבי החליט שעלי ללכת ללמד באוניברסיטה, לרכש השכלה", אמר הבחור, "כדי שאוכל להמשיך ולנהל את עסקיו הענפים, ואוכל גם להיות מחייב תורה גדול. אוכל נפשי חשקה בתורה; מובן שהורי לא הסכימו לוותר על תכניתם, ועל כן נאלצתי לעזוב את הבית, ובאתי ללמד כאן ביישיבה".

נענה ה"חפץ חיים" ואמר לו: "מהיום יהא אתה הופך להיות בן ביתי, ואוכל על שלךני".

ואכן, במשך כמספר שנים זכה לייבל להיות בן בית, ומשמשו בקדש של ה"חפץ חיים" זצ"ל.

באותה תקופה נגזרה גזרה שיש להכניס למודי חל לחמר הלמודים ביישיבות הקדושות. ה"חפץ חיים" נכגש עם אנשי השלטון כדי להשתדל לבטל את רע הגזרה. לייבל, משמשו, הלך אתו. תמונתו של ה"חפץ חיים" כשהוא נצב מול אנשי השלטון ומדבר על לבם הופצה בכל העתונים.

העשיר ברוידא ישב בביתו ואכל ארוחת בקר. משרתיו הגישו לו את העתון היומי, ולהפתעתו הרבה הוא רואה את לייבל בנג, עומד לצדו של ה"חפץ חיים", וידו אווזת בידו. הוא התרגש עד עמקי נשמתו: "במה זכה לייבל שגלנו לכבוד הגדול הזה להיות משמשו של רבן של כל ישראל?"

הוא החליט, על אתה, שהם שגו בהחלטתם כאשר התנגדו ללמודיו של לייבל ביישיבה ועליהם לתקן זאת. הגביר יחד עם אשתו מהרו לראדיו כדי לפייס את בנם, ומאז היו אתו בשלום ובאהבה.

ה"חפץ חיים" נפטר בחדש אלול תרצ"ג. ימים ספורים לפני פטירתו הוא קרא ללייבל והחל לבכות: "הנביא אומר: 'בקשו צדק בקשו ענה אולי תסתרו ביום אף ה' (צפניה ב, א). אולי, אולי, תסתרו ביום אף ה'. לייבל! אני מצוה עליך: אחרי פטירתי תאסף את כל חפציו ותסע לארץ ישראל! אולי תסתרו ביום אף ה'".

בשנת תרצ"ט פרצה מלחמת העולם השנייה, ומכל משפחתו של לייבל לא נותר לפלטה אלא הוא. הצלתו היתה כותצאה ממסירות הנפש המפלאה שלו. מסירותו למען למוד התורה, עזיבתו את בית הוריו העשירים, על כל המשפחה מכה, ואהבתו העזה ללמוד התורה, הם אשר עמדו לו ולהוריו לזכות לדור המשך של תלמידי חכמים, דור ישרים יבנה.

(דבי אריה שכטר שליט"א - אריה שאג)

אֵלֶּזְנֹת

לַעֲמֵן עֶפֶת

פֶּרֶשׁת תּוֹלְדֹת

בס"ד, אֵלִיון כ"ט

בהתרגשות גדולה, דמעותיו גלשו אל תוך בתי התפלין ומלאו אותם.

לאחר שסים, הריק את הבתים מן הדמעות, ויבשם, ואז הורה להכניס בתוכם את הפרשיות. כשהגיע יום הבר מצוה, הניח הנער את התפלין, והנה רוח אחרת החלה לפעמו, והחל לשקד ביתר עז על התורה והעבודה, עד אשר נתעלה ברבות הימים, להאיר את עיני ישראל ולהנהיגם.

מדוע נתפעל יצחק מכך שעשו שאל האיק מעשרין את המלח ואת התבן?

ויהי עשו איש ידע ציד... ויאהב יצחק את עשו פי ציד בפיו... (כה, כז-כח).

אברך צעיר מחסידי הרב הקדוש החדושי הרי"מ ז"ע, היה לומד ויגע בתורה כשהוא סמוך על שלחן חותנו באכילת קעסט. נכנס האברך לשאל את הרבי אולי נכון שיתעסק ויתרגל גם מעט במסחר, שזהו בבחינת יפה תורה עם דרך ארץ.

אמר לו הרבי: נכתב בתורה שייצחק אהב את עשו כי ציד בפיו, ומסביר על כך רש"י, שהיה יודע לצוד ולרמות את אביו בפיו, בשאלות, אבא האיק מעשרין את המלח ואת התבן. לכאורה קשה להבין זאת, כי אפלו אם היה הדבר אמת, מדוע נתפעל מכך יצחק? מה נחשב זה לעמת עבודת יעקב שהיה איש תם ויושב אהלים יומם וליל בתורה ועבודה?

המשיך הרבי וביאר: יצחק אבינו סבר שיעקב הנו איש בטלן כפיכול, דהינו שאינו בקי ברמאות, כמו שפתוב אצלו 'איש תם', ואם כן מה הרבותא הגדולה באדם מסוג זה, העוסק בתורה ועבודה? אולם עשו שהוא איש שדה 'סוחר', ואף על פי כן מדקדק הוא בקפידא לברר איך מעשרין את המלח והתבן, דבר זה היה חשוב בעיני יצחק יותר מעבודתו של יעקב. על כן כאשר בא עשו וספר לאביו על

מדת הנדיבות היא מדה טובה, אבל צריך לדעת איך להתנהג בה

ויעקב איש תם יושב אהלים (כה, כז).

פעם בא אל הרב הקדוש רבי בונם מפרשיסחא ז"ע אחד מצעירי אברכי החסידים, והבין הרבי שהוא ותרון מאד ללא גבול, עד שנותן הוא אף את מלבושיו לעניים. אמר לו הרבי שלא זו היא הדרך. והטעים את דבריו על פי מה שפרש הרב הקדוש מלובלין ז"ע על הפתוב 'ויעקב איש תם יושב אהלים' ופרש רש"י: תם 'מי שאינו חריף לרמות קרוי תם'. והקשה הרבי מלובלין הלא כתוב במדרש 'אחיו אני ברמאות'?

ותרץ שהאדם צריך שיהיה 'איש על המדות', דהינו שישלט על מדותיו, וזהו שנאמר 'איש תם' שהיה איש ואדון על מדת התמימות וידע מתי וכמה להשתמש בה. סים הרבי מפרשיסחא: נכון הוא שמדת הנדיבות היא מדה טובה מאד, אבל צריך האדם להיות איש ואדון על המדה, מתי ואיך להתנהג בה.

(רמתים צופים)

כשהגיע יום הבר מצוה - רוח אחרת החלה לפעמו

ויגדלו הנערים (כה, כז). כיון שנעשו בני שלש עשרה זה פרש לבתי מדרשות וזה פרש לעבודת אלילים (רש"י)

בילדותו של הרב הקדוש רבי זאב מזבאריז ז"ע, לא היה נפר הבדל בינו לבין יתר בני גילו. גדל הילד, וזמן בר המצוה שלו התקרב, או אז קרא אביו הרב הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב ז"ע לסופר סת"ם ובקשו להכין תפלין עבור בנו, אולם זאת בקש ממנו 'בטרם תכניס את הפרשיות אל הבתים פנימה, הביאם אלי'.

בחרדת קדש שקד הסופר על מלאכתו, ומשסים הביא את הפרשיות והבתים והניחם בנפרד לפני הרבי. לקח רבי מיכל את הבתים, והחל לבכות ולהתפלל זמן ממשך

הַעֲרָמָה שֶׁעָשָׂה לוֹ יַעֲקֹב בְּלִקְחַת הַבְּרָכוֹת, עָנָה לוֹ עַל כֵּן יִצְחָק: כַּעֲת מִשְׁנַתְּבָרַר לִי שִׁיעֲקֹב יִכּוֹל לֵהוֹיֹת סוֹחֵר וּלְהַצְלִיחַ בְּמִנְהֲגֵי רַמְאוֹת יוֹתֵר מִמֶּה, וְאַף עַל פִּי כֵּן אֵין הוּא נוֹהֵג כֵּה, אֲלָא מִמִּית הוּא אֵת עֲצָמוּ יוֹמָם וְלֵיל בְּאֶהְלָה שֶׁל תּוֹרָה, אִם כֵּן וְדַאי שֶׁחֲשׂוֹב הוּא מִמֶּה, וְעַל כֵּן 'גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה'.

(שיח שרפי קודש)

חכמי יבנה ראו שבכל דור ודור יהיו מלשינים על הצדיקים

וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ אֶל יִצְחָק לֹךְ מֵעִמָּנוּ כִּי עֲצַמְתָּ מֵאֵד (כו טז) נִפְגְּשׁוּ הָאֲחִים הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֶהֱרֹן מִטְּשַׁעֲרָנָאבִיל וְהָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מִסְּקוּוִירָא זי"ע בְּבוֹאֵם לְחַתְנָה בְּעִיר מֵאֶקְרוֹב. בְּאוֹתָהּ עַת גְּזָרָה מִמְּשַׁלַּת רוֹסְיָה עַל צְדִיקֵי בֵּית טְשַׁעֲרָנָאבִיל שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מֵעִירָם לְלֹא יָדִיעַת וְאֲשׁוּר הַמְּמַשֵּׁל, וְכֵל זֶה נִסְבֵּב מִמְּלֻשִׁינּוֹת הַרְשָׁעִים נִגְדָּם.

שָׁאֵל רַבִּי אֶהֱרֹן אֵת אַחִיו רַבִּי יִצְחָק: מֵה רוֹצִים מֵאַתָּנוּ הַרְשָׁעִים? הֲאִם הֵם מִתְקַנְאִים בָּנוּ כִּי חוֹשְׁבִים אוֹתָנוּ לְצְדִיקִים? הֲרִי אֲנוּ יוֹדְעִים אֵת הָאֲמֵת שֶׁאֲנוּ 'כְּלוּם'.

סֵפֶר אַחַר כֵּן רַבִּי יִצְחָק: בְּאוֹתוֹ רִגַע הַרְגָּשְׁתִּי אֵיךְ שֶׁהוּא מִחְשִׁיב עֲצָמוּ לְכְלוּם. וּבְאוֹתוֹ רִגַע נָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּשׁוּבָה בְּפִי וְאִמְרַתִּי לְאַחֵי הַקְּדוֹשׁ:

הֲלֹא לְתַפְלַת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה הוֹסִיפּוּ בִּיבְנָה אֵת בְּרַכַּת 'וְלִמְלֻשִׁינִים' אַחַר שֶׁאֲנִשִּׁי כְּנִסְתָּ הַגְּדוּלָּה תִּקְנֶנּוּ כִּבְרַ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת. וְאִם כֵּן מִדּוּעַ לֹא קִבְעוּהָ בְּסוֹף תְּפִילַת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אֲלָא קִדְּם בְּרַכַּת 'עַל הַצְּדִיקִים'? אֲלָא שֶׁחֲכָמֵי יִבְנֶה רְאוּ שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִהְיוּ מְלֻשִׁינִים עַל הַצְּדִיקִים.

וְסִיִּם רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר: וְרֵאִיתִי שֶׁנִּתְקַבְּלוּ דְבָרֵי עַל דַּעַת אַחֵי הַקְּדוֹשׁ.

דְּבָרָיו הָיוּ פְּלֵא וְלֹא יָרְדוּ לְסוֹף דְּבָרָיו
לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי (כז ב).

הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מִנִּיִּסְכִּיז זי"ע נִשְׂא לְנִכְדָּתוֹ שֶׁל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי לױ יִצְחָק מִבְּאֶרְדִּיטְשׁוֹב זי"ע, קִדְּם הַשְׁדוּדָּה הַבְּטִיחַ הַסֵּבֵא הָרַבִּי מִבְּאֶרְדִּיטְשׁוֹב שִׁיְהִי הַזּוּג אוֹכְלִים וְסִמוּכִים עַל שְׁלַחְנוּ אַרְבַּע שָׁנוֹת מְזוֹנוֹת.

בְּקִשׁוֹ מִמֶּנּוּ שִׁיִּסְמִיכִם זְמַן אַרְךָ יוֹתֵר, טָעַן הָרַבִּי שֶׁבְּשׂוּם אִפְּן אֵינוֹ יִכּוֹל לְהַבְטִיחַ מְזוֹנוֹת לְזוּג יוֹתֵר מֵאַרְבַּע שָׁנִים. דְּבָרָיו הָיוּ פְּלֵא וְלֹא יָרְדוּ לְסוֹף דְּבָרָיו.

לְסוֹף אַרְבַּע שָׁנִים מִהִנְשׂוּאֵינוּ. תִּכְף בְּיוֹם הָאֲחֵרוֹן, נִפְטַר הָרַבִּי מִבְּאֶרְדִּיטְשׁוֹב, וְנִתְבָּרַר דְּבָרָיו.

(סיפורי חסידים)

מכיון שהיה חלב ש"חלבנו עכו"ם" לא ראה כלל שיש כאן חלב

וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק וַתִּכְהֶיז עֵינָיו מֵרֵאת (כז, א). בְּעֵשֶׂן שֶׁל אֱלוֹהִים שֶׁהָיוּ מְעֻשָׁנוֹת וּמְקַטִּירוֹת לְעַבּוֹדַת אֱלִילִים (רש"י)

מִסְפָּר עַל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם נְחוּם מִטְּשַׁעֲרָנָאבִיל זי"ע, שֶׁהִגִּישׁוּ פֶּעַם לְפָנָיו חֶלֶב עֲכוּ"ם, וְלֹא שָׁתָה מִזֶּה. וְלֹאֲחַר שֶׁנּוֹדְעָה הַטְּעוּת שֶׁלֹּא הָיָה זֶה חֶלֶב יִשְׂרָאֵל, הִתְבָּרַר שֶׁהָרַבִּי מֵעִיקְרָא לֹא רָאָה כֻּלָּל שִׁישׁ כְּאֵן חֶלֶב, וַיְהִי לְפִלְא.

הַסְּבִיר זֹאת אַחַר כֵּן הָרַבִּי מִטְּשַׁעֲרָנָאבִיל עַל פִּי הַמְּשֵׁנָה בְּמִסְכַּת עַבּוּדָּה זָרָה, 'חֶלֶב שֶׁחֲלָבוּ עֲכוּ"ם וְאֵין יִשְׂרָאֵל רוֹאֵהוּ, שֶׁהַפְּרוּשׁ ב' אֵין יִשְׂרָאֵל רוֹאֵהוּ' הוּא מִכִּיּוֹן שֶׁזָּהוּ חֶלֶב ש"חלבנו עכו"ם". כִּי מֵה שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְרֵאוֹת, הוּא אֵינוֹ יִכּוֹל לְרֵאוֹת.

וְעַל פִּי זֶה יוֹבֵן בְּאוּרוֹ שֶׁל רש"י בְּפָרְשַׁתְנוּ, שִׁיִּצְחָק אֲבִינוּ נִהְיָה עוֹר מִחֲמַת הָעֵשֶׂן שֶׁהָיוּ מְעֻשָׁנוֹת וּמְקַטִּירוֹת נִשְׁתַּחֲוֶה עֲשׂוֹ. דִּהֲלֹא יֵשׁ לְהַבִּין, הֵן אֲמַת שֶׁעֵשֶׂן מְזִיק לְעֵינַיִם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִשְׁלֵי 'וְכַעֲשֵׂן לְעֵינַיִם', אוּלַּם אֵיךְ אֶפְשָׁר לומר שֶׁעֵשֶׂן מְזִיק עַד כְּדֵי 'עוֹרוֹן'?

אֲלָא שֶׁמִּצַּד שֶׁהָיָה הָעֵשֶׂן שֶׁל עַבּוּדָּה זָרָה, הָיָה וְיִצְחָק הָיָה 'טְהוֹר עֵינַיִם מֵרֵאוֹת בְּרַע', לֹא יִכּוֹל הָיָה לְסַבֵּל עֲנָן עַבּוּדָּה זָרָה עַד כְּדֵי כֵּן שֶׁנִּסְתַּמּוּ עֵינָיו מֵרֵאוֹת.

(אדמו"ר ר הגה"ק מליובאוויטש זי"ע)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור
מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com
נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֵלֶּ? נות - נושא פרסים
באיזה פסוק בפרשה מופיע רצף
של חמשה פעלים?

פתרון החידה וכן שם הזוכה,
יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

שווקי קטר

נקדישר

הסגולה היקרה והמעלה הנפלאה של שתיקה בשעת התפלה

משדדים מערכות הטבע!

סיפור נפלא שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

זה עתה אירע מעשה שמעתי מהרה"ג רבי יוחנן אליעזר כ"ץ שליט"א רב דביהמ"ד אמרי שפר' בויליאמסבורג יצ"ו, ביהמ"ד זה נפתח לפני כשנה על דעת שלא ידברו בו בעת התפילה, בשכנות לביהמ"ד דר אברך שכבר היה חולה במשך שנתיים ימים באופן קשה ונורא, ואף הוא הצטרף להמנות על מתפללי ביהמ"ד.

מכיון שראו באי ביהמ"ד את מצבו, קבלו עליהם בכתיבה וחתומה, שבמשך ארבעים לא ישיחו כלל בעת התפילה (גם כשהם מתפללים במקום אחר, כי שם התקיימו תפילות רק בשבת ויו"ט), ואכן, הקבלה פעלה פעולתה, וכעת אחר סוכות האברך החולה הבריא לגמרי ונעשה כאחד האדם.

אחד האברכים סיפר שקיים הקבלה עלתה לו בקושי רב, וכגון, שבימי ר"ה כשהתפלל בביהמ"ד אחר, שאלוהו כמה מחבריו, אה, גם אתה נתפסת לסטייל החדש - שלא לדבר בעת התפילה (ה"י מדיבורים כגון דא)... והנה, באמצע ארבעים היום קיבל אותו אברך הודעה מבית הרופא שלאור כמה בדיקות דם שערכו לבני ביתו נתגלה שהיא חולה ל"ע במחלה הנודעת רח"ל, והם קוראים שתבוא במהרה לערוך בדיקות מקיפות ומעמיקות יותר, ואכן, בצילום הנקרא אס. אר. איי. ראוי בעליל את הגידול הנורא.

בעצת רבו פנה האברך לעוד רופא שגם הוא ערך בו פעמיים צילומים וראה בבירור שמדובר בגידול במצב חמור, וחייבים לערוך ניתוח (אפאראצ"ע) תיכף ומיד... ובזריזות נקבע תור לעריכת הניתוח בבית החולים ביום שלישי פר' לך ז' חשוון תש"פ העעל"ט. והנה זמן הניתוח נקבע למשך כשעה ומחצה, משראה האברך שכבר עברו שעתיים תמימות ועדיין לא גמרו הרופאים את הניתוח, ירד האיש (בעלה) לחדר המיוחד ל"אורחים" (השייך לארגוני החסד), שם שפך את מר ליבו לפני קונו וצורו, וכה אמר, רבש"ע, רק אתה יודע עד כמה היה קשה לי שלא לדבר באמצע התפילה באותם ארבעים יום, אין דרכי לעשות עסקים (דילים, תן לי ואתן לך...) כלפי שמיא, אבל עתה הנני מקבל על עצמי להמשיך לקבלתי עוד מחצית השנה, ואף אתה רחם עלינו ותרפא אותה. וחזר בסמוך לחדר הניתוחים, בגמר שעתיים ורבע יצאו הרופאים כשהם אחוזי תדהמה והלם, ואמרו שמעולם לא נתקלו במציאות כזאת, כי מתחילה היה ברור להם ללא כל ספק גידול נורא מקנן בגופה - ועדיין הצילומים המראים כן לפניהם, אך למעשה לא היה זה גידול, לא מיניה ולא מקצתיה, והתנצלו על אריכות הניתוח, כי ארך להם זמן לחפש אחר הגידול שלא נמצא בעזרה ש"ת (רק איזה משהו קטן שאין בו סכנה והוציאו אותו), והרי היא בריאה ושלימה כאחד האדם... ללמדך כוחה של מצווה הנעשית מתוך התגברות והתאמצות גדולה שמשנה היא את המציאות. כפשוטו ממש.

אגב גרר, מעשי פלא רבים אירעו לאחרונה, כאשר קיימו וקבלו עליהם אנשים רבים באגודה אחת ובחבורה שלא לדבר בשעת התפילה, מתחילתה ועד סופה למשך ארבעים יום, וכוחה של קבלה זו עם כח הרבים הועיל לשדד מערכות הטבע, ולהחיש ישועות רבות הן בענייני רפואה והן בעסקי השידוכין, ובשאר עניינים.

"הישועה בוא תבוא"

ביום השנה לפטירת התוספות יו"ט, קיבלתי על עצמי שלא לדבר כלל בתפילה, למשך שנה. קיבלתי זאת לזכותו של קרוב משפחה שהגיע לגיל 26 וטרם זכה לשידוכו.

חלף חודש ועוד חודש והוא טרם נושע, אך אני חיזקתי את עצמי ואמרתי, אסור לדבר בשעת התפילה, גם אם הישועה עדיין מתעכבת. לקראת אמצע השנה נושע הבחור בשעה טובה ומוצלחת.

הסיפור מעניין ביותר. כחודשיים קודם לכן, פנו הוריו של הבחור אליו ושאלו אותו האם הוא מוכן לוותר לאחיו הצעיר ממנו, להתארס לפניו. הוא שקל את הדבר ונתן הסכמתו. הוא גם קיבל את ברכתו של הצדיק המקובל רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, שאמר לו שבזכות הוויתור, יזכה אף הוא להתארס בקרוב. ואכן השידוך השני "נולד" לכאורה רק בגלל השידוך הראשון. גיסו החדש של האח הצעיר, הוא זה ששידך למבוגר את כלתו. אם כן, גם הוויתור וגם השתיקה, בבחינת זה וזה גורם, פעלו ישועות.

כבי העולל בקע רקיעים

מתוך ביטאון אוהל מועד - הרב "יאיר וינשטוק"

כמה דברים ישנם בעולמו אשר מי שלא התנסה בהם - לעולם לא יוכל להבין את זה אשר נתנסה. בבחינת המאמר השגור בפי הבריות "אין השבע מרגיש בצערו של הרעב". אין רעב יותר חזק מן הרעב לילדים. מי שלא התנסה בזה, שלא יתנסה. שיזכו הכל לחבוק את פרי בטנם שנה לאחר החתונה. אנו לא זכינו לזה.

כל חבריי שנישאו בפרק הזמן בו אני נישאתי כבר היו הורים לילדים, ערכו בריתות וקידושים והובילו עגלות ילדים ברחובה של עיר. רק אנו נשארנו מאחור. עוד תקופה עוברת ועוד שנה וכבר שנים אחדות חלפו מאז עמדנו תחת החופה ועדיין לא נפקדנו.

השקענו אלפים רבים של דולרים בטיפולים רפואיים, אך הם לא הצליחו. מדי פעם היינו מתבשרים "בשורה" שפצעה את לבנו כי הטיפול שוב לא הצליח. אבל עוד היינו חדורי תקווה ואמונה כי יום יבוא וניוושע.

לאמונה החזקה שלנו היה אחראי אדם אחד, יותר נכון מלאך, והוא הרבי מלעלוב זיע"א, שכל הזמן עודד אותנו ויעץ לנו להמשיך בטיפולים אצל הרופאים למרות האכזבות הגדולות מדי פעם. כיון שהטיפולים הללו מאד יקרים ומנין

סגולות נפלאות של "מורא מקדש"

מתוך דרשת הרה"צ ר' מאיר אתמר רוזנבוים שליט"א - בעל דרך אמונה

בן כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף ירושלים שליט"א

לפני אלופי ישראל חוה"מ סוכות תש"פ לפ"ק בביהמ"ד הגדול בקרית וויזניץ ב"ב

התעוררות בענין "מורא מקדש"

מורגל בפי העולם לומר "כלל ישראל האט א גוטע חוש הריח" (כלל ישראל יש להם חוש הריח טוב), כאשר הם מריחים איזה דבר, מכוונים הם לדבר טוב ומעולה. לאחרונה יש רוח סערה "לטובה" בכל רחבי העולם כולו, התעוררות גדולה בכלל ישראל בכל מקומות שהם בענין "מורא מקדש", בכל מקום שעומדים ונמצאים רואים התעוררות גדולה בענין נשגב הלזו.

מן הסתם, הנה זה עומד אחר כתלינו, קול דודי דופק, שהקב"ה עומד דופק ומעורר אותנו לכך, מפני שרצונו לבנות את בית המקדש השלישי, ולהשרות את שכינתו בתוכנו, על כן מתחיל לעורר את בני ישראל להרגיל את עצמם בחובת מורא מקדש, שהרי אסור לדבר בבית המקדש, וע"כ גורם שבני ישראל בכל העולם יתעוררו לעסוק בענין זה, ובודאי זכות גדול הוא.

חשיבות מיוחדת ישנם לאלו הדברים האמורים במקום קדוש הלזו, אשר דודי מרן האדמו"ר שליט"א פועל הרבה בענין זה, ותקנה גדולה תיקנו כאן בבית הגדול והקדוש הזה לברך "מי שברך של התוספות יו"ט" קודם קריאת התורה, שפותחים את הקריאה בברכות עצומות לאלו שאין מדברים בבית המדרש, ומאמין אני שהרבה אנשים ישתוקקו לבוא להתפלל ב"ויזניץ" רק בגלל זה, כדי לזכות לכל הברכות העצומות אשר מתברכים כאן עוד קודם הקריאה.

ובאמת אין כל חידוש במה שעוסקים כ"כ במקום הזה בענין של "ומקדשי תיראו", דהרי כתיב בתורה "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו", הרי דשבת קודש ומורא מקדש הם שתי שכנים קרובים, ובמקום הזה שיש השקעה רבתי בענין "שבת קודש", פשוט הוא שגם ההמשך "ומקדשי תיראו" הוא באופן חזק.

מודה אני לה' שנתנו לי הזכיה לדבר כמה מילים בענין זה, ואדבר ממש בקצירת האומר, ולא אפתח בכל מיני אזהרות, שהרי הם כבר תלויים על כותלי בתי המדרשות, עדי כדי כך שאנשים הנכנסים לביהמ"ד חוששים להרים עיניהם להביט על הקירות, מגודל הפחד של כל האזהרות הנוראות, רק אדבר מהניסים והנפלאות הנגלים אשר רואים בענין זה גם לעת כזאת ממש בעיצומו של דור ההסתרה והחושך.

שתיקה כהודאה דמיא

אפתח ברעיון נפלא בדרך צחות, שראיתי בספר "נחל יצחק" להרה"ק מזוטשקא צצוק"ל, לבאר מאמר חז"ל (בבא מציעא לז) שתיקה כהודאה דמיא, דהנה כאשר יהודי נכנס לבית המדרש ואינו מתפלל, ולפעמים שאין יצרו מניחו

להתפלל כראוי, אבל אם שומר על פיו שלא לדבר דברים בטלים במשך כל התפילה, "שתיקה כהודאה דמיא", נחשב לו בשמים כאילו התפלל באותו שעה כראוי, עכ"ד. ומעתה מי ישער גודל שכרו של האדם אשר ברוחו פי שנים, שנכנס לבית המדרש ומתפלל לה', ומאידך נזהר לשתוק בין כותלי בית המדרש, ולמנוע עצמו מכל שיחת חולין.

בורא רפואות

אספר כמה עובדות המראות בעליל הסגולה הגדולה של קבלה זו, שמועיל לכל הענינים, בני חיי ומזוני רוחי, רפואות וישועות. וזאת למודעי שכל המעשיות האלו, מכיר אני את בעלי העובדא.

בתחילה אספר מה ששמעתי ביום אתמול, מיהודי הגר בעיר בית שמש, שהוא עד למעשה זו. אשתו של אחד מחבריו נתגלה אצלה המחלה הנורא באופן קשה ה", והרופאים טענו שאין להם כבר היכולת לרפאותה, והציעו שלא לענותה את נפשה בטיפולים רפואיים, דבמילא לא יעזור כלום, וכאשר נודע לכמה מחבריו על מצבה החמור, פנו לכולל חשוב בבית שמש ללימוד משניות, (אשר ביודעי ומכירי כאמינא, שמדובר באברכים חשובים הממיתים עצמם באהלה של תורה מתוך מסי"ג), וביקשו מלומדי הכולל שיקבלו עליהם קבלה בענין מורא מקדש לזכותה ולרפואתה, האברכים חתמו על הסכם ושטר שהם מקבלים עליהם על תקופה מסוימת שלא לדבר בבית המדרש כלל, מבואם ועד צאתם, וזכות זה יקף לרפואת האשה הנ"ל, בינתים התחילה האשה לעשות השתדלות ברפואות, ואחרי זמן קצר מאוד חזרה לבריאותה השלימה, והרופאים יצאו מהתפעלות, וכולם כאחד הודו ואמרו שאינם מבינים מה קרה כאן, ואין זאת אלא שהיא "נס מהלך".

אגב, לגבי הרופאים המייאשים את החולה, צריך לדעת שלא ניתנה רשות לרופא רק לרפא ולא לייאש חלילה, ואין צריך להבהל מהם, ולא לחינם כיבדו חכמינו ז"ל אותם בתואר רשעים ואמרו: טוב שברופאים לגיהנום, וראיתי דבר נפלא מה שכתב כ"ק אדמו"ר מביאלא שליט"א החונה בעיה"ק ירושלים (בהקדמת סידור חלקת יהושע) דבאותם הימים מעטים אשר חלו במחלה הנוראה נרפאו - ב"ה כהיום אכשר דרא ונתרבו האפשריות להתרפאות מחולי זה - דהסיבה פשוט הוא, כי הרופאים הרשעים מייאשים את בני אדם שאין להם מזור ומרפא, וזבה גורמים להחליש אמונתם, ואפילו כאשר אומר תהלים, אבל בעמקי לבבו אינו מאמין שיעזור לו, ואינו אומר תהלים רק מחמת שזה חובתו בעת כזאת כיהודי להתפלל ולומר תהלים, אבל אין לו אמונה

שלימה שהתפילות יעזרו לו, שהרי הרופאים אמרו לו שבמילא לא יעזור לו כלום, ואלמלא היו אנשים אומרים תהלים מתוך אמונה תמימה, בודאי היו נושעים יותר, הרי הקב"ה קרע לנו את הים והוציאנו ממצרים וכבר עשה לנו ניסים גדולים יותר מלרפאות ממחלה זו.

מציל מכל עגמ"ג, וסגולה להפקד בזש"ק

מעשה שאירע לפני שנים כאן בעיר בני ברק, יהודי הגיע מחו"ל, ונכנס לבית המדרש, וראה את חבירו הטוב, מיד ניגש אליו ורצה לדבר עמו, אבל מה מאוד הופתע כאשר אותו יהודי עונה לו: נא,הא, נא,הא... האורח עומד ומשתומם, מה אירע אתו, וכי נפל על ראשו, מדוע אינו מדבר אתו, הלא מכירו הייתו מלשעבר שהוא מגדולי הדרשנים בכל מקום, שהיה לו לשון צח ולימודים, ושאל אותו, מה זאת אירע לך, אבל חבירו מרמז לו, אחרי התפילה אספר לך. וכן אחרי התפילה סיפר לו דברים כהווייתו:

לפרנסתו שימש כמנהל וקברן בבית העלמין, באחד הימים עשה טעות נורא ומצערתי, שכבר מת שלא בחלקו אשר רכש לעצמו, שזהו עון חמור בעיני השלטונות ובעיני הבריות, וכאשר תפס את עצמו, התגבר בכוחותיו באישון לילה, ופינה את המת למקומו.

ויהי היום מתקשר אליו "עורך דין" (לויטר) שאינו שומר תורה ומצוות, ומבקש ממנו לקנות חלקה במקום המיועד לשומרי שבת, ואותו מנהל התנצל לפניו, ואומר לו שאינו יכול למכור לו שם מקום, שהרי כל הנקברים קנו שם חלקה על תנאי זאת שימצאו מנוחתם בין שומרי שבת, אמר לו אותו עו"ד, להוי ידוע לך, יודע אני מה שעשית באותו לילה, אם תמכור לי חלקה הנ"ל כאוות נפשי הרי טוב, ואם לאו אני אמסור אותך לערכאות, ואז רע ומר יהיה גורלך, שתפסיד את פרנסתך, ואפילו יוכלו להושיבך במאסר, אבל המנהל הנ"ל שהיה ירא וחרד לדבר ה', עמד בשלו ואמר לו, עשה כרצונך, לא אוכל למלאות את משאלות לבך, ומן השמים ירחמו עלי.

ואכן באחד הימים קיבל הזמנה מבית המשפט על הענין הנזכר, וכמובן שנפל עליו אימה ופחד גדולה, ואז חשב לעצמו, דבר אחד יכול לעזור לי בעת צרתי, שאקבל עלי קבלה חזקה - כנודע מה שכתב הבאר מים חיים, דכאשר יהודי נזקק לישועה ונס שלא כדרך הטבע, העצה לזה, שיעשה פעולה בעבודת ה' שלא כדרך הטבע, למסור את נפשו לה', והקב"ה יתנהג עמו מדה כנגד מדה לעזור בישועה שלא כטבע - וחשב לעצמו מהו הנסיון הגדול שיש לו, שלא לדבר בבית המדרש! והחליט לקבל על עצמו קבלה

לו לאברך כולל כמוני אלפי דולרים, נכנסנו לחובות, אך מה לא עושים למען ילדים.

מדי פעם ספגנו עוד סטירת לחי מצלצלת וכואבת בדמות תשובה שלילית נוספת, אבל קבלנו הכל באהבה. האמנו כי בסופו של דבר נזכה בפיצוי הולם על כל הצער והסבל.

והנה יום אחד זה קרה. בתום סדרת טיפולים ממושכת ויקרה, כרוכה בהרבה ייסורי גוף ונפש. אבל היינו מוכנים להכל ובלבד שנוכל לברך סוף סוף על המוגמר.

לא אשכח את היום בו ביקרנו אצל פרופ' דור בתל אביב, מגדולי המומחים בארץ בתחום, אם לא הגדול מכולם, והלה הטיח את האמת בפרצופנו: "חבל על כל הכספים העצומים שאתם משקיעים בטיפולים היקרים האלו! לא תוכלו ללדת ילדים. חבל על כל המאמץ שלכם."

היינו המומים וכמעט התעלפנו מול המילים הכואבות, פוצעות הלב. אך הרופא, כדרכם של רופאים, חשב לנוכח לומר את דעתו הרפואית המקצועית כדי שנחלל לשגות באשליה. "תשמעו" יעץ לנו לקינוח בהוסיפו לזרות מלח על פצעינו. "התור לאימוץ ילדים ארוך ומומשך ויכול לארוך שנים. הירשמו כבר עתה כדי שתוכלו לאמץ ילד."

מתל אביב נסענו הישר לבני ברק. נכנסנו לחדרו של הרבי הקדוש זיע"א כמי שנכנס לחדר טיפול נמרץ, ואך עמדנו מול מבטו הרחום והחונן פרצנו בבכי מר. בכי שניקז לתוכו סבל, ציפיות שהתנפצו, אכזבות קשות ומפח נפש של שנים. את כל הצער והמרירות שפכנו באותו בכי שבכינו בחדרו של הרבי מול עיניו הטהורות.

באהבה רחמיאית אין קץ, כמו אב אוהב פנה אלינו הרבי זיע"א ואמר לנו במילים פסקניות. "אל תעשו יותר מאומה, ואל תדברו עם אף אחד חוץ ממני בענין זה. תכנסו אלי מיד אחרי החגים."

*

למחרת שמחת-תורה נכנסו אל הקו"פ, ואז אמר לנו הרבי זיע"א את המילים הבאות: "כל זמן שהפרופ' דור וכל יתר הרופאים נתנו תקווה אמרתי לכם שתלכו לטפל בענין. ניתנה רשות לרופא לרפאות. אך לאחר שהרופא הגדול בעצמו אומר שאין שום תקווה, זה לא תפקידו."

הרבי קם מכסאו בסערת נפש וצעק לעברנו "בקרו בתשורו לי בשורות טובות!"

לאחר שבועיים, כשהתברר כמה קצרה ידם של הרופאים התגלה כמה ארוכה ידו של הקב"ה ואנו נושענו באופן על טבעי, וביום י"ז בתמוז אותה שנה נולד בנו הבכור.

היינו המאושרים באדם לאחר שזכינו לזש"ק. יש בזה הרבה מה להאריך אך במסגרת מצומצמת זו לא באתי אלא לספר את ההמשך המפתיע.

*

עברה שנה ועוד שנה, והנה בליל יום כיפור, עלה רבינו הקדוש בסערה השמימה. אם כולם הרגישו כיתומים, אנו חשנו עצמנו כיתומים כפולים ומכופלים. הרבי היה המשענת שלנו בתקווה לילד נוסף והנה איננו כי לקח אותו אלוקים!

בערב חג השבועות תש"ע, עלינו לציונו הקדוש בהר הזיתים כשאנו מסתמכים על מאמר חז"ל "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". לקחנו עמנו את בנו שרוליק שהיה כבר ילד בן כמה שנים, וכל הזמן היה שואל במה שונה הוא מכל חבריו שלהם יש אחים קטנים, ורק הוא בן יחיד.

עמדנו על ציונו הקדוש בהר הזיתים כשאנו נושאים תפילה משתפכת ממעמקי הלב, אבל הגדיל לעשות בנו הקטן שבכה

אותו יהודי היה לפני שנים סוחר גדול במניות (סטאק"ס) וכמו רוב האנשים השולחים ידם במסחר זה - אומרים תשעים או מאה ואחד אחוזים - הפסיד את כל ממונו, ונעשה בעל חוב גדול, ולא היה לו פרוטה לפרוטה לקנות לחם לאכול ובגד ללבוש.

דרכו היה לישיב בביהמ"ד ולהרבות שיחה בחבורות חבורות, ובפרט שהיה אז תקופה סוערת ביותר בווייליאמסבורג, עד שכמעט ולא נמצאו שני אנשים שדעותיהם שוות שידברו יחד ויוכלו לשמור את פיהם, ובאותו עת קיבל על עצמו שלא לדבר בבית המדרש, ועמד על זה בתוקף ובגבורה. לא עברו כמה חדשים, והציעו לפניו עיסקה גדולה בגדר מציאה, ומשם ואילך התעשר בעושר רב מאוד, עד שנהיום הזה יש ברשותו אלפי דירות המושכרים לאחרים.

כבר הזדמן לי כמה פעמים להשתתף אצלו בשמחות שנערכו בבית המדרש, ועונה להמברכים "ברוכים תהיו" כנהוג, ולא יותר, וכאשר יש לו דבר נחוץ לדבר, יוצא מבית המדרש עד לרחוב העיר, בכל שטח בית המדרש אינו מדבר, בין בשבת בין בחול, בין בשעת התפילה, בין שלא בשעת התפילה. ורגיל בפיו מה לומר, וכי מה אתם חושבים שהתרגלתי לזה?! לא ולא, בכל יום יש לי נסיון קשה, רק אני מתגבר על יצרי מדי יום ביומו.

ואשרי להאדם אשר מקבל על עצמו קבלה זו, שזוכה לדברים הרבה, שכל המוסר את נפשו לה', הקב"ה ממשיך לו ישועות אשר אין מגיע לו בדין. הבורא כל עולמים יעזור, שנוכה כולנו לשמור ולעשות ולקיים את כל הענינים אשר דברנו, וכל בני ישראל כאן ובכל מקומות שהם יזכו לקוויטלעך טובים, ונזכה להגאולה השלימה בב"א.

זו שלא לדבר בבית המדרש. כך עברו עליו שבוע שבועיים ושלש, ואין קול ואין עונה, ואחרי תקופה הלך לבדוק מה נעשה בדינו, וראה שסגרו את התביעה כנגדו באופן פלאי!...

ותוך כדי דיבורו עם חבריו, נזכר בצרתו של ידידו העומד כנגדו, שזה כבר עשרים שנה שלא זכה להפקד בזש"ק, ומיד הוסיף ואמר לו, הקשב לדברי, הלא גם אתה זקוק לישועה גדולה, אולי תנסה גם אתה את מזלך בסגולה זו, ומן השמים יושיעך כמו שאני נושעת.

אותו יהודי היה לו משרה מכובדת בקהילתו בחו"ל, ומתוקף תפקידו היה צריך להיות מעורב בין הבריות, וכמעט שלא היה שייך אצלו להמנע מדיבור בבית המדרש, וע"כ היה קשה לו מאוד להגיע לידי החלטה האם לקבל על עצמו קבלה זו או לא, כאשר הגיע לביתו התייעץ בדבר עם אשתו, והיא זירזה אותו שיתחיל להתפלל בביהמ"ד אחר, אפילו רק מצד הספק שמא תועיל להם סגולה זו.

ואכן מיד וויתר על משרתו ותפקידו בבית מדרשו, ובאותו השנה זכה להפקד בשני ילדים תאומים שלא כדרך הטבע, והרופאים לא האמינו למראה עיניהם, וב"ה כבר חיתן אותם. - ואיני מספר סתם מעשה, אני מכיר אותו יהודי, והתקשרתי אליו לשאול אמיתות הדבר, ולבקש רשות לפרסמו כדי שיתחזקו בענין זה.

סגולה לפרנסה

נדוע שהמפתח לחזק את בני ישראל, הוא בסגולות על עניני פרנסה, שהרי לא נפקד איש שאינו נצרך לסגולה לפרנסה, בגדול החל ובקטן כלה, ע"כ אספר עובדא בענין זה.

מעשה שהיה עם יהודי הגר בעיר וויליאמסבורג, רבים מכירים אותו, וסיפור זה אינו בגדר סוד, ואפשר לראות עליו קבלתו והנהגתו דבר יום ביומו.

הקל קול יעקב והידיים ידי עשו

עי' למו"ר בס' קרית ארבע שפי' הקול קול יעקב, והינו שיהיה קול אחר עם קול יעקב שהוא תפלה, ור"ל שמדברים דברים בטלים בבית הכנסת, אז הידיים ידי עשו,

שכל העברות שהשטן מקטרג בהם על ישראל הקדוש ברוך הוא מליץ עליהם, חוץ מעוון שיחה בטלה בבית הכנסת!

ויש לרמוז בזה מה שבאה הקל חסר ו', לרמוז שע"י הדברים בטלים בבית הכנסת תהיה התפלה שהיא קול יעקב, קלה בעיניו ית' ואינה רצויה לפניו ח"ו.

[ספר ישיע ציון, לרבי ציון בר אבא פתח וצ"ל מחכמי תנאים]

זעקה מקירות הלב

יש כל כך הרבה אנשים הנצרכים לישועה ב"בני חיי ומזוני", שידוך, בריאות, צער גידול בנים ל"ע, ועוד. ומי אינו זקוק לישועה? מה עושה יהודי כזה? מבקש מרבש"ע. והיכן הוא עושה זאת? בבית הכנסת. ומתי? בעת רצון. ומתי עת רצון? בשעה שיהודים מתפללים בציבור. הוא מגיע לתפילה, וזועק ולא נענה. מדוע? הסיבה אינה תלויה בו, אלא בשכניו. הם מדברים בתפילה ובקריאת התורה, ולא רק תפילותיהם לא מתקבלות אלא גם תפילותיו של מי שאינו מדבר, לא מתקבלות.

ידוע ששאלו את ר' שלמה זלמן אורבך זצוק"ל, האם מותר לגעור באנשים המדברים בשעת התפילה, והגאון, הידוע בעדינותו הרבה, השיב, מה השאלה, אם יבוא טרווריסט לבית הכנסת, האם לא תעשו כלום? ולכן אומר השולחן ערוך את הלשון "גדול עווננו מנשוא וכו' וגוערים בו". כלומר, מי שמדבר בחזרת הש"ץ יש לו אותו חטא של קין, שהרג את הבל אחיו. ומדוע? כי גם זה שמדבר ומונע את קבלת התפילה, הורג את צאצאי המתפלל, בין אם הלה מבקש רפואה לבנו, שידוך או זש"ק, המדבר מונע זאת ממנו.

אנו צריכים להיות "מענטש" לסייע לזולת, ולא לדבר בתפילה. הרב וואזנר זצוק"ל, אמר בדרשה: אני משוכנע שאם כלל ישראל יקבלו על עצמם שלא לדבר בשעת התפילה, אפשר יהיה למגר את המחלה הארורה. לכן אחים יקרים, אם לפעמים יש לכם רגע קשה, ואינכם יכולים לעמוד בניסיון שלא לדבר בשעת התפילה, תנהגו ב"מענטשליך", לא לקלקל לאחרים, אל תמנעו מתפילותיהם לעלות לפני כיסא הכבוד.

אחים אהובים וידידים יקרים! אני רוצה נחת ממשפחתי, בריאות, פרנסה טובה, בבקשה תהיו "מענטש", אל תקלקלו לי. הקב"ה נתן לנו כוח לפעול בתפילה בבית אלקים, אל תעשו מסך מבדיל, תנו לתפילה לעלות למעלה. ויהי"ר שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון, ונוכה לכל ההשפעות שתפילה בציבור וקדושת בית כנסת מביאות לנו.

יהודי מניו יורק,

הכותב בדמע וזועק מקירות לבו.

לו את מקורו וכו', ויהי כראותו שאין באפשרותו להסתיר ממנו את הדבר סיפר הנ"ל את סודו.

וכך אמר: "בעת שהתחתן ועמד תחת החופה ביום חתונתי, עלה רעיון במוחו וחשב בעצמו כי חתן ביום חופתו הרי מוחלין לו כל עוונותיו וממילא הרי הוא עכשיו איש טהור ונקי מכל חטא ועון והרי הוא כתינוק שנולד, א"כ הרי זה מצב טוב מאוד ונעים להיות בלי חטא. אבל המשכתי להרהר, ומה יהיה הלאה במשך השנים הבאות, איך אסתדר עם מעשי הלא נכונים וכו' ואיך אעמוד בפני בי"ד של מעלה? ואיזה עצה יש לעשות להיות נקי מכל חטא ולהינצל מעונש?" וכך הרהרתי תחת חופתי כל הזמן והייתי מוטרד מהשאלה ומה הלאה, ואיך יהיה הלאה וכו', עד שגמלה בלבי החלטה נחושה שהגני מקבל עלי לא לשוחח בטלית, והיות ומחר תיכף אחר החתונה הגני לובש בפעם הראשונה את הטלית ממילא לא אדבר בטלית אף פעם.

והטעם שקיבלתי עלי דווקא דבר זה לא לדבר בטלית, שהיות והמנהג בחו"ל לקבור נפטרים מעוטף בטלית ולכן כשאבוא לבי"ד מעלה אחרי מוע"ש שנה, ושם יתחילו לחקור אותי על מעשים שעשיתי וירצו לדון אותי וישאלו כל מיני שאלות על מעשי ועל חטאי שעשיתי, או אז אראה בידי שאיני מדבר בטלית ואיני יכול לענות כלום... ואז הגני מקוה להיפטר מהעונשים של הבי"ד ואצא נקי. וזאת היתה מחשבתי בעת עמדי בחופתי בכדי שחשבתי עצה איך להינצל מהעונש - עד כאן דבריו של היהודי הנ"ל בפני הרה"ק ר' אליעזר זצ"ל.

כמובן שהרה"ק ר' אליעזר זצ"ל לא סיפר זאת לאף אחד מהביהכ"ס, ויהי היום והיהודי הנ"ל שבק חיים לכל חי והלך לעולמו, או אז סיפר הרה"ק ר' אליעזר זצ"ל את הסיפור הנ"ל לכל באי ביהכ"ס ואמר להם שכל הזמן אתם זלזלתם בהתנהגותו המוזרה וראיתם בהתנהגותו דבר היוצא מן הכלל, דעו לכם שאני בטוח בזה שהעצה שלו הצליחה מאוד והוא יצא נקי מהבי"ד של מעלה הודות לקבלה שקיבל על עצמו כל השנים לא לדבר בעת עטיפת הטלית.

והרה"ק ר' אליעזר זצ"ל סיים את דבריו ואמר בזה"ל: אין לי צל של ספק שהיהודי הנ"ל הצלים בהתנהגותו להינצל מדינו של הבי"ד של מעלה, אבל, לפלא גדול בעיני איך שבחור עומד מתחת לחופתו ביום חופתו יעלה עליו רעיונות כאלה ולחשוב מחשבות על יום הדין ולטכס עצה איך להינצל מיום הדין, זה דבר גדול בעיני.

[זכרונם לברכה]

בכיה מרה מקרב לב, "למה שונה אני מיתר חבריי, להם יש אחים קטנים ורק לי אין עם לשחק.?!
"אני רוצה אח קטן" פילחה בכייתו של הילד הקטן את הדממה.

באותה רגע ידענו שנושענו. כי במה דעסיק איניש בהאי עלמא עסיק בההיא עלמא. מן המפורסמות היה צערו וכאבו של הרבי זיע"א בחייו וכמה התכרכמו פניו לשמע קול בכייתו של ילד קטן. תמיד דיבר על מעלתם של תינוקות של בית רבן. ידענו כי כמו בחייו, גם עתה לא יוכל רביה"ק לשמוע את קול בכיו של הילד הפעוט.

ואמנם זמן קצר אחרי כן נושענו בשנית. אך הנה החלו מתגלות בעיות קשות וחרדה נכנסה בלבנו, שמא כל עמלנו ירד לטמיון. או אז החלטתי לעלות על ציונו הקדוש של רביה"ק ושם לקבל על עצמי את הדבר שהיה נקודת לבו: לא לדבר כלל בשעת התפילה וקריאת התורה!

ידעתי כי דבר זה היה חשוב בעיניו עד מאד וכל השנים עשה הכל עד שהצליח להטביע את חומר האיסור בדמה של עדתנו הקדושה, וכיון שכך, אם אקבל על עצמי קבלה כזו בודאי אוושע.

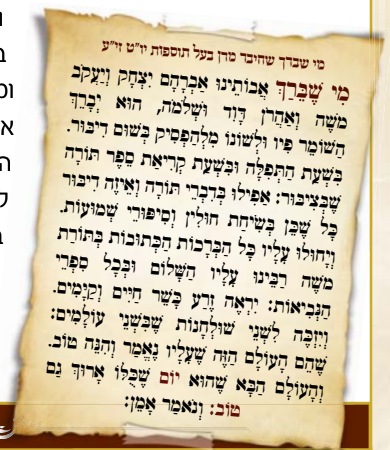
עליתי על ציונו הק' ושם עשיתי כפי שאמרתי וקבלתי ע"ע את הקבלה האמורה ומאז ב"ה שומר אני עליה בכל כוחי.

השתא ביום כ' אדר א', הכנסתי בבריתו של אאע"ה את בני השני שמעון נתן נטע, לאורך ימים טובים.

העצה שהצליחה

בבית מדרשו של הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זצ"ל בנו של הרה"ק מראפשיץ זצ"ל היה יהודי שהיה מנהגו שלא לשוחח בעת שהיה טלית על ראשו, היינו, כל זמן שהיה מעוטף בטלית אפילו בלי תפילין לא היה מדבר בכלל, וכך היה מנהגו כל השנים.

הסובבים אותו הציקו לו והטרידו אותו על מהגן המוזר הזה, אבל הוא לא ענה להם כלום רק המשיך בדרכו וכמנהגו לא לדבר כשהטלית עליו, ויהי היום נגש אליו הרה"ק ר' אליעזר זצ"ל ושאל אותו בעצמו מנין ומהיפה לקח את המנהג החדש הזה לא לשוחח בטלית, וביקש ממנו שיספר

בשעת'ן דאזענטן, רעדן מיר בליז צום רבוש"ע

Keren Tosfes Yom Tov

89 Throop Ave Brooklyn NY 11206

212.299.9185

212.244.6551

@ gilyon@kerentosfesyomtov.com

צו באקומען דעם גיליון אדער פאר הירחות אדער איבערצוגעבן פערזענלעכע סיפורים, רופט / פנקס / אסמעיל צו די פאלגענדע:

נקדישן

די אומשאכטערע סטלה און די געוואלדיגע מעלה פון גיש רעדן ביים דאזענטן

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:18
שקיעה: 16:40
צאת שבת: 17:18
רבנו תם: 17:53

הזמנים לפי אופק נתיבות

אחד השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מנישיהת בפרישה

"ויתרוצו הבנים בקרבה"

פרש רש"י: כאשר הייתה רבקה עוברת לפני בית מדרשם של שם ועבר, היה יעקב מבקש לצאת. וכאשר הייתה עוברת לפני פתחה של בית עבודה זרה, היה עשו מבקש לצאת. פעם אחת שאל הצדיק רבי יחזקאל מקוזמיר את תלמידיו: הא ניחא כאשר עברה רבקה על פתח בית מדרשם של שם ועבר והיה יעקב מבקש לצאת. עשו חסם בפניו את היציאה, שהרי עשו היה הבכור, אולם, כאשר עברה רבקה על פתחה של עבודה זרה, והיה עשו מבקש לצאת - מי מנע ממנו לצאת? השיב הרבי: אלא עשו היה מוכן לוותר על עבודה זרה שלו, ובלבד שיעקב לא יגיע לבית המדרש...

"ויגדלו הנערים"

פירש רש"י: שכל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, אולם כיוון שנעשו בני שלוש עשרה - זה פירש לבתי מדרשות, וזה פירש לעבודת גילולים. לצדיק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב היה בן, זאב שמו. היה הילד זאב ככל הילדים בני גילו - כמותם למד, וכמותם השתובב ושיחק. כאשר התקרב לגיל שלוש עשרה, פנה אביו הצדיק לסופר סת"ם מומחה, בבקשה כי יכתוב תפילין בעבור בנו יקירו. ניגש הסופר למלאכה בקדושה ובטהרה וברב רגש. הן לא בכל יום מזדמן לסופר לכתוב תפילין לבנו של צדיק הדור! כאשר סיים, בא הסופר לרב והראה לו את הפרשיות. שמו רבי יחיאל מיכל בפרשיות המהודרות, אולם בקשה אחת הייתה בפיו: קודם שתכניס את הפרשיות לבתים, הבא אותם אלי שוב. כעבור זמן בא הסופר ובידיו הבתים והפרשיות. נטל הרבי את הפרשיות בידיו והחל בוכה, בכי חרישי מעומק הלב. והדמעות דמעו קודש, גולשות לתוך בתי התפילין... והסופר רואה ומשתומם. כאשר נרגע הרבי מבכיו, היו בתי התפילין מלאות מדמעותיו. רוקן הרבי את הבתים... ייבש אותם, פנה ואמר לסופר: עתה, רשאי אתה להכניס את הפרשיות אל תוך לבו התמלא באהבת תורה ויראת שמים, ומאז עלה ונתעלה עד שהיה לאחד מגדולי הדור.

"וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו אברהם אביו ויסתמום פלישתים"

לאחר פטירתו של הצדיק רבי מנחם מנדל מווארקא, כאשר הכתירו החסידים את בנו, רבי בונים, כממשיך דרכו, נסע הרבי הצעיר אל הצדיק רבי יעקב מראדזמין כדי לקבל ממנו את ברכתו. כאשר הגיע ונכנס אל חדרו של הצדיק קבלו רבי יעקב בסבר פנים יפות ואמר: את סבך הגדול הכרנו היטב! את שמעו של אביך שמענו! ואתה מה?...! השיב רבי בונים: אצל אברהם אבינו מצאנו שהתורה מספרת שחפר בארות. כך גם על יצחק אבנו מסופר שחפר בארות, ואילו על יעקב אבנו לא נאמר כך. מדוע? השיב רבי בונים בעצמו: אין זאת שכיוון שהסב והאב כבר חפרו בארות מים חיים, יכול הנכד לשאוב מהם ולהשקות את צאנו ללא כל קושי... כאשר שמע רבי יעקב את הדברים הושיט לו את ידו ואמר: שלום עליכם הרבי מווארקא! ועוד הוסיף ואמר: אברהם אבנו חפר בארות חדשות אלא סתמום פלישתים משום כך שב יצחק אבנו חפר אותם, ואילו יעקב אבנו שמר על הקיים כדי שלא יסתמו מעצמם ושלא יסתמו אותם פלישתים.

השובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע

לפקס: 08-9941870

או למייל - 7665190@gmail.com

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

שאלה - היכן מצינו שעם הארץ זוכה לתואר חכם? שאלה של שבוע שעבר - היכן מצינו בתנ"ך ובש"ס עיר חדשה שהיא ישנה? תשובה - הגמ' בעירובין (נט). מביאה שיש עיר ששמה חדשה.

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המשתתפים במדור זה, ופתרו נכונה ויכנסו להגרלה נושאת פרסים יקרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תזוו קניה ברשתות המזון, בחנויות ביגוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אור השבת ועוד)

העלון להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תחי' ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחן של גידו ישראל שלישי א' (דבור וצילום: משה)

האם יש איסור אבק לשון הרע למסור דרישת שלום מבחור שנמצא במירונו באמצע הזמן

שאלה: מנחם מנדל הוא בחור חסידי ולומד בישיבה חסידית במרכז הארץ. באחד מימי חודש סיון פגש אותו אחד מידידי אביו בציון הק' של רשב"י במירון, ולמחרת כשפגש את אביו בבית הכנסת מסר לו ד"ש מבנו היקר, אך האב לא שמח בפריסת השלום, וניכר היה כי מצער אותו לשמוע שבנו נסע למירון באמצע הזמן' במקום לשבת ולשקוד על תלמודו בישיבה. האם המספר עבר על איסור אבק לשון הרע בדבריו?

תשובה: הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א אמר שמכיון שנסיעה למירון באמצע הזמן' נחשבת לעתים כסימן לחולשה בלימוד התורה, יש לחוש שמא מתוך דבריו תשתמע גנות על הבחור שנסע למירון. ואמנם אם כל הישיבה נסעה כאחד למירון, בודאי אין חשש גנאי בדבר ואין להימנע מלספרו, אבל אם הבחור נסע לבדו או עם קבוצה קטנה של בחורים יש חשש גנאי בדבר.

וכל זה בנסיעה למירון או ליתר קברי צדיקים רחוקים וכדו', אבל אם פגש את הבחור בעיר אחרת כגון שהבחור לומד בירושלים ופגש אותו בבני ברק, אין לחוש לאבק לשון הרע, שמסתמא לא היה נוסע שלא לצורך כגון להשתתף בשמחת חבר וכדו', ויכול למסור ד"ש לאביו בלא חשש. וכן אם הבן הוא אברך נשוי ולא בחור, בודאי אין חשש איסור בדבר, שהרי אברך אינו ברשות אביו, והרשות בידו לנסוע ככל אשר יחפוץ ואין כל גנאי בדבר.

ואילו הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א אמר סברא הפוכה, שהלא מירון הפכה בשנים האחרונות לתלפיות שאלפי מתפללים נוסעים אליו במיוחד מדי שבוע, ואף שלא במסגרת נסיעה מסודרת מטעם הישיבה וכדו', ואין חשש גנאי לספר לאב על נסיעת בנו לשם. אבל לספר לאב שפגש את בנו בעיר אחרת צריך לחשוש שמא יתגנה הבן עי"ז אם לא שידוע את מטרת הנסיעה או שהאב או הישיבה יודעים על כך.

הסיפורים שיכתבו כאן בשבועות הקרובים
אכן קרו והתלמיד כאן לספר **חלק 1**

אספורה

סיפור לשבת

פזמונים

ההצלה משאול תחתית

אלי, פשוט נתליתי עליה, כדי לנשום, והיא טבעה. היא יצאה מהמים, ואני טבעתי. וכך לפחות חצי דקה אם לא יותר. היא התחילה לצעוק לי: "תעזבי אותי!!!" ואני הבנתי שאם אני טובעת, זאת לא אמורה להיות בעיה שלה, ועזבתי אותה. כל הזמן הזה ניסיתי לחזור לשחייה, או לצוף, עד שהמציץ יגיע. לא הלך לי.

באיזשהו רגע הרגשתי שאני כבר לא

מסוגלת להמשיך ולהילחם. הרגשתי תת כוחות, אז פשוט הפסקתי להילחם עם המים. טבעתי.

בלעתי המון מים. זוכרת את עצמי עם עיניים פתוחות, רואה רק מים צלולים, תכולים, ומנסה לנשום. מים.

ואז, רק ה' יודע מאיפה זה הגיע, הרגשתי דחיפה כלפי מעלה, כאילו מישהו נתן לי תנופה, וקפצתי.

ראיתי את כל החברות שלי על החוף, ואת המציץ, ושמעתי אותם צועקים: "תשכבי על הגב!!!" זה מה שניסיתי לעשות בכל הרגעים האיומים האלו, ללא הצלחה.

ניסיתי לצוף שוב, וב"ה, לאחר כמה נסיונות, הצלחתי.

ניסיתי להירגע. ההרגשה היא מטורפת. כמו אחרי שאתה רץ שעה ללא הפסקה. מנסה להשיג כל חלקיק של אוויר.

ראיתי משהו לבן, כנראה החולצה של המציץ, והתעלפתי. ב"ה התעוררתי אחרי כמה דקות, התעלפתי שוב, והתעוררתי. אני יודעת שהתעלפתי, כי כשהתעוררתי, עוד לפני שפתחתי את העיניים, שמעתי מישהו אומר: "היא התעלפה". הגעתי לחוף, ונשארתי להירגע עד שעזבנו. ביררתי מה עם החברה שלי, ואמרו לי שהיא כבר התאוששה.

את המשך הטיול, שכלל אבובים ובנות, כבר לא המשכתי. לא העזתי להיכנס שוב למקום, שרק בניסים יצאתי ממנו בחיים כמה דקות קודם לכן. את האמת, הייתי תשושה מידי, ורק חיכיתי לרגע שנגיע למלונית ששכרנו.

ביום השני של הטיול, שהיה מוקדש להרצאות לקראת חודש אלול, הייתי רוב הזמן במיטה. היה לי חבל שלא הייתי במיטתי להקשיב ולהפנים.

חשבתי על העובדה, שכל זה נקבע בראש השנה אשתקד... בלילה דיברתי עם אמא שלי. לא רציתי לספר לה שטבעתי, אז שאלתי אותה: "אמא, בסביבות שלוש וחצי-ארבע, מה עשית?" היא שאלה: "למה?" אז אמרתי לה: "סתם". וכך היא סיפרה לי: "יצאתי לאוטובוס, ואז נזכרתי שלא שמתי צדקה, אבל הייתי אמורה לפספס אותה אם הייתי חוזרת. מה קרה? טבעתי?..."

את הסיפור הבא שיתן לנו ללמוד על מעלת הצדקה כמה היא חשובה פורסם ב'הדברות':

אני אוהבת מאד ללמוד. כל מה ששייך לשורש ל.מ.ד. - מעניין אותי, וזה מה שהלכתי לעשות אחרי כיתה י"ב. ללמוד מקצוע טוב, שדורש לימודים רציניים ועקביים.

אני גם אנרגטית מאד, אוהבת לפעול, לעשות ולטייל. הקטע הכי כיף בטיול זה לעמוד מול נוף

בראשיתי עוצר נשימה, ברגע הראשון לעמוד ולהתפעל, וברגע השני פשוט להתחיל ולצלם אותו מכל כיוון אפשרי. אל תדאגו, אני תמיד דואגת שיהיה לי מספיק מקום בכרטיס, ובטרייה חלופית למקרה הצורך.

זה קרה לפני קצת יותר משנתיים, בתחילת חודש אלול.

סיימתי את המבחנים של סוף סמסטר ב', ונסעתי עם חברות לטיול בן יומיים בצפון. היום הראשון היה מוקדש לטיולים, והיום השני היה מוקדש להרצאות לקראת חודש אלול.

עשינו עצירה ראשונה באלונים, תחנת הדלק בכביש 6 לכיוון צפון, לתפילה ולארוחת בוקר. לפני

שהלכתי ליטול ידיים, הוצאתי את הפרוסה, וגיליתי שהחלפתי פרוסה עם אחותי, והיא שמה ממרח שאני לא אוהבת. כלומר, אין לי ארוחת בוקר. אז אמרתי לעצמי: "טוב, לא ביג-דיל, אפשר לקנות. זה יצר הרע שרוצה להרוס לי את הטיול". אבל לא היה שם משהו כשר בשבילי. אז לא אכלתי לחם לארוחת בוקר...

המשכנו בנסיעה לכיוון הר הארבל. ירדנו אותו, וממנו המשכנו לשחייה חופשית בכינרת. נכנסתי למים, פגשתי בחוף כמה חברות מהילדות, ונהניתי.

קצת כאב לי כשאבן שרטה לי את כף הרגל, אבל אני תמיד אומרת: "אז מה? בטיול צריך ליהנות! שריטה קטנה לא תהרוס לי את הטיול שכ"כ חיכיתי לו!" המשכתי לשחות. והמשכתי ודיברתי עם חברות. ואז, לא יודעת מאיפה, בא לי מין רצון כזה לעשות תחרות עם חברה. לעמוקים.

שחיתי. ושחיתי. ושחיתי.

ואז הרגשתי שכבר אין לי כח להמשיך (אל תשכחו שהייתי אחרי ירידת הארבל, ובלי ארוחת בוקר נורמלית), אז עצרתי את השחייה, לנוח קצת. אבל כבר הייתי במים עמוקים מידי, רחוק מהחוף, ועדיין לא קרובה למצופים.

התחלתי לצעוק לחברה שלי: "אין לי כח! אני לא מסוגלת להמשיך!!!" והיא הסתובבה מיד וחזרה לכיווני. ואז התחלתי לטבוע. לא נעים לי לספר את הקטע הבא, ואני עדיין לא סולחת לעצמי שעשיתי את זה, אבל ברגע שהיא הגיעה

באיזשהו רגע הרגשתי שאני כבר לא מסוגלת להמשיך ולהילחם. הרגשתי תת כוחות, אז פשוט הפסקתי להילחם עם המים. טבעתי.

א. אפתח בסיפור על חכמת הנפש הנוראה שלו. רבינו כמובן מימיו לא קרא ספרי חולין וחכמה, ולא יותר מדי דן עם מומחים. שכלו הישר ודעת תורתו עם נקיות מידותיו עמדו לו להגיע לעומק ודיוקן של דברים בכל תחום שהוא.

וכך היה מעשה. היה תלמיד שלא היה מדבר בישיבה עם החברים. מצויין גדול. שומע הכל, לומד בשקידה. מבחנים מושלמים. אבל בלי אף מילה. האבא סיפר שבבית הוא כן מדבר. אמרתי לו שזה נראה לחץ מהחברה (חרדה/פוביה חברתית), ובדרך כלל מטפלים בכגון זה בחשיפה איטית, ואני יכול ומוכן לנסות. לקרוא לו בסדר, שיאמר לי משפט אחד, וכל השטח יהיה ריק. ויום אחר כך מישוהו יעמוד בריחוק ד' אמות וכו' וכו'. אבל אין זה על אחריותי, וכדאי שיתיעץ.

האבא אמר שישאל את רבינו. הוא שב ואמר שהרב מתנגד. האבא הציע לי לדבר עמו בעצמי. כך עשיתי. והרב מסביר לי שלשאר החרדות שבעולם אכן מתאים להיחשף לאט לאט עד שיעבור. אבל לחרדה חברתית זה לא יעזור, ורק יקלקל. כי אם אדם פוחד מחושך למשל, הרי כאשר יהא ליד החושך, ולא יקרה כלום, החויה שלו תהא שחושך לא מפחיד. וכן על זה הדרך בפחד גבהים, או ממקומות סגורים וכו' וכו'.

אבל חרדה חברתית, בדמיון שלו, לועגים לו. וכאשר הוא ידבר מעט, בראש שלו באמת יקרה אסון. הוא בפירוש יחוש שלעגו לו וכו'. ולכן זה עלול לקלקל במקום להועיל.

הרב הציע לטפל בדרך אחרת בעזרת כח האחריות. [לקבוע לו חברותא עם ילד, שישלמו לו, וילמדו בביהכ"ס, והוא יהיה המסביר. אני מקצר בחלק הזה]. יש לי ידיד פסיכולוג שעבד אז [אולי גם היום] עם עזר מציון [ר' משה ו']. סיפרתי לו את ההוראה הזו וראיתי שהוא משתומם ונדהם. ההוא אמר לי שעד לא מזמן כל העולם חשב כמוני. שבחרדה חברתית מטפלים כמו בשאר החרדות [כמובן לפי האסכולה שעובדת כך]. וממש לאחרונה חוקר אחד יצא נגד זה ובדיוק מאותו טעם של הרב, וממש רק כעת שיטתו התקבלה "רשמית". הוא לא האמין איך רב בישראל חסר כל השכלה וגיישה לנושא, מסוגל לשלוף זאת מהשרוול.

ב. בשולי הסיפור הזה. סיפרתי את זה בשעתו לא' שעוסק הרבה בשלום בית והדרכה לחתנים, ממש ממיסדי התחום הזה [ר' הערשל ק'], והוא אמר לי שאני לא מחדש לו כלום. הוא בקשר עם הרבה מאד מומחים, וראה כבר שאצל הרב הוא מקבל את העצה הכי ישרה. [באמת אחר כך שמתי לב שהוא מגיע לרב הרבה מאד. אני מקוה שהוא יפרסם מאוצרותיו].

ג. הוא נשא דברים בסיום המסכת הראשונה או השנייה. בזכרוני משהו שאמר אז. שלכאורה השמחה היא לגמרה של תורה. אבל הרי מצוה ללמוד תמיד ומצוה זו לעולם לא נגמרת. אלא שיש שתי מצוות בלימוד התורה. והגית יומם ולילה. ומלבדה ושננתם, מחודדין בפיר. ידיעת התורה. ומצד מצוות והגית, באמת לא שייך אף פעם לעשות שמחה לגמרה של אותה מצוה, אלא שמחת הסיום קשורה רק למצוה של ידיעת התורה, שכשמיסימים מסכת אחת, זה סיום של ידיעת חלק א' מסויים מחלקי התורה, ועל זה באה השמחה והסעודה. [

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4 1133 נתיבות
ולציין עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אם ברה

סיפור לשבת

פרה שלימדך ביפולן

שעת החסד בבחינה

אמרי קודש בראי הפרשה

"הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו"

דרשו חז"ל "... אמר ר' ברכיה בשעה שיעקב מרכין בקולו ידי עשיו שולטות דכתיב (שמות טו, כד) וילונו כל עדת, ויבא עמלק, ובשעה שהוא מצפצף בקולו אין הידיים ידי עשיו שולטות.

אמר ר' אבא בר כהנא לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן בעור וכאבנימוס הגרדי, נתכנסו כל עובדי כוכבים אצלו, אמרו לו תאמר שאנו יכולים ליזדווג לאומה זו, אמר לכו וחזרו על בתי כנסיות ובתי מדרשות שלהן ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולין להזדווג להם, שכך הביטחון אביהן ואמר להם הקול קול יעקב, בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידיים ידי עשו ואם לאו הידיים ישי עשו אתם יכולים להם". [ועיי"ש עוד במדרש שנדרשו פסוק זה באופנים אחרים].

והשאלה מתבקשת מאליה, שהרי מהפסוק עצמו שחז"ל דורשים לכאורה משמע הפוך, שהרי הפסוק אומר הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו, משמע שבו בזמן ש"קול יעקב" יש את "ידי עשיו".

ובמפרשים נאמרו כמה אופנים לבאר, יש שבארו, שבתורה נכתב המילה "קול יעקב" [הראשונה] בכתיב חסר וכאילו נאמר "הקול קל יעקב", דהיינו בשעה שקולו של יעקב הוא קל [חלש] אז חלילה הידיים ידי עשיו, אבל בשעה שאינו נחלש אז אין הידיים ידי עשיו.

ועוד שביארו, כעין מה שמצינו בהגדה של פסח, "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצלינו מידם", ויש ביארו "מצלינו מידם" - הכוונה על ידם, דהיינו שבידיים שלהם הם פועלים את ההצלה, לנו עם ישראל, וכמו שמצינו בזמן שעם ישראל היו במצרים וגזר המלך פרעה שכל הבן הנולד היאורה תשליכהו, כיוון שרצו לכלות את מושיען של ישראל כידוע. נמצא שהם בידיהם ובעצמם פועלים לישועתן של ישראל.

וכיוצא בזה מצינו, שהמן הרשע הכין עץ לתלות את מרדכי, ובסופו של דבר תלו את המן בעצמו בעץ הזה, וכמו שדרשו את הפסוק ב"עץ אשר הכין לו" - שלעצמו הכין את העץ.

ועפ"י כך יש לבאר את הפסוק אצלנו "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו", היינו שאכן בו בזמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרש, בד בבד גם הידיים ידי עשיו. הא כיצד? התשובה שאכן הידיים ידי עשיו אבל לטובתנו, שעל ידיהם עצמם יפעלו את הישועה לעם ישראל. [וכמו הדוגמאות לעיל].

וב"כלי יקר" הוסיף לרמז במה שנכתב בתורה "הקול קול יעקב" בתוספת ה' לרמז בזה לקולו בבתי מדרשות שלומדים התורה שנתנה בחמשה קולות כדאיתא במסכת ברכות (דף ו.)

מהרגיל...

עוד שמעתי מאברך שידידו התקשר אליו (לפני כחצי שנה) כשעה לפני שנסגר הבנק, בבקשת 'תחנונים ידבר רש', וכה היו דבריו: בשנה האחרונה חזרו מחשבון הבנק שלי 9 צ'קים שנתתי לבתי עסק שונים ולא היה להם כסוי, והנה, כהיום הזה יש בידי פלוני צ'ק שנתתי לו והגיע זמן פרעונו - לעומתו בבנק אין לי פרוטה לפרוטה, ואם ח"ו תעבור השעה הקרובה מבלי שאכניס שמה סכום של 800 שקלים יחזירו פקידי הבנק גם הצ'ק הלז, ובזה אפשר להכריז 'סתומת הגולל' על חשבוני (אחרי החזרת 10 צ'קים בשנה אחת, נעשה החשבון 'מוגבל', שלא נדע מצרות...).

מיד מיהר האברך לעשות מחשבון העברת זה"ב - הנראית בחשבון המועבר באותו רגע, אך זה לא עבר. כשעה שלימה ארכה ההעברה (דיבור עם פקידי הבנק של המעביר וכו' וכו'), עד שברגע האחרון הופיעו 800 השקלים בשעטמו"צ בחשבון הבנק של הידיד הנבון. מה עשה הקב"ה? אותו אברך המיטיב הוצרך זה עידן ועדנים לטיפול מסויים אצל רופא מומחה, פנה אל עסקן נודע שחיפש עבורו את הרופא, ולא מצא עדיין... וראה זה פלא, מיד אחרי מעשה חסד הנ"ל הודיעו העסקן כי עלה בידו לסדר לו תור אצל רופא פלוני, אשר שם משפחתו כמשפחת ידידו שהיטיב עמו....

**וראה זה פלא,
מיד אחרי מעשה
חסד הנ"ל הודיעו
העסקן כי עלה
בידו לסדר לו
תור אצל רופא
פלוני, אשר שם
משפחתו
כמשפחת ידידו
שהיטיב עמו....**

רוב שנות האדם ימיו עומד לחשוב חשבונות השכר, עסקי חיי שעה, למה לא ישים אל לבבו אפילו שעה אחת גם לזאת לחשוב מחשבה ממש: מה הוא? ולמה בא לעולם? או מה מבקש ממנו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא? או מה יהיה סוף כל עניניו?

זאת היא "התרופה היותר גדולה וחזקה" שתוכל להמציא נגד היצר, והיא קלה, ופעולתה גדולה, ופריה רב שיעמוד האדם בכל יום לפחות שעה אחת פנוי משאר כל המחשבות לחשוב רק על העניין הזה שאמרת. ויבקש בלבבו, מה עשו הראשונים אבות העולם שכך חשק השם בהם? מה עשה משה רבינו עליו השלום? מה עשה דוד משיח השם, וכל הגדולים אשר היו לפנינו? ויעלה בשכלו מה טוב לאדם כל ימי חייו חעשות כן גם הוא וטוב לו! אז יתורו מחשבותיו לדעת, באיזה מצב הוא נמצא ועומד, לפי הנרצה בדרך אשר דרכו אנשי השם אלה אשר מעולמם המה.

ואם אין? ואם רב ממנו כח היצר ולא יכול לדין עם שתקיף ממנו? הן לזאת חרד היה וצווח ככרוכיא, הקדוש רבי שמעון בר יוחאי בתיקוניו תיקון עשירי, וזה לשונו "וי' לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, וי'פן כה וכה וירא כי אין איש" אלא איש לדרכו פנו בעסקים דלהון בארחין דלהון.

כלל הדברים, האדם שאינו חושב על זה קשה לו מאוד מאוד להגיע אל השלימות, והאדם החושב על זה "קרוב אליה מאוד". והחכמים הולכים הלוך וחשוב תמיד, "לא יפנו דעתם מזאת ולכן יצליחו בכל מעשיהם. אך הממעיט לא ימעיט מהיות לו קביעות זמן לפחות לשים אל ליבו אם מעט ואם הרבה, כי אז יצליח את דרכו ואז ישכילץ (דרך עץ חיים להרמח"ל זצ"ל)

אסור להנהלת הישיבה לזלזל בשום בחור, כי לעולם אינו לדעת מהיכן יצמח גדול הדור הבא, מתפילה של אם, או מדמעה של סבתא. (מרן החזון איש זצ"ל).

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: עובדא ידענא מאברך חשוב המשמש כזינגער' (זמר), ובשנה זו [תשע"ט] בהגיע ימי חג הסוכות לא נקרא לשום 'שמחת בית השואבה' לשורר ולזמר. בעת ישיבתו בסוכתו בא' דחול המועד, כשהשעון כבר הורה על השעה 7:00 חשב לעצמו 'פרנסה מה תהא עליה, ומיד החליט בדעתו (כסגולה) למסור את דירתו בחינם לאורחים הבאים לעירו לקראת 'שמחת תורה'.

לא עברו חמש דקות והטלפון שבכיסו רוטט ומצלצל, ומצידו השני של הקו מתחננים אליו גבאי בית הכנסת פלוני - היות וה'זינגער' שהזמן לשיר אצלם היום ביטל את ההזמנה, מבקשים הם ממנו שיבוא לשורר ולזמר ושכרו ישולם בכפליים

נענה הד"ר ואמר לרבי: "אם שבתותי חשובות כל כך, אין רצוני לוותר עליהן, ורוצה אני שהן יישארו ברשותי..."
ובפעם אחרת אמר לו הרה"ק: "הלואי ותהיה 'השמירת השבת' שלי חשובה במרומים כמו 'החילול שבת' שלך..."

**ניתן לשלוח אלינו תגובות אחרות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com**

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
והיזוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ויאהב יצחק את עשיו כי ציד בפיו" (כ"ה, כ"ח)

היאך יצחק היה אוכל ממואכלי עשיו והלא אסור לאכול משחיטת מומד ואין הקב"ה מביא תקלה לידי צדיקים?

יש להקשות היאך יצחק היה אוכל ממואכלי עשיו, וכמו שמדוקדק גם בפסוק זה "כי ציד בפיו" ותרנגם אונקלוס וכן הוא ברש"י שיצחק אהב את עשיו מפני שהיה אוכל מצידו, וכן אנו מוצאים להלן שיצחק מצוה את עשיו (כ"ז ד') "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה", והרי עשיו היה מומר (קידושין יח. וע"ע רמב"ן פרשת אמור), ומבואר בגמרא (חולין ה.) שאסור לאכול משחיטת מומר לעבודה זרה, ושחיטת מומר הרי היא נבלה. והרי האבות קיימו את כל התורה כולה, ואפילו עירובי תבשילין (יומא כח:), והרי אין הקב"ה מביא תקלה לידי צדיקים (גיטין ז.)?

♦ ישוב א' ♦

האבות לא קיימו כל גזירות דרבנן

מין החיד"א בספרו פתח עיניים (חולין ה.) מתרץ שכיון שמהתורה אין איסור לאכול אלא משחיטת מומר לכל התורה כולה, ורק מדרבנן מומר לין נסך ומחלל שבת הרי הוא כמומר לכל התורה, לכן אף שהאבות קיימו את כל התורה כולה, אפשר שגזירות דרבנן שהיו חכמים עתידין לגזור לפי שנות דור ודור, בזה לא הקפידו לקיים. ואף על פי שאמרו חכמים שאברהם אבינו קיים אפילו עירובי תבשילין, יש לומר שקיים דוקא עירובי תבשילין וכדומה שיש בו טעם מיוחד, שהוא מצוה לכבוד שבת או לכבוד יום טוב. [והמפרשים דקדקו שכל זה נכון לשחיטת הב"ח (יור"ד סי' ב') שסובר ששחיטת מומר נבילה מדרבנן, אבל לדעת הש"ך (שם ס"ק ט"ז) ושאר פוסקים שחיטת מומר אסורה מהתורה].

♦ ישוב ב' ♦

יצחק היה אוכל משחיטת עשיו קודם שכפר

רבותינו בעלי התוספות במושג זקנים מתרצים שמעולם לא אכל יצחק משחיטתו של עשיו, ולכן נודמן לו יעקב בפעם הזאת והביא מטעמים ליצחק, שאין הקב"ה מביא תקלה לידי צדיקים. ומה שנאמר "כי ציד בפיו" שהיה יצחק אוכל משחיטתו של עשיו, היינו קודם שנשמתד. וכן כתב החזקוני, וזה לשונו: יש לומר, שלא אכל יצחק משחיטתו של עשיו משהיה כופר, והדברים ידועים שהרי הקדימו יעקב בגדי עזים, ומה שכתב "כי ציד בפיו" היינו קודם שכפר.

♦ ישוב ג' ♦

בכל פעם לפני שעשיו שחט הרהר בתשובה

שמא יש לומר שבכל פעם שהיה עשיו בא לשחוט ליצחק היה מהרהר בתשובה, ועל ידי זה היה לו באותה שעה דין של צדיק, כמבואר במסכת קידושין (מט:), שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק, אף על פי שהוא רשע גמור מקודשת שמא הרהר בתשובה בליבו. והרי מצינו על הרבה צדיקים שראו ברוח קודשם אם העוף טהור או לא, ועל אחת כמה וכמה יצחק אבינו ע"ה ודאי ראה ברוח הקודש תמיד אם השחיטה שלפניו כשרה או לא, וכל זה מפני שהיה עשיו מהרהר בתשובה לפני השחיטה.

מעשה היה באסיר קומוניסטי, שהיה צעיר שחצן וגם רוח, והשתדל להוציא את רבי אריה לוי (המכונה רב האסירים) מכליו. כל אימת שהיה רואה את רבי אריה בא ביום השבת לבית הכנסת שבחצר הכלא, היה מצית סיגריה בפניו "להכעיס" ורוגז על שלא עלה בידו להרגיז את רבי אריה. אך את רבי אריה אין להוציא מכליו, הלה נוקט היה במנהגו להקדים שלום לכל אדם ולברכו בברכת "שבת שלום", וכשאותו אסיר פנה אל רבי אריה ואמר לו: "מדוע אתה מתעסק עם שקרנים ורמאים?" ענה לו רבי אריה: "בני, מדוע תוציא לעז על בני אדם?" אמר הצעיר: "וכי סבור אתה שהאסירים האלו דתיים המה? אני יושב עמהם בכלא ורואה כיצד הם אוכלים ושותים בגלוי ראש, אך צבועים הם". השיב רבי אריה: "האם את אלה תכנה שקרנים ורמאים? חלילה לך! האמן לי, שאינו נותן עיני בראשם, אם מכוסה הוא אם לא, אני מתבונן בלבם, ולפני הם גלוי לב, והוא חס ויוקד... לא חלפו ימים רבים ואף אסיר זה, כשהיה מבחין ברבי אריה, היה ממהר לחבוש כיפה לראשו ונמנה על המבקרים הקבועים בבית הכנסת! כך, על ידי עין טובה של כף זכות, העלה רבי אריה לוי צ"ל, אנשים שהיו בתוך תהום הנשייה של החטא.

אומר הגאון רבי אליהו לופיאן: משל לאדם שנכנסה צפור לתוך כף ידו, וסגר עליה בכפו. אמר: הרי אומרים בני אדם שהציפור הזאת יש בכוחה לעוף למעלה, ואילו אני רואה שאיננה יכולה לזוז... אמרו לו: שוטה שבעולם! פתח את ידך, שחרר את הצפור, ותראה איך היא עפה מעלה מעלה... והנמשל הוא, כשהאדם אומר: אינני יכול לעשות תשובה, אינני יכול להתקדם ברוחניות, אומרים לו: שוטה שבעולם! מטמטמת את עצמך! סגרת את נפשך בתאוות ובהרגלים, לכן אינך יכול להתגבר. פתח את המסגר, השלך את לשלל האוהו וההרגלים הרעים מעל נפשך, ואז תראה איך אתה יכול להגיע לתשובה שלימה ולהגביה עוף עד השמים! כי "אין הדבר תלוי אלא ביי"!!

מסופר על בעל "החזון איש" צ"ל, שנקרא פעם אל עיירה אחת כדי לפסוק שם בדינו של שור שנשחט ונמצאה סירכה בראותיו, אם להכשיר או להטריף את השור. הרב פסע רגלי שעה ארוכה דרך פיתולי היער העבות עד מקום השור בדק אותו ופסק מה שפסק. כשעמד לשוב לביתו, מיהר הקצב בעל השור לשכור כרכרה מכובדת הרתומה לשני סוסים על חשבונו כדי להסיע את הרב בכבודו הראוי לו ליעדו. אולם רבי אברהם ישעיהו קרליץ סירב בכל תוקף להענות להזמנה ולסוע בכרכרה. הפציר בו הקצב אך הרב נשאר בשלו. כשעל שפתותיו ריחף חיור קל וביישני פנה אל הקצב במתק שפתים ואמר לו: אני עושה כן לא מתוך צדקות יתירה ולא מתוך גאווה, דרך זו למדתי ממושה רבינו שהצהיר באזני ה': "לא חמור אחד מהם נשאתי" (במדבר טז טו). בדומה לכך שמואל הנביא השיב את ישראל שיעידו בו: "את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי" (יב ג). וכי אפשר להעלות על הדעת שנביאי קודש אלה התפארו בזאת שלא פרצו בלילה לרפת איש לגנוב את שורו או חמורו מבלי שירגישו? אין זאת אלא אפי' כשקראוהו לבדוק "סירכה" בשור ולפסוק בשאלה והעמידו לרשותו חמור לרכיבה, לא הסכים לכך. וסוים החזון איש במתק לשונו "מעשה אבות סימן לבנים".

סיפר הגר"י גלינסקי צ"ל שפעם אחת הגיע אליהם לשיבה אדם משכיל ומכובד ואמר לו שיש לו השגות וקושיות על התורה, והא בא כדי להתווכח איתם, שאל אותו הרב במה הוא עוסק, ענה לו הווכחן שהוא מומחה לאווירונאוטיקה (תעופה). אמר לו הרב שגם לו יש כמה קושיות על תחום זה, על איך שהמטוסים עפים, למה כך ולא אחרת? והוא ישמח להתווכח אִתו על כך. שאל אותו המומחה המלומד אם הוא בכלל מבין בתחום זה, אמר לו הרב: לא, אבל יש לי מושגים, שמעתי שהמטוסים דוחפים את האוויר בכנפיהם וכך הם מתרוממים. אמר לו המומחה: איך בכלל אתה יכול להתווכח על דבר שאינך מבין בו, אני בטוח שאם תלמד תחום זה לעומקו תראה שכל קושיותיך אינן קושיות כלל. אמר לו הרב: גם אתה רוצה להתווכח על דבר שאינך מבין בו כלל, את התורה הקדושה אי אפשר להסביר על רגל אחת, אך אם תלמד אותה לעומק תראה שכל קושיותיך אינן קושיות.

מעשה שהביא החיד"א מרבו, "אור החיים" הקדוש, וכך מספר: "מעשה שמעתי מרבי חיים בן עטר בעל "אור החיים" הקדוש, בעשיר תקיף קרוב למלכות, שזלזל בכבוד תלמיד חכם אחד, פנה אליו ה"אור החיים" שימחל לעשיר ויעשה שלום. השיבו החכם: כבר תכף ומיד לאחר המעשה מחלתי לו. ונמק פשר זריזותו, היות ובזהר נאמר, כי חטאים של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, אם כן אפוא כל רגע ורגע שלא אמחל לעוון העשיר הלז, הרי יש צער לשכינה מהכבדה נוספת שנגרמה בגללי, לכן מהרתי למחל לו, ועל ידי זה למנע צער מהשכינה. בשמע רבי חיים בן עטר נמוק החכם, נהנה.

מעשה בעשיר אחד בעל עסקים גדולים שלא נתן לגויים להציל את ממונו שהיה בסכנה בשבת קודש. ואמר רבינו החפץ חיים זיע"א: "חצי העולם עומד על האיש הזה".

פרשת תולדות

"וַיַּעֲתֵר יַצְחָק לְה' לִנְחֹחַ אֶשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא" (כה, כא).

במדרש (בראשית רבה סג, ה) מבואר, ש"ויעתר" הוא מלשון עשירות: "רבי יוחנן אמר: ששפך תפילות בעושר".

בנוהג שבעולם, לאדם עני אין כסף, אבל יש לו בדרך כלל הרבה ילדים. לעשירי, יש הרבה כסף, אבל אין לו בדרך כלל הרבה ילדים.

דרש הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, ראש ישיבת 'בני ציון' בירושלים: טעם הדבר לכך, שמעתי שביארו בדרך צחות -

העני, לא אוכל במשך היום לחם, גם לא מזונות. כל מאכלו הוא מעט ירקות, אולי מעט פירות, ולעיתים הוא גם מצליח להשיג, בסוף היום, את שאריות הדגים שנשארו בחנות הדגים, טרם שהושלכו לאשפה. ומה הוא שותה? רק מים.

נשים לב: מה הוא מברך על הירקות שאוכל? "בורא נפשות" (עי' ברכות מד:). ועל הפירות? "בורא נפשות". ועל שאריות הדגים? "בורא נפשות". ועל המים ששותה? "בורא נפשות". אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום 'בורא נפשות רבות' - אתן לך נפשות רבות! אתן לך הרבה ילדים...

לעשירי, לעומת זאת, אין זמן לאכול את ארוחת הבוקר שהכינה לו אשתו. הוא חוסף לעצמו איזשהו בורסק ורק למשרד, לפגישה עם פקיד ממשד האוצר, ושם מגישים לכולם פיצה. בהמשך היום יש לו פגישה עם קבוצה של עשירים במלון 'הילטון' ושם הוא אוכל בלינצ'ס, קוראסונים ורוגע'לך...

נשים לב: מה הוא מברך על הבורסק? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הפיצה? "על המחיה ועל הכלכלה". ועל הבלניצ'ס והרוגע'לך? "על המחיה ועל הכלכלה".

אומר לו הקב"ה: אתה מברך כל היום 'על המחיה ועל הכלכלה' - אתן לך מחיה וכלכלה! אתן לך הרבה כסף...

מעתה נבין היטב את הפסוק בתהלים (קז, מא) "וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות". מתי באמת היה מתאים שיהיו לו לאדם "כצאן משפחות" - הרבה ילדים? כאשר "ישגב (ירומם) אביון מעוני", כאשר לא תשרה אצלו עניות. תהיה לו אפשרות לפרנס אותם, תהיה לו אמצעים לחתן אותם, אז מתאים שיהיו לו הרבה ילדים.

הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... 'מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קופת חולים לרשום אותו? והאם לעשות לו ביטוח משלם? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והזודה והשכנה'...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילד, כתוב "ויעתר יצחק לה' - ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפילותיו לבן מתוך מבט של עושר ורחבות הדעת, מתוך אמונה שהשם יתברך הוא זן ומפרנס. הוא לא היה מודאג מהמחויביות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גידולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכיון שהכל מאת ה' - מה מקום יש לדאגה? וכבר אמרו חז"ל (נדה דף לא:): "בא זכר לעולם - בא כיכרו בידו, זכר - זה כיכרו". וכיון שהקב"ה הוא הזן והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עושר ורוגע, ללא דאגות וחששות. (דורש ציון)

הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... 'מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קופת חולים לרשום אותו? והאם לעשות לו ביטוח משלם? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והזודה והשכנה'...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילד, כתוב "ויעתר יצחק לה' - ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפילותיו לבן מתוך מבט של עושר ורחבות הדעת, מתוך אמונה שהשם יתברך הוא זן ומפרנס. הוא לא היה מודאג מהמחויביות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גידולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכיון שהכל מאת ה' - מה מקום יש לדאגה? וכבר אמרו חז"ל (נדה דף לא:): "בא זכר לעולם - בא כיכרו בידו, זכר - זה כיכרו". וכיון שהקב"ה הוא הזן והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עושר ורוגע, ללא דאגות וחששות. (דורש ציון)

הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... 'מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קופת חולים לרשום אותו? והאם לעשות לו ביטוח משלם? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והזודה והשכנה'...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילד, כתוב "ויעתר יצחק לה' - ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפילותיו לבן מתוך מבט של עושר ורחבות הדעת, מתוך אמונה שהשם יתברך הוא זן ומפרנס. הוא לא היה מודאג מהמחויביות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גידולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכיון שהכל מאת ה' - מה מקום יש לדאגה? וכבר אמרו חז"ל (נדה דף לא:): "בא זכר לעולם - בא כיכרו בידו, זכר - זה כיכרו". וכיון שהקב"ה הוא הזן והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עושר ורוגע, ללא דאגות וחששות. (דורש ציון)

הרבה פעמים אדם מבקש מה' ילדים, אבל הלב שלו חצוי... 'מה? יהיה לי ילד? הרי אני לא אוכל לישון בלילה... ומאיפה אקנה לו מטרנה? ואם הוא יהיה חולה? ובאיזה קופת חולים לרשום אותו? והאם לעשות לו ביטוח משלם? ומהיכן אצליח לקנות לו בגדים? ומה תאמר חמותי? וסבתא שלי? והזודה והשכנה'...

אבל כאשר יצחק אבינו התפלל לילד, כתוב "ויעתר יצחק לה' - ויעתר מלשון עשירות! הוא שפך את תפילותיו לבן מתוך מבט של עושר ורחבות הדעת, מתוך אמונה שהשם יתברך הוא זן ומפרנס. הוא לא היה מודאג מהמחויביות הרבות שיעמדו בפניו לצורך גידולו. ידע שלא הוא הדואג והמפרנס, אלא הקב"ה, וכיון שהכל מאת ה' - מה מקום יש לדאגה? וכבר אמרו חז"ל (נדה דף לא:): "בא זכר לעולם - בא כיכרו בידו, זכר - זה כיכרו". וכיון שהקב"ה הוא הזן והמפרנס אפשר להתפלל לילדים מתוך עושר ורוגע, ללא דאגות וחששות. (דורש ציון)

"וַיַּצְחָק בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אִתָּם" (כה, כו).

מדוע ראה הכתוב לספר את גילו של יצחק בעת שנולדו יעקב ועשו? ביאור נפלא על כך, מובא בשו"ת הרב"ז, לרבי בצלאל זאב שפראן זצ"ל מרומניה

(בקונטרס 'לקוט התוכי'):

חז"ל אומרים בגמרא ביבמות (דף עה:) כי ממזר "דידיע חיי, דלא ידיע לא חיי" [שלא יטמעו כשרים בדורותיו], רש"י]. וכתב ב"ספר חסידים" (סי' תק), כי דברי הגמרא שממזר שאין ידוע שהוא ממזר - לא חיי, היינו 'ואותו ממזר שמוליד - לא יוליד בנים'.

והנה אמרו בגמרא בכתובות (דף כ:) לענין טומאה בעיר ישנה: "ואיזו היא ישנה? שישים שנה". ומפרש רש"י בטעם הדבר: "שכבר נשתכח הדבר מן היודעים". ועוד אמרו שם: "האי סהדותא עד שיתין שנין מידכר (זוכרים העדים), טפי לא מידכר". לפי זה יתכן כי יהיו לממזר ילדים עד גיל שישים שנה, שעדיין זוכרים שהוא ממזר, אבל לאחר גיל שישים, כאשר כבר נשכח שהוא ממזר, שוב לא יהיו לו ילדים.

והנה, ליצני הדור היו אומרים שמאבימלך נתעברה שרה (רש"י לעיל כה, יט), ואם כן לפי דבריהם היה יצחק ממזר, ואין הוא יכול להוליד לאחר גיל שישים. כדי להסיר לזות שפתיים זו, אמרה התורה: **"וַיַּצְחָק בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אִוְתָם"**, שבכך יש הכחשה לליצנות הרשעים [אומנם, יש להעיר מדברי "שער השלח" על הרמב"ם (הלכות טומאת מת פרק ט), ששמע שאומרים בשם הילקוט, שדברי הגמרא שסמזר לא חיי, אינו אלא מתקופת הנביאים ואילך שהתפללו על כך. וכן נראה מדברי בעל הטורים (פר' כי-תצא, כג, ב), שהובא שם בשם הראשונים

שאנשי כנסת הגדולה הם שהתפללו על כך, ע"ש. וע"ע במהרש"א ביבמות שם (טללי אורות).

"וַיַּאֲהֶב יַצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו וַרְבֵּקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב" (כה, כח).

מפני מה לגבי אהבת יצחק את עשו נאמר בלשון עבר - "ויאהב יצחק", ואילו באהבת רבקה את יעקב נאמר לשון הווה - "ורבקה אהבת"? ועוד, מדוע רק באהבת יצחק את עשו הוזכרה סיבת האהבה - "כי ציד בפיו", ובאהבת רבקה את יעקב לא הוזכרה סיבה?

אולם - **אמר הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, בעל שו"ת יהודה יעלה** - נראה כי שתי הקושיות מתרצות זו את זו: כי הנה אמרו חכמינו (אבות ה, טז) "כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר - בטלה אהבה. ושאונה תלויה בדבר - אינה בטלה לעולם". אף כאן, הואיל ואהבת יצחק את עשו היתה רק "כי ציד בפיו", לכן יצחק אהב את עשו רק כאשר היה מזמן לו ציד, אך כשבטל הדבר - בטלה האהבה, והרי היא נחלת העבר. אולם היות ואהבת רבקה את יעקב לא היתה תלויה בסיבה גשמית על כן האהבה אינה בטלה לעולם, ועל כן עד היום "רבקה אוהבת את יעקב"!

מה פשר הדרישה הזו שבין יצחק ליעקב?

מבאר הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל: רבי חיים בנבנשתי זצ"ל בספרו "כנסת הגדולה" (ח"מ סי' קעו, הגה"ט ס"ק יג) הביא לדון בשם שו"ת מהרש"ך (לרבי שלמה הכהן זצ"ל, מגדולי קושטא לפני כ-350 שנה, תלמידו של המהרש"ם. ח"א סי' צא), בשאלת שני שותפים שכתוב היה בשטר השותפות שלהם כי שותפותם היא 'בכל הטוב אשר יזמין ה' לידנו', האם השותפות כוללת גם רכוש שהגיע לידי אחד השותפים בגניבה חלילה, או שמא מאחר ובנוסח השטר נאמר "אשר יזמין ה' לידנו", הרי גניבה אינה בכלל זה.

והנה על בקשת יצחק מעשו "וצודה לי ציד", ביאר רש"י: "מן ההפקר ולא מן הגזל". ומעתה יבואר כי כאשר ראה יצחק שמיהר יעקב להגיע, חשש פן הבשר שהביא לו לאכול הגיע מן הגזל, שהרי למצוא מן ההפקר לוקח זמן רב הרבה יותר, ולכן שאל את יעקב: 'מה זה מהרת למצוא בני', האם הבשר מן ההפקר כאשר צויתך או שמא חלילה מן הגזל?

על כך השיבו יעקב: "כי הקרה ה' אלוקיך לפני", היינו שהיה זה בדרך נס מן השמים שהזדמן הבשר במהרה, ומכאן שאין זה מן הגזל. ומבואר כי "אשר יזמין ה' לידנו" אינו כולל גניבה וגזל.

"וַיַּגִּשׁ יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמְרוּ קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדָי עֵשָׂו" (כה, כב).

מונא במדרש (פתיחתא לאיכה רבתי): 'כל זמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות - אין הידיים ידי עשוי'.

לכאורה המדרש הוא היפך הכתוב, שהרי משמעונו הברורה של הפסוק היא שכאשר "הקול קול יעקב" - אז "והידיים ידי עשוי", בעוד מן המדרש מובן ההיפך: שכאשר הקול קול יעקב - אין הידיים ידי עשוי?

ביאור נשגב ונפלא על כך, אמר רבי אברהם אחי הגר"א זצ"ל, בספרו 'מעלות התורה':

אם נתבונן נגלה תמיהה נוספת: הרי יעקב פחד כל העת מפני הרגע הזה שבו ימושהו אביו ויגלה את האמת. והנה, כאשר מגיע הרגע ואביו ממששהו ומגלה משהו שאינו כשורה - "הקול קול יעקב והידיים ידי עשוי" - זה היה צריך לעורר את החשד על כך, ואילו בפועל? - "ויברכהו". הוא מעניק מברכתו לאיש האלמוני העומד מולו! הפלא ופלא!

ומה בירכו? הפסוק לא טורח לפרט לנו. רק אחרי-כך (בפסוק כז), לאחר שיצחק אכל מן הצייד ושתה מן היין, ולאחר שיעקב נשק לו ויעקב הריח את ריח בגדיו, נאמר שוב "ויברכהו ויאמר וגו' ויתן לך האלוקים וגו'". כלומר: יעקב בירכו פעמיים, ואין לנו כל ידיעה על מהותה של הברכה הראשונה?

לכן, אומר רבי אברהם אחי הגר"א, מפרש המדרש שברכתו הראשונה של יעקב התייחסה לענין "הקול קול יעקב והידיים ידי עשוי", דהיינו שאכן יזכה **לשניהם:** שבזמן שיהיה קולו יעקב, דהיינו שיעסוק בתורה, יהיה לו גם כח כמו עשוי ולא יוכל שום אדם ואויב לשלוט עליו. אבל אם חס וחלילה לא יהיה לו קולו של יעקב, אז לא יהיו לו הידיים ידי עשוי, אלא אדרבה - ירפו ידיו וישלטו בו אויביו.

וזו היתה הברכה הראשונה, הנעלמת: שיעקב יזכה הן "קולו של יעקב" והן "ידי עשוי", כלפי כל צר ואויב!

(כמוצא שלל רב)

שישמע תפילתו ויסייע בידו להמשיך לשבת על התורה ועל העבודה כשאיפתו הטהורה מבלי כל מפריע. לשם השלמת תהליך הרכישה נאלץ הוא ליטול 'משכנתא' גדולה מהבנק, ואף לפנות לכמה וכמה גמחים לבקשת הלוואה, כדי להשלים את הסכום הדרוש. אולם במקביל הוא לא פסק מלהתפלל לפני ה'. בתפילתו ביטא את שאיפתו של דוד המלך עליו השלום: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי" מבלי שאאלץ להיטרד מלימוד התורה בגלגול חובות שאין לו מושג כיצד לפורעם.

אך חלפו כמה ימים, והנה התרחש הלא ייאמן. בשעת צהריים, עת שב ראש הישיבה לביתו לאחר בוקר גדוש בהרבצת תורה, נשמע לפתע צלצול טלפון. הדובר שמעבר לקו הזדהה כעורך דין תל אביבי אשר הופקד כאחראי על ירושתו של נפטר פלוני, קרוב משפחה רחוק של ראש הישיבה. איש זה היה זקן וגלמוד, ובמשך עשרות שנים השתדל ראש הישיבה לקרבו, כשמפעם לפעם ובפרט בערבי חגים היה מתקשר אליו לאחל לו שנה טובה וכיצא בה.

זה עתה נפטר האיש, וראש הישיבה השתתף בהלווייתו והספידו נרגשות. אולם למרות הקשר הנעים שהיה לו עם המנוח, הופתע לחלוטין לשמוע מפי עורך הדין כי האיש חתם בפניו על צוואה שבה הוא מורה להוריש לו חלק נכבד מירושתו, העומד על סכום של מיליון ש"ח טבין ותקילין. "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" בקעה ההודאה מאליה מפי ראש הישיבה משסיים את השיחה עם עורך הדין. הנה שמע ה' לתפילתו ובדיקו בזמן שבו היה כה זקוק לכך, שלח לו בדידות סכום נכבד שכיסה את עלות הדירה ואף הותיר בידיו סכום נכבד ביותר.

אלא ששעות ספורות לאחר מכן חל מהפך מפתיע. שוב צלצל הטלפון בביתו של ראש הישיבה, ומעבר לקו נשמע קולו הרשמי של עורך הדין:

"ברצוני לעדנכך כי זה עתה הופיעה במשרדי אחיינית המנוח, אשר החליטה לערער על צו הירושה בטענה כי הוצאת את הצוואה מידי ובמרה ובלשון חלקקות, תוך הפעלת לחץ נפשי וכד".

מעבר לקו השתררה שתיקה של הלב.

מיותר היה לומר כי לדברים לא היה כל שחר, וכמו קרא את מחשבותיו המשיך עורך הדין: "הבהרתי לאחיינית כי אין כל ממש בדבריה, הלא בפני חתם המנוח על הצוואה. כמו כן הוספתי שבאפשרותי להעיד בכל בית משפט שאדרוש כי דבר הירושה נפל עליך כרעם ביום בהיר, וניכר היה שלא ציפית לו. אלא שהיא מתקשקשת כרעם להקפיא את צו הירושה, ונראה כי לא יהיה מנוס מלהמתין לצו מחודש מבית המשפט".

"ומכל מובן", הרגיע עורך הדין את ראש הישיבה, "יתכן שהתהליך יקח זמן רב. למרות זאת ברור לי כשמש כי לבסוף בית המשפט לא יקבל את טענת אחיינית וכי יורה להותיר את צו הירושה על כנו".

הסיפור המיוחד שלפנינו משלב בתוכו תפילה, ביטחון בה' וישרות בלתי מצויה. הסיפור ארע בשנים האחרונות בביתו של אחד מראשי הישיבות המפורסמות, אשר נפטר לאחרונה במיטב שנותיו, וסופר מפי בני המשפחה במהלך ימי השבעה. שנים מספר קודם פטירתו עמד ראש הישיבה להשיא את בתו הצעירה לחתן בן תורה מופלג ובר אוריין. כמנהגו של עולם, הוצרך הוא להתחייב על סכום גדול בעבור רכישת דירה לזוג הצעיר למען יוכל החתן המופלג לשבת על התורה ועל העבודה מתוך נחת והרחבת הדעת.

קשה היה הדבר עד מאוד לראש הישיבה, בהיות שכל ימיו ואף לאחר שזכה לחתן כמעט את כל ילדיו, הקפיד הוא שלא להיות חייב דבר לאיש. אולם מה לא עושים כדי לזכות בחתן בן תורה? ראש הישיבה לא התחייב אפוא, בטרם ערך תכנית כלכלית ברורה שבאמצעותה קיווה לממן את חלקו בדירה לזוג הצעיר.

הרעיון שמאחורי התכנית היה פשוט: למכור את הדירה שבה דר עד עתה, ולרכוש תחתיה דירה בעיר מרוחקת. הפרש המחיר שבין שתי הדירות אמור היה להותיר בידיו סכום נאה שהיה בו כדי לכסות את כל חלקו בדירה המיועדת לזוג הצעיר בלא ליטול חובות כלל.

התכנית הייתה נפלאה, אלא שזמן קצר לאחר החתונה שנחנכה היטה טובה ומוצלחת, התברר כי בשל הצטברות של כמה עניינים ביוקרטים, לא היה ניתן להוציאה אל הפועל. היה אפוא על ראש הישיבה למצוא דרך אחרת לגייס את הסכום הנדרש.

נראה היה כי אין לו מנוס אלא להתחיל 'לגלגל חובות' כלשונו העם, אולם ראש הישיבה החליט שלא להתייאש. בני הבית היו מודאגים ואף הביעו את חששם לפני ראש הישיבה שהריגעים בתשובה ובהוראה ברורה: "התפללו".

דבריו לא הפתיעו את בני המשפחה. הן משחר טל ילדותם לימדם אביהם כי אין דבר שאי אפשר לבקש מריבון העולמים, אך מאז ומתמיד נודע אביהם בקרב תלמידיו ומכיריו הרבים כ'עמוד התפילה', ורבים מאלו שזכו לשמוע את תפילתו היו מציינים בהתפעלות, כי די בשמיעת ניגון תפילתו כדי להבין מתוכו בנקל את פירוש המילים. אלא שהפעם בכל זאת התגנבה לליבם התחושה, כי מי יודע, אולי דווקא עכשיו בגילו המבוגר יחסית, יצטרך אביהם 'לגלגל' כספים בהלוואות כשבדרך הטבע אין לו היכולת להיחלץ מכך. וכי מהיכן 'פול' עליהם בפתע פתאום סכום כה גדול?

לעומת זאת, לראש הישיבה, בבטחונו החזק בבוראו, לא היה כל ספק כיצד לפעול. הוא הורה מיד לבני המשפחה לפתוח במסע חיפושים אחר דירה מתאימה לרכישה. כאשר באלות שחזרו על עצמן "כסף מנלן?" השיב ראש הישיבה בבטיחותו: "מתפללים".

כסוסף סוף נמצאה הדירה המיוחלת, דירה נאה וצנועה באחת הערים החדריות, לא נרתע ראש הישיבה מלחתום על חוזה הרכישה, מתוך ביטחון מוחלט בריבון העולמים על

דבריו הנחרצים של עורך הדין הניחו במעט את דעתו של ראש הישיבה, אלא שזקה קצרה לאחר שהסתיימה השיחה החלו לקנן בליבו חששות אחרים מהסוג שעורך הדין לא היה מסוגל להבין. לנגד עיניו חלפו סוגיות שונות בהלכות קניינים. מן הסוגיות עולה בליבו החשש כי כותם שכמסתבר, קרובו בן היה שומר תורה ומצוות לא חתם על הצוואה ב'קנין' כדת, לפיכך אין לצויה תוקף הלכתי, ועל הירושה לעבור אפוא לידי האחיינית, שדרגת קרבתה למנוח היתה גבוהה בהרבה משלו.

את הימים הבאים העביר ראש הישיבה בעיון מעמיק בספרי הלכה ושו"ת, כאשר אחר העיון הגיע למסקנה כי אמנם לדעת רוב הפוסקים אין כל חשש בצוואה, אולם לדעת הגרי"ש אלישיב, שאותו החשיב למורו ורבו, יש חשש בדבר.

ראש הישיבה שקע בהרהורים, ובסופם החליט באומץ ובביטחון שלא להיכנע לפיתוח הכספי. אין הוא מעוניין להיכנס אף לחשבו של גול, וליבו בטוח בה' כי ימצא לו את הכסף הנדרש לו בדרכים כשרות יותר.

בטרם יפוג תוקפה של ההחלטה, מיהר להתקשר לעורך הדין כדי להודיע לו כי בשל חששות הלכתיים הוא מוותר על חלקו בירושה. אלא שלא הסיק הוא לפצות את פיו, וכבר נשמע מעבר לקו קולו הצוהל של עורך הדין: "כבוד הרב, אינך צריך לדאוג. העניינים סודרו. אמש נפגשתי מדעתי עם האחיינית, הבהרתי לה שוב תוך שאני מגבה את דברי במסמכים ובפקסי דין תקדימיים, כי לבקשתה אין כל סיכוי להתקבל. היא שמעה והשתכנעה ולבסוף החליטה להגיע עמך לפשרה. בפניך עומדות עתה שתי אפשרויות: או להסכים לפשרה, או להמתין עד שביט משפט יאמר את דברו, וכאמור הדבר יכול להימשך זמן רב".

כצפוי, בחר ראש הישיבה בדרך הפשרה. הוא נפגש עם האחיינית והציע לה להחליט בעצמה על גובה הסכום שאותו היא מבקשת כפיצוי על הסרת התביעה. האישה הרהרה לרגע, ולאחר מכן שטחה בהיסוס את המילה:

"אם תסכים, אטול לעצמי עשרים אחוז, ושמונים אחוז יוותרו בידך". מבחינתה היתה זו הצעה לשם התמקחות גרידא, בטוחה היתה שהרב יתקשר או ידרוש אחזים גבוהים יותר, אך מה רבה היתה הפתעתה כאשר ראש הישיבה הסכים מיד להצעתה.

הפעם היה זה בגדר 'מתנה', ולא בגדר 'ירושה'. ההסכם נחתם במשרדו של עורך הדין, והכסף שהיה בו לכסות ברווח את חלקו של ראש הישיבה בדירה, הועבר מיד לחשבון הבנק של ראש הישיבה, ומשם להחזר החובות שזה עתה נלקחו לשם רכישת הדירה המכובדת לזוג הצעיר.

אף אנו זכינו בעקבות הירושה לסיפור נוסף שיש בו כדי להמחיש את כוחה של תפילה הבוקעת ממעמקי הלב, תפילה שבכוחה לפעול ניסים גלויים ולשדד את כל מערכות הטבע.

(מהספר החדש 'בך בטחוני', באדיבות המחבר הרב צבי נקר)

פנייה הלכה ואנדה

מדוע אין בקניית קבר מחיים - משום 'פתיחת פה לשטן'? חלק אחרון להשלמת היריעה שפורסמה במדור זה בחודש השון, האם יש מקור וענין לקנות קבר בחיי האדם. נותר לנו להשלים בענין זה: לכאורה, מדוע אין בזה חשש של 'פתיחת פה לשטן', שעל דבר זה מזהירה הגמרא בכמה מקומות (עיין ברכות י"ט, ס. ועוד)? בדומה לזה, מצינו בערוך השולחן (י"ד שלט, ה) כתב לגבי קניית תכריכין מחיים, שדוקא לגוסס אסור מצד פתיחת פה לשטן, אך לבריא מותר. גם בשו"ת ישכיל עבדי (שם) כתב, שאין לחשוש מצד זה.

וגאמרו על קושייתנו ב' ביאורים: א. הגאון הצדיק רבי שמעון חירארי זצ"ל בספרו 'ישמח ישראל' (עמ' תצא) ביאר, שאין חשש בזה כי מטרתו לשם שמיים, לעורר את הלב לחזור בתשובה.

ב. מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, בספרו 'אילת השחר' (ענה"ת, פרשת בשלה, יז, ב, עמ' קמ נבד"ט) ביאר, שהוא מצד ש'סוף אדם למיתה' (ברכות יז). ע"כ מדבריו עולה, שכל האיסור הוא בדבר שלב בהכרח יקרה, משא"כ כאן [ויש להוסיף, שגם מה שחשושים בלימוד מסכת מ"ק והלכות אבילות לפתיחת פה לשטן וכו', הוא משום שאין מן ההכרח שהאדם יצטרך לשבת שבעה על קרוביו, אך פטירת האדם עצמו ודאי תהיה, וא"א לימלט ממנה]. ודו"ק.

ולענין מעשה, מצינו לכמה מגדולי ישראל זיע"א, שקנו קבר בחיי חיותם: בספר שר התורה (עמ' 624), הובא כן על הגאון מטשעבינ זצ"ל, בעל שו"ת דובב מישרים, שקנה לו קבר בירושלים, ליד קברו של האדמו"ר רבי אהרון מבעלזא זיע"א.

כך גם מסופר על מהנה"צ רבי מרדכי שרעבי זצ"ל, שבתחילת שנות הת"ש קנה לו ולרעייתו קבר בהר הזיתים, וברבות השנים אבד כתב המזכר, וקנה שוב קבר בהר-

משולחנו של העורך

המנוחות בפאתי שכונת גבעת שאול ב-ם. וכעין זה מובא על הצדיק רבי אריה לויין זצ"ל, שקנה לו ולרעייתו קבר בבית העלמין בסנהדריה (איש צדיק היה, עמ' 47), וכן על הגאון הרב שמואל ברוך ורנר זצ"ל בעל המ'שפטי שמואל', שקנה לו קבר במרומי הר הזיתים (ספר הזיכרון לזכרו, הוצאת מכון י-ם עמ' כט).

ולסיים: מצינו שתי עדויות על מנהג יהודי מרוקו בנידונו: א. כתב הגאון רבי יוסף בן נאים זצ"ל, בספרו 'נוהג בחכמה' (על מנהגי ארצות המערב, מהד' ב"ב התשמ"ז, עמ' קפה, אות מג ע"ש), וז': 'כל בני אדם שאפה נפשם, גם בעודם בחיים, לברור מקום לקבורתם שיהיה סמוך לקבר אבותיהם וקרוביהם, ושומרים אותו כבבת עינם... ועושים מריבה עם בני החברה הממונים, להניח להם המקום פנוי שלא לקבור בו שום אדם. ומנהג זה הוא מנהג עתיק מימי אבותינו הקדושים. אדם הראשון... ושרה... וכו'.'

ב. מעניין יותר מה שמצינו בספר 'יהדות מרוקו - הוי ומסורת' (לרפאל בן שמוחן, עמ' 491 ע"ש), שכתב וז': 'יש גם שרכשו חלקת אדמה לקבורה וערכו לזאת חגיגה גדולה, ובמיוחד הנשים... לחגיגות אלו הוזמנו קרובי משפחה רבים, עם פייטנים, ולפעמים גם נגנים(ו), ואנשי החברא קדישא כמובן...'

ברכת מזל טוב
לחזור הנעים, חמד בחורים, בעל מידות תרומיות
שול פדץ נ"י
לרבל היכנסו לטורה ומצוות בשנת"מ
יה"ר שיזכה לעלות במעלות התורה
והיראה, לתפארת הוריו ומוריו,
יזכו לרוות ממנו נחת יהודי אמיתי, אכ"ד.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דודר בן אביבה, ר' יצחק בן מסעודה ז"ל, הרה"צ אליעזר בן מנונו זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה נוי בת רחמיאל, פרץ נמני בת עוסינגאן, שלמית חוזה בת הר"ר רפאל ז"ל, דניאל יוסף בן נעמי, שושנה רוז בת שלום, ז"נ בן מררי.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, הראל עמישדי בן אורה אביגיל, נסים בן חיים, מוריה בת פרץ נמני, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתושחי

העלון מוקדש-הצלחת בר"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנויה, יעין ולייל בני מרים, מש"ל מנוי וכל התורמים והמסייעים בהפצה יהודה בן מרגו, מש"פ מאיר, אליהו בן אילה

גליון

307

פרשת תולדות תש"פ

הספר ובידה אין מאומה. מה יהיה עם הדבר תורה' השבועי, שכבר כחמש שנים הוא יוצא ברצף?

היא הביטה על מחוגי השעון ופרצה בבכי: "ריבוננו של עולם, הרי את 'דבר התורה' אני מכינה אך ורק לכבודך, ומי כמוך יודע, שהשבוע לא הכנתי אותו, כי הייתי כה עסוקה וטרודה, ועתה בעוד עשר דקות עליי לצאת לביה"ס ואין בידי 'דבר תורה'. לא נותר לי אלא לבקש ממך, שתשלח לי 'דבר תורה', שלא יעבור יום שישי ללא חלוקת העלון השבועי".

הדמעות זלגו, והיא עצמה את עיניה בתמימות, ממתינה לפקס עם 'דבר תורה', שיגיע מהשמים...

לפתע צלצל מכשיר הפקס. היא רצה לפקס, בטוחה, שתפילתה נענתה ושלחו לה פקס משמים... ואכן מהפקס יצא נייר ובראשו כתוב 'דבר תורה לפרשת השבוע', ומתחתיו סיפור, משל, ומסר נפלא מהפרשה כתוב בטוב טעם ודעת.

הרבנית קפאה מהתרגשות, 'מי שלח את 'דבר התורה' ברגע קריטי זה?'. קשה היה עליה לנגב את דמעותיה, עתה היו אלו דמעות של שמחה...

והנה השעון מראה כי עליה לצאת לביה"ס, לא נותר לה זמן להתעכב. היא העתיקה את מספר הטלפקס, שממנו נשלח הפקס, ויצאה לדרכה.

בדרך לביה"ס התקשרה למספר הטלפקס. מהצד השני השיבה מזכירה שהזדהתה כמזכירה בבית ספר חרדי באחת מערי הארץ.

- "האם שלחתם לי פקס לפני כרבע שעה"?

התשובה הייתה: "לא".

אלא שלאחר בירור קצר הובהר הסיפור בשלמותו עם ההשגחה העליונה שבתוכו: ביה"ס ממנו נשלח הפקס הינו בית-ספר של 'שובו' השוכן בצפון הארץ. שם יש מורה שהוא אחראי לכתוב 'דבר תורה' לתלמידים לכבוד שבת קודש בדיוק כמו בביה"ס בו מלמדת הרבנית.

למורה זה ישנה אחות שהיא מנהלת 'בית יעקב' במרכז הארץ בעיר שהרבנית גרה, וגם היא מעוניינת ב'דבר תורה' שבועי ע"מ לחלקו בין תלמידותיה. מידי ערב שבת דואג

ויַעֲתֶר יַצְזֹק לָהּ... וַיַּעֲתֶר לוֹ ה' (כה, כא)

עד כמה גדולה כוחה של תפילה - זאת לא ניתן לתאר ולשער. להלן סיפור מפעים שיש בו כדי ללמדנו, כי תפילה הבוקעת מעומק הלב - יש בכוחה לשנות ולשדד את הטבע. ומעשה שהיה, כך היה: עם פתיחת שערי ברית המועצות וגל של מאות אלפי עולים פקד את הארץ, הוקמו בהכוננת גדולי ישראל רשת בתי ספר בשם 'שובו', שהיו - ועודם כיום - פרוסים ברחבי הארץ.

מטרת הרשת הייתה עבור העולים החדשים, להשיבם ולקרבתם ליהדות ממנה נותקו בכוח ע"י הבולשביקים הקומוניסטים ששלטו ברוסיה שלטון רודני ללא מיצרים, ולהטעימם מעט מצוף התורה ומעונג קיום מצוותיה.

הרבנית אסתר עבדה בביה"ס 'שובו' שבמרכז הארץ. בין התפקידים שלה היה להכין עלון תורני ובו 'ווארט' לפרשת השבוע, שיהיה משולב עם סיפור או משל ובעיקר שיהיה בעל מסר עוצמתי. ואכן גם התלמידים וגם הוריהם לא היו מוותרים על דף זה, וכל שבוע ושבוע ציפו לקרוא אותו ולהתחזק ביחד.

הכנת 'דבר תורה' זה לא היה דבר של מה בכך, פעמים רבות זמן הכנתו ארך זמן רב, והיה צריך להשקיע הרבה תשומת לב, כדי שימלא את תפקידו להאהיב ולקדש שם שמים, שהרי לשם כך הוקמה הרשת.

יום אחד חיתנה הרבנית את בנה. החתונה הייתה אמורה להתקיים ביום חמישי. הטירדות וההכנות רדפו אחת את השניה, והמטלה של הכנת 'דבר התורה' נדחתה מיום ליום. ביום חמישי לא מצאה לכך אפילו רגע אחד פנוי, והנה כבר הגיע הזמן לצאת לאולם לקראת החופה.

הרבנית - גמלה החלטה בליבה, שכאשר תשוב לביתה ולא משנה באיזו שעה, היא תשב להכין 'דבר תורה'! אך מחשבות לחוד ומעשים לחוד. כשחזרה מהחתונה, לא הצליחה להתרכז. עיניה נעצמו, והיא נאלצה לדחות זאת לבוקר יום שישי - לרגע האחרון.

בבוקרו של יום שישי השעה הייתה שמונה ורבע. הילדים נשלחו לבתי הספר, והרבנית ניסתה לחפש 'דבר תורה', אך ללא הצלחה. נותרו לה עוד עשר דקות, שעליה לצאת לבית

אותו מורה לשלוח את מה שכתב - באמצעות המזכירות של בית ספרו - לאחותו, והיא מצלמת אותו בביה"ס ומחלקת לתלמידות.

מספר הטלפון של ביה"ס, שאליו נשלח הפקס שונה ממספר הטלפון של הרבנית בסיפרה אחת בלבד! המזכירה, שאמורה הייתה לשלוח את הפקס למנהלת 'בית יעקב' טעתה בסיפרה ושלחה בטעות את הפקס לרבנית, בדיוק ברגע שעצמה את עיניה הדומעות והמתינה לפקס מהשמים... מתוך הברור עליה גם, כי המורה שדואג לשלוח את הפקס לאחותו עושה זאת כבר ארבע עשרה שנים!.

"כמה מדהימה יד ההשגחה העליונה", חשבה לעצמה, "ארבע עשרה שנה שולחת המזכירה פקס מביה"ס 'שובו ל'בית יעקב' במרכז הארץ - יותר משבע מאות פעמים, ומעולם לא טעתה במספר. ורק היום, כשכל כך הייתי זקוקה לזה והתפללתי לבורא עולם שיושיט לי עזרה בדחיפות, הוא דאג לטעות בסיפרה אחת בטלפון והפקס הגיע אליי..."

אכן, 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו' (דברים ד, ז).

וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהֳלִים (כה, כו)

ההגדרה של יעקב היא 'יושב אוהלים', זהו ה'שם תואר' שלו. מהותו של 'אהל' הוא להגן על הדרים בתוכו ממה שקורה בחוץ ולתת אפשרות להתרכז בעשייה שבתוכו. וכך הם אוהלי תורה, מגינים מהרחוב על כל סערותיו, ונותנים ישוב הדעת להתרכז בלימוד התורה וקיום המצוות.

כידוע, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג צ"ל היה דבוק בתורה הקדושה כל ימי חייו, וכשם שכל רגע של לימוד תורה היה אצלו מדוקדק, כך כל רגע של ביטול תורה היה אצלו האסון הגדול ביותר.

מסיבה זו לא הרשה לעניים וגבאי צדקה שהגיעו לשיבתו, להסתובב בבית המדרש לאסוף כסף. כשהיה רואה גבאי צדקה שנכנס לאסוף בבית המדרש הוא נחרד מהמחשבה שהולך עכשיו להיות ביטול תורה - ולו לרגע קט - לכל מאות בני הישיבה, בעיני רוחו ראה ביטול תורה מידי של כל יושבי בתי המדרש, שכן גם אם יגרם לכל אחד ביטול של שניות אחדות, הלא יחד זה כבר ביטול תורה גדול. לכן ניגש ואמר להם בעדינות אך בנחרצות שאינו מרשה לאסוף באמצע הסדר, ומי שמעונין בזה שיגיע בשעות בין הסדרים או כאשר יוצאים מהסדר. הוא היה מלווה אותם עד מחוץ לישיבה, ולפעמים אף כברת דרך נוספת, כדי להיות בטוח שהאברכים והבחורים לא יופרעו משקידתם.

פעם אמר לו מישהו, שפלוני ת"ח גדול ומורה הוראה מפורסם, הביע תמיהה על הנהגה זו שלא מרשים לאסוף צדקה בתוך סדרי הישיבה. אמר רבינו לזה שסיפר לו על כך

שישאל את אותו תלמיד חכם, האם הוא מסכים שיבואו לביתו בכל יום לאסוף צדקה בשעה שתים לפנות בוקר.

הלה לא הבין את הקשר, נענה רבינו ואמר: "כל אחד מבין שאמצע הלילה זו אינה השעה המתאימה לבקש צדקה, האם אמצע הלימוד הוא פחות חשוב משעת השינה?!"

מטעם זה גם לא הסכים שיקראו לאברכים לטלפון אלא רק במקרים דחופים מאד, וגם לא הסכים שיבואו אורחים ותורמים לבית המדרש ויפריעו ללומדים באמצע הסדר.

פעם הגיע אדם מבחוץ לחפש את אחד מחשובי האברכים, כשראהו רבינו, שאל אותו מה הוא מחפש וענה שמחפש את פלוני, אמר לו: "בבקשה ממך, אל תיגש אליו הוא שקוע עכשיו בלימוד ואל תפריע לו".

הגיב הלה: "טוב, אחכה לו עד שיגמר הסדר".

ענה לו רבינו: "תחכה, אבל לא בקרבת מקום לבית המדרש, כדי שלא יראה אותך ויפרע".

והיה מרגלא בפומיה: "פעמים רבות באים לשאול על כך או מזלג אם נטרפו או לא, ואני חושב לעצמי, הרי זו שאלה קטנה וניתן בכמה פרוטות לקנות כף חדשה, ודאי שיש בזה 'בל תשחית' ואסור לזרוק סתם, אך הייתי אפילו אני נותן להם את הכסף לקנות חדשה... אבל בשאלות שנוגעות לניצול הזמן שאין לו שום תמורה ותחליף, ובו תלויים כל חיי הרוחניות, בזה לא מרבים לשאול ופוסקים לבד..."

מרגלא בפומיה לספר על הגאון רבי זלמלה מוואלאז'ין שהיה ישן כל ימיו עם כפפות לידי, כדי שכאשר יקיץ בבוקר משנתו, יוכל להרהר מיד בדברי תורה בלי להמתין אפילו רגע קט.

הוא עצמו היה אומר שאינו נוטל ידיים לפני מנחה ומעריב משום שהוא שומר ידיו כל היום שלא לנגוע במקומות מכוסים, כדי שיוכל להרהר לעסוק בלימודו בכל רגע.

בשמחת בר מצוה שנכח הגיע קרוב משפחה וענד לחתן שעון יד כמתנה. אמר רבינו לחתן: "בטח אתה מבין למה הוא קנה לך שעון יד דווקא, כי יש בו תכונה נפלאה... שכאשר רוצים לדעת מה השעה, אין צורך להרים את העינים מחוץ לגמרא לראות מה השעה, אלא מביטים ביד ונשארים בתוך הדף".

כידוע שעם שרבינו שמר כל כך על זמנו אך מאידך היה גם מאיר פנים לכל אדם. ומה יעשה כאשר הדברים סותרים אחד את רעהו?

לדוגמא. תופעה מוכרת היתה שבאו לקבל את ברכתו וביקשו להצטלם איתו. רבינו רצה ללמוד, עבורו כל טקס הצילום היה זר ומוזר, ויש בו מבחינתו גם משום 'ביטול תורה'. אולם איך אפשר להשיב ריקם את פניו של מי שמבקש זאת?

גם לזה הוא מצא פיתרון... כשהיו מבקשים ממנו להצטלם איתו היה רגיל לומר: "אם תבטיח לי שתלמד עבור זה עוד עשר דקות אני מסכים".

פעם לאחר שמחת ברית מילה בה הוזמן להיות סנדק נתבקש על ידי בעל השמחה להשתתף גם בסעודת הברית. רבינו השיב בטבעיות שאין בידו אפשרות לקיים משאלה זו, כיון שיש לו ברית נוספת, לכן הוא נאלץ לעזוב את המקום באופן מיידי.

בעל השמחה, שהיה אחד ממקורביו, וידע בוודאות שלא הוזמן באותו יום לברית נוספת, שאלו לאיזו ברית כוונתו חי"ך רבינו ואמר: "הוזמנתי לקיים את הברית עליה נשבענו כולנו, כל עם ישראל, ואשר עליה נאמר (דברים כט, א) 'לעברך בברית ה' אלוקיך ובאלתו', שהיא הברית לקיום התורה וללימודה...".

ועתה שא נא כלְיָךְ (כו, ג)

שא נא - לשון השחזה... חדד סכינך ושחוט יפה, שלא תאכילני נבלה (רש"י)

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה בעל יראת שמים נשגבה, ויראתו זו התבטאה בשני מישורים. המישור הפנימי - 'יראת שמים' כפשוטו - תחושת הפחד והרעדה מהדר גאונו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. והמישור החיצוני והמעשי - הברירה מפני כל נדנוד של חטא - העירנות והחכמה להבין ביראת אלוקים בתוך שטף החיים והמעשים שבכל יום, הטורדים את הדעת ומונעים מלהביט אל סוף דבר ולהבחין בו חשש עבירה.

פעם אחת שח לפי תומו באוזני אחד מבניו שיחי' ואמר: "אני אדם פשוט, ובכל זאת לפני שאני מכניס דבר מאכל כלשהו בפסח אל פי, אני חש ברעד מפני 'משהו' חמץ!".

מאידך גיסא, ניכרה אצלו העמידה במבחן המעשה של הימנעות מחטא בהתנהלות היום-יומית ובפרטים הקטנים שאדם דש בעקביו. המעשה הבא ספוג ביראת חטא, עטוף באצטלה של טוב לב ורגשות אהבת אב, ולא עמעם רגש זה את הרגש האחר כהוא זה: בשונו ארצה באחד ממסעותיו לזיכוי הרבים, הביא עמו רבי שמשון זצ"ל מצלמה והעניק אותה במתנה לאחת מבנותיו שבבית. משנודע הדבר לאחד מבניו הנשואים, הוא הפציר באחותו להעניק לו את המצלמה שכבר תקופה ארוכה הוא נצרך לה ביותר, כשפיו נימוק משכנע לבקשה.

"אם את תבקשי מאבא", אמר לה, "הרי הוא יקנה לך מצלמה אחרת כבר בניסיעה הקרובה".

הילדה, שבתחילה סירבה להיפרד מהמתנה היקרה, התרצתה לבסוף ומסרה לידיה את המצלמה ובכך לכאורה ירד הנושא מן הפרק.

אלא שעוד באותו הלילה קיבל הבן הנשוי טלפון בהול מאבא. בהול כפשוטו וכמשמעו: "האם ידוע לך שעברת על איסור דאורייתא של לא תחמוד?!", שאל בחומרה, תוך שהוא מקריא באוזניו את לשון השולחן ערוך: "כל החומד וכו' או כליו של חברו... והכביד עליו רעים והפציר בו עד שלקחו ממנו הרי זה עובר בלא תחמוד..." וזעזע את לבו.

הבן ירא ה' שכמובן מעולם לא עלה על דעתו להיכשל בשגגה בחטא כזה, ובעודו מהרהר אודותיו בעגמה נשמע קולו של האב מבעד לאפרכסת: "עליך להחליט מיד להחזיר את המצלמה למקומה הראשון". כך באמת נעשה, ואט אט שקע המאורע בתהומות הנשייה.

חלפו ימים. ערב אחד, כאשר יצא מאופקים בדרכו למסור שיחה, התקשר רבינו לבנו זה וסיפר שהוא מזדמן לעירו ומעוניין לבקר בביתו. לאחר הדרשה נקש בדלת ביתו של הבן בפנים מחויכות, כשידי נוסאות חבילה גדולה ועטופה, ולאחר שהניחה בעדינות אצל פתח הבית, הפטיר כמתנצל שזו ההזדמנות להעניק להם מתנה לרגל כניסתם לדירה החדשה.

בני הזוג הביטו על הארגז, מגביהים את המתנה הגדולה ופותחים את העטיפה. משהורדה עטיפה אחת ואחריה נגלתה עטיפה נוספת, הפטירו בחי"ך: "זה גדול כמו מיקסר, אבל לא שוקל כמותו", ובינתיים המשיכו לקלף עוד ועוד עטיפות ["לא התאים לאבא כזה נוסח של מעשה", הם מספרים, "ה'קונצ'ים' הללו לא היו אופייניים, אולם כך מצא במקרה זה לנכון"]. הררי עטיפות נערמו להם בפניה, והמתנה עצמה, שכבר הבינו כי אינה גדולה כפי שחשבו, בוששה מלהיגלות. והנה - עטיפה מקורית של חנות באמריקה, שמשם שב אך לפני יומיים, נושאת בחובה אריזת קרטון קטנה, שבתוכה נחה לה בשלוה... מצלמה, זהה לזו שהוחזרה זה מכבר לאחות.

"זו מתנה עבורכם", הכריז בחגיגות. החי"ך הפך לדמעות של התרגשות: איך הצליח אבא לחוש את רגשות הלב של הילדים. להפציר באחות - אמנם אסור בתכלית, אבל הוא בהחלט רשם על לוח לבו להביא אחרת - 'כשרה למהדרין'.

החרדה מפני ה'לא תחמוד' בטלפון הלילי ההוא עתידה להדהד באוזניו גם לאחר שהמצלמה תבלה ואיננה, אבל הכאב שבכל זאת נותר מן הסיפור, הוא זה שלא נמצאה המצלמה המסוגלת להנציח את הלב הטוב של אבא זצ"ל מצד אחד, ויראת החטא מן הצד השני...

כיוצא בזה: במשך שנים ארוכות ידעו בני המשפחה שהרב אינו מחבב 'חצילים', ולא די שהתנזר מאכילתו כצורתו אלא שאף במאכל הכולל תערובת משהו ממנו לא טעם. מה מאד השתאו אפוא, כאשר הבחינו בו באחת השבתות נוטל קמעה מתבשיל החצילים שעל השולחן ומגישו אל פיו.

"מה נשתנה?" שאלו, ורבי שמשון ניאות להשיב: "כל העת מנעתי מאכילת חצילים משום דעת הפוסקים לחוש שמא

ת"ח מבני המקום תהה באזניו לפשר הדבר ושאל: "הרי על העטיפה מופיעה חותמת של הכשר פלוני, שעליו מפקחים רבנים, ויש הסומכים עליהם?"

אולם רבי שמשון לא אבה להידרש לגופה של טענה זו, אלא התייחס לעניין באופן כללי, בהסבירו מאין נובעים חילוקי הדעות ביניהם בעניין זה: "הגישה שלך היא האם זה 'כשר' או 'טרף', אבל לדידי הנושא הוא אם יש כאן 'טמטום הלב!' [כדרשת חז"ל על מאכלות אסורות]. רק 'חסר' לי שהבן שלי יפגוש באחד מחבריו, והלה יכבד אותו במסטיק כזה..."

סיפור זה ממש התרחש עמו שנים אחדות קודם לכן בבני ברק. באותה עת [שנת תשל"א] הרביץ רבי שמשון תורה בישיבת 'תפארת אבות' בבני ברק וגילה כי בחנות המכולת הסמוכה לישיבה מוצעים למכירה מסטיקים שכשרותם מוטלת בספק. אף במקרה זה רכש רבי שמשון את כל המלאי שהיה בחנות והשליכו לאשפה.

כעבור כמה ימים, הביא בעל החנות כמות נוספת, שאף אותה רכש רבי שמשון והשליכה לפח לעיני החנווני שהפטיר בצער: "לא חבל על הכסף שלך, הרב פינקוס?"

"לא חבל על הכשרות של עם ישראל?" השיב הוא.

- "אז מה אתה רוצה שאעשה?"

- "שלא תביא עוד מסטיקים".

למרבה הפלא, הוא אמנם חדל להביא.

וכיצד נודע המעשה?

אחד מתלמידי הישיבה שנכנס אליו לביתו, מצא לתדהמתו על השולחן עשרות חפיות סוכריות וממתקים שונים שיובאו מחו"ל, חלקם עם חותמת כשרות כלשהי, וחלקם נעדרו אף כשרות בסיסית.

"מאי האי?" שאל הבחור.

"אינך חושד בי שאוכל את הממתקים האלו", הגיב רבי שמשון בחיך, "אבל נכנסתי לקיוסק כאן בשכונה והגעתי להסכם עם החנווני שאני רוכש ממנו את הסחורה, בתנאי שלא יביא עוד מהסוג הזה".

מאה דולר (!) שילם מכיסו על העסקה...

"הרב מחוייב להוציא סכום כזה על העניין?" שאל הבחור בתדהמה.

ותשובתו של ר' שמשון, לא איחרה לבוא: "מי יאכל את הממתקים האלו? הילדים של השכונה שלנו - שיכון ויז'ניץ. וכי זה נושא של חיוב ופטור גרידא? מדובר הרי בהצלת ילדים ממאכלות אסורות!"

[מתוך הספר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו']

שיח החציל [הנותן פירותיו רק שלש שנים], דינו כפרי ולא כירק והרי הוא ערלה, אך מאחר שזו חומרה יתרה שלא מצאתי לנכון שתנהגו בה, לא גיליתי את הטעם האמיתי להתנזרות מאכילתם. אבל השבוע ראיתי ב'ברכי יוסף' שהאר"י ז"ל אכל חצילים. הסקתי אפוא שאין בהם חשש ערלה, ומעתה סרה המניעה שהיתה לי עד עתה".

רבי שמשון זצ"ל היה מספר על המעשה הבא שאירע עמו, וממנו ניתן לקבל מושג-מה על נקודת ההלכה שכל ציר החיים צריך לטוב עליה: "פעם עברתי תאונת דרכים, כשבמהלך נסיעה הרכב שבו נהגתי התהפך. ברוך השם שלא אירע עמי שום דבר רציני פרט לכמה חתכים, אבל בכל זאת אושפזתי לתקופה בבית חולים, ולשם הגיע שוטר לחקור אותי מה בדיוק אירע, ובתשובה לשאלתו סיפרתי לו מה אירע: 'תראה, אני נהג חדש. היו אז רוחות חזקות, איבדתי שליטה על ההגה, והרכב התהפך'.

"והנה, שבוע לאחר מכן, כאשר הייתי אצל הראש ישיבה שלי ר' יושע בער זצ"ל, התעניין גם הוא לדעת מה אירע, ניסיתי לתאר לו כיצד אירעה התאונה, אבל אז שמעתי מפיו תגובה שאיני יכול לשכוח אותה: 'אוי, אמרתכך' אם כן, היית עלול להרוג בן אדם..."

"אתם מבינים?" אמר רבי שמשון, "כאשר סיפרתי את זה לשוטר - שמעצם תפקידו אמור לשמור על חיי התושבים - ותיארתי בפניו את נסיבות התאונה, נחה דעתו ואמר 'אה, בסדר', אבל הראש ישיבה, אפילו לא אמר לי 'אוי, היית עלול להיהרג', אלא מה שהטריד אותו: 'עלול היית להרוג מישהו', והסתכל עלי כעל משוגע. איך יתכן שיהודי יגיע למצב כזה, שבו הוא עלול להרוג מישהו? כזה מבט יהודי".

מה אופייני אפוא שכאשר הבחין במאכלים שעדיין לא עושרו לחומרה, מונחים במרכז המטבח שבביתו ולא במקום המיועד להם בפינה נסתרת, קרא רבי שמשון בקול כואב: "אם היה זה 'סם המוות', האם גם אז היו מניחים אותם כאן?!".

ההתייחסות שלו לדבר שאינו כשר כאל 'סם המוות' הינה מדויקת מאד. שהרי אף הזהירות מפני 'סם המוות' אינה מתייחסת אצל כל אחד רק כלפי נפשו הוא, שכן טבע הבריות להזהיר אף את זולתם מפני סכנת החיים המשחרת לפתחם, והמעשה הבא ימחיש את הדברים היטב:

היה זה לפני עשרות בשנים. ר' שמשון הבחין שהחנווני במושב תפרח, שבו התגורר באותה עת, העמיד את שולחנו למכירה מסטיקים שכשרותם היתה מפוקפקת.

מה עושה אדם יר"ש כרבי שמשון?

ללא אומר ודברים הוא רוכש בפשטות את כל ה'סטוק' ומשליכם אחר כבוד אל מקומם הראוי להם - בפח האשפה...

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות תולדות - ויצא תש"פ ♦ עלון מס': 30

השגחה שבועית

בעקבות עלון 29

ברצוני לשתף אתכם בשני סיפורים מעניינים שהגיעו אלינו בעקבות העלון האחרון:

ר' מ. ל. מבני ברק סיפר לנו, שבשבוע של פרשת וירא הוצע שידוך לבנו. הכל היה נראה מתאים. הוא שאל גם את רבו, וקיבל המלצה חמה. עכשיו, מה שנשאר לו לעשות - זה לגמור את השידוך, אבל הוא לא היה מסוגל. למה? בגלל עניין שולי ממש, כי לא היה לו כסף לשלם לשדכן...

"לא נעים", הוא מספר לנו, "הנושא הזה ממש הטריד אותי, על אף שזה חסר הגיון. הרי מה זה תשלום לשדכן לעומת ההוצאות של החתונה? אבל אני החזקתי ראש קטן. העובדה שאני צריך סכום גדול באופן מיידי, הרתיעה אותי. ידעתי שאני צריך להביא ביום גמר השידוך את הכסף, ופשוט לא מצאתי מוצא.

דחיתי את השדכן בלך ושוב, ונוות ביתי לא הבינה מה הבעיה, עד שנאלצתי לספר על הבעיה שלי. שאיני יודע איך אני משלם.

בשבת פרשת וירא, נוות ביתי מביאה לי את העלון האחרון ואומרת לי, 'קרא את הסיפור האמצעי'. קראתי, כולי דומע מהתרגשות, ו... ברוך ה' מגיע לי מזל טוב, בני התארס בשעה טובה."

הסיפור השני: ר' מ. י. מירושלים מספר לנו: "אני שומע את כל השיעורים של ר' דוד שליט"א בקו, זה מחזק אותי ונותן לי את הכוחות בכל מערבולי החיים. מלבד זאת, אחרי שאני קורא את השיעורים שמתפרסמים בעלון, אני שוב חוזר ושומע את השיעור שקראתי. בעלון האחרון נכתב, שהדברים הם מתוך שיעור 103. דפדפתי לשיעור בקו, והנה אני שומע תוכן אחר לגמרי, שיעור בבטחון בענייני רפואה. ובדיוק אני נזכר שאת השיעור הזה לא שמעתי כי זה היה בתקופת בין הזמנים. ועכשיו הוא הגיע בדיוק בזמן. אני מתמודד עכשיו בעניין רפואי עם בני שמאושפז בבית חולים, והשיעור הזה נתן לי כוחות מחודשים! איזה יופי של טעויות יש לכם."

אני מתנצל על הטעות. השיעור שנדפס בעלון הקודם הוא שיעור 106, אבל כמו שאתם רואים, בהשגחה פרטית אין טעויות. הכל לטובה ולחיזוק.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

הכסף נשמר, אבל פתאום קורה משהו

באשר הוא, הכלל שעושה סדר בחיים, ומניח כל דבר במקומו הראוי לו, בלי להתבלבל ממה שעייני בשר רואות מסביב. וככה אומר לנו רבינו: **ואם לא יגזור לו יותר מהמזון, אם היו משתדלים כל אשר בשמים ובארץ להוסיף עליו, לא היו יכולים בשום פנים, ולא בשום סיבה.**

יש פעמים שהקב"ה מחליט עבור האדם שהתוספת לא תגיע עכשיו. למה? לא שואלים שאלות, כי שאלה נוגדת את האמונה. זאת היא גזרה שהשם גזר לטובת האדם, ושום השתדלות לא תעזור, לא בארץ וגם לא בשמים! אם בן אדם יכול למשל לשכנע מלאכים לעזור לו, הם לא יצליחו בזה.

ואם תגידו, הרי ראינו אנשים עובדים קשה, וממש בולט לעין שהכסף שהם מרוויחים הוא מתוספת העבודה שהם לקחו על עצמם, עובדים עשרים וחמש שעות ביממה, ומרוויחים בהתאם. התשובה היא, שהקב"ה לא לקח את הבחירה מבני אדם. מי שרוצה לעבוד בלי סוף, יכול לעשות את זה ולחשוב שזה נותן לו משהו. אם אנשים יעבדו ומיד באותו יום יאבדו את כספם, לא תהיה בחירה. לכן הכסף נשמר לאיזו תקופה, ליום, לשבוע, לחודשים ולשנים, אבל פתאום קורה משהו, והכסף מתאדה. הכסף שהרוויחו מעבר למה שנגזר, בעודף השתדלות, ולעתים, אף שלא ביושר. "עושה עושר ולא במשפט - בחצי ימיו יעזבנו". זה לא חייב לקרות היום.

מדי יום בימוי צריכים אנו כסף לפרנסתנו, וכשצריכים תוספת, ממליץ לנו רבינו להשקיע כנגד ההצטרות הזאת יותר בבטחון, יותר באמונה, ואז הרווח יהיה כולו שלנו, כי ממה נפשך, אם נגזרה לנו התוספת - תבואה על ידי הבטחון, ואם לא יגזור לנו הבורא את התוספת, הרווחנו את מצוות הבטחון. כדברי רבי יעקב המגיד מדובנא: **פרי הבטחון - ההשגחה, וכל יותר שיוסיף בטחוננו, מוסיף עליו ההשגחה ושפע האלוקות.** דהיינו, החיים הם טובים יותר, רגועים יותר, רוחניים יותר; מתנות כאלה שהופכות אותנו למאושרים כאן, בעולם הזה, ואת זה מבטיח לנו רבינו, **וכאשר יבטח באלוקים ימצא מנוחת לבו ושלמות נפשו.** (מתוך שיעור 107)

בפרשת המן כתוב **"קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן... למשמרת"** כדי שתישאר לנו מזכרת, ללמוד ממנה בטחון.

משה רבינו אומר לישראל **"איש אל יותר ממנו עד בוקר"**. יש כמות שנגזרה לכל משפחה - עומר לגולגולת. אם יש מישהו שרוצה יותר, הוא אוסף ואוסף, מתאמץ ומתייעב כדי להגיע לכמות גדולה יותר, אבל מה יש לו מזה? בבית הוא מגלה שהכמות היא בדיוק עומר לכל אחד מהמשפחה. הוא מנסה לחסוך במשך היום, אבל מגיע הלילה ויש מבצע חיסול. לא תותירו עד בוקר. הכל הכל צריך להיגמר.

דתן ואבירם לא שמעו אל משה, **"ויותירו ממנו עד בוקר"** מה הם הרוויחו למחרת מהתוספת? **תולעים!**

עבדו ויגעו לריק, והתוצאות **"וירום תולעים ויבאש"**.

בפרשת המן זה היה ברור מאד. הספיק יום אחד שמישהו ינסה לעשות אחרת מציווי השם, וכבר נכשל. אבל בדור שלנו לא רואים דברים מיד, וצריך להתחזק מאד כדי להמשיך ולהתנהג כציווי השם. בפרשת המן **"ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו"**, כפי המוקצב להם ולא יותר, שכך אומר רבינו **ולא ירבה לחזר על הסיבות ולא יסמוך עליהם בלב.**

בשיעור הקודם למדנו שיש לעסוק באיזו השתדלות קבועה לפרנסה באופן הרגיל, שיהיה לו מה שהוא צריך, אבל מעבר לזה אין צורך להשקיע באופן מיוחד, ולהתייעב בעמל רב על התוספת, כי כשאדם יצטרך משהו מיוחד - הקב"ה יתן לו את הדבר המיוחד הזה, **תבואה בלי עמל ויגיעה** לפי מידת הבטחון שלו. במקום להשקיע כל כך הרבה כוחות כדי להשיג את התוספת, כדאי להשקיע זמן ויגיעה במצוות הבטחון.

עכשיו נשאלת השאלה: עיינו רואות שיש צדיקים גדולים שהם עניים, נצרכים ונזקקים. רואים אנשים שיש להם מידת בטחון גדולה, אבל הם אינם מסתדרים יפה כל כך. איך זה מסתדר עם כל מה שלמדנו כאן?

על זה עונה רבינו את התשובה שכל הצדיקים היו מתחזקים ממנה, ושואבים ממנה עוז ותעצמות. המילים שנותנות כוח לכל יהודי

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

השיחה הגורלית

עשיתי טעות. זה לא היה בסדר, התחרטתי מאה וחמישים פעם, אבל כל זה לא עזר לי מול בית המשפט. הואשמתני בעבירה על החוק וחרצו את דיני לשלוש שנות מאסר.

יש הרבה אנשים שעושים דברים כאלה והחיים שלהם ממשיכים בלי שום זעזועים. ואני, איתרע מזלי, ותפסו אותי בלי שום יכולת להתחמק, וככה הוכנסתי לכלא מעשיהו.

החיים השתבשו לגמרי. ריחמתי על אשתי ועל ילדי, רציתי להיות איתם, להעניק להם אהבת אב, לחנך אותם, ללוות אותם לתלמוד תורה, לשמוע אותם, להקשיב להם, למשחקיהם ולמשבובתיהם, ולנחמם בעת צערם. הניתוק מהמשפחה היה לי קשה מאד, והדאגה לחינוך הילדים אכלה אותי. אני מוכרח לציין את הרה"ג ר' אברהם ארלנגר שליט"א, ראש ישיבת נחלת שלמה בקרית הרצוג, שעזר לי מאד בתקופה הזאת, וסייע לבני משפחתי. היו כמובן עוד אנשים טובים ברקע, כולם נשלחו משמים להקל על גור דיני, ובעוד אשתי וילדי מתמודדים בחוץ, נשלחתי אני להתמודד בפנים.

אמרתי לעצמי: הקב"ה שם אותי כאן כדי לתקן, וחיפשתי זכויות בנרות. לא היה קשה למצוא.

דבר ראשון, זכיתי בכל יום להניח תפילין לעשרים ושניים יהודים שאם לא הייתי מציע להם זאת, לא היו מניחים. חוץ מזה דיברתי איתם. שמעתי אותם, הקשבתי להם, עודדתי אותם וחיזקתי אותם. התיישבתי ללמוד עם היהודים שמעולם לא פתחו ספרי קודש, וזכיתי להאיר את נשמתם. וככה, יכולתי לסמן את היום שעבר, כיום מלא עשייה וזכויות.

אבל כאשר שקעה השמש, שקעה גם נפשי. בשעה שמונה בערב נעלו את כולם בתאים, ושוב התכנסתי בתוך עצמי, וכמו יונה במעי הדגה קראתי מצרה לי אל השם, מבטן שאול שיוועתי. תפילה קבועה התפללתי: "ריבונו של עולם. עשיתי מה שעשיתי, ידוע לי שיש אנשים שעושים כמעשה הזה ואינם נענשים כמוני. אני מרגיש שלא העבירה על החוק היא זו שעומדת בעוכרי, אלא עניין אחר. אבא שבשמים! תעזור לי! תאיר את עיני, שאדע מהו הדבר שחטאתי בו, ומה עלי לתקן".

לילה לילה, עם סגירת התאים הייתי עומד ומדבר ככה אל אבי שבשמים כדבר איש אל רעהו. שנה וחצי עברו עלי בתוך הכלא. מאות תפילות ליליות, שבהם התחננתי אל הבורא יתברך שיחוס וירחם עלי ויזכני לתקן את אשר פגמתי.

ביום רביעי, פרשת נצבים, סוף שנת תשע"ט, אני מבחין בעלון נחמד על פרשת השבוע, ובו מופיע סיפור נורא מתקופת החפץ חיים ז"ע (הובא בחפץ חיים על התורה בפרשת משפטים על הפסוק "כל אלמנה ויתום לא תענון").

הסיפור הוא על יהודי תושב ראדין בכל בעמיו, שהייתה לו דירה להשכרה. בדירה גרה אישה אלמנה עם ילדיה, ולא היה לה כסף להשלם לו. ביה דירה היה חסר סבלנות ואיים לגרשה, ובשלב מסוים הסיט את גג הדירה. ברוב עניוה, עדיין לא היה לה כסף לשלם עבור הדירה, ואז קיים האיש את דבריו וגירש את האלמנה עם יתומיה באמצע החורף. החפץ חיים אמר למקורביו, היתכן שפסוק מפורש בתורה וחרה אפי וגו' לא יתקיים?

כעבור עשר שנים הלך היהודי בדרך לתומו, וכלב חולה נשך אותו. אנשים פחדו להתקרב אל הנשוק, שמא ידבקו מהמחלה, איש לא רצה לטפל בו. חייו של האיש הסתיימו באופן מבהיל מתוך ייסורים קשים של כמה שבועות.

סיים החפץ חיים, "חיכיתי לראות מה ישלם האיש הזה על מעשהו", האיש זרק את האלמנה לרחוב כמו כלב, ולבסוף נורק הוא עצמו, בודד ועלוב, כתוצאה מנשיכת כלב, ונתקיים בו הפסוק הנ"ל.

קראתי את הסיפור הזה, ופתאום נזכרתי, אוי לאותה בושה. אני הוא האיש הזה! הייתי מעורב במקרה דומה. יש לי קרוב משפחה שהוא בעל דירה בפרדס כץ. כיוון שאינו גר באזור, ביקש ממני להיות אחראי על הדירה, וישלם לי איזו משכורת על כך. התפקיד שלי היה לבדוק מידי פעם מה קורה. אני הייתי הכתובת אליה פונים כדי לתקן ולשפץ מה שצריך, וגם גבית את שכר הדירה. במשך תקופה מסוימת גרה בדירה אלמנה עם ילדיה, וזו פיגרה בתשלומים, עד שלא שילמה כלל. בשלב מסוים אימתי עליה שאם תוך עשרים וארבע שעות היא אינה מביאה את הכסף, היא מסולקת מהבית!

עברו עשרים וארבע שעות, האלמנה לא הביאה את הכסף, ואני עמדתי בדיבורי. הבאתי כמה אנשים וביחד הוצאנו מהבית ה' כ' ל. את הרהיטים, את הבגדים, את

הכוח להפוך דין לרחמים

אחד מגדולי החסד בדורנו, הרב הלל קופרמן שליט"א, הגיע לבית הכנסת משכן באב"ד ברחוב בעל השאליות בגבעת שאול בירושלים למחרת יום הכיפורים תש"פ, להתפלל מנחה גדולה. מספר ר' הלל לר' דוד שבאמצע תפילת שמונה עשרה נשמע קול נפץ אדיר. מחיצה עשויה זכוכית ואלומיניום שבין עזרת הגברים לעזרת הנשים התנתקה ממקומה, ונפלה על ראשו של ר' הלל. בחישוב עם ההדף, על ראשו של ר' הלל נחתו 300 קילוגרמים! ר' הלל נפצע אנושות. כמה חוליות בגבו ובצווארו נפרצו, אבל השבר הנורא היה הפגיעה בראשו, כאשר המוח עצמו נחשף לאוויר.

בהשגחה פרטית נפלאה, בתוך פחות מחצי דקה, הופיע המומחה הגדול ביותר בארץ לפגיעות ראש, וחבש את ראשו של הפצוע, מה שהתברר כהצלה ניסית ממש. לו היו ממתנינים עוד חצי דקה כבר לא היה את מי להציל.

איך הגיע המומחה הגדול לזירה? הבחור שלו עמד בחוץ ומכר ארבעה מינים, ואמו בקשה לשלוח עם בעלה המומחה ארוחת צהריים לבן היקיר. כיוון שיש לו רכב, ביקשה ממנו שיקפוץ לגבעת שאול ויביא את הארוחה. הוא הגיע לשם ברגע הקריטי! מספר ר' הלל: "הבנתי מה קורה לי. ידעתי שקיבלתי מכה אנושה והתחלתי לומר וידוי. תוך כמה דקות התערפלה הכרתי לגמרי, ומתוך העילפון התחלתי להתחנן בלבי להקב"ה שישאיר אותי בחיים. יש לי כלה בבית. בתי הצעירה מתחננת בכ"ו חשוך, אנא, ריבונו של עולם, תשאיר אותי בחיים שאוכל להשתתף בחתונה".

התחננתי, אך הרגשתי שאיני מקבל מענה. המשכתי להתחנן ואמרתי את מה שכתוב בספר מסילת ישרים, סוף פרק ה', שמי שעוסק בחסד, אף מידת הדין מסכימה שינהגו עמו במידת הרחמים, והיות ששנים רבות הנני מתעסק בגמילות חסדים, ועוסק בצרכי ציבור במסירות, ומשתדל מאד להיענות לכל מי שמבקש גמ"ח, מן הדין שהקב"ה יתחסד עמי. ככה טענתי והתחננתי שיתנו לי לחיות ואוכל להמשיך לנהל את הגמ"ח הגדול בישיבת מיר בירושלים. כאן הרגשתי שתפילתי עושה רושם. פקחתי את עיני, ואז שמעתי שהרופא אומר: **אני מתאמץ בכוחות על אנושיים להציל את חיך, ובעז"ה אתה תחיה.**

סיפרתי את מה שקרה עמי באותם רגעים לגדולי ישראל, והם אמרו שמצווה לפרסם זאת, כדי שידעו כוחה של גמילות חסדים. כי מכבדי אכבד - ר' הלל, בזכות שמכבד את הקב"ה ועושה לו נחת רוח בגמילות חסדים, זכה שתבוא התעוררות על ידו, שיתעוררו כולם לגמול חסד זה עם זה, ובזכות התעוררות זו ישלח לו ה' רפואה שלמה, להלל בן צפורה, בתוך שאר חולי ישראל אמן.

(מתוך שיעור 117)

רפואה בזכות השתיקה

מספר ר' דוד: יש לי הכרות קרובה עם הרב מנדל פוליצ'ק שליט"א, בזכות הקונטרס של שער הבטחון. הוא מוסר שיעור קבוע בערב בעמוד היומי, ולפני תחילת השיעור לומד כמה דקות מתוך שער הבטחון של חובות הלבבות. אמנם הוא מקדיש בכל פעם רק דקות ספורות, אבל בגלל העקביות שבדבר, הוא כבר הספיק לעשות ארבעה סיומים על שער הבטחון.

בשיעור שהוא מוסר יושבים כ-30 אברכים, שבמשך היום טרודים על המחיה ועל הכלכלה, והם קובעים עתים לתורה ולא מוותרים על

השיעור. הקביעות שלהם היא ממש למופת, ולכן פלא גדול היה שביום אחד בחודש אייר, אחד מהחברים - ר' יאיר, לא הגיע. גם ביום שלאחריו הוא נעדר, ואז התברר, למרבה הצער, שהוא חלה במחלה הידועה.

הוא נחלש מאד, ונזקק לעבור טיפולים. "אם היינו יכולים, היינו עורכים ניתוח", אמרו הרופאים, "אבל מפני שהגידול הוא במוח, וזה מקום מסוכן ורגיש מאד, איננו נוגעים בו". הרופאים היו מיואשים לגמרי, ואמרו שהסיכויים להירפא נמוכים מאד, אם בכלל.

חברי השיעור לקחו את העניין באופן אישי, וחיפשו במה להתחזק לרפואתו. לרגע לא חשבו שהרופאים יודעים באמת מה הולך לקרות. לרופא ניתנה רשות לרפא ולא לייאש, ור' מגדל שליטי"א הציע לאברכים להתחזק בשתיקה בעת התפילה. הוחלט להחתיים את מתפללי בית הכנסת שלא ידברו כלל מראשית התפילה ועד סיומה. לא רק להיזהר בשתיקה במקומות שהחתיים אותנו השולחן ערוך, אלא אפילו במקומות שמצד ההלכה מותר להפסיק, גם אז להימנע משיחה עם הזולת. וזכו לחתום 130 יהודים בבית כנסת.

חברי השיעור הקרובים עוד יותר לר' יאיר, קיבלו על עצמם שאף באמצעות הידיים לא ישוחחו. הרי עם האצבעות אפשר להראות מה השעה, כמה עולה הדירה, ובאיזה קו כדאי לנסוע. שיחה שלמה אפשר לנהל עם הידיים, אבל חבריו המסורים של ר' יאיר החליטו להימנע גם מזה. ארבעים יום של תפילה בלבד מהתחלה ועד הסוף לרפואת חברים יאיר בן שרה.

אחד החברים אף תרם כרטיס טיסה להונגריה לקברו של הישמח משה ושל ר' ישעי' קרעסטירער זצ"ל, וכל אלו שיעמדו בקבלה במשך ארבעים יום, יכנסו להגלה על הכרטיס. עברו ארבעים יום, אחד האברכים זכה בכרטיס ואף נסע להונגריה להעתיך בעד ר' יאיר שיחי', ואכן - פלא פלאים. ר' יאיר התחזק וכבר רצה לנסוע לבית הכנסת לשיעור. הוא לקח מונית, בדרך אירעה תאונה והוא שבר את הרגל בצורה קצת מסוכנת שמצריכה ניתוח בהרדמה.

אבל אם יש גידול במוח אי אפשר להרדים. מה עושים? קודם כל בודקים. ר' יאיר עבר בדיקת אם אר איי, והנה התברר שהראש שלו נקי! אין זכר למחלה!

כאילו כל התקופה הקשה שעבר לא היתה בכלל. הרופאים היו המומים מהתוצאות, ובני השיעור התרגשו מאד. היה ברור שזה בזכות הקבלה שלא לדבר בעת התפילה. ומכבדי אכבד - בזכות שכיבדו את הקב"ה שלא לשוחח בעת התפילה, זכו לכבד את שמו יתברך ולהראות את חסדיו המרובים ברפואה מחוץ לדרך הטבע.

תהיה התעוררות זו לרפואתו של יאיר בן שרה, שיתרפא במהרה מהתאונה, רגלו תעמוד במישור ובמקהלים יברך את השם.

זרע של קיימא בזכות השתיקה

ממשיך ר' דוד: שאלתי את הרב מגדל פוליצ'יק שליטי"א: מאיפה עלה לך הרעיון לקבל דווקא קבלה זו של שתיקה בשעת התפילה?

ור' מגדל מספר: יש לנו כבר ניסיון בזה. פעם בשנה, כולנו, כל חברי השיעור, נוסעים למקומות הקדושים. לפני ארבע שנים נסענו לאוקראינה, ובשבת היינו אצל הבעל שם טוב. היתה התעוררות גדולה והתרוממות כבירה. בשעת השירות והתשבחות קם אחד מן האברכים, שכבר עברו עליו שבע שנים מאז נישואיו ועדיין חיכה לילה, וביקש שיתפללו עליו.

אמרתי לכל החברים שהיו אתנו, כי מלבד מה שנתפלל עליו מעומק לבנו, נקבל על עצמנו שבמשך תקופה, בכל השבתות הבאות עלינו לטובה, נתחזק שלא לשוחח כלל בשעת התפילה, מרישא ועד גמירא. מאז שמתחילים ברכות השחר ועד אחרי הקדיש האחרון.

כל הנוכחים קיבלו על עצמם את הקבלה, ואכן, אחרי פחות משנה, בדרך נס, הוא נהיה אבא! לתינוק הוא קרא "ישראל" על שם הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו אמן.

(מתוך שיעור 117)

הכלים, את כל החפצים של המשפחה עד הפריט האחרון. איך האלמנה תסתדר? מה יעשו ילדיה? לא עניין אותי. הייתי בחור, ולא חשבתי לעומק. לא חשבתי בכלל. הרגשתי שאני עושה את תפקידי בגביית שכר הדירה, ושום נקיפות מצפון לא היו לי. היום, במבט לאחור, איני יודע מצבו של מי היה נורא יותר, מצבה של אלמנה אומללה ללא משען ומשענה, שצריכה להתמודד עם ביזיון והשפלה איזמים ונוראים, עם חוסר ודאות ועם ילדים בוכיים וחסרי בית, או המצב שלי - יהודי שצולם אלוקים סר ממנו, נטול רגש ואכזר.

עתה, אחרי שנים, כשאני נמצא במצוקה נוראה מאחורי סורג ובריח, איני יכול לעמוד מול עצמי. איך עשיתי זאת? איפה היה הלב שלי? מאיפה לקחתי את האומץ המופרז הזה, לעשות ככל העולה על רוחי? וכי מפני שמינו אותי לגבות שכר דירה כבר הפכתי לבעל מידות מושחתות? עתה, למול המעשה מתקופת החפץ חיים, הרגשתי איך הבושה בווערת בקרבי. הבנתי כבר על מה ולמה נקלעתי אל הכלא. נס שרק זה קרה לי. ידעתי שאם חפץ חיים אנוכי, עלי לעשות מעשה. לבקש מחילה מהאלמנה.

החלטתי שאני לא הולך לישון מבלי לבקש את סליחתה עוד באותו היום. אחרי סבב טלפונים, הגעתי למספר הטלפון של האלמנה. התקשרתי אליה והצגתי את עצמי. "ברצוני לבקש ממך סליחה. אני האחראי לזה שסילקו אותך מהדירה אז, בפרדס כץ".

"אז מה אתה רוצה עכשיו?"

"מחילה" "סליחה" "וכפרה".

"למה נזכרת עכשיו? אתה יודע מה עשית בכלל? יש לך מושג איזה דבר נורא ואיום זה? וכמה זמן לקח לי להתאושש מהסילוק הפתאומי שלך? אני... הילדים... מה חשבת? שזה משחק?"

"סליחה, סליחה, עכשיו אני מבין שזה היה פשוט... בלתי נסלח, אבל בכל זאת תביני, הייתי ילד. זה היה מעשה ילדות".

"אתה מבקש ממני רחמים? איפה היו הרחמים שלך אז? מה אתה רוצה, שאגיך 'סלחתי' רק מבחוץ ולא מהלב?"

"את יודעת מה אני משלם על זה?" "סיפרתי לה, "אני מדבר אתך מהכלא. אני יושב פה בכלא מעשיהו, ואני בטוח שהסליחה שלך תוציא אותי מכאן".

כאן היא התרככה. היא השתתקה לכמה דקות. היא, שהרגישה מה זה לשבת לבד בבית עם הילדים שלה, היתה מסוגלת לחוש את מה שאשתי מרגישה עם הילדים לבד בבית, ולבטוח, אחרי המתנה של מספר רגעים שבהם הייתי במתח נוראי, היא עמדה בניסיון, העבירה על מידותיה ואמרה, "עכשיו ערב ראש השנה, אנחנו מבקשים סליחה מהקב"ה, ואמרה בפה מלא "הריני סולחת מכל הלב לפלוני על כל מה שהוא עשה לי, ובזכות זה שהשם יסלח לנו גם כן ונתברך בשנה טובה".

הורדתי את הטלפון בתחושת הקלה עצומה. הרגשתי שעשיתי את הדבר הנכון, ואני מוכרח להדגיש שהאישה הצדקת הזאת יכולה ללמד סגוריה על כל עם ישראל בהתנהגות שלה, איך שהיא מחלה לי, ואף לא ביקשה פיצויים. פשוט ריחמה עלי רחמים גמורים ללא כל הצדקה. רק שמעה שאני בכלא ואשתי לבד בבית, וכבר לא יכלה לשאת זאת. מלאכי רחמים, הכניסו רחמינו!

גם באותו יום הלכתי לישון כרגיל. אמרתי לריבוננו של עולם שאני מרגיש שעשיתי מה שיכולתי, ואני מודה בכל מיני הודאות על שהאיר את עיני, ומבקש ומתחנן לחזור בתשובה שלמה.

למחרת, יום חמישי, קמתי בבוקר כרגיל, התפללתי, הנחתי תפילין לי ולכל החברים, למדתי את הסדרים שלי, ובשעה שתיים עשרה בצהריים המנהל קורא לי, יש לו חיוך מזור על השפתיים, ומה הוא אומר לי אם לא כך? "החליטו להעניק חנינה לכמה מהאסירים שנמצאים פה. יש עומס מידי גדול. במקרה שלך, נשאת חן, ולפנים משורת הדין, על אף שבפסק דין היה כתוב שלא ינכו לך שליש, הוחלט כן לנכות את השליש מתקופת המאסר. משמעות הדבר היא, שברגע זה אתה יכול ללכת הביתה!"

הלכתי לתא המאסר שכבר לא יהיה שלי, ארזתי את חפצי, והרמתי טלפון לאשתי. סיפרתי שאני משתחרר עוד לפני ראש השנה, ואת החג נחוגג בשמחה עצומה כזאת, כמו שלא חגגנו מעולם. אחר כך התקשרתי לאישה האלמנה שרק אתמול מחלה לי בכל לבה על העוול שגרמתי לה, וסיפרתי לה בהתרגשות שבזכותה אני יוצא לחופשי. היא שמחה שזכותה לגרום טובה ליהודי, ועוד בערב ראש השנה.

סיפרתי את סיפורי לביל שבת לראש ישיבת נחלת שלמה, וזה גרם לחיזוק עצום. יום הכיפורים שם היה שונה מבשנים עברו. כולם מחלו זה לזה בלב שלם.

אני אומר לכם, אחיי, תזהרו לא לפגוע, ואם קרה משהו, אז למהר לבקש מחילה לפני שמגיעים לבית סוהר. לאו דווקא לפני ראש השנה.

ותסלחו, בבקשה תסלחו. כל כך הרבה כאב אפשר למנוע עם הסליחה הזאת. שנזכה להיות אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה.

(יום חמישי פרשת לך לך תשי"פ, לילה, סיפור מספר 1)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש כסלו -

היה יעקב ששון הי"ד
להצלחת היוזג של בנו שנישא בחודש זה

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי שלמה בן יוסא זצוק"ל הי"ד **מקרא**
לזכר הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה זצוק"ל
מקורסטי

לזכות **עידן ישראל** בן טרו

חוג' **אריס** בת **סוליקה** ויוצ"ח שיחיו

לע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד

בת יבלחטי"א הרב **יעקב שליט"א**

נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות **עובדי מרים פינסיס**

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הרה"ג ר' **מאיר** בן הרה"ג ר' **ישראל** זצ"ל

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הגה"ח ר' **יעקב הניג** ב"ר **שלמה אהרן** זצ"ל
עלה למרום בשב"ק וירא ח"י חשון תשי"פ

עלונים ל- 30 בתי כנסת

נתרמו לע"נ הבה"ח **ירחמיאל ישעיהו** ז"ל

בן ר' **דוד הכהן ברכר** שליט"א

עלה למרום ראש חודש חשון תשי"פ

המעוניינים להפיץ את העלון
בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מחממים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

משלוח הגלינות הינה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה.

מענה אנשי בין השעות 12:00 ל-14:00

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד
לקבלת העלון במייל הרשמו במחובות P02301300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

100,000 עלונים ב-3400 בתי כנסיות
הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושולמים.

התקשר עכשיו לקו השותפות 02.6313.742

וקח את חלקך בזיכוי הרבים העולמי.

ח. ראונפילד, בית שמש

משני צדי הקו

חלק גדול מכספי המעשרות שלי אני מעביר למכון השגחה פרטית. אני בטוח
שפוח ההתמודדות שפעילות המכון נותנת, שוויה הרבה יותר מכל מענק
כספי. וחוץ מהזכות הגדול של הפצת האמונה, זה גם חסד עצום.

ד. ברלין, בני ברק

להשארת סיפורים למודר זה

פקס 02-5745888 | במייל P02301300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית,
ונערכו כאן ב'חבורה אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה.

הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלוחה מס' 2)

הסיפור שהפליא את הציבור

המעשה, לא חלק על המקום. הוא נכנס למקום
הקושי והייסורים, ומשם האיר את עולמו של הקב"ה
באופן מופלא שלא היה יכול להגיע אליו באופן
אחר. הוא הניח תפילין ל-22 יהודים!!! הוא למד עם
אנשים, החזיר תועים בתשובה. כמה תעצומות נפש
הוא גילה.

זלמן מאנטוורופן: אני חושב שהפירוש של רבי
שלמה מקראלין ז"ע הוא הרחבה של הפירוש הפשוט,
שבו הכוונה ש'המקום' זה הקב"ה, דהיינו, שלא
יהיו לך טענות על הקב"ה, ח"ו. הרי הכל בהשגחה
פרטית, ואם הקב"ה שם את האדם במקום מסוים,
והאדם אינו מרוצה מזה, אז לבו חלוק על הקב"ה
ששם אותו במקום זה.

זכרי מבני ברק: דברים אלו מובאים בספרי על
המשך הפסוק "ובכל מאודך". רבי עקיבא אומר,
הרי הנפש היא הדבר היקר ביותר, ואם נאמר "בכל
נפשך" - קל וחומר שצריך למסור את הממון, "בכל
מאודך"!! אלא מה תלמוד לומר "ובכל מאודך" - בכל
מידה ומידה שהוא מודד לך, בין במידת הטוב בין
במידת הפורענות. בין כשנוח לך בין כשבאים
ייסורים. תמיד לעבוד את השם.

וממשיך שם הספרי, ועוד, יהא אדם שמח בייסורים
יותר מן הטובה, שאילו אדם בטובה כל ימיו - אין
נמחל לו עוון שבידו. ובמה נמחל לו? בייסורים נמחל
לו!

בעל המעשה היה לו שכל להודות להקב"ה ולשמוח
בייסורים, ולהבין שבייסורים נמחל לו העוון, מפחיד.

זאב וולף מברוקלין: הנקודה שדבירה אלי היא,
שמהתחלה הוא הבין שאינו סובל לחינם, אלא
הקב"ה הניח אותו בכלא מסיבה מסוימת. הוא לא
התמרמר ולא עשה בלגן. הוא זכר שהקב"ה שלח
אותו כדי לתקן משהו. הוא התפלל על כך ותפילתו
נשמעה.

רחמים מראש העין: ותראה מה יצא מכל הניסיון
שלו. הרבה יותר מכך. הוא לא תיקן רק את
עצמו, אלא עורר יהודים מכל העולם כולו.
מכל הקושי נהיה סיפור, ועשרות אלפי
יהודים שמעו מכך והתעוררו מזה.

(הווארטים השבוע נאמרו

בחדש חשוון תש"פ)

משה מירושלים: הסיפור שסיפר היהודי שיצא
מהכלא לאחר שנה וחצי במקום פסק הדין של שלוש
שנים שגזרו לו בבית המשפט (פורסם בעלון השבוע,
הסיפור המרכזי), עורר אותי מאד. קיבלתי פשוט
רעדה, "אית דין ואית דייקן", אנחנו מאמינים בני
מאמינים, יודעים שהכל בדין ובחשבון, אבל לפעמים
יש סיפור שממחיש לנו את זה, ומזכיר לנו שהעולם
אינו הפקר.

שמעי מביתר: אני התפעלתי מאד מהאופן שבו
היהודי קיבל את מה שעבר עליו. זה הזכיר לי את
מה שכתוב בספר 'בית אהרן' בשם רבי שלמה
מקראלין ז"ע: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך".
פירש רש"י מה שמובא במדרש, "פירוש שלא יהיה
לך חלוק על המקום". ההסבר לזה הוא, שיש כאלה
שמצד הידע שלהם וכוחות הנפש היו מסוגלים להגיע
ליותר - לקבוע יותר שעות לימוד, לעשות יותר חסד,
להתפלל יותר בהתלהבות... שואלים אותם: איך
אתה קריר כזה? מה קרה לך? אני עוד זוכר אותך
מהישיבה... מה עונה הנשאל על הטענה הזאת?
שהתנאים השתנו. מה שיש היום זה לא מה שהיה
פעם. הסיבה שבה אני מתגורר, המשפחה שאליה
נכנסתי... יש לו כל מיני תירוצים. על זה אומר רבי
שלמה מקראלין - שלא יהיה לך חלוק על המקום,
שלא תגיד שבגלל המקום שבו אתה נמצא, אינך
עובד את השם כראוי. אין זה נכון. המקום שאלי
הגעת הוא לא איזו טעות, הן הקב"ה בעצמו שם
אותך כאן, ופה הוא המקום לקיים "ואהבת... בכל
לבבך", ולא יתכן שהמקום הוא זה שגורם למניעה
לעבודתו יתברך. המניעה אינה מצד התנאים
אלא מצד האדם. להפך, המקום עצמו הוא
הזדמנות לעבוד את השם מתוך עמל
ויגיעה מיוחדים, ולהגיע לדרגות
שבמקום הרגיל והנוח לא
היו יכולים להגיע
אליהם.

היהודי הזה,

ב ע ל

רבות
אנשים מכל
העולם מעידים:

האזנה לקו
בתמידות מביאה
שלווה, רוגע ושמחה.

הצטרף גם אתה לרבות ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל - 400 / 300-11-30-02

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 0-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

בשר לו שונפתחה
שלוחה באנגלית
שלוחה 3 בבניסה למערכת

יש לך
מכר
בח"ל?

קו השגחה פרטית

להתמודד. להתחזק. להשתנות.

מספורי המגיד

“מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ו' "אבל יחיד"

תקציר: רב שלמה זלמן פינקלשטיין הוא גאון עצום מבכירי חסידי אמשנינו, יש לו בן יחיד מיוחד במינו בשם חיים שלום, הם לומדים חברותא ביריחו עמומה, הקשר בין האבא לבן לא יתואר, כשנמיע העת לערוך לו את שמחת הבר מצוה, מחליטה אשתו לערוך את השמחה ברוב פאר בשל עושרם הרב, הרבנית חמזת לה לעשות בר מצוה צנועה כפי נהוג החסידים, אך היא לא נרמזת, גם רב שלמה זלמן אינו שמוח ברעיון אך מאמץ את ההחלטה, אך לאחר השמחה הוא מתחיל לחלום חלומות סיזימיים ומאז הוא חי בפחדים עצומים וגם חושש מעץ הרע שניתן בו, הוא מספר זאת לאשתו והיא מנסה לערוך לו השבעת לחשים, אך הפחדים נותרים בעינם, הוא עורך צומות רבים ומשתדל להסתיר זאת מעיני כלם. בזאת חנוכה מתגשם הפחד הנורא, הוא נהרג באמצע השמחה בשל חולה נפש, השמחה מושבתת והבן חיים שלום נכנס לראומה עצומה.

אמשינוב למחרת:

ביום המחרת נערכה ההלוויה של רבי שלמה זלמן, אלפי יהודים הגיעו אל הלוויה, איש מוותיקי אמשינוב לא זכר ליה דומה לזו (אפילו אצל האדמור"ם) כל תושבי אמשינוב היהודים ורוב תושבי העיירות שסביבותיה באו ליטול חלק בלוויה, נראה היה כאילו כולם הם בני או אחי הנפטר, כולם הילכו קרועי בגדים כאבלים, קולות הנהי והבכי היו מזעזעים בעוצמתם, איש לא היה שווה נפש למחזה המבהיל.

אפילו הגויים תושבי העיר שעמדו בצידו הלוויה מחו "דמעה" מלחיהם, אף הם הבינו שפאן (אדון) סלומון פינקלשטיין הוא משהו אחר, זהו ז"ל קדוש שהקדיש את כל חייו ללימודי תיאולוגיה (דת) כמו להבדיל [אא"ה] הכומר הראשי שלהם תיאודור אלינסון בן השמונים וחמש שספן בכנסיה הגדולה זה 30 שנים, כולו תפוס בלימודיו, כביכול נתן גט כריתות לחיים ההמוניים.

באמצע ההלוויה צעדו אחרי הארון, הרבי הקדוש שליט"א, שראשו שח כלפי מטה מרוב כאב, יחד עם גבאי המסורים ר' יצחק שטורם ור' יוסל פריש שתמכו בו שלא יפול מרוב חולשה. אחריהם הילכו בוכיים אחי הנפטר, רב מתניהו ורב ברכיהו שבקושי הילכו על רגליהם מתקוף הכאב, אחריהם צעד חמיו של הנפטר, רב לייזר עוזר שארפער ישיש בן 80 כשהוא תומך ביד נכדו חיים שלום שהיה היסטרי במיוחד, הוא לא פסק מלצעוק "אך בעהן עלנד וויא א'שטיין" (אני בודד וגלמוד בעולם כאבן שאין לה הופכין).

שאר ילדי הנפטר הלכו בוכיים מאד אך לא היו בהיסטריה, ההבדל בין הרגשת היתמות של חיים שלום לאחיו היה בולט במיוחד, איש לא התפלל על כך, כולם ידעו על הקשר המיוחד שהיה לחיים שלום עם אביו המנוח משך שנים רבות, עוד בהיותו פעוט ביותר כשרק החל להגות את ההבהרות הראשונות כבר היה מהלך אחרי אביו שלא הרפה ממנו לרגע אחד, אלפי שעות של תורה מוסר הגות ומחשבה חברו להם יחד, אפילו הזמירות ניגנו ביחד בכל שולחן שבת או חג, אביו ז"ל לימדו אלפי ניגונים מכל החצרות החסידיות הקיימות בפולין.

את הכל היה לחיים שלום מאביו המנוח, ברגע שנסתלק בחטף בלי כל הכנה נפער בקרבו חלל עד לעומק השיתין, אין במה למלאות את החלל הזה, תחושת הטרגדיה מתעצמת, כאשר רואים לנגד העיניים את האסון הגדול, כאשר ברגע אחד נמחץ האבא האהוב תחת המטען הכבד שמסוגל היה להמית גם גברתן שבגברתנים, כל הבסיס של הנער התערער לחלוטין, הוא חש עצמו כעלה מתנדנד שרוח פרצים מנסה להשליכו אל תוך יער גדול בו לא ימצא דרך לשוב.

כאשר הורד הארון לתוך הבור שנפער וכולו כוסה בעפר, קרס חיים שלום תחתיו מרוב פחד ויגון, עד לרגע זה ציפה לנס שלפתע יקום אביו מעל גבי המיטה ויספר לכולם שבשמים חננו אותנו והוסיפו לו ארבע עשרות שנות חיים, כדי שיגיע לזקנה ושיבה, לא מזמן למד עם אביו על הנס הגדול שאירע עם בנימין הצדיק שהיה פרנס צדקה ופרנס אשה ושבעת בניה זוכות זו עמדה לו לקרוע את גזר דינו ולהוסיף לו 22 שנות חיים.

גם אם היו מוסיפים לאביו 22 שנות חיים עוד לא היה מגיע לגיל 70 (הוא היה אז בן 67) וגם זה נחשב קיצור שנים ה' ירחם, בשבריר תקווה זה נאחז חיים שלום מרגע הפטירה עד לסתימת הגולל. אבל כשנסתם הגולל נקברה תקוותו וקצו חייו, מרגע זה התנתק חיים שלום מהעולם כולו. התעלפותו היה קשה ביותר, הוא הובהל לביתו במהירות וטובי העסקנים של העיר דאגו להביא שנים מטובי הרופאים של צ'נסטחובה שהגדירו זאת כ"אינערפלעט" (קומה) הוא הובהל בדחיפות לבית חולים הגדול בקרקא, מצבו היה נואש לחלוטין, כמעט הגיע לשערי מוות. שבועיים תמימים היה בין שמים לארץ וכל הרופאים נואשו מחייו.

בפרק זמן זה היה בית משפחת פינקלשטיין מטולטל כולו, האלמנה הצעירה מרת אסתר ייסרה את עצמה, על החטא הנורא שעשתה בעריכת שמחה ללא כל פרופורציות, בכך הקריבה רח"ל את בעלה ובנה על "מזבח המולך" של תאוות הפרסום

מספורי המגיד

והראוותנות, עתה הבינה עד כמה שגתה בפריצת הגדר של הצניעות וההסתפקות במועט שמאפיין כל כך את היהדות הנאמנה.

"מה חסר היה לי, אם הייתי עושה שמחה פשוטה כמו כולם? למה הייתי צריכה לנקר את עיני כולם, שתהיה לי הבר מצוה הכי מפוארת בעיר? מה זכיתי במקום זאת? ללויה הכי מפוארת!"

"חיי בני היקר חיים שלום בן המצוות שנוולד לנו לאחר 13 שנים ומחצה של המתנה סוחטת עצבים, כשכבר היינו כמעט חסרי תקווה, תלויים עתה מנגד, הרופאים מסופקים מאד אם יחזור אל עצמו, אף אם יבריא ממחלתו הקשה חוששים הם שיהיה "שבר כלי" כל האגדה בדבר "העילוי הפלאי" חיים שלום פינקלשטיין תהיה "נחלת העבר" או לי ואוי לכל משפחתי" לא פסקה האם הרצוצה מלמרר בבכי כל ימי השבעה, כשהיא סופקת את כפיה זו אל זו, ממאנת להתנחם.

כל תושבי העיר באו לנחם את המשפחה, כל אחד ואחת עשו מאמץ להשיב את החיים לשגרתם, אך נראה שהשבר קשה הוא לריפוי. הכאב היה רב מידי שיוכלו לרפאות אותו ב"תנחומי אבלים" לחוד, גם המנחמים עצמם זקוקים היו למי שיוכל לנחמם.

וכך נוצר מצב לא שגרת, כידוע בבית אבלים, ביומיים שלושה הראשונים ימי הבכי הקשים, לא פוסקים הגניחות והבכיות, האבלים טרודים איש איש בבכיותו ובאבלו, אבל אחרי כן המצב משתפר לאין ערוך, ככל שמרבים המנחמים להגיע, כך משתפר מצב הרוח, פרצי בכי כמעט וכבר לא נשמעים, מספרים וסופדים על הנפטר/ת ים בשבחים בצורה עניינית. ויש מקומות... שלדאבוננו הרב נשמעות שם אפילו הלצות, ה' ישמור.

(בימי בחרותי בעת שלמדתי בישיבת בריסק של מן הגרמ"ד הלוי סלובייצ'יק שליט"א, הייתי פעם בניחום אבלים בבית משפחה ירושלמית שורשית ביותר, היו שם פרצי צחוק בלי הרף [לגודל החרפה] כביכול הייתה שם מסיבת פורים, נאלצתי לברוח משם בטרם נחמתי אותם, כי פחדתי שאומר את ברכת התנחומים בניגון עליז של שהחיינו).

אך בבית משפחת פינקלשטיין הקדרות והאבל מוחשיים בכל שבעת ימי האבלות, אין רגע בו לא נשמעת יללה עצומה מעזרת הנשים ולא מעט מבין הגברים עצמם.

עוברים הימים ומשמים הלא נגזר על המת שישתכח מן הלב, כך נאמר גם כלפי הנפטר הדגול רב שלמה זלמן ז"ל, אין הוא שונה מאחרים, אמנם חלילה לא לחלוטין, קשה למחוק מהתודעה אדם ענק כזה, אך השבר הגדול טושטש הודות למלאך השכחה שהקשה את עומק הכאב. משפחת פינקלשטיין עצמה חזרה קמעה לתלם, גב' אסתר פינקלשטיין בתמיכת הוריה אחיה ואחיותיה המסורים חזרה לאיטה לשגרת החיים, תחילה היה זה הנס הפלאי שאירע עמה, לאחר שבועיים שכבר נואשו הרופאים מחיי חיים שלום, לפתע חל שיפור פלאי, הוא התעורר מחוסר הכרתו באורח לא מוסבר והחל לגלות סימני חיים, דבר זה היה האות המעודד הראשון כי ניעורו רחמי שמים ולא הכל כלאחר היאוש, מיום ליום התחזק ושבע לאחר מיכן חזר לביתו בריא ושלם, דבר זה הביא לאמא האומללה צרי ומרפא בצורה מופלאה ביותר, כל רגע שראתה את הנס הגדול בביתה, את חיים שלום חי ונושם זקוק לעזרתה, נתן לה כוח להמשיך להתמודד בתלאות החיים.

היא ידעה שהיא חייבת להיאבק על ההמשך, יש לה את חמשת ילדיה היקרים ולמענם היא צריכה להיות גיבורה ואמיצה. דומה שהכול חוזר למתכונתו אך לא, חיים שלום לא חזר אל עצמו, לאחר שיצא מכלל סכנה ובריאותו שפרה עליו נזכר לפתע שהוא יתום, כל הזיכרונות צפו בקרבו מחדש, רגע המוות נצרב בתודעתו, מידי יום ראה מול עיניו את אביו מרקד יחד עם הרבי שיחי' ולפתע נופלת עליו הנברשת הענקית ומוחצת אותו למוות, בדמיונו הוא שומע את זעקתו, צדיק הוא ה' וכו' הוא שומע את אחרי כן את זעקת שמע ישראל וה' הוא האלוקים, הוא רואה את הגוף האומלל מפרסס אנה ואנה משך חצי דקה ולפתע הוא דומם לחלוטין, הכל ניצב מולו בבהירות רבה, הוא חש את הרגע הזה בכל עוצמתו מידי יום ביומו ובעיקר בחלומותיו.

דבר זה גרם ששקע שוב לתוך תהום היגון, לא נמחו ממנו סימני היתמות במאומה, הוא נראה "יתום עגול" באשר כל כולו מעוגל ביתמות, הוא לא מרגיש שיש לו אמא אחים ואחיות, דומה בעיניו שלאבא זצ"ל היה בן אחד ויחיד ושמו חיים שלום ועליו מוטל מעתה להתמקד ביתמותו העצומה, שכן בודד הוא בעולם, אין לו יותר נפש קרובה שתחוש אותו.

מלא היה בזעף על כל מי שניסה להסביר לו כי יש עולם מעבר והחיים חייבים להמשיך וכי גזירה על המת שישתכח מהלב, כל מי שדיבר אליו בסגנון זה נעשה אויבו לצמיתות, כי הוא אדם קשה וחסר רגישות... מה... אין לו לב יהודי שמבין שכאשר בית המקדש חרב יושבים עליו אלפי שנה אבלים? אין תמורה לחורבן בית המקדש הזה!

גם לו היה עד לא מכבר בית מקדש משלו, אבא זצ"ל היה בעיניו איש קדוש ביותר שבנה אותו מהמסד עד הטפחות, בשבילו היה חזות הכל ועתה איש לא יוכל להשיב את המצב לתיקונו. כי הוא היה בשבילו: רבי מחק ואבא האמיתי, הוא גם היה

מספורי המגיד

החבר הכי טוב שניתן למצוא, הוא לימד אותנו, תורה חסידות יראה וקדושה, כמו כן לימד אותנו את כל הניגונים של בית אמשנינוב ויתר החצרות החסידיות, לא היה פרט אחד בעולם שהיה לו ממישהו אחר, בעלותו השמימה בסעודה, עלתה התורה עם תיקה ונרתיקה, הוא סיים את תפקידו כמקבל, אין לו ממי לקבל ואין לו גם חשק ללמוד.

הוא ישב שעות רבות ליד הגמרא וחלם, דפי הגמרא שלמד לאחרונה עם אבא זצ"ל טושטשו מרוב הדמעות שספגו לתוכם, הוא לא ניסה להתאושש אלא קידש את האבלות בכל יום, הוא בא לבית המדרש להתפלל בשעה הרגילה, מניח את התפילין וחוגר את אבנטו ומתפלל, אבל לא לפני העמוד, כי לא היה שייך כמעט להבין מילה אחת שיוצאת מפיו, המשפטים היו יוצאים מרוסקים ומבולבלים, עד שאי אפשר היה לדעת באיזו שפה הוא מתפלל, מלבד הקדיש שאותו שמר מכל משמר שלא לקלקל, כשהיה אומר את הקדיש בבית המדרש, היו קירות הבניין מזדעזעים, צעקת "יתגדל ויתקדש שמי רבא" עד המילה האחרונה נשמעו באוקטבות הגבוהות ביותר שיכולה אוזן להכיל. הוא ציפה לשמוע כנגדן את זעקות ה"אמן" של הציבור, אבל הציבור התאושש ולא שיתף פעולה.

דבר זה הביאו למריחות עצומה בלבו הפצוע, כפי הנראה שכחו את אבא הצדיק מהר מאוד, כל השנים שאבא השפיע על הציבור נעלמו במחי כמה שבועות?! איזה עולם כפוי טובה יש! הם בכלל לא מבינים ולא חשים מהו סילוקו של צדיק.

אין יכולה לערוב פיתם לחיכם של אותם נהנתנים, הלא בוש יבושו, צריכים היו לעשות "שנת אבלות" בכל העיר אמשנינוב, איש לא ילך לעבודה ורק ישבו ויאמרו פרקי משניות לעילוי נשמת הנפטר הקדוש שנהרג בידי בן עוולה רשע מרושע, אמנם גם ממנו נפרעו מן השמים, כי הלה שוכב בביתו משותק בכל חלקי גופו. אבל איש אינו מחרים אותו, עובדה יש את חברת "ביקור חולים" של החסידות שדואגת להביא לו כמעט מידי יום שתי ארוחות, ושנם מתנדבים שמאכילים אותו כדי שלא ימות מרעב.

כל זה מראה לו כי עולם כמנהגו נוהג, וכל הסבל שלו הוא פרטי לחלוטין, איש אינו שותף עמו, כולל אחיו ואחיותיו שאמנם יתומים כמותו, אבל הם חזרו לעצמם במהירות לא נסלחת, רק הוא היחיד ששומר את זכרו של האבא ולא נותן לטביעות הזמן למחות את רישומי הכאב שבלבו, הוא כמעט נדר בלבו שעד ליום מותו יהיה באבלות באותה עוצמה.

***

האם האומללה עמדה מהצד ועקבה אחרי התנהגותו המשוונה של בנה ואינה יודעת איך תגיב על כך, אין ספק שהמצב מאד לא בריא וגובל כמעט בשיגעון, אם לא תעשה מעשה בזמן עלולה להפסיד אותו לחלוטין, היא שוחחה על כך עם אביה ואף הוא היה אובד עצות, אך כחסידי אמיתי אמר לה שדבר כזה צריכים להפנות אל ל"ק הרבי הקדוש שליט"א, כיון ששוהה כבר זמן רב באוטווצק אין לה ברירה אלא לנסוע אליו לשם ולא להמתין עד שיגיע לאמשנינוב.

גב' אסתר פינקלשטיין ביקשה מאביה שיתלווה אליה לנסיעה אל הרבי, כך תוכל להיכנס אל הרבנית תליט"א ואילו הוא יכנס לקודש פנימה לשאול בעצת קודשו. ברם אביה אמר לה שלרגל חולשתו הרבה אין הוא מסוגל לעשות נסיעה ארוכה כזו, הוא חיזק את ידיה שתסע לבדה ותדבר עם הרבנית תחי', אין ספק שהיא כבר תדע מה לעשות בעניין.

כעבור יומיים נכנסה אל הרבנית וסיפרה לה את צרתה, היא גוללה בפניה את כל העובר עליה והביעה רגשי חרטה אמיתיים על שלא שמעה בקולה.

"אם הייתי נשמעת לרבנית, לא הייתי מגיעה לכל הצער אותו אני עוברת" הביעה בקול בוכים את רגשות חרטתה.

הרבנית ניחמה אותה והסבירה לה שדברים כאלו הם מכשיונו של עולם ואין לנו כאנשים קטנים מושג על מה ולמה מגיעים הגזירות, החשבונות הם כה עמוקים, עד שאין אדם בעולם שיכול לעמוד עליהם, אין כיום את "אור שבעת הימים" הבעל שם טוב הקדוש זיע"א שהיה יכול לעמוד על דברים כאלו, אבל צריכים לדאוג על העתיד, בעזרת ה' היא תיכנס אל הקודש פנימה ותדבר עם הרבי הקדוש.

כשהרצתה הרבנית את הדברים לפני הרבי לא נראו סימני הפתעה על פניו, אך צער גדול היה לו לשמוע את הדברים, הוא ישב שעה ארוכה שקוע במחשבות, מה ניתן לעשות כדי להוציא את הבר מצוה בוחרל האומלל מתהומות הדיכאון, לאחר ששקל את כל הצדדים, עלה במוחו הרעיון, רב משה יוסף הויזמן שיחי' הוא האדם הנכון שיכול לעשות משהו, הוא תלמיד חכם מופלג ביותר, כיום לאחר הסתלקותו הפתאומית של רב שלמה זלמן ז"ל, הוא התלמיד חכם הגדול של החצר, יש לו גם בן כמעט בן גילו של חיים שלום, אם יחבור אליהם יהיה לו על מי להישען.

כשהרבנית העבירה את ההצעה, נתנה האמא את הסכמתה בשמחה, רק שחששה לעשות זאת בעצמה, לאחרונה מסתגר חיים שלום בתוככי עצמו, חדר לפניו מחדר, אין הוא מנהל עמה שיחה מטוב ועד רע, אם היא תציע לו את ההצעה, הוא אפילו לא יטרח לשמוע אותה.

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:16

יציאת השבת: 17:07

רבינו תם: 17:38

הומגנס לפי "אור החיים" - ת"א
ב' כסלו התש"פ

טוב לחסות בה'

661

מי אתה: יעקב או עשו?

תולדות התש"פ

בכל שנה היה נהוג מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל לתאר את ההבדל בין יעקב לעשו: עשו היה איש יודע ציד איש שדה, לבוש הוא במיטב המלבושים: מותגים, ג'ינסים, ג'קטים מיוחדים, תסרוקות, קדמת האופנה, אפוד מגן, כלי נשק, בקיצור נראה טוב ומושך, כל ההנאות שבעולם יש לו, כל התאוות בידיו לעשות: מסעדות בילוויים, בגדים, אייפונים, שום דבר לא מגביל אותו. לעומתו, יעקב איש תם יושב אהלים, עדין, לבוש בבגדים פשוטים, לא נראה מרשים בבגדיו, יושב כל היום בבית המדרש ולומד, שום הנאות של העולם, שום מסעדות יוקרה, שום טיולים חובקי עולם, טלפון כשר וקטן - בקיצור 'תקוע' כביכול בבית המדרש... הרי שהצופה מהצד המביט בשניהם יאמר כי עשו הוא האדם שנהנה בחיים, וכל חייו תאוות ובילוויים. אלא שאם נתבונן בפרשה נראה עדות מדהימה שאומרת התורה: "ויבא עשו מן השדה והוא עייף" - אתם שומעים? אחרי כל התאוות, אחרי כל האפשרויות, מה קרה מזה בסוף? "ויחזור עשו מן השדה והוא עייף" - בסוף היום לא נשאר מכל הנאותיו כלום! הוא עייף מכל התאוות שעשה, נמרח על המיטה ללא שום טעם בחיים ללא שום הנאה, למה הוא צריך לקום מחר שוב!.

היכן נמצא האושר?

אבל יעקב, לעומתו, חוזר בסוף היום כשהוא שמח ומאושר, נפשו שבעה, מלאה טוב הוא כולו מסופק ומלא אושר, ורק מחכה לעוד יום של מילוי תענוגות הנפש...

כי רק התורה והמצוות ממלאים את חיי האדם באושר וסיפוק! לפני כמה שנים, באחד מכלי התקשורת החילוניים, חגגו את יום הולדתו של הגאון הצדיק הרב אורי זוהר שליט"א, שזכה להגיע לגיל 80 שנה, בן פורת יוסף עד 120.

בתחילת הראיון, ברכו אותו לרגל יום הולדתו ה-80, ואז אמר להם הרב זוהר: "טעות, זה יום ההולדת 40 שלי". ולאחר שהם תמחו על כך, הסביר הרב זוהר ואמר: "רק בגיל 40 זכיתי להכיר את בוראי, ומאז הרגשתי שהתחלתי לחיות, רק מהיום שהכרתי את התורה והמצוות נהיה לי סיפוק ואושר בחיים. אך ב-40 שנה הראשונות של חיי, כשהייתי בלא תורה, בלא מצוות ובלי אמונה - חיי לא היו באמת חיים, הכל היה ריק ושומם".

"כיצד אתה אומר זאת?!", התפרץ שדרן הטלוויזיה, "הרי עד גיל 40 היית כוכב סרטים מצליח שהרוויח כסף בכמויות אדירות, היה לך רכבי יוקרה, פרסום והצלחה מסחררת, יכלת לעשות כל מה שרק רצית, לטוס לחו"ל ולבלות כל יום בבתני מלון, ובקיצור לעשות חיים משוגעים, וכיצד אתה אומר שרק מגיל 40 התחלת לחיות, הרי הרבה אנשים היו מוכנים להתחלף איתך?".

או אז ענה להם הרב אורי זוהר ואמר: "רק מי שהיה בתוך אור הזרקורים ויצא מזה אל עולם היהדות, עולם האמונה והמצוות יודע כי הכל רק נראה נוצץ ויפה מבחוץ, אך בפנים אתה חוזר לבית בסוף יום שאתה מרגיש שבא לך להקיא מעצמך. אין לך אושר או סיפוק. אמת כי יש לך כסף ואת כל התאוות, אך בפנים אתה מרגיש מדוכא כאילו משהו גדול חסר לך. בגלל זה אתה רץ מתאוה לתאוה, אך אינך מוצא כלום. רק מהיום שהרגשתי מהי אמונה בה, עד כמה מתוק לימוד התורה, כמה אושר יש בתפילה כנה עם בורא העולם, כמה יפה השבת והמצוות - רק אז הרגשתי אושר אמיתי שממלא את ליבי, הרגשתי עונג בלתי רגיל שנותן לי עד היום סיפוק בלתי נתפס ללמוד עוד קטע בגמרא ובהלכה, עוד תפילה בחמימות, ועוד קיום מצוות עם כל הלב והנשמה - מי שהרגיש את החיסרון לפני כן - יגיד בפה מלא כי אלו אינם חיים, ומבחינתי החיים הטובים, המאושרים והאמיתיים התחילו רק מגיל 40".

אל לנו להתבלבל מהאנשים 'החופשיים' העושים כל אשר ביכולתם, אשר 'הכל מותר להם', כי הכל אחיזת עיניים, בפנים הם רקובים, ורק הדבוק בה' ובתורתו הוא המאושר האמיתי, רק לו יש סיפוק ושמחה בחיים!

לרפואה פרנסה

הצלחה: מ"א מיסאל וציפורה אחיאל מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. לאורה אורטל חנה בת הדסה וב"ב פנינה בת שושנה וב"ב אושרית בת פנינה וב"ב רחל ובעלה וב"ב וצאצאים. אסתר בת מנחם ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת דלה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מנחם. הדר בת נחמה.

לעילוי נשמת:

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור, מ"ס מרים בת גילה. מלכה בת אסתר, מזל בת דוד ונת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה, זוהרה. טימסטיה בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'חלה. יריב בן גאולה. טליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלון) בת תקה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחיה. שלום סאלם בן שמעון. רועי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמרהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחיה בת טובה. ז'קלין בת מרגלית איהוה בת טובה. שולמית בת חנוך. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שחן שירון ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם.

העלון מוקדש לעילוי נשמת האמא היקרה, ברכה בת זוהרה

תהא נשמתה צרורה בצרור החיים, אמון

שפיכת מים חמים לבוס מים צוננים
1. מותר לשפוך מים רותחים אפילו
מכלי ראשון (כגון מהמיחם) לתוך כוס
של מים צוננים, אע"פ שהמים הצוננים
מתחממים עד כדי חום שהיד סולדת
בהם, מפני שהכלל הוא תמיד: שהתחתון
גובר על העליון – 'תתאה גבר'.

לכן, אישה שרוצה להכין מטרנה
וכדומה לתינוק ושופכת מים קרים לתוך
הבקבוק, מותר לה ליתן עליהם מים
רותחים מהמיחם. וכל זה אמור דווקא
שהמים הקרים אינם מועטים כל כך עד
שיש חשש שיתבשלו מהמים החמים (כן
דעת רבנו יוחנן והמגיד משנה), אומנם יש מתירים
אף בזה (רשב"א ור"ן), ונכון להחמיר (לקו"י קע"ו
ועמ' קע"ז).
***

מים רותחים על שאריות מים בכוס
2. אדם הרוצה להכין כוס תה וכדומה
בשבת ורוצה לשפוך מים רותחים לתוך
כוס ריקה ובכוס יש שאריות מים, כגון
ששטף אותה קודם לכן – טוב להחמיר
לנגב הכוס לפני ששופך לתוכה המים

פלאי פלאות מגזוי קדם

1. כתב ה'משמדות איתמר' (מקץ):
"אדם הנמצא בקשיי פרנסה, ישתדל עד
כמה שאפשר לא לספר זאת לאף אחד –
וזה היא סגולה גדולה לפרנסה.
ואם למרות הקשיים הוא אינו נופל ברוחו
אלא משתדל להכניס שמחה בליבו –
הפרנסה תמהר לבוא אליו.
2. מובא בדרשות 'חת"ם סופר': "אדם

פרנסה גנוזה

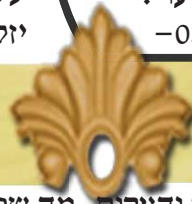
- המקפיד מידי יום שלא לאכול מאומה
בטרם יעסוק בתורה – ה' מזכהו בפרנסה
טובה ומצלחת".
3. כתב ה'חינוך' כי כל המברך ברכת
המזון במתינות, בקול ובכוונה רבה –
הקב"ה יזכהו לפרנסה בכבוד ובריווח.
  4. אדם הרגיל ללמוד בספרי רבנו בחיי –
מובטח לו שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל
יום בקלות.
  5. המגביה קולו באמירת "קדוש, קדוש,
קדוש", ומכוון לקדש את ה' – הקב"ה
יזכהו לגדולה ולעשירות גם לזרעו".
– 'הפלא ופלא' 03-5707894

הרותחים, כיוון שהמים הרותחים
מבשלים את הטיפות (והוא אינו אסור מדניא כמו
שכתב בשו"ת יבי"א ח"ד לג' טו').
***

חוס גבוה בשבת

3. מי שחש ברע ויש לו חוס גבוה (40
מעלות) וניסה להוריד את החוס ע"י
תרופות, אך החוס בתקפו עומד ולא
נקבעה סיבת החוס – מותר לחלל עליו
את השבת ודינו כחולה שיש בו סכנה,
ואין להחמיר בדבר, משום שהוא ככל
פיקוח נפש שדוחה את השבת.
אך אם אחזתו שפעת רגילה, אע"פ
ששוכב במיטה עם חוס – אסור לפנותו
לבית החולים ואין לעשות עבורו
מלאכות מהתורה. ותינוק שחלה ויש לו
חוס שלא יורד, לעולם נחשב חזקת
סכנה ומחללים עליו השבת (חזו"ע שבת ג' קע"ו).
וחולה ששוכב במיטה ורוצים להרטיב
עבורו מטליות לחות – צריך שלא יהיה
עליהם לכלוך, ולא ירטיב הרבה אלא
יזלף מעט.

אוהבים את החורף?

הרב חגי צדוק

נפשי בשאלתי: 073-3333331

זמני השינה והערות, מה שכנראה גורם לירידה בייצור המוליכים
העצביים, המייצרים מצב רוח חיובי אצל האדם. גם דופמין,
המייצר את ההרגשה החיובית, מושפע לרעה מאי חשיפה לאור.
עתה אנו יכולים להבין מדוע בחורף ישנם אנשים המרגישים
ירידה במצב הרוח, עד כדי דיכאון.
אך מצד שני, חשיפה מרובה מידי לשמש חזקה יכולה לגרום
לתחושות לא נעימות, כמו שכולנו מכירים. האדם יכול להרגיש
עצבני יותר, להתרגז בקלות וכן הלאה.

"בקיץ אני פעיל מאד, אוהב לצאת, לבלות. בחורף, אני
מרגיש דכדוך. כי בסוף, אין להשוות טיול בקור האפלולי
לטיול במזג אויר נעים, כשאנשים יוצאים מהבתים ומתהלכים
מסביב. גם לא דומה ישיבה עם חברים בבית קפה כשעל
הזוגיות טיפות גשם, לישיבה עם חברים בחוץ כשהרוח נושבת
על הפנים, ואפשר להרגיש את החיים ואת השקיקה באוויר".
כך תיאר לי דוד את הרגשת הדכדוך שהוא חש בכל חורף
מחדש. האמת, שהרבה אנשים דווקא ירגישו נחמד מאד

בסיטואציות כאלה, כשהגשם מכה בחלון
ואני מתכרבל עם שמיכת פלזי מלטפת
ומביט החוצה לרחוב הרטוב. מעניין.
ישנם אנשים שאפילו חווים דיכאון בחורף,
מה שנקרא בלשון המקצועית SAD
(Seasonal Affective Disorder).
אנו מדברים על כאחוז מכלל האוכלוסייה
בארץ וכ-10% ב'סקנדינביה'.
מדוע זה קורה?

ברור שגם זה משפיע לשלילה על מצב
הרוח, וזה כנראה ההסבר לתופעה שעלתה
במחקר הנזכר, שבמדינות בהן היתה שמש
רבה, אנשים שנחשפו אליה הרבה, מצב
רוחם דווקא ירד.
איך זה נראה? המאפיינים המצויים של
דיכאון חורף, הם: עייפות, שינויים במצבי
הרוח, הפרעות שינה, שינה מרובה, לחץ
וחרדה, פחות בקשרים החברתיים, נטייה

לאכילה מרובה – בעיקר פחמימות ומתוקים, קשיי ריכוז, חוסר
עניין בהנאות העבר, נטייה לבכי, תחושות אשמה וחוסר ערך.
אז מה עושים בנידון?
יותר חשיפה לאור ולשמש בחורף, כחצי שעה. כדאי גם לפתוח
וילונות בחלונות. פעילות גופנית, כחצי שעה עד שעה, שלוש
פעמים בשבוע. שינה מספקת (למבוגר דרושות כ-9-7 שעות
שינה). שמירה על קשרים חברתיים. תזונה נכונה, בעיקר
חלבונים ותוספת אומגה שלוש.

לפני כמה שנים התפרסם מחקר מעניין, שנערך והתפרסם בכל
רחבי ארה"ב במשך שנה. ביקשו מהאנשים לדווח על מצב
הרוח שלהם ביום הנתון, על רמת הפעילות שלהם ועל הזמן בו
שהו בחוץ. מתברר שככל שאנשים שהו יותר באור יום, כך
הרגישו טוב יותר. אך כאן פתאום צצה תופעה מעניינת:
במדינות הדרומיות של ארה"ב, שם השמש חזקה יותר, מצב
רוחם של האנשים היה טוב פחות. מה ההסבר?
שמש משפיעה על ייצור הורמון המלטונין, האחראי על ויסות

ממה צריך לפחד באמת?

תורה אלה | 1078

רבקה אמנו קוראת ליעקב בנה הצדיק בדחיפות. "זו שעת חרום", היא זועקת מקירות ליבה, "כל גורל עם ישראל נמצא בסכנה. ומדוע? אבא שלך עומד לברך את עשו אחיך הרשע, כיוון שהוא מרמה אותו שהוא צדיק, ואם זה יקרה, כל הברכות של עושר, הצלחה, חן וחסד, בריאות וכבוד ילכו לצאצאיו הרשעים. אנא, מהר לבש את בגדי עשו ותלך לקחת את הברכות בשליחותי".

יעקב יכל לא להתבלבל וללכת לקחת את הברכות מרצון, שהרי מי לא רוצה שכל חייו יהיו מוצלחים וטובים, אך יעקב אבינו לא הרגיש כך. יראת השמיים שפיעמה בתוכו לא נתנה לו להרגיש בכך נוח, והוא פונה לאמו: "אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעטע" – איך אני יכול לעבוד על אבא שלי, הגם שזה צורך?!

על כן, רבקה מרגיעה אותו, שכאן יש צורך בדבר כיוון שעשוי הרשע משקר על יצחק אביו שהוא צדיק. כי רק יראת ה' היא אוצרו של האדם. לפנינו מעשה מדהים על הרב הגאון שמשון פינקוס זצ"ל, הממחיש במקצת את היראת השמיים הגדולה שפיעמה בו בשילוב הרגש הגדול על סובביו, אותו סיפר אחד מבאי ביתו:

"פעם אחת, כששב ארצה ממסע חיזוק וזיכוי הרבים בארצות הנכר, רכש הרב פינקוס מצלמה מחו"ל והביא אותה כמתנה לאחת מבנותיו הרווקות שבבית. לאחר כמה ימים, שמע אחד מבניו הנשואים כי אחותו קיבלה מצלמה טובה וחדשנית מאביה, והוא פנה אליה בתביעה: "אנא ממך, תני לי את המצלמה החדשה שאבא קנה לך, כיוון שאני זקוק לה מאד כבר זמן רב, ובפרט שאם את תבקשי מאבא שאת רוצה מצלמה אחרת, הוא מיד יקנה לך ללא פשרות בטיסה הבאה שלו, עקב היותך רווקה הסמוכה לשולחני".

בתחילה, סירבה האחות להיפרד מהמתנה היקרה אשר בקושי הספיקה

להינות ממנה, אלא שלאחר הפצרות רבות של אחיה הנשוי שהסביר לה עד כמה הוא זקוק למצלמה, היא הסכימה לעשות עמו חסד ואמרה לו: "אני כבר אסתדר, אך אתה בעל משפחה עם הוצאות מרובות, ואתה נזקק לזה יותר ממני", וכך העבירה לרשותו את המצלמה המבוקשת כבר באותו היום. שמח הבן וחשב כי הסיפור תם ונשלם. אלא, שכבר באותו הלילה, כאשר שמע האבא הגדול, הרב שמשון פינקוס על כל מהלך הדברים, הוא התקשר במהרה אל הבן ואמר בבהלה: "האם באמת עשית זאת?... האם באמת עברת על איסור דאורייתא של "לא תחמוד", האומר כי

אסור לאדם לשדל את חברו ולשכנעו בכל תוקף שיתן או ימכור לו את חפצו?!, והרי פסק השולחן ערוך במפורש: "כל החומד עבדו או אמתו או ביתו של חברו... והפציר בו עד שלקחו ממנו – הרי זה עובר בלא תחמוד". וכל המתאווה ביתו או אשתו וכליו של חברו... כיון שחשב בליבו עבר בלא תעשה של 'לא תתאווה', ואין תאווה אלא בלב בלבד". הבן הזדעזע מדברי אביו הקדוש שדיבר מעומקי ליבו, שכך לא שם לב שהוא עובר על איסור חמור שכזה, ואז הוסיף הרב פינקוס משפט לסיום ואמר: "עליך להחזיר מיד את המצלמה למקומה הראשון", וסיים את השיחה.

הבן המבוהל התקשר מיד לאחותו ואמר לה כי הוא מתכוון להחזיר לה את המצלמה במהירות האפשרית, וכי הוא מצטער שלחן אותה למסור לו את המצלמה ועבר על 'לא תחמוד'. וכך באמת עשה.

והנה, לאחר כמה שבועות, בערב אחד, כאשר יצא הרב פינקוס מאופקים בדרכו

למסור שיחה, התקשר הוא לבנו והודיע לו כי הוא מעוניין לבקרו בביתו. הרב פינקוס סיים את דרשתו והגיע אל בית בנו. הוא נכנס עם חיוך רחב כשהוא אוחז בידו מתנה גדולה וצבעונית.

"ראיתי לנכון להעניק לכם מתנה לרגל כניסתכם לדירה החדשה ולראות את טיבה של הדירה", אמר הרב פינקוס לבנו. בני הזוג הביטו על המתנה גדולת המימדים בהתפעלות והחלו לפתוח את העטיפה. היתה זו מתנה בגודל ענק של ארגז. הם הסירו עטיפה אחת, וגילו מתחתיה עטיפה נוספת. הם קילפו את העטיפה הנוספת, וגילו עוד עטיפה. 'מעולם אבא לא נהג לעטוף מתנות בכמה וכמה עטיפות, כך שהדבר היה לפלא ולחידה', מתאר הבן.

כך במשך כמה דקות אנחנו מסירים עטיפה אחר עטיפה, כשהמתנה הענקית הולכת ונעשית מצומקת וקטנה יותר, עד שהגיעו למתנה בעצמה.

היתה זו עטיפה מקורית של חנות באמריקה אשר משם שב הרב לפני יומיים, ובתוכה – מצלמה זהה בדיוק לזו שקנה לאחות לפני תקופה קצרה.

"זו מתנה עבורכם", אמר הרב פינקוס, "אומנם זעקתי מקירות ליבי בטלפון כי עליך להחזיר לאחותך את המצלמה כדי לא לעבור על איסור חימוד, אך כיוון שהבנתי שאתה מאד זקוק לכך, רציתי לשמח אותך ולתת לך את המצלמה בלי לעבור על איסור זה, והנה לך מצלמה משוכללת כשרה למהדרין, והעיקר שיהיה לך טוב".

התפעלנו כל כך מהיראת שמיים של אבא מצד אחד, ומהלב הרחב והרגיש מצד שני. הוא לא נתן ללב שלו להתיר לנו את איסור הלא תחמוד, ומצד שני לא נתן לדקדוק במצוות להשאיר אותנו מקופחים וקנה לנו במיוחד מצלמה זהה. אומרת הגמרא בשבת (לא) כי אחר שישאלו את האדם בעולם הבא את ששת השאלות: קבעת עיתים לתורה?, נשאת ונתת באמנה?... רק אם היתה לו יראת שמיים יזכה הוא לעולם הבא!

יראת שמיים היא הידיעה שהבורא צופה ומשגיח על כל דרכי בני האדם והוא יודע מחשבות בני האדם ומעשיהם, ועל הכל יביא האלוקים במשפט. ולכן אין לו לאדם להתחנף לרשעים, ולא לעשות דבר שהוא נגד רצון אבינו שבשמיים הגם שהוא יכול להגיע על ידי כך לידי הפסד, כי עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים!

איך זוכים בלוטו?

כשנשאלו מה הם הולכים לעשות עם הזכייה הגדולה, הם אמרו: "קודם כל, נסגור את המשכנתא החדשה שרק לפני כחודש לקחנו, נקנה ב"ה רכב משומש וטוב, נשלים את הקניות לבית החדש שעברנו, ואת השאר נחסוך להמשך החיים ולילדים".

אחד מערוצי הטלוויזיה שראיין את הבעל הזוכה, ושאל אותו כיצד זכיתם בכך, הוא קידש שם שמיים ואמר: "תמיד ידעתי כי אם הבורא החליט שאני אזכה בכמה מיליונים – זה יגיע אליי בהשתדלות הכי קטנה, כמו שעשיתי הפעם.

נגזר על האדם כמה ירוויח ומתי. אנשים יכולים למלא לוטו 50 שנה ולשלם סכום רב על כל כרטיס הגרלה, אך אם לא נגזר שירוויחו – לא יעזור להם כלום. אך כשנגזר על אדם, אז גם בפעם הראשונה ובכרטיס של 6 ש"ח הוא יזכה".

חתם בספר 'הברית' (ח"א מאמר יד): "ועתה קורא משכיל, אחרי הודיע אלוקים אותך כל זאת, אין ראוי לחכם ונבון כמוד להתייגע ולעמול על הפרנסה יותר מידי, אלא רק להחזיק במידת הביטחון ולהשליך על הבורא יהבך, מפני שהוא יכלכלך במעט החיפוש והעמל שתעמול אחר הפרנסה. אל תעמול על פרנסתך מהבוקר ועד הערב, ואל תכניס עצמך בסכנות דרכים בשבילה, וכל שכן אל תלך אחר פרנסה אסורה ושאינה טובה".

האדם המאמין יודע כי "העושר והכבוד מלפניך" – וכי אם הבורא גזר על אדם מסוים שיהיה עשיר, בהשתדלות קלה בלבד הוא יגיע לכך, מפני ש'אין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימה' – מה שנגזר שיהיה שלך, יחכה לך ויהיה שלך, ואף אחד לא יוכל אפילו לגעת בו.

כי הכל נקבע כבר בידי שמיים, חוץ מיראת שמיים – שעלינו להתאמץ רק בתורה, בתפילה ובמצוות.

השתדלויות רבות ולהוסיף שעות בשעות העבודה, שכן אם הבורא ירצה הוא יעשיר את האדם גם מהשתדלות הכי קטנה.

על כן, על מנת לצאת ידי חובת השתדלות קטנה, החליט הוא בפעם הראשונה בחייו לקנות כרטיס הגרלה של הלוטו. הוא הגיע אל דוכן הלוטו ורכש כרטיס בעלות מינימלית של 6 ש"ח.

והנה, שבועיים אחר שקנה את כרטיס הלוטו, עבר הוא ליד דוכן הלוטו שממנו קנה את הכרטיס והחליט לבדוק האם זכה.

הוא לא באמת האמין שעל הפעם הראשונה שעשה לוטו, ובפרט בסכום מינימלי שכזה, הוא באמת יראה תוצאות. אלא שאז חיכתה לו הפתעה מדהימה. הבודק בדוכן הלוטו עובר על הכרטיס שלו, ומבשר לו בתדהמה: "לא יאומן, אתה הוא הזוכה היחיד בפרס הגדול בלוטו של 7 מיליון ש"ח".

היהודי שלנו התקשה להאמין, ועבר על מספרי הכרטיס כמה וכמה פעמים, ואכן אלו המספרים הזוכים. הוא רץ בתדהמה לספר לאשתו, שהיתה המומה לחלוטין – פעם ראשונה שהם ממלאים כרטיס, ומיד הם זכו.

הם יצאו מיד אל ממפעל הפיס בתל – אביב כדי לקחת את סכום הזכייה, כשהם מתקשים להאמין שהם אכן הזוכים. הם התקבלו בחביבות ושמחה אצל יו"ר הלוטו, ואמרו כי הם המומים מהזכייה.

יצחק אבינו יורד לגרר, ועובר שם ניסיונות רבים: רבקה נלקחת על ידי אבימלך, ומוחזרת אליו אחר שה' מכה באבימלך ועבדיו.

והנה, מבקש יצחק לשבת בשלוה, אלא שאז ישנה בצורת גדולה וחוסר במזון ימים. יצחק אבינו זורע ומחפש מקורות מים, ואז לפתע מעידה התורה: "ויוזע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה'".

שואל ה'קדושת יום טוב': "אם יצחק זרע וחיפש מקורות מזון ומים, מדוע נכתב כי הוא 'מצא' מאה שערים?

הרי מציאה היא בדבר שהאדם לא עמל והתייגע?". עונה הרב ואומר: "ללמדך שאין קשר בין ההשתדלות של האדם לתוצאה – אם נגזר על האדם שפע, אז גם בעמל קטן הוא ימצא את אשר נגזר עליו, ואם לא נגזר עליו שפע וברכה, אזי לא יעזור לו כל השתדלות כי ה' לא ימציא לו את אותה ברכה".

לפניו מעשה מדהים שאירע לפני כחודש בלבד: "זוג הורים חרדי בשנות השלושים, המגדלים שלושה ילדים קטנים, זכו ב"ה לרכוש דירה חדשה לאחר שנים רבות של שכירות.

הם עברו לדירה החדשה והחלו לשלם את המשכנתא בשעה טובה ומוצלחת. אלא, שכיוון שעשו מאמצים רבים כדי לקבל משכנתא שתזכה אותם בדירה שכזו, הסכום שהיו צריכים להחזיר מידי חודש היה גדול וקצת חונק.

על כן, הם החליטו כי ישתדלו לצמצם בהוצאות, ומנגד, הם יתפללו לה' שיעזור להם לשלם את המשכנתא בריווח ובכבוד.

י. – אב המשפחה שהינו אדם מאמין כי כל הנגזר משמייים יבוא עד לאדם, ו'אין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימה', ידע נאמנה כי אין לאדם לעשות

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

מי האדם שנקרא על שם השכר שקיבל ומדוע דוקא הוא זכה לכך?
חידה

העלון מודפס בפינוס אפי בחסות

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: אברהם בן שרה, דניאל בן חיה, נועה ומיכאל בני טליה, טליה בת רחל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב. זשב"ק: אדוה בת רחל. לע"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחת.

העלון מוקדש לעילוי נשמת
האיש היקר באדם ר' שלום בן יהודה כלאף ת.נ.צ.ב.ה.
היהודים היקרים: אדל בת לעיפה יעקב בן שולמית יצחק בן פרידה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ תמר בת מלכה ויוסף ענבל"ע בע' בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:15

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:15

ר"ת: 17:48

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 430 29.11.2019 - א' כסליו תש"פ

הַשָּׁמַיִם לְהַלְלוּ אֶת הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהַקְּדוֹשׁ וְהַיּוֹדֵעַ וְהַמְּשַׁלֵּם וְהַמְּשַׁבֵּחַ וְהַמְּשַׁבְּחִים וְהַמְּשַׁבְּחוֹת וְהַמְּשַׁבְּחִים וְהַמְּשַׁבְּחוֹת

פְּרִשְׁת - תּוֹלְדוֹת

מוותור לא מפסידים! (עלון טוב לחסות בה)

סיפר הרה"צ ר' מאיר איתמר רזנבוים שליט"א: "המעשה המדהים הבא התרחש לפני מספר שנים בחו"ל, וכך פרטיו: "ישנם שני אנשי עסקים, חברים טובים מילדות, אשר שיתפו פעולה בעסקיהם והיו שותפים לעסק משגשג ומצליח. בכל עסקה התחלקו הם ברווחים שווה בשווה ואף קצרו הצלחות רבות.

אף את ילדיהם חיתנו זה בזו, עקב קשריהם הטובים. תקופה אחת, ערכו השניים עסקה גדולה ומיוחדת עם עסקן יהודי נוסף אשר התיידד איתם עד למאוד וחשף בפניהם כי לא זכה לילדים כבר שנים רבות, וכי מוכן הוא לשלם כל הון כדי לזכות בילדים.

השניים ריחמו עליו והחלו להזמין אותו להתארח בביתם בשבתות וחגים. שבת אחת, התארח הוא אצל העסקן הראשון, ובשבת השניה אצל העסקן השני, וחוזר חלילה כל שבת. לאחר כמה חודשים שהתרגל הוא להתארח בבית העסקנים, החל האורח הנכבד להביע דעתו ולמתוח ביקורת על ענייני בית מארחיו והתנהלותם.

"אינני מבין מדוע השולחן מונח בצד הזה... ומדוע אתם מגישים את המנה השלישית בצורה שכזו... למה אתה מתנהג כך עם ילדיך?!", כך פתח פיו והחל להביע דעתו על כל דבר.

לשותף הראשון הדבר לא 'הזיז', אך לשותף השני הדבר הציק והפריע עד למאוד. "ידידי היקר", פנה לאורח, "שמח אני לארח אותך כל שבת, אך אם תמשיך להעיר הערות, לא נוכל להמשיך יחד, אני מסתדר יפה לבד".

פניו של האורח חפו, ומאותה שבת הוא כבר לא חזר להתארח אצלו, אלא שהה בבית השותף הראשון, בד בבד שהמשיך לנהל עם השותפים עסקים כרגיל.

יום אחד, פנה העסקן חשוך הבנים אל השותף הראשון ואמר לו: "רציתי להפגיע אותך ולגלות לך כי את כל הירושה שלי אני מתכוון להעביר לך, עקב הכנסת האורחים התמידית שאתה מארח אותי מידי שבת בשמחה". שמע זאת השותף הראשון ושמח עד למאוד.

אלא, שלאחר תקופה קצרה, ערך היהודי חשוך הבנים 'סולחה' עם העסקן השני שפגע בו, ואף כאות הערכה חזר הוא להתארח בביתו מידי שבת כבעבר. "תשמע ידידי הטוב", פנה העסקן חשוך הבנים אל השותף השני, "ישנה באמתחתי ירושה גדולה שרציתי להעניק את כולה לחברך, העסקן הראשון, עקב הכנסת האורחים הגדולה שעושה הוא לי כל שבת, כאשר לך לא התכוונתי לתת מאומה אחר שנפגעת ממך. אך כעת שחזרנו להיות ידידים טובים והנך ממשיך לארח אותי בסבר פנים יפות, אני משנה את הצוואה ומעניק לך ולו חצי - חצי בירושה הגדולה", סיים והעניק לו עותק מחודש של הצוואה.

והנה, לאחר זמן מה נפטר היהודי. העסקן הראשון הכריז בקול גדול: "כל הירושה שלי", אלא שמיד שלף ידידו, השותף השני את עותק הצוואה המחודש המורה כי הירושה תתחלק לשניהם. מתח רב נוצר בין השותפים שהיו ידידי נפש רבות בשנים.

העסקן הראשון החל לצעוק ולריב עם שותפו וטען כי הכל שייך לו. השותף השני שראה כי מהומה רבה עומדת לפרוץ מהוויכוח, ואף להביא חלילה לפירוק משפחות ילדיהם הנשואים זה בזה, קם מיד וטס לארץ ישראל, אל מעונו של בעל 'שבט הלוי', מרן הרב וואזנר זצ"ל, על מנת שיראה לו מה לעשות במצב שכזה, כשהוא מראה לו את עותק הצוואה המעודכן.

הרב וואזנר שמע את דבריו ואמר: "אמת, כי הצדק איתך ואם תיגש עם עותק זה לדין תורה - תצא זכאי בדין. אך כיוון שיכול לצאת מכך מחלוקת רבה ושנאה גדולה, ובפרט בין ילדיכם הנשואים, הריני נותן לך עצה טובה והיא - מעולם לא הפסיד אדם מוויתור, גם כשהיה צודק".

שמע זאת היהודי ומיד קרע את עותק הצוואה המתוקן שבידו, ואף הודיע לשותפו כי הוא מוותר על חלקו בירושה המגיע לו כדין. "אין לי ספק", חתם הרב הרב וואזנר בהתפעלות, "כי על וויתור שכזה בשביל שלום, תראה בקרוב ניסים גלויים".

בנוסף, הודיע לשותפו הראשון כי על מנת שימשיכו לחיות בשלום, מעדיף הוא לפרוש מהשותפות עמו במסחר ולפנות לעסק אחר, ומיד קנה ממנו השותף הראשון את חלקו בשמחה. העסקן השני פתח עסק חדש בנפרד, כשהוא רואה ברכה בכל עסקה.

לאחר שנתיים, פקד הוא שוב את מעונו של הרב וואזנר, ששאלו בסקרנות: "נו, האם ראית מאז המקרה ישועות והצלחות?", "אגלה רק לרב", אמר בשמחה, "בשנתיים האלו הרווחתי סכומים אגדיים, כמוהם לא הרווחתי כל זמן שהיינו שותפים, הגדולים בהרבה מכל הירושה שיכלתי לקבל, ויודע אני כי הכל בזכות אותו ויתור". המוותר גם כשצודק - לעולם לא מפסיד!

מדוע התגלה החזון איש לאשתו בחלום לאחר פטירתו אל אף שעשו כל מה שביקש? – הרב אשר קובלסקי

הבית החשוב ביותר בבני ברק של מעלה באותן שנים, היה ללא ספק ביתו של ה'חזון איש' זצ"ל. אמנם, לא היה זה בית גדול או מפואר, גם לא משוכלל או מאובזר במיוחד. אך מהבית הזה זרחה שמשו של גדול הדור, ממנו יצאה הוראה לכל בית ישראל בארץ ובתפוצות, כאן שקד ה'חזון איש' על תורתו וספריו...

והבית הזה, אפילו לא היה שלו. ה'חזון איש' גר בו והבטיח כי יפנה את כל מיטלטליו כשייצא ממנו. למעשה, ה'חזון איש' גר בבית עד יומו האחרון, ומשבאה השמש בצהרים ולבו נדם ויבכו אותו כל בית ישראל – עסקו בני משפחת גריינימן – קרובי משפחתו, בפינוי הבית מחפציו ומיטלטליו של אותו גאון.

באחד מלילות השבת לאחר פטירתו, עלה הגאון רבי שמריהו גריינימן זצ"ל לביתה של הרבנית – אלמנתו של ה'חזון איש', לברכה בג'וט שבת' ולהפיג את בדידותה. להפתעת הרבה, שאלה אותו האלמנה: 'האם פינו את הבית מכל תכולתו?' – רבי שמריהו השיב בחיוב, הן הוא בעצמו עסק בפינוי הבית עד אחרון הפריטים שהיו בו, אך האלמנה לא נרגעה... 'הרב התגלה אליי בחלום', סיפרה האלמנה, ורבי שמריהו נחרד...

'הזדעזעתי' – אמרה האלמנה. 'לא ידעתי מה בא לבקש, מדוע נגלה אליי בחזיון לילה...' – 'נו', שאל רבי שמריהו בחוסר סבלנות כשאצבעותיו רוטטות באימה. 'מה ביקש ה'חזון איש', על שום מה ירד משמי מעל?'

'כל שביקש הוא, לפנות את כל הדירה, עד אחרון פריטיה. אומר לך את האמת' – הוסיפה הרבנית בגילוי לב, 'נחרדתי כולי, אינני זוכרת את דבריו המדוייקים, אך ברור לי שהוא הבהיר שהדירה לא פונתה עד הסוף, והוא מבקש שנדאג לפנותה עד אחרון הפריטים!' 'אוי', נאנח רבי שמריהו, 'הן אני הופקדתי על כך, שמא שגגה יצאה מתחת ידי? ביום ראשון, מיד בבוקר, אני בודק את זה!' – הבטיח, וגם קיים. כבר בשעת בוקר מוקדמת התייצב בדירה הריקה. הוא בחן וסרק קיר אחר קיר, מרצפת אחר מרצפת. אולי נותר עוד פריט קטן שלא שם לבו אליו, אולי שכח משהו. לפתע הבחין, כי הסטנדר עליו היה מתפלל ה'חזון איש' נותר מחובר לקיר, ונזכר כי סטנדר זה הוברג לקיר בידי אחד מבני הבית, והוא מרהיטי ה'חזון איש' שלא פונו מהבית...

על אתר מיהר רבי שמריהו להביא מברג, עקר את הברגים וניתק את הסטנדר ממקומו, מפנה אותו מהבית. כך הבטיח ל'חזון איש' זצ"ל מנוחה נכונה, שהרי קיים את כל חובותיו כלפי משכיר ביתו, ודאג לפנות את חפציו עד האחרון שבהם!

סיפור זה, אותו סיפר רבי שמריהו בעצמו, מבהיל ומעורר מחשבה. הן ה'חזון איש' דקדק בממון זולתו עד לאחת. גם הבית פונה, ומה נשאר? סטנדר, שכלל לא היה נייד אלא מחובר לקיר. ובכל זאת – הדבר עיכב בעדו וזיכוהו משמים להופיע בעולם הזה בחזיון לילה ולהתריע, כדי לשמור את ידיו נקיות מכל נדנדוד גזל!

הבה נאמץ את המסר הבוקע מסיפור זה. ביום הדין הגדול, כל נדנדוד ואבק גזל, כל פרוטה וחובה – על כל אלה נעמוד למשפט, נצטרך לתת דו"ח. הבה נכלכל את צעדינו בתבונה, נשמור את כספנו נקי וזך מכל נדנדוד של גזל או ממון שאינו כדין, למען נוכל לרחוץ בנקיון כפינו ולהבטיח את שלוות חיינו בזה ובבא!

וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עֵשׂוּ כִּי צִיד בָּפִיו וּרְבֵקָה אֶהָבֵת אֶת יַעֲקֹב (כה,כח)

מדוע אצל יצחק נאמר "וַיֵּאָהֵב" שהוא לשון עבר, ואילו אצל רבקה נאמר "אֶהָבֵת" שהוא לשון הווה?

קושיה זו יש לתרץ על פי משל: בעיר אחת קיבלו עליהם רב חדש. היללו כל בני העיר את רבם, כי ידיו רב לו בתורה ופיו מפיק מרגליות בדרשותיו הנפלאות. והנה רב זה, יש מקום לבחור אותו בשתי אפשרויות: האחת שהרב באמת תלמיד חכם מלא וגדוש בש"ס ופוסקים דרשות ואגדות.

אולם יש אפשרות שניה שהרב הוא כלי ריק מצד עצמו, אלא ששמע מעט חידושי תורה ודרשות אחרים ונוהג במרמה כאילו הוא עצמו חידש את הדברים.

ההבדל ביניהם הוא שאם הרב תלמיד חכם הרי שכבודו יגדל מיום ליום, שהרי בכל עת יכירו עוד ועוד את גדלותו בתורה, ומה שהכירו היום לא הכירו אמש. ואילו אם הרב נוהג במרמה הרי שכבודו ילך ויפחת, כי כאשר יסיים לומר לפני קהלו את אשר שמע, שוב לא יידע לומר דבר...

כן הוא גם הנמשל, ביצחק נאמר: "וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עֵשׂוּ" בלשון עבר, ומדוע? "כִּי צִיד בָּפִיו", שהיה צד אותו במרמה בדבריו, על כן היו כבודו ואהבתו הולכים ופוחתים בעיניו. ואילו על רבקה נאמר: "אֶהָבֵת אֶת יַעֲקֹב", בלשון הווה, כי ככל שהייתה שומעת את קולו בלימוד התורה הייתה מוסיפה אהבה על אהבתו יום אחר יום ביתר שאת. ('משכן שילה')

וַיִּחְפְּרוּ עַבְדֵי יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים (כו,יט)
ענין הבארות אשר חפר יצחק, מלמדנו שלעולם לא ירפה האדם את ידיו מלהמשיך את העסק אשר התחיל. אם יצחק אבינו חפר ולא מצא מים, חפר באר אחרת עד שמצא מים, ואם רבו עליה, חפר באר אחרת, וכל כך המשיך במלאכת החפירה, עד שסוף סוף חפר ומצא באר שלא רבו עליה וקרא שמה רחובות. כן הדבר בכל העניינים החומרניים והרוחניים, הן במסחר והן בלימוד התורה ואם מי שהוא אינו מצליח בתחילה בלימודו, אל יעזוב את התורה, כי סוף הכבוד לבוא, ואם נכשל תחילה, יעמוד על אמותותה לבסוף. ('חפץ חיים' על התורה).

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תנורה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

תולדות

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 556 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 442 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל כ"ז חשוון תש"פ

תולדות - תוכן ענייני הפרשה

999 ה'תש"פ

- א. תפילת יצחק ורבקה לבנים. לידת יעקב ועשו, אופיים ומעשיהם, (ונבואת עתידם קודם הלידה) (כה, יט - כח).
- ב. עשו מוכר את הבכורה ליעקב תמורת נזיד עדשים (כה, כט-לד).
- ג. ויהי רעב בארץ, יצחק הלך לארץ פלשתים, (הסמוכה לא"י) השגחת וברכת ה' שהיתה לו שם (פרק כו).
- ד. יצחק (בדרך אביו) חופר בארות מים (חסד לעולם).
- ה. בקשת יצחק מעשו שיביא עבורו סעודה מיוחדת ובתמורה לכך יברכו. רבקה ברוח הקודש שומעת מהדבר ושולחת את יעקב עם תבשילים אל יצחק לפני שעשו מספיק לעשות זאת, יעקב מתברך, ואח"כ מגיע עשו ומבקש ברכתו. יצחק מסרב ושומע שעשו מכר את בלרתו (אותיות ברכתו) ליעקב וכך מסכים יצחק סופית לברכה שברך את יעקב. עשו לוקח אשה נוספת (שלישית) מבנות ישמעאל (כז, א-מ).
- ו. שנאתו של עשו ליעקב ורצונו להרגו עקב נטילת הברכות (כז, מא - מו).
- ז. יצחק ורבקה שולחים את יעקב בנם לפדן ארם, לברוח מעינו של עשו ולמצוא אשה (כה, א - ה).

"ויַחַדְר יִצְחָק חֲרָה גְדֹלָה עַד מָאֵד" (כז, לג)

מדוע חרד יצחק, אמר: שמא עוון יש בי, שברכתי קטן לפני גדול ושניתני סדר היחס. התחיל עשו מצווח: "הכי קרא שמו יעקב, ויעקבני זה פעמים" אמר לו אביו: מה עשה לך? אמר לו: "את בכורתי לקח, והנה עתה לקח ברכתי". אמר: בכך הייתי מצר וחרד, שמא עברתי על שורת הדין. עכשיו לבכור ברכתי, "גם ברוך יהיה" (רש"י כז, לו).

מי מסוגל להבין את עשו - בא מן השדה והוא עייף, וחומד את נזיד העדשים. כשהוא מתבקש לשלם תמורתו בבכורה, החל לחרף ולגדף את העבודה שִׁבְבְּכֹרִים (בראשית רבה סג, יג) וצחק צחוק גדול על אחיו התמים, שמחשיב את הבכורה ומוכן לתת תמורתה נזיד עדשים (שם יד). וכעת, שיעקב אבינו השתמש בזכות הבכורה לקבל את הברכות, מתמרמר הוא על 'רמאותו'... אבל כזה הוא הטבע האנושי.

שמעתי מעשה בדין ירא שמים, אבל ממה חיים. ייקח שוחד. אבל אסור, החליט לקחת בשנוי. לתובע ייחד את הנעל הימנית, ולנתבע את הנעל השמאלית. לפני הדיון היה מחליף את נעליו בנעלים שבחדר המבוא, לראות באיזו מהן טמנו תכריך שטרות. ואם בשתיהן, איזו מפריעה יותר להליכה. יום אחד תחב רגליו, והימנית בקושי נכנסה. מצא סימוכין למכביר להצדיק את התביעה, ופרכות לכתות גרסת הנתבע. לאשרו, מעולם לא נכשל, תמיד נתן הצד הצודק את השוחד. יצא התובע וכל תאוותו בידו, והדיין צלע החוצה וחלץ את החפיסה מנעלו, והנה היא תכריך ניירות בעלמא.

"איזו שחיתות" רטן. "איזו רמאות"! אין אמון בבני אדם... זהו שאמר, שאין האדם רואה נגעי עצמו. הוא נוטל שוחד, ומעייניו ברמאות הזולת...

[ע"פ והגדת]

תחילת הפרשה עוסקת בתפילתם של יצחק אבינו ורבקה אמנו שהקב"ה יפקוד אותם בזרע קודש של קיימא, שנאמר: "וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לְה'... כִּי עָקְרָה הוּא" (כ"ה, כ"א) זוג לא היו להם ילדים במשך עשרים שנה. הם התגוררו בחו"ל, והחליטו לעלות לארץ ישראל, שכפי שמובא ברש"י, הישיבה בה היא סגולה לבנים. דא עקא, לאחר שלוש שנים נוספות של ישיבה בארץ - לא חל שום שינוי במצבם.

ידיד מחו"ל, שפגש בהם והתעניין בשלומם, ושמע מפיהם כי הם עדיין מצפים, מתפללים ומקווים לישועה, אמר להם: "די לכם להצטער! אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נפקדתם לדאבון-לב כבר לא יהיו לכם ילדים... יש הרבה זוגות בלי ילדים שממשיכים את שגרת חייהם... ויש עוד מצוות בתורה שאפשר לקיים".

וכאן המקום להדגיש שהאיש לא התכוון, חלילה, לרעה. הוא פשוט ראה את פניהם הנפולות ואת עיניהם הכבויות, וביקש לנחם ולעודד אותם, ולנסוך בהם כוחות מחודשים להמשך החיים.

כשחזר הידיד לחו"ל וסיפר לאשתו על כל השיחה, היא גערה בו: "מדוע היית צריך להתערב בעניינים של אחרים?" "אם היית רואה את פניהם המסכנות, גם את היית אומרת להם את אותם הדברים", הצטדק הבעל. "ומנין לך שלא יהיו להם ילדים?" שאלה. "התחלת גם את? לא יהיו להם! נקודה! אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נולדו להם ילדים - כבר לא יהיו להם לעולם!" "ואם כן?" שאלה. "את יודעת מה? אם יהיו להם ילדים - אני סוגר את העסק שלי בחו"ל, עולה לארץ ישראל, והופך להיות אברך כולל, טוב לך?" "טוב לי", ענתה לבעלה בסיפוק.

אחרי שנתיים נוספות של המתנה ותפילה, נולדו להם, בסיעתא דשמיא, תאומים: בן ובת.

"ותהום כל העיר". איזו שמחה...רק אדם אחד נכנס לחץ... הוא עלה על המטוס הראשון לארץ ישראל. מנמל התעופה נסע במונית ספיישל לרבי חיים קנייבסקי שליט"א, ובפיו שאלה: "כבוד הרב! כך וכך היה מעשה, וכך וכך אמרתי, מה עלי לעשות?" "מה השאלה? תקיים את מוצא פיך!" אמר לו בהחלטיות הרב. "כבוד הרב! האם אפשר לעשות התרת נדרים?" "לא! הנדר שנדרת הוא בגדר 'נדרי מצוה' שאין להתירם!" "האם אפשר לעשות שליח, שילמד במקומי בכולל, ואני אתמוך בו בכל צרכיו, מכף רגל ועד ראש?" "זה דווקא רעיון טוב לעשות שליח, אבל נעשה אותו בכיוון ההפוך אתה תלמד בכולל, ואותו תשלח לנהל את עסקיך..." ואז המשיך מרן שר התורה: "מי יודע אם לא כל מה שנולדו להם ילדים, זה בזכות שנדרת ללמוד בכולל"!!!

הפלא ופלא, יהודי זה עוד לא התחיל ללמוד. הוא, בסך הכל, קיבל על עצמו להתחיל ללמוד תורה. וכבר, בזכות התורה, נפקדה העקרה! לימוד התורה הוא ה"חמצן"! הוא הנותן חיות לכל העולם! הוא הפוקד עקריות, והוא המרפא ממחלות! אין חשוב ממנו! כך גם היא התפילה. התפילה היא ברומו של עולם, ונועדה להפנים לאישיותנו את הנאמר בבקשותינו ובתודה שאנו אומרים לבורא עולם. צריך אדם להתפלל אפילו על דברים פעוטים, ולבקש על הדברים הזעירים. בנוסף לכל יש לתפילה השפעה ייחודית גם על המתפלל. וחשוב לדעת, שאין תפילה חוזרת ריקם. על כך אומרת הגמרא (ברכות לב): "א"ר חמא בר' חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל שנאמר (תהילים כז, יז): "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'".

"הקל קול יעקב..." (כו, כב) - שיהא קול מלא

מלה הנאמרת ויוצאת מפי האדם בביטוי שפתיים, היא, לכאורה, עניין מוחלט, ולא ניתן ליחס לה מדה של הדרגה - כגון באיזו צורה הופיעה. אם נאמרה - נאמרה, ואם לאו - לאו. ובכל זאת, אפשר למצוא דוגמאות שונות בשיחות בני אדם, בהן מעריכים האנשים ואומדים את המלים הנאמרות, האם מלאות הן או ריקניות. הדבר מצוי, לדוגמא, בבקשת סליחה ומחילה. אדם פגע קשות בחברו, העליבו או הכאיבו באופן נלוז ונורא, עד שהלה אינו מוכן לבוא עמו בשום מגע ומשא. הפוגע, ברצותו להמשיך ולהנות שוב מידידו כמִימִים יְמִימָה, מוצא את עצמו נקלע למבוי סתום, ואין לו ברירה אלא להציע את חרטתו ולבקש ממנו סליחה ומחילה. אלא שכעת אין חרטתו כנה ואמיתית, ובקשת הסליחה מוצעת מתוך ההכרח בלבד. בשפה רפה ניגש אליו, ואומר לו דברי ריצוי ופיוס בנוסח מוכן שסידר לעצמו, אך לבו בל עמו. מעשים המה בכל יום, ועל פי רוב הנפגע אינו מסתפק בכך, שהרי מבחין הוא בקול שדברי חברו נאמרים מן השפה ולחוץ, ואינם מוגשים אלא לצורך איזו מטרה חיצונית, כדי שהמדבר יפיק מהם תועלת. בלי ספק, במקרה כזה, תהיה התוצאה, שיפלו הדברים על אזנים אטומות. אם רצונו של המפייס שיתקבלו דבריו, וישיגו את הריצוי אליו הם מיועדים, עליו להתבונן קודם בינו לבין עצמו במידת וחומרת העוול שעשה לזולתו ולהבין את עומק הכאב שגרם לו בעקבות פגיעתו בו, עד שיגיע לחרטה אמיתית בתוככי לבו, ויצטער על אשר כך עלה בידו. או אז, בבואו לפני חברו ובהציעו לפניו אִמְרוֹתָיו, עשויים דבריו לשאת פרי, למען תתקבל חרטתו ויתפייס הלה כדבעי.

גם בברכת תודה ודברי הערכה מצויה תופעה זו. לא פעם ולא פעמיים שומעים אנו בני אדם מתלוננים על שאין מלאכתם נאמדת כראוי, ואין אף אחד שיודע להעריך את כל אשר הם עושים.

התמיהה העולה בפי השומע כלפיו מופנים הדברים: היאך יתכן שיחשוב ככה, הלא כמה וכמה פעמים שהודית לו, והראיתי לפניו הכרת הטוב, גם תמול גם שלשום.

אין זה - מסיק לפעמים המתמיה - אלא רוע לבו, הבוחר להתייחס רק אל השלילי. לאמיתו של דבר, אין התודה מתקבלת כל כך על לבו של אדם כל זמן שנאמרה רק מתוך נימוס או פריעת חוב. דברי הערכה שכאלה הם אומנם דברים ומילים של תודה, אלא בהיעדר מהם כוונה כנה ואמיתית מעומק הלב, הנה הינם אלא הבל פי המדבר, מן השפה ולחוץ. בהיותן מלים ריקניות, לא ייחשבו הבעת הערכה ונתינת תודה. אולי לא יזיקו, אך גם לא יועילו.

כללו של דבר, יש והאדם מדבר מילים ומבטא אותן בפי בביטוי ברור והיגוי נכון, ועדיין אינן נחשבות למילים, עקב היותן ריק מכל תוכן וכוונה.

"הקול קול יעקב", האמור להיות מצפצף ועולה מבתי כנסיות ובתי מדרשות של בני ישראל, גם הוא ייחשב לקול, אם נאמרות המילים מתוך כוונת הלב, מתוך התבוננות כנה והתלהבות יוקדת. אם ייעדר ממנו מילואים אלה, עלול הוא להיות חסר ואף ריקני, עד שחלילה לא ישא פרי. במיוחד בזמן אשר לעומתו **'הידיים ידי עשו'** מליאות גם במעשה וגם בכוונה, רחמנא ליצלן. כל כמה שיימלא קולו של יעקב בכוונה ראויה ובמחשבת לשמה, כך יהיה בכוח להכניע את ידי עשו.

[מתוך 'עלים לתרופה' תולדות]

וַיְרִיבו רְעֵי גֵרָר עִם רְעֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ

הַמַּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם הַבְּאֵר עֵשֶׂק... (כו, כ)

בתרגום יונתן מסופר כאן על דבר פלא שאירע, ואלו דבריו (בתרגום ללשון הקודש): "והיה רצון מן השמים ויבשה [הבאר אחר שלקחה מיצחק ועשקוהו], ואז החזירו אותה ליצחק, ונבעה". גם יציאתו של יצחק מן העיר גרר עשתה רושם, כמו שכתב התרגום יונתן להלן (פסוק כו): "וכשיצא יצחק מגרר נתייבשו בארותיהם, ואילנותיהם לא עשו פירות, והרגישו שבגלל שגרשו אותו היתה להם כל זאת".

"עֵשֶׂק... שְׁטָנָה... רְחֻבוֹת" (כו, כ-כב)

ה'חפץ חיים' אמר שמהבאות אפשר ללמוד דרך בעבודת ה', שבתחילה חפרו ולא הצליחו ונקרא שמו **עֵשֶׂק**, ובפעם השנייה גם לא הצליחו ונקרא שמו **שְׁטָנָה**, רק אח"כ חפרו ואז היה **רְחֻבוֹת**, ואז ופרינו בארץ, כמו כן תלמיד שבא ללמוד תורה אפילו שבהתחלה אינו רואה הצלחה מכל מקום אין לו להתייאש, כי בסוף באמת יצליח.

"וַיִּחְפְּרוּ עֲבָדֵי יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר

מַיִם חַיִּים" (כו, יט)

בכל יהודי טמונה "באר מים חיים", אלא שלפעמים היא מכוסה אבנים וטיט. הכתוב מלמדנו שיש להסיר את הכיסויים, לחפור ולפעול עם הזולת, עד שמגיעים ל'מים חיים' שבקברו ומגלים אותם. [הרבי מליובאוויטש]

"וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים..." (כו, כח)

מובא בפירושי התפילה לרוקח: "לאחר הבדלה בבית הכנסת אומרים בקול רם ויתן לך האלקים, לפי שהשבוע נכנסת, ואומרים פסוקים טובים וברכות ושלומות ונחמות".

וב'לקט הקמח החדש' (בסוף ח"ד, בהשמטות לסי' קכח) כתב: "שמעתי בשם מרן בעל 'דברי יחזקאל' הגה"ק משיניאווה שאמר 'ויתן לך' במוצאי שבת בסידור עם כהן, שיחול עליו הברכה 'ויתן לך' כשאמר עמו הכהן".

"וַיִּשָׂא עֵשׂו קְלוֹ וַיִּבֶךְ" (כו, לח)

מובא במדרש תנחומא (קדושים טו): "רבי אלעזר אומר, שלוש דמעות הזיל עֵשׂו הרשע, אחד מעינו של ימין ואחד מעינו של שמאל והשלישית נקשרה בעינו ולא ירדה, אימת? בשעה שביד יצחק את יעקב, שנאמר (כו, לח): "וישא עשו קולו ויבך", בוא וראה כמה שלוח נתן לו הקב"ה, שנאמר (תהלים פ, ו): "האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלישי", שלוש אין כתיב אלא שלישי, שלא היו ג' שלמות. ומה אם רשע זה, על שכיבד את אביו מה פרע לו הקב"ה, המכבד את אבותיו ועושה מצוות אחרות על אחת כמה וכמה".

וב'תנא דבי אליהו' רבא (פרק כד) מובא: "עֵשׂו, בשכר שלוש דמעות שהוריד ונפלו מעינו נתנו לו את הר שעיר, שאין גשמי ברכה פוסקין ממנו לעולם".

וַיַּעֲתֶר יַצְחָק לְה' לִנְחָה אֲשֶׁתוֹ פִּי עֲקָרָה

הוא... " (כד, א)

וברש"י: "ויעתר" - הרבה והפציר בתפילה.

למרות שיצחק אבינו ידע שאשתו עקרה, אעפ"כ לא התייאש והרבה להתפלל ולהפציר שיזכה לפרי בטן למרות שעל פי הטבע לא היה זה אפשרי. יצחק ידע שתפקידו הוא להתפלל, ואת זה הוא עשה בכל מאודו. ואכן בסוף אנו רואים שהקב"ה נענה לו ותפילתו נתקבלה. על כוחה של תפילת אם יהודייה נוכל להיווכח בסיפור הבא: "בעלותי על קו ארבע מאות ושתיים, התיישבה לצדי אישה הנראית מכובדת, ונראה היה כי היא רוצה לשתף אותי בדבר מה. אנו עורכות הכירות קצרה, והיא מספרת לי סיפור חיים: 'אני חוזרת עכשיו מבית החולים 'מעייני הישועה', הבכורה שלי, שלהבת, ילדה את ילדה השמיני! אני לוחצת את ידה בברכת מזל טוב, מאחלת לה נחת, ותמהה בלבי: מנין מגיע השם 'שלהבת' לאישה שנראית חרדית לכל דבר? וכן, כבר שמענו על נשים הזוכות להביא שמונה ילדים לעולם, מה ההתרגשות הגדולה? אך המשך סיפורה ענה לי על התמיהות כולן. בת שיחי, ג'ודי שמה, מספרת: 'גרנו בקיבוץ רחוק אי שם, בדרום הארץ. היינו זוג צעיר, הורים לשלושה ילדים, ולא חסר לנו מאומה. כסף היה, אפילו ברווח. ילדים מוצלחים, מקומות עבודה נחמדים, מעמד חברתי מוצק וגם חיים שיש בהם טעימה קטנה מן המסורת היהודית. מתוך חיי מלאי הטוב, לכאורה, הרגשתי ריקנות. לא ידעתי להגדיר את הרגשתי, אך ידעתי שמהו באורח חיינו אינו תואם את רצון האלוקים מאתנו. יום אחד, נזכרתי בעובדת היותנו כוהנים, 'אולי כוהנים עלינו להיות טובים יותר? להתנהג ולחיות אחרת מן החיים הנוכחיים שלנו?' המחשבה הזו נקרה בי על אש נמוכה ולא ידעתי מה לעשות עמה. יום אחד ראיתי יהודי עם חליפה שחורה וזקן חולף ברחוב שלנו. רצתי אליו, מופתעת מעצמי, והתחננתי על נפשי: 'הרב!' הוא סובב את ראשו, מופתע. אולי הייתי הראשונה שקראה לו 'רב'... אז, כל חובש כיפה ועטוי חליפה היה בעיני רב. 'הרב! המשכתי וזעקתי, 'אני רוצה שהילדים שלי יישארו יהודים!' המשפט יצא מפי ופתאום הבנתי את פשר הדאגה המנקרת בלבי לאחרונה. אחוזי ההתבוללות עליהם אני שומעת מסמרים את שערי. 'הרב' המתין רגע, ליטף את זקנו, נבוכ. 'ודאי הוא חוכך בדעתו איזו קבלה לבקש ממני, חשבתי בלבי, אך הוא לא ביקש ממני דבר מכל מה שציפיתי שיבקש. 'את רוצה שילדיך ייוותרו יהודים? הוא שאל, 'תתפללי!' התביישתי לומר לו שאיני זוכרת מתי פתחתי סידור, אם בכלל. איני יודעת כיצד מתפללים! 'אה... איך אתפלל? מה אומר?' שאלתיו ככלי מלא בוש. 'מדי מוצאי שבת, לאחר שבעלך מבדיל על היין, קבעי לך זמן קבוע בו תתפללי. פשוט תבקשי מהשם שילדיך יישארו יהודים', ענה. 'הה... רבי! נבוכותי, 'אני לא יודעת מה הנוסח לתפילה זו, והעברית שלי עוד מגומגמת. אנחנו רק שלש שנים בארץ. הרב ענה לי בבטחה: 'זה בסדר גמור, את יכולה להתפלל אפילו באנגלית. העיקר שתבקשי מתוך הלב ותתחנני שהילדים שלך יישארו יהודים'. הודיתי לרב, הוא נעלם מנוף חיי ואני קיימתי את עצתו באדיקות. מדי מוצאי שבת אחר שהבדיל בעלי על היין, התכנסתי בפינת הסלון ושפכתי דמעות כמים שהילדים שלי יישארו יהודים. מעבר לכך לא בקשתי. יותר לא ידעתי לבקש אז. לא ידעתי מהם

חיים טובים יותר וכיצד מקיימים אותם, אך לא יכולתי לסבול את המחשבה שילדי יינשאו לגויים, כפי שקרה לרבות מידידותיי בארצות הברית. כך המשיכו חיי השגרה שלנו, מעט מסורת, וכל השאר חילוני למהדרין. קידוש, סעודה חגיגת ונסיעה לים, אלו היו השבתות שלנו. אך על תפילת מוצאי השבת לא ויתרתי בכל מצב וזמן. בחופש הגדול הגיעה קבוצה של כמה מאות בניס תוצרת ארצות הברית, אשר התאחדו למחנה נופש תחת ארגון קירוב מחסידות גדולה מאמריקה. הם בחרו בקיבוץ שלנו, שהיה בו נוף מדהים ושלווה כפרית, כמקום נופש. מארגני המחנה הזמינו אף את ילדי המקום לבוא ולהשתתף. כיוון שהיינו חמימים כלפי המסורת היהודית, כמו רוב שכנינו בקיבוץ, צירפנו את שני בנינו יחד עם חבורה בת תריסר בניס מגידולי הקיבוץ. הם חוו יחד עשרה ימי נופש מקסימים ומלאים בתוכן, העשירו אותם בחידושים ופתחו בפניהם אופקים רחבים אל עולם חדש שלא הכירו. ילדי הקיבוץ התלהבו, אך לאט דעכה התלהבותם והם חזרו לשגרת היומיום, אך ילדי היו שונים מכולם. הם בקשו-תבעו להיכנס אל מוסדות חינוך שימשיכו ללמד אותם מן המקום שמדריכי המחנה הפסיקו. מכאן הם החלו לסחוף אותנו אחריהם אל תהליך מרתק, כובש ולא קל. התקדמותם היתה מהירה ונלהבת ושלנו איטית. כבר היינו 'עמוק' בפנים, בעלי הלך לשיעורי תורה ואנכי לבושה הייתי כנדרש מבת ישראל, רק בתנו, שלהבת, נותרה הרחק מאחור. ככל שביתנו הפך לבית יהודי חם, כואב היה לי יותר על שלהבת. היא היתה קרה ומנוכרת, שידרה אנטי לכל דבר שבקדושה. תפילת מוצאי השבת שלי הוספתי תפילה אישית ורותחת על שלהבת שלנו. אני המשכתי בשלי, והיא המשיכה בשלה. ילדי בגרו, שני הבנים כבר למדו גמרא והתנצחו עם בעלי בהוויות אביו ורבו, תינוק נוסף נולד למזל טוב וקראנו שמו יהודה, בהודיה עמוקה על שקרבנו השם אליו. היינו מאושרים. רק שלהבת העיבה על האושר, דבקה בדרכה בעקשנות חסרת פשר. היא סיימה את לימודיה בתיכון, וכדרך רבים מן הצעירים יצאה לטייל, לראות, לחוש, לגשש ולמשש מקומות מסביב לעולם. נפרדנו בצער ובדמעה, לא ידענו מתי ואיך נשוב לראותה. ואני המשכתי, מדי מוצאי שבת, להתפלל. חודשים חלפו, עקרנו מן הקיבוץ וקנינו דירה נחמדה באחת מן הערים החרדיות. הילדים התקבלו למוסדות תורה מן העילית, ורק לבי בכה על שלהבת שלי, שנותרה לה אי שם מרחוק. ויום אחד מלאה סאת דמעוטי. הטלפון צלצל, ו'היא' היתה על הקו, נימת קולה אחרת. 'היכן את? שִׁחְתִּי בקול מפרפר, "בקליפורניה, במדרשה לבנות מטעם ישיבת 'אור שמח'!" קרעה שלהבתי את סבך חששותיי. אור חדש ושמח הציף אותי באותם רגעים. ידעתי שתפילתי לא תשוב ריקם, ולבסוף תתעורר הבת מתרדמתה. זה הסיפור של בתי שלהבת, סיימה בת שיחי נרגשת, 'והיא ילדה זה עתה את ילדה השמיני. כמה סמלי, השלהבת שלי הדליקה את הנר השמיני, בעצם ימי החנוכה...! את מנהגה הקבוע אינה עוזבת ג'ודי. עד היום היא ממשיכה ומבקשת, מדי מוצאי שבת ולא רק, שכל צאצאיה יישארו יהודים. והפעם היא מוסיפה: 'שיהיו יהודים אמתיים, אוהבי השם ויראי אלוקים...! אני מתרגשת עמה ומאחלת לה את כל הנחת שבעולם, מאחלת לה עוד שנים ארוכות של אור ואינספור נרות יהודיים שימשיכו לספר את סיפור תפילת אם יהודיה, תפילה אחת שלא שבה ריקם! [האמנתי ואדברה]

מדוע חשק הגר"ח הלוי מבריסק ברב ריגר כדיין?

כאשר נתמנה רבי חיים סולובייצ'ק לרבה של העיר בריסק, התנה הרב את מינויו בכך שרבי שמחה זעליג ריגר, ימשיך לכהן כדיין לצדו, כפי שניהן לצד אביו, ה"בית הלוי". לשאלת פרנסי העיר, מדוע מתעקש הרב דווקא על מינויו של רבי שמחה, השיב רבי חיים: "יודע אני נאמנה כי העיר בריסק אינה יתומה מרבנים גאונים, בעלי הלכה ובעלי שמועה, אולם דעו נא, כי מעלה נדירה יש בו ברבי שמחה זעליג: רבי שמחה אינו מהסס להודות על האמת. כאשר הוא נוכח לדעת שטעה בדבר מה, הריהו קם ומודה בכך בפה מלא. ועל כן מבקש אני כי הוא יהיה זה שיעמוד לצדי בדיינות".

"ותקח רבקה את בגדי עשו... ותלבש את יעקב בנה הקטן" (כו, טו)

אמר הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל; בא וראה איזה כוח והשפעה יש לבגדים שהאדם לובש! והסביר רבי נפתלי, כי לא לחינם נתנה לו רבקה ליעקב את בגדי החמודות של עשו, אלא מכיון שקשה היה לו ליעקב כשעמד לפני אביו הצדיק להוציא מפיו דבר שקר, שכך דרכו להיות הולך בדרך האמת, כנאמר עליו "תתן אמת ליעקב". ומכיוון שכן, כיצד יעמוד בפני אביו הגדול ויזכה לקבל את הברכות כפי שתכננה רבקה אמנו ע"ה?! ולפיכך באה אמו בחכמה והלבישה אותו בבגדי עשו, וכשאדם מתלבש כמו שעשו לובש, אז ממילא כבר הוא עצמו נעשה עשו במקצת...

בברכת התורה ריזן ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רחם: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה

אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה

מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה

יוזג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther)

רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: יוקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת חויה: לילך בת מרגלית
מרים קרן בת רבקה: איליה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פיי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל: רחל בת נואה: גלית בת רות

לזרע של הימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (מ) (מ)
יובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
יעל ברק בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

"ויעקב איש תם..." (כה, כז)

במציאות רבקה אמו התחזה יעקב לעשו ונכנס לאוהל יצחק אביו, להגיש לפניו המטעמים ולזכות בברכותיו, הוא לא עשה זאת בלב קל. כמובא במדרש (רבה כה, טו) על הפסוק (כז, יד): "וילך ויקח ויבא לאמו", "היה יעקב הולך אנוס, כפוף ובוכה".

גם בדברי יעקב אנו מוצאים אי נוחות שחש אז, שכאשר ניסה להתחמק מבקשת אמו, א"ל: "אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה...".

טוב למות על האמת, מאשר לחיות על השקר! רבי פנחס מקוריץ אחז במידת האמת בכל כוחו, והיה רגיל לומר: "נשמתי תצא, אך מפי לא יצא דבר שקר"!

תלמידו, רבי רפאל מברשיד, צעד בעקבותיו ואחז גם הוא במידה זו בתכלית. המעשה המזעזע הבא יעיד על כך...

היה זה כאשר אחד מיהודי המדינה בה חי רבי רפאל נלכד בעבירה על חוקי הסחר. הוא עסק בסחורה אסורה, וכתב אישום חמור הוגש נגדו בערכאה גבוהה במיוחד.

עד מהרה נגזר דינו לעבודת פרך במשך שנים רבות, עונש כבד ומר, שטמן בחובו סכנת חיים של ממש. אלא שטרם הוצא גזר הדין אל הפועל, ניאותו השופטים בלחצם של סנגוריו לתנאי הבא: אם הצדיק החסיד, רבי רפאל מברשיד, יעמוד בפני השופטים ויעיד בשבועה כי היהודי חף מפשע, הוא יזוכה על אתר מכל וכל וישולח לביתו.

בני משפחתו של הנאשם חשו כמי שזכו בחייהם מחדש. הזדמנות פז נקרתה לפנייהם, לפוטרו כליל מעונשו!

הם התייצבו בבית רבי רפאל ובישרוהו כי זכות גדולה נפלה בחלקו, להציל נפש יהודי מידי המלכות, אם רק יאות להעיד על ניקיון כפיו של אבי המשפחה. מה מאוד נדהמו כשפניו של רבי רפאל לא הוארו כלל. הוא הביט בהם בעגמומות, מגרונו בקעה אנחה עמוקה, ולאחריה שח רבי רפאל בקול נכאים: "אכן הנכם צודקים, וע"פ ההלכה הנני חייב להישבע לשקר על מנת להציל חייו של יהודי. אני רוצה לעשות זאת, שכך אני מחויב לעשות. איאלץ לקיים את חובתי ולהישבע, אולם סבורני שלא אעמוד בכך..." הרהר.

חלף יום, חלפו יומיים, שבוע ושבועיים, ומועד המשפט הסופי הלך והתקרב. בלילה שקודם המשפט, ישב רבי רפאל וראשו רכון על השולחן, כשפניו שטופי דמע מבכי מר.

"אוי, ריבונו של עולם" - התמוגג במרר, "כל חיי נזהרתי מן השקר, ברחתי מן התיעוב המאוס הזה כמפני האש, ועתה, בימי זקנותי, אעמוד וארים יד להישבע לשקר?! אך מנגד, כיצד אוכל להמשיך את שארית חיי בידיעה כי במו ידי שלחתי יהודי אל גורלו המר? הלא כך גזרה חכמתך, שיש לשקר בכדי להציל חיי אנוש".

כל הלילה בכה רבי רפאל עד כלות נשמתו, ובעלות השחר פשט ידיו כלפי מעלה וזעק: "אנא ה', טול נשמת, הצילני מהעולם השפל הלזה, עולם השקר הנורא. קחני אליך, אל עולם האמת".

ובהגיע הבוקר נמצא רבי רפאל בחדרו ללא רוח חיים. עשה הקב"ה רצון יראיו וקטף את רבי רפאל מעלמא דשקרא, היישר אל עולם האמת...

סוד חייו של הרב קמניצקי

כאשר רבי יעקב קמניצקי ביקר את ביקורו האחרון בהיותו בן 92 שנה בארץ ישראל, ההין אחד מתלמידיו לשואלו: "רבי, במה הארכת ימים?" והשיב: "מימי לא הוצאתי מפי מילה אחת של שקר".

{ אז נדברו }

פרשת תולדות תש"פ | גליון מספר: 442 | לסדר: "ומברך ברוך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

גליון זה נתרם לזכות האברך
החשוב הרב אברהם בן חיה
מלכה שליט"א

זכות הרבים תעמוד לו
לישועה וברכה בקרוב. יצליח
ה' את כל מעשה ידיו.

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק גנחובסקי 26 קומה א'
34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

”

מה ההבדל בין משרד האוצר לועדת הכספים ???

אם תשים לב בחומש בראשית כל הזמן מדברים על **ברכות**... והכי הכי בפרשת תולדות!!! כל הסיפור של יעקב ועשיו... הכל מסתובב סביב ברכות... מי יקבל את הברכות... יצחק רוצה לברך את עשיו... יעקב לוקח את הברכות... עשיו בוכה... רוצה עוד ברכה... ואז יצחק נותן לו ברכה אחרת... הכל ברכה וברכה... מה זה הברכה הזו שכולם מתקוטטים עליה ??? אז ראש קטן... ברכה זו מילה די מוכרת אצלנו... בטח... ברכה זה משהו כזה מבורך כזה... סוג של מזל טוב... בקרוב אצלך... ברכה זה ללכת לקבל ברכה מצדיק... אז זהו שלא!!!!

הברכה שהתורה מדברת עליה כ"כ הרבה בפרשיות אלו... זה משהו קצת יותר רציני מהברכות החובבניות שגיליון אז נדברו מאחל לכל מי שמתארס או תורם...

ובכן: אחת ולתמיד: מה זה המילה ברכה??? כשהתורה מדברת על ברכה... מה הכוונה??? אז סליחה מראש... אני הולך להשתמש בדוגמא ממושג מודרני ואולי אפילו פוליטי... אבל מה אעשה... הדוגמא הכי קולעת שמצאתי זה לא פחות ולא יותר:

ועדת הכספים בכנסת!!!!

כידוע... החרדים בכנסת תמיד דורשים את ועדת הכספים... לא חסרים תיקים נחשקים... יש משרד הבטחון והחוזן והחינוך והתחבורה... אבל החרדים מוכנים לוותר על הרבה תיקים... **רק תביאו לנו את ועדת הכספים!!!!** מה באמת כ"כ מיוחד בועדת הכספים ???

פשוט מאוד: ועדת הכספים היא **הצינור הראשי** שדרכו עובר כל התקציב הכספי של המדינה!!! עכשיו: שלא תבין לא נכון!!!! ועדת הכספים **זה לא** משרד האוצר!!! מה ההבדל ביניהם??? משרד האוצר זה הכסף **בעצמו**... זה התקציב **בעצמו**... אנחנו לא מחפשים את האוצר בעצמו... התקציב עצמו הוא כאב ראש מידי גדול בשבילנו... (מי שאחראי על התקציב בעצמו הוא צריך לאשר את החילולי שבת ואת כל השס"ה ל"ת שנעשות במדינה שלנו ל"ע נגד רצון התורה ולכן אנחנו בתור חרדים לא יכולים להרשות לעצמנו לעמוד בכזו עמדת השפעה...) לכן אנחנו מחפשים את ועדת הכספים שזה הצינור **שדרכו** עובר הכסף!!! בועדת הכספים אתה לא יושב על הכסף!!!! אלא **על הברז** של הכסף!!! אתה לא יושב על הכנסת עצמה אלא על המוביל הארצי... אבל תכל'ס... בשטח... אתה נמצא בעמדת השפעה ממש שווה למשרד האוצר!!!

שר האוצר של העולם זה אברהם אבינו!!!! הקב"ה במשך עשרים דורות חיפש שותף שיהיה נאמן אליו עד הסוף... כדי לתת לו את המפתחות של כככל השפע של העולם... זה לא צחוק... כזה דבר אפשר לתת רק למי שהקב"ה סומך עליו עד עד הסוף!!! והקב"ה חיכה 20 דורות עד שהגיע אברהם אבינו ש"מצאת את לבבו נאמן לפניך" ואז הקב"ה נתן לו את כח הברכה!!!! **והיה ברכה!!! אתה מקור הברכה!!!** כל השפע של העולם... השפע של בני חיי ומזוני וכל התקציב של הבריאה כולה... הכל מסור בידיים אברהם... ואברהם כמובן מחלק את התקציב בצורה הוגנת וישרה לפי רצון ה'... לשמור דרך ה' לעשות צדקה ומשפט...

לאברהם אבינו - שר האוצר... יש בן שקוראים לו יצחק!!! **מה התפקיד של יצחק ???**

יצחק הוא ועדת הכספים!! פסוק מפורש: "ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות... אברהם חילק להם תקציבים בשפע... קחו מה שאתם רוצים... העיקר תהיו מרוצים ותלכו מפה... **נו... ומה הוא השאיר ליצחק ???** ליצחק הוא השאיר משהו אחד בלבד: ויתן אברהם את **כל אשר לו** ליצחק!!! מה זה **כל אשר לו**??? את **ועדת הכספים!!!** יצחק לא קיבל נתח מסוים מהתקציב... אלא את השיבר בעצמו!!!! את הצינור שדרכו עובר כל התקציב... לצינור הזה קוראים בלשון התורה: **ברכה!!!!** ברכה זה לא פחות ולא יותר מלשון **ברכה!!!!** זה המוביל הארצי שאליו כל השפע מתנקז ונאסף ומתרכז... ומשם הוא מתחלק לכל המקומות... המושג ברכה זה כינוי למקום שאליו נאסף כל השפע ומשם הוא מחולק...

והנה... יום אחד אברהם אבינו - שר האוצר של כל השפע של העולם נפטר... ומי יורש אותו??? מי מתמנה תחתיו??? **יצחק!!!** (ויהי אחרי מות אברהם **ויברך אלוקים את יצחק בנוו**!! כאן כתוב שהקב"ה העביר את **מקור הברכה** ליצחק!!!) **נו... ומי כעת יקבל את ועדת הכספים ???** לא ברור... או יעקב או עשיו... ימים יגידו... מי שיהיה יותר נאמן לקב"ה והקב"ה יסמוך עליו הוא יקבל... ותכל'ס... הגיע היום הגדול ויצחק רוצה לתת את הברכה לעשיו!!! ורבקה רואה בנבואה איזה אסון נוראי יכול לצאת מזה... והיא מכריחה את יעקב לקחת במרמה את הברכות... ואכן יצחק שהוא שר האוצר - שכל השפע של העולם בידיים שלו... מוסף בידיים של יעקב את ועדת הכספים!!!! ומכאן ואילך התקציב של העולם בידיים ליצחק ומתחלק בפועל דרך יעקב... **יעקב הוא עבד ה'!!! הוא מחלק את השפע בנאמנות בדיק לפי רצון ה'!!!!** ואם לעשיו מגיע לקבל שפע ביוה"פ אז כל שנה יעקב מגיע ונותן מתנה לעשיו ולא עושה איתו חשבון אישי... ואם שבעים אומות צריכים לקבל תקציב דו שנת... יעקב בנאמנות מקריב שבעים פרים בחג הסוכות... נס!!!! נס שיעקב אבינו קיבל את ועדת הכספים... תאר לעצמך שעשיו היה מקבל את ועדת הכספים... ובסוכות צריך לאשר תקציב לשבעים אומות... נו... עשיו היה נותן להם? איפה... היית רוצה... הוא היה לוקח את כל השפע לכיס שלו... ומשאיר להם פירורים כמקובל.

ההמשך בעמוד הבא בגליון זה...

“

ניתן לקנות את הספר "אהבתי", העוסק בענייני תקווה ותפילה, יצירת קשר, פתיחות רגשית ותלותיות מול אבינו שבשמים.

**כמו כן ניתן לקנות את הספר "וימאן",
העצמה אישית וכח למתמודד בניסיונות זורנו, והדרך
חוזר ברגעים של נפילה והיום שאחרי.
ניתן להשיג במוקדי ההפצה של גיליון זה...
לביור המוקד הקרוב אליך: 052-7683095**

מה הקשר בין גשם ל- הגשמת שאיפות??

כן... תתפלא לשמוע... גשם הוא מלשון הגשמה!!! נביא ירמיהו יש פרק מיוחד שמדבר על בצורת עיצרת גשמים... (זה מהפרקים שקוראים אותם בתענית על הגשמים עיין תענית טו) בפרק הזה יש פסוק שאומר: **"יִהְיֶה בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם הַמְגִשִּׁימִים וְאִם הַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ רֵבִיבִים הֲלֹא אֵתָּה הוּא ה' אֱלֹהֶיךָ וְנִקְוָה לְךָ כִּי אֵתָּה עֲשִׂיתָ אֵת כָּל אֱלֹהִים"**

ירמיהו פונה בתפילה לה' ואומר: רבש"ע: רק אתה יכול להוריד לנו גשם... כי... וכי יש להבלי הגוים **מגשימים???** וכי העבודה זרה יכולה **להגשים** לנו גשם?? וכי יש לרשות המטאורולוגית איזשהו דרך להזיז את הרביבים והעננים ולהוריד לנו גשם?? **איננו!!** הם יכולים להיות חזאים מדויקים... הם יכולים להגיד לך בדיוק מה יהיה מזג האוויר מחר... אבל להגשים משאלות?? להוריד לנו גשם בפועל?? **הלא רק אתה ה' אלוהינו ונקווה לך!!! כי אתה עשית את כל אלה!!!**

עכ"פ כתוב כאן: שיש קשר בין **גשם להגשמה!!!** מה הקשר?? הרי מה זה גשם?? גשם זה לא-יש מאין... גשם זה לא יצירה חדשה של מים... כי כידוע: מאז שנברא העולם ועד היום לא נבראה טיפה אחת חדשה של מים!!! הכל עניין של שינוע... המים נמצאים בים... והם מתאדים לעננים ויורדים במקום אחר... **אין מים חדשים!!!** כשאנחנו מתפללים על מים אנחנו לא מתפללים על "עושה חדשות או מצמיח ישועות!!!": לא!! כי אין צורך להמציא כאן דבר חדש... רק מה?? צריך רק להגשים!!! להביא דבר שכבר קיים לידי **הגשמה...**

יהודי מאמין לוקח את הנושא של גשמים באופן אישי... אצל יהודי גשם זה לא רק דאגה טכנית... אצל יהודי גשם זו אמירה משמית!!! אם שמוע תשמעו אל מצוותי הרי ונתתי מטר ארצכם ואם יפתה לבבכם... הרי ועצר את השמים... ממילא אצל יהודי גשם זה לא רק דאגה חקלאית אלא גם קריצה משמית!!! כשאבא שבשמים עושה עיצרת גשמים... הוא מעביר לנו מסר נוקב: יש!!!! יש מים!!! אבל אני **לא מגשים** אותם... ולמה?? כי גם אתה בני היקר... גם אתה כ"כ גדול... יש לך כזה פוטנציאל... נפחתי בך נשמה אלוקית שיכולה להתרומם ולגדול... **אז למה אתה לא מגשים את זה???** זה בידיים שלך... לא חסר לך משהו... **אתה רק צריך להגשים דבר קיים!!** אני מחכה לך...

כשיש עיצרת גשמים... הקב"ה פונה אליך מהשמים ואומר לך: בחור יקר... יש לך את זה... נתתי לך יכולות... נתתי לך אפשרות לשלוט ולהתגבר על עצמך... ואתה יכול ליצור גבורות גשמים... נו... תגשים!!! תגשים את הגבורה הזו שיש בך...

אנחנו נתחזק... אנחנו נתחיל להגשים את הגבורה היהודית שבנו... אנחנו נפגין נאמנות לה' ונתחיל להגשים בפועל את ההתגברות שכ"כ היינו רוצים להתגבר ועד עכשיו צפצפנו על עצמנו... הקב"ה מחכה נגשים כבר את השאיפות האלו... וכשאנחנו נגשים את הגבורה הנדרשת מאיתנו... גם הוא יתברך יעתר לארץ ויפתח את השמים ויוריד לנו גבורות גשמים אנחנו ניקח כל מיני שאיפות טובות שמשוטטות בלב שלנו כמו עננים... ונגשים אותם!!! נפסיק לרצות... ונתחיל להגשים... והוא יתברך יופיע עלינו בעננים מלאים בברכה וימטיר עלינו גשמים רצון ברכה ונדבה... חודש כסליו מאיר וגשום...

המשך: מה ההבדל בין משרד האוצר לוועדת הכספים??

תכל'ס... עשיו קולט שיעקב קיבל את ועדת הכספים ולא הוא... עשיו מבין טוב מאוד מה המשמעות. והוא זועק זעקה גדולה ומרה... הברכה אחת היא לך אבי ברכני גם אני אבי... לעשיו יש טענה ליצחק: וכי יש לך רק ברכה אחת?? אין לך עוד ברכות? מה התשובה?? **כן עשיו!! יש לך ברכה אחת!!!** יש רק צינור אחד ויחיד שדרכו יכול לעבור השפע!!! אין שני צינורות!!! יש ועדת כספים אחת ויחידה!!! (יש בריכה אחת ויחידה שאליה רק אליה מנוקד כל השפע... וממנה הוא מתחלק בשווה... לבריכה הזו קוראים קדושה!!!! זה כבר נושא בפ"ע ואכמ"ל... וחבל...) הקב"ה מוכן לתת את הצינור האחד ויחיד של כל השפע... רק למי שמוכן לתת לקב"ה את כל כולו... כככל כולו... ואת זה עשיו לא מוכן לתת... (עשיו מוכן מידי פעם לעשר את המלח ולהתחנן בגיל ארבעים... אבל על הדרך הוא יעשה גם מה שהוא רוצה) ותכל'ס עשיו בוכה ובוכה... ודורש ברכה... אז יצחק בסוף נותן לו איזה ברכה... סו"ס יצחק הוא שר האוצר... התקציב בידיים שלו... והוא יכול לתת לעשיו נתחים מכובדים מהתקציב... ויצחק נותן לעשיו בשפע... **אבל עשיו לא מרוצה!!** כי נכון... יצחק נתן לי ברכה... אבל הברכה הזו בכבודה ובעצמה... דרך איפה היא צריכה לעבור?? **דרך ועדת הכספים!!** ואיפה ועדת הכספים נמצאת?? **אצל יעקב!!** זאת אומרת: גם אחרי התקציבים והתיקים שקבלתי... סו"ס יעקב יושב על הניבר והוא תמיד יכול לעשות שרירים... להטיל ווטו... ולתקוע מסמרים במזימות שלי... אז נכון... יצחק נתן לי ברכה- על חרבך תחיה... ובשבילי זה בהחלט ברכה מצוינת... אבל ברגע שזה עובר דרך יעקב... יעקב מיד מרים טון וקולו מצפצף בבתי מדרשות... וברגע שהקול קול יעקב!! יש ווטו!! אין הידיים ידי עשיו!!! עכשיו אתה מבין למה עשיו כ"כ כועס?? אוהו... נס!!! נס שיש לנו מישהו שיכול לבלום את עשיו ברגע האחרון!!! רק זה היה חסר לנו...

עד כאן דברי תורה עם מדגם מודרני מהמושגים של היום... **אבל תכל'ס... מה זה נוגע לעניינינו בעבודת ה'???** אז ככה: **ברכה!!!** אנחנו מידי יום **מברכים מאה ברכות!!** מה זה ברכה?? איזה שפע מתעורר בשמים כשאנחנו מברכים ברכה??

אז הנה!! ועדת הכספים היא הדוגמא הקלאסית!!!

אנחנו צריכים מהקב"ה מידי יום רשימה של צרכים... יש לנו רשימה ארוכות של ישועות ורחמים שאנחנו צריכים מהקב"ה... אנחנו צריכים שמירה מתיק הבטחון... צריכים פרנסה... צריכים נחת... צריכים קשרי חוץ- חן וחסד ורחמים... צריכים סייעתא דשמיא בכל דבר... והקב"ה מוכן לתת!!! בשביל זה יש תפילה... ואם אנחנו מתפללים לקב"ה אז הקב"ה עונה לנו... והתקציב כבר מוכן... יש כבר את כל מה שאנחנו צריכים... זה מוכן...

אבל כעת!!! אחרי שכבר התפילה התקבלה... אחרי שהתקציב מוכן... אבל עדיין יש צינור!!! יש בריכה אחת שאליה כל השפע מתנקז ורק דרכה זה יכול לעבור... לבריכה הזו קוראים ברכה!!! ומה זה הברכה הזו?? איך היא מגיעה לידי ביטוי??

הברכה היא- הכרה והכרזה שאת הכל אני מקבל מהקב"ה!!!

ברוך אתה ה' בורא פני העץ... אני מכריז שאת התפוח הזה קבלתי מה'!! הלאה... ברוך אתה ה' פוקח עורים... אני מכריז שהראיה שלי מגיע מה'... כן... גם התפוח וגם לגלגל העין שלי... שניהם מגיעים מה'... רגע... ומה קורה עם הכוס מים?? אה... גם זה ברוך אתה ה' שהכל נהיה בדברך... אז בא נסכם: גם הכוס מים וגם התפוח וגם הראיה שלי כל אלו מגיעים מה'... רגע... והרגלים שלי...?? גם הם מה'!! ברוך אתה ה' המכין מצעדי גבר... וכן הלאה וכן הלאה... **מאה ברכות!!!** מאה ברכות פירושו: אני לוקח מאה מתנות שונות... ומאה השפעות מגוונות שלא קשורות אחת לשנייה שיש לי היום... ואת כולם אני מנקז לבריכה אחת!! למקור אחד ויחיד שקוראים לו: **ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם!!!!!!**

זה כל העניין של ברכה!!! ברכה מלשון בריכה!!! כינוס ומקור שאליו הכל נאסף וממנו הוא מושפע... אגב: רק לשבר את האוזן: ברכה היא לא בהכרח דבר חיובי... כי אם ברכה זה עניין של בריכה... יש גם בריכה של חומצה... גם עשיו יודע לברך!! גם עשיו יודע שהכל מגיע מבריכה וממקור אחד ויחיד הלא הוא: כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה... זה גם סוג של ברכה ובריכה... רק יחי ההבדל הקטן שזו בריכה שהולכת ונחסרת עד שהיא מתרוקנת ומאכזבת... ואילו הברכה של יהודי... זה **בריכה** שמוחסת **לאתה ה' אלוהינו מלך העולם** שזה שפע אינסופי שרק מתרבה והולכת... וזו נקודת ההבדל!!!! על כל ברכה שיהודי מברך... מתווסף עוד ועוד שפע בבריכה הזו... ברגע שיהודי מכיר שכל פרט הכי קטן שיש לי בחיים... הכל מגיע ממקור אחד ויחיד הלא הוא אתה ה' אלוהינו מלך העולם... זה מעורר רצון להביא עוד ועוד שפע לעולם... והבריכה הזו הולכת ומתעצמת ועולה על גדותיה ומשפיע שפע של ישועה ורחמים לכל העולם... (זה בדיוק על משקל האיפכא מסתברא לבריכה גשמיית... במוביל הארצי כל ברז נוסף וכל משיכה שאיתה מושך משם אתה מתסיר את הבריכה מים... ואילו בבריכה העליונה זה עובד בדיוק הפוך... כל משיכה וכל ברכה שמברכים ומושכים דווקא משם... זה ממלא את הבריכה באינסוף שפע של ברכה.)

המסר העיקרי שאנחנו צריכים להוציא מדברים אלו: **ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה!!!** אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב... קבלנו בירושה את כח הברכה!! הקב"ה נותן בידיים שלנו את כח הברכה!!! מה זה אומר? שיש לי השפעה בעולמות העליונים... אני לא סתם! אני משהו כזה שמשפיע... אני חיובי לכבד את המעמד שלי... **אני יושב על שיברי!!!** אני יושב על ברז שפותח וסוגר את השפע של כל העולמות... כן... בידיים שלי אני הקטן... אני יכול להשפיע שפע לכל העולם לטוב ולמוטב... **אבל יש תנאי אחד!!!** סו"ס אתה מבין לבד שהקב"ה לא מפקיר את הכח הזה לגמרי... אתה מבין לבד שאם הקב"ה יתן ליהודי את כח ההשפעה והוא יתחיל להשתולל עם זה... ולהשפיע במקומות הלא נכונים ויבא להחריב את העולם... הקב"ה לא יתן לו את זה!! הקב"ה לא יפקיר את השפע של העולם בידיים של אדם לא אחראי ולא נאמן... ולכן: זה פתוח!!! היתר יכול לקבל את כח ההשפעה והברכה... אבל בשביל זה אתה קודם צריך להפגין נאמנות לקב"ה... להיות נאמן לרצון ה' עד הסוף... וככל שיהודי יותר נאמן לרצון ה'... ככה הקב"ה מוסר בידיים שלו יותר ויותר את כח ההשפעה!!! **הימנות שבאה אחרי יעקב אבינו זה יוסף!!!** מי שמסוגל לשמור על הקדושה שלו בתוך מצרים ולשלוט במצב שלא לרוקן את ההשפעה במקומות הלא נכונים... הקב"ה סומך עליו והוא זוכה להיות המשביר לכל הארץ... בחור יקר... אתה רוצה להיות **יסוד עולם**?? **תהיה צדיק!!!** אם תשמור על העניינים!! תשמור על הקדושה שלך!! אתה תהיה המשביר... הקב"ה יתן לך את כח ההשפעה ואתה תשפיע על כל העולם רפואה וישועה ושידוכים ופרנסה ובני חיי ומזוני... והיה ברכה!!!

ה' רוצה-- ואת זה בדיוק אני עושה!!!

ומעתה: גם אחרי שאני לומד תורה ואוהב תורה ומתמיד בתורה... עדיין יש משהו אחד מאוד מאוד חשוב וקריטי שמדי פעם חייבים לזכור אותו--- הההללו... **למה???** למה אתה לומד תורה??? מאיזה מקום אתה לומד תורה? ממקום של יהודי או ממקום של גוי?? **תעצור בצד ותוציא תעודת זהות... יהודי או גוי???** האם אתה לומד תורה כי אתה יהודי ששומע בקול ה', וה' ציווה ללמוד תורה ולכן אתה לומד תורה... או אתה לומד תורה כי... כי אני ליטאי אז החלטתי לרש"ע שאני נותן לו תורה...

תעצור בצד... ותוציא תעודת זהות...

כן!!! בשביל זה הקב"ה לפעמים עוצר אותנו בצד... זו הסיבה שאברך כולל באמצע הנסיעה... באמצע השטייגין... פתאום הקב"ה מזמין עצירה... הקב"ה פתאום מזמין... תסגור את הגמ'... תעצור בצד... ובא נראה מה התעודת זהות שלך... והיה!!! אם אתה יודע לסגור את הגמ'... כי... כי סוף סוף אני פה בשביל לעשות רצון ה'... והיות וכעת הקב"ה רוצה שאני אעשה משהו אחר... אז אמנם כואב לי לסגור את הגמ'... אבל אני יודע לסגור את הגמ'... כי סוף סוף אני פה למענו יתב'... אם אתה יודע לעצור בצד... כעת הוצאת תעודת זהות של יהודי... הפגנת לקב"ה מפגן נאמנות של יהודי והזכרת לעצמך שאתה יהודי!!! לא בזבזת דקה אחת בביטול תורה הזה... זה היה מפגן של הכרזה אני יהודי!!! אני לומד תורה כי זה רצון ה'!!! אבל אם חלילה המשכת הלאה... כי אני אוהב ללמוד... ולא בא לי לעשות משהו אחר... כאן זה כבר רכב מחשיד... זה אמנם רכב ישראלי אבל יש עליו נהג גוי... אתה אמנם לומד תורה של ה'... אבל לא ממקום של יהודי אלא של הובי'...

בנקודה הזו יש טעות שאנחנו מאוד מתבלבלים ממנה!!! (הנושא הזה כבר נפתח לפני כמה שבועות- בגיליון הזה בפרשת נח... אבל הנושא נשאר פתוח... ולא סגרתי אותו...) מצד אחד יש עניין להיות מחובר בכל הרמ"ח והשס"ה למה שאני עושה... ה' רוצה שאני אשאל את חבר שלי מה נשמע לא ממקום של דבקות בה'... אלא ממקום של חיבור אמיתי והתעניינות כנה בזולת... ה' לא רוצה שאני אחשוב בדבקות בה' באמצע הלימוד... אדרבה... שאני אהיה מחובר לסוגיה עם כל הנשמה ושיהיה קשה לי לסגור את הגמ' וללכת להתפלל... ואילו מצד שני סוף סוף לאורך כל המאמר הזה כתוב שכל נקודת ההבדל בין יהודי לגוי... זה שיהודי עושה כי ה' ציווה!!! ולא בגלל שככה הוא מחובר וככה הוא מרגיש... **אז איך זה הולך ביחד???** איך מצד אחד אני צריך להיות מחובר עם כל הנשמה לחסד... ומצד שני לזכור כל הזמן שאני עושה את זה ממקום של לשמוע בקול ה'??

התשובה היא כך:

בשביל זה!!! בשביל זה **רק לפעמים** הקב"ה עוצר אותנו בצד הכביש ומבקש מאיתנו להוציא

טוב לשמוע מה בדיוק ה' רוצה שאני אעשה... וזה מה שאני אעשה!!! לעומת זאת גוי... גוי מחליט לה' מה הוא רוצה ש--ה' ירצה... הגוי לא מקשיב לה'... אדרבה... הוא רוצה שה' יקשיב לו... שה' יקשיב טוב טוב מה הגוי רצה ויקבל את זה... וזו נקודת ההבדל בין יהודי לגוי!!! זו הסיבה היחידה שהקב"ה בחר בנו!!! מכל העמים... זו הסיבה שעם ישראל מיוחסים משאר העמים... כי כל העמים רוצים להחליט לרש"ע מה הוא רוצה... ואילו יהודי...?? יהודי מכבד את הקב"ה שה' יחליט... יהודי מקשיב לה'!! שומע בקול ה'!!! עושה מה שה' רוצה...

זה כל ההבדל בין גוי ליהודי נ... ואין!!! אין שום הבדל אחר!!! (כל הבדל אחר... זה לא הנקודה...) וממילא: שיהיה ברור: הגוי מסוגל לעשות מצוות מאוד גדולות... ערבי דתי קם בבוקר הרבה יותר מוקדם מהיהודי... והוא מתפלל חמש תפילות ביום (ולא שלוש) ולהשתחוות עשר פעמים ביום לאותו בורא עולם שאנחנו מתפללים אליו... אבל תכל'ס... מי קובע מה בורא עולם רוצה?? הערבי קובע!! הערבי לא מוכן להקשיב לרש"ע... הוא לא מוכן לתת לקב"ה להגיד מה הוא רוצה... כי אני אחליט לרש"ע מה הוא רוצה... ולכן הוא ערבי!!! ובמקרה הטוב הוא לא יענש על כל המצוות הלא קראות שהוא משגר לה' בקצב מסחרר...

עכ"פ היות זה ככככל נקודת ההבדל בין יהודי לגוי!!!

אז בסופו של דבר אחרי כל המצוות והמעשים טובים שאנחנו עושים עם כל הלב וכל הנשמה... עדיין מהי הההנהגה של המצווה?? שאמרתי ונעשה רצוני!!! לשמוע בקול ה'!!! כלומר: כל פעם שאתה מקיים מצוה אתה צריך בשלב מסוים לשאול את עצמך: רגע רגע... עם כל הכבוד למצוה הזו שאני עושה... האם אני עושה את זה כמו יהודי או כמו גוי?? כן... אתה יכול לעשות מצוה מאוד גדולה אבל זה נעשה כמו גוי... יש לצערנו יהודים יקרים ונכבדים שיש להם לב יהודי חס... שכואב הלב... אבל הם מחליטים לרש"ע מה הוא רוצה... הם פתאום מחליטים על איזה ערך מסוים שזה רצון ה' והם הולכים עם זה עד הסוף... ואנחנו עוד נגריים אחריהם... (נשאר את זה פתוח... יש מספיק דוגמאות בתוך תוכנו...) והיהודים האלו מוסרים על זה את כל נשמתם ועושים את זה עם כל הלב ומסתמא הקב"ה לא יקפח את שכרם על הכוונה הטובה שלהם... אבל תכל'ס... אבא שבשמים עומד ושואל בכאב: **אז ניס**!!!!!! איפה האזניים שלכם?? האם פעם הקשבתם לוי!!! האם פעם ניסיתם לשמוע מה **אני רוצה** ממכם?? למה אתם לוקחים לעצמכם את רשות הדיבור ומחליטים במקומי מה אני רוצה?? חבל... זה מה שדוד המלך אומר בגאווה גלויה: **זבזב ומונזה לא זופנת אזניים**

כרית לי עולה וזמאה לא שאלת, אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי... העבודת

ה' של דוד המלך לא הייתה כ"כ מרשימה!!! כי דוד המלך לא התרגש מזבח ומנחה... הוא לא התרגש מהמון קרבנות מרשימים... הדבר היחיד שעניין את דוד זה **אזניים!!!** להקשיב לה'... לשמוע טוב טוב מה

עצור בצד!!! תוציא תעודת זהות!!!

דווקא!!! דווקא יעקב אבינו עמוד האמת והנאמנות... דווקא לו הקב"ה מזמין סיטואציה שהוא צריך לשקר ולומר אנוכי עשוי בכורך ולקחת את הברכות במרמה... דווקא אברהם אבינו שכל כולו עמוד החסד והרחמים... דווקא לו הקב"ה מביא ניסיון שהוא צריך לכבוש רחמיו ולעקוד את יצחק בנו... דווקא יצחק עמוד הגבורה והדין... דווקא ממנו הקב"ה מצפה שהוא יאהב מטעמים... יאהב את עשיו... יחבק וינשק את יעקב... למה הדווקא הזה?? למה הקב"ה מזמין ליהודי דווקא את ההיפך הגמור מהתכונות החיוביות שלו?? למה הדווקא הזה??

אני רוצה שתבין: אני לא מדבר פה על תאוות רעות ומידות רעות! אני מבין שאדם בא לעולם דווקא לשבר את תאוותיו... את הדווקא הזה אני מבין... אבל כאן יש לנו את יעקב אבינו שהוא עמוד אמת!!! ולהיות איש אמת זה לא מידה רעה... אדרבה... זו מידה טובה!!! זו מידה חיובית... וברור שאין שום עניין לשבור את המידה הטובה הזו... אדרבה... צריך להעצים אותה כל הזמן ולאמץ אותה יותר ויותר... ובכל זאת הקב"ה דווקא מזמין ליעקב אבינו שהוא צריך דווקא לשקר!! ודווקא ללכת נגד המידה החיובית והאידיאלית שלו!! למה?? בשלמה זה היה ניסיון לשקר ויעקב אבינו היה צריך להתגבר ולא לשקר... זה אני מבין... זה ניסיון... אבל כאן זה לא ניסיון!!! אדרבה... הקב"ה מכריח אותו לשקר ולעשות ההיפך הגמור מהמעלה שלו!!! מה העניין???

אברהם אבינו הוא עמוד החסד... החסד של אברהם הוא חיובי או שלילי?? חיובי!! צריך לשבור ולהכניע את החסד של אברהם?? חס ושלום!! אדרבה... צריך לעשות חסד כמה שיותר... אז למה הקב"ה כל הזמן מזמין לאברהם התמודדויות שהוא מוכרח דווקא לשבור את החסד החיובי שלו... צריך דווקא לגרש את בן האמה... דווקא להרוג המון אנשים במלחמת המלכים... ודווקא לעקוד את יצחק בנו ולכבוש רחמיו... **זו שאלה מאוד מהותית!!!**

מרום שהתרגלנו לדקלם את המוסכמה האיפכא מסתברא הזו... שכל אחד מקבל את הניסיונות שמנוגדים לטבעו... מרוב שהתרגלנו למשפט הזה... שכחנו לנסות להבין אותו... מה העניין?? למה דווקא אברך כולל שמאוד מאוד אוהב ללמוד וללמוד זה הרי הדבר הכי טוב בעולם... דווקא לו הקב"ה מזמין כל מיני סיטואציות שהוא נאלץ לסגור את הגמ'... ודווקא זה שבכלל לא בנוי ללמוד וזה לא השליחות שלו בעולם... דווקא לו הקב"ה הרבה פעמים מסמן את הגמ'... למה זה ככה? מה העניין בזה???

התשובה היא כך:

(היסוד הזה נכתב כבר כמה פעמים בגיליון זה, וצריך לשנן אותו אינספור פעמים... כי זה יסוד הדת) כל ההבדל בין יהודי לגוי זה שיהודי שומע בקול ה'!!! יהודי מקשיב טוב

בודק מה ה' רוצה... כן... גם יעקב אבינו יודע שיש כיבוד אב... אבל יש גם את מה שה' רוצה!!! יעקב אבינו רוצה להתחתן עם תיקון רחל וככה להביא את התיקון השלם... הוא עובד בנאמנות שבע שנים... וברגע האחרון לבן מחליף אותה... אם זה היה קורה לעשיו... הוא היה מתיז ללבן את הראש... אבל יעקב הוא קשוב!! הוא אף פעם לא דוהר קדימה... הוא קשוב מה הקב"ה מזמין בעקיצה הזו... ועושה את השיקול מה ה' רוצה כעת... ומתעב שם 22 שנה...

ורק לסיום: כשהיינו ילדים הייתה קלטת ילדים שגדלנו עליה... קראו לה "**חבורת מצוות לשמור ולעשות**" (לא חבורת תרי"ג מצוות... זה כבר משהו חדש...) מדובר בחבורה של ילדים שבהתחלה מחפשים מצוות... ואז מתחילה העלילה שהוא נחטף... ואז הם לקחו את הרכב... ועפו איתו באוויר... והגיעו למערה... והתגלשו בקרח... ואז פתאום... בשיא המתח... באמצע המרדף אחר השודדים... פתאום יוסלה המנהיג של החבורה עוצר את הכל! ופונה לכל הילדים ומזכיר להם... וכאן מתחיל ההמנון של הקלטת. **חבורת מצוות לשמור ולעשות!!!!!!** (ידידי בני העשרים וחמש ומעלה שגדלו על הקלטות האלו... כעת מעלים חיוך של נוסטלגיה על פניהם... נכון??) הקלטת הזו לימדה אותי את השיטה... אנחנו צריכים להיות מחוברים לעלילה!!!!

הקב"ה מזמין לכל אחד מאיתנו עלילות!!! עלילות מצעדי גבר!!!

אי אפשר לנהל שיחה לבבית עם יהודי ולחשוב על ספירת נצח והוד... יהודי אמיתי שניחון בבין אדם לחבירו צריך להיות מרוכז בשיחה עם החבר ולהיות איתו לגמרי... אבל מותר מידי פעם פתאום לעשות כמו יוסלה המנהיג של החבורה... לעצור את כל העלילה בעיצומה ולהגיד: חבורת מצוות לשמור ולעשות!!!! סו"ס אני פה למען שמו יתברך...

כן... הנפש החיים אומר את ההדרכה הזו במפורש... הנפש החיים מאריך בחריפות להוכיח שתורה לשמה אין הכוונה לשם שמים אלא לשם התורה... להיות מחובר לסוגיה עד הסוף... ואם הסוגיה מדברת על יאוש שלא מדעת... אז צריך לשקוע עמוק עמוק בתוך היאוש הזה... אבל הנפש החיים בעצמו ממשיך ואומר אח"כ... שמותר וראוי מידי פעם לעצור באמצע העלילה... לעצור באמצע הלימוד ולהזכיר לעצמנו על משקל: חבורת מצוות לשמור ולעשות!!!! כן... סוף סוף אני לומד תורה כדי להידבק באינסוף ברוך הוא (ושם אין שום יאוש בעולם כלל... אין יאוש מדעת...)

הנקי והטהור הזה!!! ביום יום אני לא פוגש את הלשם שמים שלי... כי הרצון להרשים ולגרור תשומת לב גונב את ההצגה בגדול... אבל ברגע שאין לי מצב רוח וכל הסיבות האחרות זזות לצד... פתאום אני מתמקד מול הנקודה האמיתית שלי ואני מגלה שאני גם עבד ה' בין הייתר!!! עכשיו... אל תדאג... ברוך ה' הלכתי לישון... ישנתי טוב... ועכשיו אני כבר ב"ה עירני... ועכשיו אני כבר שוב כותב את העלון בשביל שתעשה לי פססס... כי אוי ואבוי אם ביום יום אני אכתוב את העלון רק לשם שמים... פעם אחת כתבתי את העלון נטו לשם שמים... זה היה משעמם מאוד... אני חייב להכניס את האגו שלי בפנים... ואתה יודע מה?? אוי ואבוי ליהודי שמגיע הבייתה ומתעניין בשלום בני הבית רק כדי לעשות נחת רוח ליוצרו... זה יהיה מעושה ובלתי נסבל... כי ביום יום זה צריך להיות טבעי... אני צריך להוציא את אז נדברו כי זה העסק שלי... ואתה צריך ללמוד תורה כי אתה מחובר לסוגיה וזה הפראק שלך... ואתה צריך לעשות חסד כי זה הגמ"ח שלך... ואל דאגה... תמיד יגיעו הרגעים של עצור בצד... הרגעים של העייפות... הרגעים של עזוב אותי... אין לי עכשיו כח לכלום... לא רוצה פראק... לא רוצה גמ"ח... ואתה בכל זאת תתאמץ ובכל זאת תעשה כיו... כי סו"ס זה רצון ה' וכאן אתה תציג תעודת זהות ויהיה לך הזדמנות להתמקד מול המקום הנקי והטהור שלך... ממילא... מה שחשוב לנו להתחזק זה לא להתלונן כשעוצרים בצד... כן... בדרך כלל זה נורא מעצבן שבאמצע נסיעה... פתאום מסמנים לך עצור בצד... אני באמצע נסיעה... באמצע השטייג... באמצע השוונג... ופתאום הקב"ה משנה תכניות ועוצר אותך בצד...

אבל צריך לדעת שזה לא לעצור!!!! העצור בצד הזה הוא נסיעה חשובה לכשעצמה... זו משימה בפני עצמה... וזה מיקוד שמאוד חשוב לנו להמשך הנסיעה... אף נהג לא מתלונן שהוא צריך לעצור בשביל לתדלק... כי הוא מבין שזה לא עצירה!!! אלא זה הדלק של כל הנסיעה!!!

אותו דבר כאן: הרגעים המעצבנים האלו שפתאום באמצע העניין... הקב"ה פתאום עוצר אותנו בצד ומשנה לנו את התכניות... וממקד אותנו מול השליחות האמיתית שלנו בעולם... זה למעשה הרגעים החשובים ביותר שלנו בחיים!! ברגעים האלו אנחנו מתמקדים מול ההנהגה... מה אנחנו עושים פה בעולם... **אזנים כרית לי!!!**

ואגב: זה אחד ההבדלים הבולטים בין יעקב לעשיו!!! אם תשים לב לאורך הפרשות הקרובות... עשיו תמיד ממנה... ואילו יעקב אבינו תמיד הולך לאט!!! ואני אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה... מה ההבדל???

עשיו מחובר!!! יש לו יעדים ברורים... והוא דוהר קדימה לכיוון היעד ולא רואה שום דבר ממטר... אם צריך לכבד את אבא... אז על הדרך גונבים וגוזלים ורוצחים... העיקר דוהרים לכיוון היעד... זה ראש של גוי!!! הוא החליט לרשע"ע שכיבוד אב זה המצווה!!! וזהו!!! אין שום דבר חוץ מזה. אבל אצל יעקב אבינו זה עובד אחרת!!!! אצל יעקב אבינו יש אזניים!!! יעקב אבינו אף פעם לא דוהר קדימה בלי לראות ממטר... כי הוא כל הזמן קשוב... בכל שלב הוא

תעודת זהות... אבל ביום יום התנועה זורמת... ביום יום זה נוסע... זה מחליק על הכביש... ביום יום אני צריך להיות מחובר בטבעיות למה שאני עושה!! אני מחובר ללימוד! אוהב ללמוד כי אני אוהב ללמוד... נקודה... אבל!!! לפעמים!!!! לפעמים הקב"ה מזמין תזכורת ואז הקב"ה מסמן לי לעצור בצד... הקב"ה מזמין משהו אחר... ואז יש לי את ההזדמנות להזכיר לעצמי שסו"ס אני פה למען שמו יתברך... ביום יום אני צריך לעשות גמילות חסדים ממקום של חיבור אמיתי... צריך באמת לעזור בבית... ולהיות שותף עם כל הרמ"ח והשס"ה במה שקורה בבית ומה שעובר על האשה ממקום של אכפתיות אמיתית (ולא ממקום של שירות לקוחות שה' רוצה שאני אשחק אותה כאילו אני מתעניין...) רצון ה' שאני אהיה מחובר עם כל הנשמה לבית היהודי שלי... נני... אז מתי אני אכריז שאני יהודי ואני עושה את זה ממקום של ציות לה'???? אל תדאג... יש הרבה הרבה סיטואציות שפתאום הקב"ה מזמין לפניך מצבים של עצור בצד... ואתה תצטרך לדפוק על השלחן בעדינות אבל בנחישות ולהבהיר לבני הבית שכך וכך רצון ה' ובבית שלנו ככה מתנהגים כי זה בית של ה'!!! כן... הדפיקה הזו על השלחן זה בהחלט סוג של עצור בצד... אבל כאן זו ההזדמנות של כל אחד מאיתנו להציג תעודה מזהה... והקב"ה מזמין את זה!!! זה יזום!!

וממילא: הסיבה שהקב"ה מביא לאדם ניסיונות **דוקא** בדברים שמנוגדים לו... **אין פה עניין של דוקא!!!!** יש פה עניין של "עצור בצד... תוציא מסמכים..." יש עניין שאנחנו נעצור מידי פעם ונזכיר לעצמנו שסו"ס אנחנו פה למענו יתברך... להזכיר לעצמנו שבסופו של דבר זבח ומנחה לא חפצת... אזניים כרית לי!!!! אחרי כל ההקרבה וכל המסירת נפש למענו יתברך... מה שהקב"ה באמת רוצה זה **אזניים!!!!** תקשיב לו!

כאן אולי המקום לחדד: שאחת הסיבות העיקריות למה לפעמים יש לנו קשיים בעבודת ה'... אתה יודע למה?? פשוט **בשביל למקד אותנו!!!!**

הנה... לדוגמא אני... אני כותב את העלון אז נדברו... ביום יום למה אני כותב את העלון?? בגלל שיש לי כאבי בטן ואני חייב להוציא אותם החוצה... בגלל שאני רוצה שאתה תעשה פסססססס... בשביל תשומת לב... ובשביל לדפוק ולנקום בכמה אנשים שאמרו לי בעבר שאני לא שווה גרוש... אבל!!! בשבוע שעבר הייתי עייף... וכשאני מאוד מאוד עייף אז בשלב מסוים אני כבר לא מחפש כבוד... כי מרוב עייפות אני רוצה רק מיטה ולישון... זהו... עזוב אותי... לא רוצה כבוד... לא רוצה אז נדברו... תן לי לישון... ותתפלל לשמוע!!!! שבכל זאת ישבתי וכתבתי את העלון... מה התברר??? התברר שאני כותב את העלון גם!! גם לשם שמים!! העייפות הזו סילקה את כל הסיבות החובבניות לצד ומיקדה אותי מול המקום

בין האולם ולמזבח יבכו הכהנים משרתי ה' ויאמרו... חוסה!!!

היה זה לפני כמה שנים... זו הייתה תופעה נדירה ומרנינה מאין כמותה... פתאום באמצע השיגרה!!! שבוע ימים באמצע השנה!!!! בבית המקדש הוכרו על שבוע ימים של שמחת בית השואבה!!! כל היום... מהבוקר עד הערב עמדו הלויים ושוררו על הדוכן... בדרך כלל יש משמרות של לויים... אבל באותו שבוע היה מצב מיוחד והביאו תגבורת מכל המשמרות עם כלי שיר... וכל כמה זמן הם התחלפו... גם שוררו שם שירים חדשים משירי דוד עבדך שאמנם תמיד הנשמעים בעירך... אבל הפעם הם גם היו אמורים לפני מזבחך... ובמשך כל היום הם שוררו... זה מאוד הזכיר את שמחת בית השואבה... רק יחי ההבדל הקטן: שמחת בית השואבה זה בלילה וזה היה ביום!!! שמחת השואבה זה שירה ספונטנית שחסידיים ואנשי מעשה וקדיים... אבל כאן זה זה שירה על הדוכן!!! **בקיצור: מה קרה??? הסיפור דווקא מתחיל מאוד עצוב...** שנה אחת לפני כן... הייתה שנה איזומה... הייתה בצורת קשה... לא ירדו גשמים... עשו תענית ראשונה בר"ח כסליו... ואח"כ עשו שבוע תעניות אמצעיות... הוציאו את התיבה לרחובה של עיר... (הפעם לא נחייב בזה... נקווה שבמים הבאים יתור לנו ה' וירדו גשמי רצון ברכה ונדבה ולא נצטרך לדבר על זה) ובהר הבית הייתה תפילה מיוחדת עם תרועת חצוצרות... והישועה לא הגיעה... ועשו שוב שבוע תעניות אחרונות... ובקושי בקושי ירדו גשמים... כולם הבינו שיש פה נזיפה משמים!!! הקב"ה רוצה מאיתנו משהו... אבא התחיל ללכת ברחוב נוזף כמנודה לפני המקום... וכל הזמן היה עסוק בתשובה ובחשבון הנפש מה ה' רוצה לעורר אותנו... (ושוב... הפעם לא נכנס לזה... נקווה שתבא הישועה...)

אבל זה רק ההתחלה... כי כשיש חורף שחון אז גם היבול נראה בהתאם!!! הגפנים יצאו מאוד דלים ורזים... הזיתים יצאו ממש יבשים ובקושי הצליחו להוציא מהם שמן... והתעורר מחסור גדול בין ושמן וכמובן במים... בבית החסר הזה כבר ממש הורגש... התרגלנו שאין שמן ואין קידוש אלא רק על הפת!!! אבל בבית המקדש עדיין הסדר יום התנהל כרגיל... במקדש עדיין לא הורגש החסר... הגזברים התאמצו מעל ומעבר... הוציאו את כל תרומת הלשכה... מכרו אוצרות יקרים והצליחו לקנות שמן למנחות ויין לנסכים בכל מחיר... העיקר שיהיה... אבל בסוף!!! בסוף הקיץ הגיע מנחם נוסף שסבר הכריע לגמרי את המצב... פתאום הגיעו להקות של ארבה ואת הקצת שעוד היה... גם את זה הם אכלו... ואז הגיע שלב שנגמר הכל!!! ויום אחד בהיר החסר הגיע גם... גם... גם... גם לבית חיינו!!! יום אחד בהיר הגזברים הלויים הרימו ידיים... קרעו את בגדיהם והודיעו בצער רב ש... שמחר אין דוכן!!! אין שירת הלויים!!! כי אין מנחות ואין נסכים והרי אין אמורים שירה אלא על היין... ואין יין... וכאן התחילה הקטסטרופה!!! כי... אתה יודע מה זה תמיד של שחר בלי שירה??? אתה יודע מה זה דוכן ריק??? זה... זה... זה לא יכול להיות!!! רבבות יהודים הגיעו לבית המקדש ומרטו שערות ראשם... זה לא יכול להיות... רבש"ע: מה קורה?? מה אתה רוצה לרמוז לנו?? זה סוג הדברים ש... שלא יכולים לקרות!!! אתה יודע מה זה תמיד של שחר שאחריו יש שקט!!! שקט רועם!! אין מנחות ונסכים ואין לויים על הדוכן... הלויים מסתובבים בפנים מושפלות ולבושים שקים... מאותו יום אי אפשר לדבר עם אבא... אבא מתנהג כמו אבל!!! לא מסתפר ולא מתרחץ... וכל לילה הוא הולך לבית המקדש ומתיישב יחד עם הלויים והם מתפלשים בעפר ומממריים בבכי... והם קוראים את הגבוהה והקינה שבתחילת ספר ויאל (פ"א) **ואלי כבתולה גגורת שק על בעל נעוריה, הכרת מנחה ונסך מבית ה' אבלו הכהנים משרתי ה', חיגרו וסיפרו הכהנים הלילי משרתי מזבח בואו ולינו בשקים משרתי אלוקי כי נמנע מבית אלוקיכם מנחה ונסך...** בשלב מסוים גם התחיל לצאת מידי יום כרוז חירום לציבור לבא ולהתקהל מידי יום במקדש!!! כן... באותה שעה שכל יום היה כאן שירת הלויים ועכשיו אין... אז במקום שירה לפחות שיהיה פה זעקה ותפילה... בין האולם ולמזבח יבכו הכהנים משרתי ה'... תקעו שופר בציון והריעו בהר קדשי מי יודע וישוב וניחם והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך... כן... כולם שכחו את המצב הקשה בבית... אף אחד כעת לא מדבר על הרעב המכרסם ועל הדאגה האמיתית אודות בורות המים שהולכים ומתרוקנים... כעת כולם עסוקים בעוד יום נוסף שבבית המקדש אמור להיות מנחה ונסך ואין... הקריאת חירום יוצאת וקוראת: מי שיוודע על פירצה שעליה צריך לחזור בתשובה... ולו בשביל שיחזרו רק המנחות והנסכים... לא יותר!! (זה הכוונה בפסוק מי יודע וישוב... והשאיר אחיו לכה"פ מנחה ונסך) אני רוצה שתבין: כשלא יורדים גשמים!! יש כלל: אחרי חודש ניסן לא מתפללים יותר על גשם... אבל אם בבית המקדש אין מנחות ונסכים כאן כל הכללים נפרצים... אתה לא יכול להישאר שאנן מול שולחנך של הקב"ה שהוא חסר... כאן מתפללים גם בחודש תמוז שהקב"ה הרגע ישלח לנו גשם... אנחנו נתפלל ונתפלל עד שה' יתרחם לנו...

תכלס... במשך כמה חודשים קול השירה במקדש נדם!!! אין שיר של יום... לא בתמיד של שחר ולא בתמיד של בין הערביים ולא במוספין... אמנם ממששים להקריב קרבנות... אבל בלי נסכים... קיי": שהנסכים לא מעבירים... אדם יכול להביא קרבנותיו היום ואת נסכיו לאחר זמן... כל אחד שהקריב קרבן רשם לעצמו חוב... שכשירחיב וה' יפתח את אוצרות השמים... אני בעזה"ש אביא את המנחות והנסכים שלי... כל יום הצטברו אלפי ורבות חובות בבית המקדש... בערב פסח כל עם ישראל הקריבו קרבן פסח... אבל בלי נסכים!!! כולם נשארו חייבים נסכים... כל יום בבית המקדש נשאר חוב של נסכים לתמיד של שחר ולתמיד של בין הערביים... וכשהגיע מוסף חג הפסח... אז כל יום הצטבר חוב של מנחות ונסכים לשני פרים איל אחד ושבעת כבשים וכן הלאה וכן הלאה... עכ"פ המצב היה מאוד מאוד קשה... אבל הקול קול יעקב... כשעם ישראל זועקים לה'... הישועה קרובה ועמוק עמוק באמצע החום של הקיץ... לאחר כמה חודשים שהרטנו את המזבח בדמעות וכל אחד חזר בתשובה שלימה... לפתע הגיע חיזוק גדול משמים ונס מעל לדרך טבע... ונוראות בצדק תענונו... משיבי שאון ימים שאון גליהם... ולפתע הופיעו באמצע הקיץ ברקים עזים ורעמים אדירים... ויראו יושבי קצוות מאותותיך ופקדת הארץ ותשוקקה, רבת תעשרנה פלג אלוקים מלא מים (עיין תהילים ס"ה...) ובבת אחת התחילה התבואה לצמוח... והטיפו ההרים עסיס של יין והגבעות תתמוגגנה בשמן... ובשעה טובה הגיע הזמן להחזיר את החוב!!! לכלל ישראל הצטברו המון המון חובות של מנחות ונסכים שצריכים להקטיר ולנסך... רק לשלם את הנסכים של תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים של כל יום במשך כמה חודשים... אז לצורך העניין הוכרו על שבוע אחד רשמי!!! שזה יהיה שבוע הניסוך!!! שבוע שכולו הודאה לה' על ישועתו... הלויים התכוננו לשבוע הזה... הכינו שירה מיוחדת מפרקים מיוחדים מספר התהילים... פרקים מיוחדים שמוקדשים להודאה לה' על הגשמים... (פרק ס"ה, ומ"ו וגם פרק ד') ועם ישראל מביאים במרוכז את כל הנסכים שהם נשארו חייבים מהקרבנות שהם הקריבו... ותוך כדי מקריבים גם את כל הנסכים של קרבנות ציבור שלא הקריבו... והלויים משוררים ומשוררים!!! (מסתמא זה לא מעיקר הדין... אבל גם הלויים נשארו חייבים... יש להם כ"כ הרבה שירה שנשארה בלב והגיע הזמן להוציאה) איזה שמחה עצומה... איזה נס להתנוסס... לא יאומן... ככה באמצע הקיץ הקב"ה שלח לנו גשם... כדי לעצור את החרון אף הגדול וכדי להשיב בחזרה את השפע-- למקור השפע... השמחה פורצת גבולות!!! אבל עדיין... אחרי כל השמחה יש פה גם הרבה רעדה... ס"ס הייתה פה אמירה חריפה משמים!!! אבא שבשמים אמר לנו שהוא רוצה מאיתנו משהו... ואנחנו עושים חשבון נפש נוקב... הוחלט על חיזוק גדול בהפרשת תרומות ומעשרות ובהפרשת חלה ובהתחזקות בנינו ממונות (עיין שבת לב: ופרקי אבות פ"ה מ"ח) וגם בשמיטה שהולכת וקריבה...

"למען לא נבוש..." מושגים בסיסיים בהלכה.

כח הברכה!!!

בפרשת השבוע מובא עניין הברכה... ברכה זה מושג שאנחנו מרכיבים להשתמש בו... ויש כזה דבר!!! מבוואר בתורה ובחז"ל לא פעם ולא פעמיים שיש ליהודי כח לברך!!! הקב"ה מסר בידים של אברהם את הברכה... והיא המשיכה לעבור עד אלינו... ראה אנוכי נתן לפניכם ברכה וקללה... ליהודי יש כח של ברכה... אבל צריך לדעת שיש לו גם כח לא... לקלל!!! וזוה צריך להיזהר!!! אבל כאן המקום להרגיע... זה בסדר... תנוח דעתך... לא כל אחד יכול לקלל... דווקא אותם אלו שהיד שלהם קלה על ההדק והם ממהרים לקלל או להקפיד על כל מי שלא מפנה להם את התור במכולת (או כל מי שלא תורם לה...)

דווקא לקללות שלהם אין כמעט שום השפעה... כי ס"ס כל הסיבה שהקב"ה מסר ליהודי כח לברך... זה רק בגלל שהקב"ה סומך עליו שהוא יברך במקום הנכון... ולא יברך במקום הלא נכון... ומי שיוהר לכל הכיוונים הקב"ה לא נתן לו את הנשק הזה... עיין במאמר דף 3... תמיד הייתי בטוח שקללה זה סוג של "איחול"... שלא תצליח... שתפסיד וכו'... אבל משהו פתאום עורר את תשומת לבי שגם מילת גנאי או כינוי שם יכול להתפרש כקללה... וזה פסוק מפורש בנביא מלכים (א. ב'): דוד המלך מצווה את שלמה שיעניש את שמעי בן גרא... למה??? **הוא קללני קללה נמרצת**... מה זה קללה נמרצת?? אומרת הגמ' בשבת (קף): נואף הוא, מואבי הוא, רוצח הוא, צורר הוא, תועבה הוא" כל הכינויים האלו הם בסה"כ מילות גנאי... ודוד המלך מתייחס לזה כקללה!!! ויש בזה משום לאו ד"נשיא בעמך לא תאור" ודוד רוצה לכפר לשמעני בן גרא על החטא הזה... כתוב כאן חידוש עצום: שגם מילת גנאי נחשבת לקללה!!!

וזה ממש מלחיץ... אבל... תרשה לי לומר איזה הסתייגות: יתכן שדווקא מילות גנאי שיש בהם משמעות אמיתית... רק הם נחשבים כקללה... כלומר: נואף זה משמעות של אדם חוטא... ומי שחוטא הוא באמת מקולל... ולכן להגיד על אדם שהוא חוטא... זה כמו להגיד עליו שהוא מחוייב לקללה... (אותו דבר מואבי... למאבי יש השלכה הלכתית ש"לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימך לעולם..." ממילא כשהוא אומר לדוד מואבי הוא... זה כמו שהוא אומר, שאף אחד לא יודע שלומך וטובותך) אבל אם אני אומר על אדם שהוא סתם טיפש ולא מוצלח... אז יש פה לשון הרע ואולי גם כינוי שם... אבל קללה?? מה שייך פה קללה?? לא "איחלתי" לו שהוא יהיה טיפש... אלא בסה"כ בישרתי לו שזה מה שהוא... ושוב... לשון הרע והלבנת פנים יש כאן... אבל קללה??

עכ"פ טוב עין הוא יבורך... ובדיוק כמו שטולנו בורחים ומפחדים מעין הרע... ככה צריך לרדוף אחרי אנשים שיש להם עין טובה... יהודים שיש להם אהבת ישראל ומסתכלים בעין טובה ומפרגנת לאחריהם... זה אנשים שמסתובבים ברחוב ומהעניינים הטובות שלהם זולגים כל הזמן דמעות של ישועות וברכות לעם ישראל... מומלץ בחום ללכת לבקש ברכה מיהודי פשוט שיש לו עין טובה... יהודי שלא כועס על אף אחד ותמיד רואה את הדברים הטובים... ליהודי כזה יש כח לברך... כי הוא טוב עין... השפנים אחרים... הם השכנים שמומלץ ליצור איתם קשר כי הברכות יוצאות להם ממשורול... וזה ברכות שמתקבלות. **אבל בעצם לא חייבים להגיע לשכנים**... ולא צריך להגיע ליהודים פשוטים שמפרגנים... אני בעצמי יכול להחליט בכל רגע נתון שאני מתחיל להסתכל בעין טובה על כל אחד... והראשון שירויח מזה... זה אני...

אני תמיד יכול להחליט שמהיום אני רוצה לראות את השכן מרויח כמה שיותר... ואני שמח לראות כל מרפסת חדשה שיוצאת... ועוד יהודי שפתח מכולת- לא בשביל להרויח עלי כסף אלא בשביל להתפרנס ואני מפרגן לו את זה עם כל הלב... ואתה יודע מה?? הדבר הכי קשה... לראות עוד מוסד שהולך לעשות מאצניג ובמקום להתעצבן... אדרבה... בא נחליט להיות טובי עין... איזה יופי... עוד מוסד הולך בשעות הקרובות לסגור חובות ולקבל מרווח נשימה עד המצניג הבא... האם יש לי כסף לתרום או לא... זה עוד נושא... **אצל קודם לפרגן**... אם אני אהיה טוב עין... אז תהיה לי יותר ברכה... ואז לפחות במצניג הבא יהיה לי כבר כסף לתת... ובעצם, אם אאזרז להיות טוב עין... אולי כבר עכשיו.....

לא תאמינו!! קניתי שעון וחסקתי מיליון דולר!!!

לפני שנתיים הסתובב דיסק מפורסם לצפייה... ושם רואים את מרן הרב שטיינמן זצ"ל חורת בידידו על איזה שעון... כשראיתי את זה בהתחלה לא הבנתי מה הסיפור... עד שמישהו סיפר לי את הרקע... שהרב סורוצקין פעם שמע איזה גביר מיליונר אחד שמדבר עם חבר שלו על איזה שעון מאוד מיוחד שהוא מאוד היה רוצה אותו... רק השעון הזה עולה **לא פחות ולא יותר מיליון דולר!!!!** הרב סורוצקין שמע והפנים... בשבילו זה היה מידע ממש נחוץ... הוא ניגש למרן הרב שטיינמן זיע"א ואמר לו: שלפי ההיכרות עם אותו מיליונר... אם אני קונה לו שעון כזה במיליון דולר... ועוד יהיה שם חריתה עם השם של הרב... אני יכול לקבל ממנו תרומה של שלוש מיליון!!! וכעת השאלה היא: האם לקנות ולבזבז מיליון דולר בשביל שעון מטופש... כשאני יודע בוודאות שאני אקבל תמורתו תרומה של שלוש מיליון דולר?? הרב שטיינמן הורה שכן... ויצאו לדרך... הרב סורוצקין שילם מיליון דולר "עובר לסוחר" על השעון העלוב הזה... והרב שטיינמן חרת ואת המשך הסיפור אני כבר לא יודע...

עכ"פ ברגע שאני שמעתי את הסיפור הזה!! ברגע ששמעתי את עצם הנתונים כמות שהם!! שקיים איזה מיליונר שעונד כעת שעון שמחירו מסתכם במיליון דולר!!!! **כשמעתי את זה התרגשתי מאוד!!!** הרגשתי שבזמרות עוברת בכל גופי... **תנחש למה???** אני אגיד לך למה... כי יומיים לפני כן בקשתי מאשתי שתקנה לי שעון קטן פשוט... והיא הלכה וקנתה... אבל היא לא סתם קנתה שעון קטן שעולה איזה 20 שקל... לא!!! היא קנתה לי שעון קטן מוכסף... כזה מיוחד של חשבוים... שעולה 50 שקל!!! והייתי פשוט שמח ומאושר... ברכתי שהחינו בשם ומלכות... ובלילה כשהלכתי לישון וכיביתי את האור... הדלקתי כמה פעמים את החצץ של האור של השעון כדי לדעת מה השעה. ובעיקר בשביל להיזכר שיש לי שעון חדש שעושה לי שמח בלב... **ועכשיו!!!! מה אני לפתע שומע???** שיש איזה מיליונר אחד שגם זכה לכרך שהוציא עליו... **הוא גם קיבל שעון יפה וגם הוא מאושר ושמח...** גם הוא בלילה שוכב בחושך ולוחץ על האור כמוני... **אבל מצא את ההבדלים:** אני בשביל התענוג הזה שילמתי 50 שקל... והוא בשביל להגיע לאושר שלי היה צריך לשלם מיליון דולר!!!! **עכשיו: תעשה אחד ועוד אחד... אתה קולט מה טמון פה???**

ואתם הסתכלתי על השעון שלי ואמרתי לעצמי: **חסקתי מליון דולר!!!** הרי אותו מיליונר... למה אין לו שעון קטן כמוני?? כי זה לא מספיק בשבילו... זה לא יכול לעשות אותו מאושר!!! בגלל שהוא מיליונר... אז יש לו איזה הפרעה נפשית מסוימת שרק אחרי שהוא ישלם מיליון דולר על שעון... רק אז הוא יוכל לדעת מה השעה... ולהיות מאושר מהשעון היפה הזה... ואילו לי אין את הפרעה הזו... אני מסוגל להיות מאושר **בדיק מהו ולא לשלם מיליון דולר** אלא חמישים שקל... אז תגיד לך: לא הרווחתי מיליון דולר??? **אני מוכרח לציון להודות שאמרתי את החשיבה הזו למה חברים שלי ו... ו...** והם לא... לא הצליחו להתרגש כמוני... הם לא הסכימו איתי... הם טענו שעדיין תכל"ס... אחרי כל האפליה המתקנת שאני מנסה לנחם את עצמי ועם כל הכבוד "לשמח בחלקו" שלי... עדיין שעון קטן זה לא... זה לא השעון המדובר שעולה מיליון דולר... זה לא זה... נגמר... אבל אני מתעקש לשעון **שזה כן אותו דבר!!!** ומי שחושב אחרת ממני... שינסה להסביר לי מה ההבדל... **אני רוצה שתבין:** שעון זה לא דין בחפצא!!! אלא בגברא!!! אותו מיליונר שרצה שעון כזה מיוחד... זה לא דין בשעון... אין לו עניין שהשעון יהיה יפה... (לא קי"ל כמ"ד כלי קופסא חייב בציצית) אלא מאי? **הוא!!!** הוא רוצה להיות מאושר בזה שיש לו שעון יפה... אז אני מבטיח לך!!! שאני נהייתי **מאושר לא פחות ממנו** מהשעון קטן מוכסף שקבלתי... זאת אומרת: בשורה תחתונה: עשיתי לו עקפה מימין... את האושר שהוא קיבל תמורת מיליון... אני השגתי את אותו אושר 50 שקל... מה שקרה פה לא מובן??? מישוה פה חולק עלי בנתונים? למישהו פה נדמה שהוא בכ"ז יותר מאושר ממני?

אתה עדיין לא מצליח להבין אותי??? אז אני אעשה לך עוד תרגיל... אברך יקר: תסתכל לי בעיניים... **תחיר רגוע!!!** אתה מסוגל לחייך?? כן... למה? כי ברוך ה'... העשירי לחודש מאחורינו... הצלחתי הפעם לסיים את החודש בלי מינוס... ובאסיפת הורים גם אמרו דברים מאוד טובים על הילדים... ב"ה הם עושים נחת... ועכשיו הם בדיק ישנים והכל רגוע... אז למה שאני לא אחייך?? אברך יקר: תעריך את החיוך שלך!!! אתה יודע שהחיוך המאושר והספונטני שלך הזה!!! יש לך מושג כמה כסף המיליונר צריך להוציא בשביל להגיע לחיוך הזה שלך?? ביום יום הוא לא יכול להגיע לחיוך הזה... בשביל להגיע לחיוך שלך הוא חייב לצאת עם אכטא... מטוס פרטי... שף פרטי... ולטוס אי שם לנורביגיה... ולשבת רגל על רגל מול הנוף... ואז כשהכל הכל ידפוק לפי התכנית... אז אולי נצליח לסחוט ממנו איזה חיוך שמזכיר קצת את החיוך המאושר שלך... זאת אומרת: החיוך הזה שלך ששלפת לי אותו מהשרוול... החיוך הזה יקר מאוד!!! יש אנשים שצריכים להוציא המון המון כסף בשביל להגיע לחיוך הזה!! **עכשיו שים לב:** אני כעת לא מדבר על צרות... אני לא מדבר עכשיו על חולים ל"ע שמוכנים לשלם כל הון שבעולם בשביל לזכות לשגרה הכי אפורה... (יש גם כזה נושא... לדעת להעריך מה שיש ולא להתלונן)... **אבל לא!!! לא זה הנושא שלי עכשיו!!!** אני מדבר איתך על בן אדם בריא ומיליונר שאתה בסה"כ מקנא בו שיש לו כ"כ הרבה אפשרויות... **ותכל"ס... יש לך טעות!!!** כי את החיוך שאתה שולף כל ערב מה"יש לי כל!!! הרי הוא צריך להוציא את כל ה"יש לי רב" שיש לו!!! את כל ההון שבעולם ש"יש לו רב" הוא צריך לרוקן בשביל להגיע לחיוך שלך שנובע מה-יש לי כל!!! זה דברים שמצד אחד הם כ"כ פשוטים... אבל למרות זאת לא כל אחד מסוגל להכיל ולהבין את זה... רק אברך צנוע ומסתפק במועט ומונח בלימוד יכול להכיל את המסרים האלו... **ולמה???** כי סוף סוף האדום האדום הזה... החיצוניות והברק החיצוני שעשיתי משהו בדרונו ככמויות בלתי נתפסות... זה משכך... זה משתק את הראש... ונותן לנו תחושה מדומה ומרומה שיש למיליונר... או לקניין... או לחרדי החדש וה"יפה" הזה משהו שאין לי ולך...

ה-הרבה הרבה כסף הזה... והמלא מלא אפשרויות האלו... נותנים תחושה כאילו הקיבה של המיליונר יכולה לקבל יותר סופלה ויותר ופול בלגי ממך... **ותכל"ס לא!!! עד כמה שידוע לי לא!!!** מיליונר לא יכול לאכול יותר עגבניות ממני וגם לא יותר מלפפונים... הוא לא יכול לישון על מזרון יותר עבה משלי... וגם השמיכת פוך שלו לא יכולה להיות יותר שמינה משלי (כי אז סתם יהיה לו חם... וחבל). הוא לא יכול לקנות משקפים עם מספר יותר גבוה משלי... (ואם כן... אז אני משתתף בצערך שיש לו מספר כ"כ גבוה) והוא גם לא יכול לקנות מכנסים יותר ארוכות משלי... (כי זה סתם יגרר על הרצפה... ואני מוכן להתנדב למדוד לו מכפלת).

הוא לא יכול לשבת על יותר ממושב אחד ברכב אחד... (אין אפשרות לשבת באותו זמן בשתי רכבים... אלא א"כ זה נגרה). הוא לא יכול לשבת בשתי רכבים וגם לא על שתי מושבים... **אין!!! אין לו נתון מסוים שיכול לעשות אותו יותר מאושר ממני!!!** תבין: לו יצויר שאדם רגיל היה לו רק שתי רגלים... ואילו מיליונר היה יכול לשלם כסף ולהשתיל לעצמו עוד כמה רגלים ואז הוא היה נהיה מרבה רגלים... נו... פה הבנתי... פה אפשר לרשום איזה הישג!!! כי לי יש רק מכנסים אחד... והוא מרבה נכסים... מרבה מכנסים... נו... יש פה משהו שיש לו ואין לי... **אותו דבר:** לו יצויר שאדם רגיל היה לו גרון רגיל של עפר ס"מ... ואילו מיליונר היה יכול לשלם כסף ולהשתיל לעצמו גרון של גירפה... אוהו... פה התחלת לדבר... אם יש לו גרון יותר ארוך אז הוא יכול להרגיש את הסימט העגולה של היין הרבה יותר זמן והרבה יותר גישמאק... פה התחלת לדבר... פה יש איזה גישמאק נוסף בחיים שיש לו ולי אין... **אז זהו שלא!!! את זה הוא לא יכול לפתח!!!** הוא תמיד ישאר אותו מטר שבעים... ועם אותה קיבה... ועם אותם צעידות ודייאטות שהוא צריך לעשות בשביל להוריד קלוריות ולהצר קיבה...

אז במה יש לו להיות יותר מאושר ממני??? הדבר האחד ויחיד שנשאר לו: שאני בחמישים שקל מקבל שעון קטן ואני מאושר כי יש לי כל!!! ואילו הוא?? **יש לו רב!!!** הוא צריך להוציא רב רב-- הרבה הרבה כסף... בשביל להגיע ל"ככל" מה שיש לי!!! זה כל ההבדל...

אבל תכל"ס... למה אחרי הכל... למה כל מה שאני אומר עכשיו... זה עדיין לא משכנע?? למה אני בעצמי תוך כדי שאני כותב את זה... אני עדיין צריך לשכנע את עצמי במה שאני אומר עכשיו??

שוב מסיבה אחת ויחידה!!! אנחנו מסנוורים מהאדום האדום הזה!!! השטחיות והחיצוניות של עשוי משיפעה עלינו... וזה מחסום שלא נותן לנו להיות מאושרים מה"יש לי כל" שיש לנו!!! אבל בדיק בשביל זה **זכינו ואנחנו בני תורה**... בשביל זה אנחנו עמלי תורה... ועלינו נאמר: **דעה קניית מה אסרת!!!** האומנות שלנו זה **הדעת!!!** להשליט את הדעת על הרגש... על האדום האדום הזה שמכתיב את הסדר יום בעולם השטחי ואצלנו זה לא חייב להיכנס... אנחנו יכולים לחסוך את היש לי רב הזה...

--- אחת הטעויות החמורות ביותר: יש כאלו שמאשימים את היהדות בהסתפקות במועט!!! הם טוענים שצריך לחיות בפשטות... למה? כי ככה התורה אומרת!! צריך להתרחק מהנאות יותר מידי... למה?? כי ככה התורה אומרת!! וזה פשוט עלילת דם!!! התורה לא אוסרת לחיות חיי ראוותנות... אז מה כן?? למה יש עניין להסתפק במועט???

זו עצה טובה!!! התורה בסה"כ ממליצה לנו על התנהלות נכונה בחיים!!! מי שחי חיי מותרות הוא אדם שחי פחות טוב... הוא אדם הרבה יותר מסורבל... ככל שהוא משדרג את איכות החיים ככה הוא נצרך להרבה יותר תנאים בשביל להיות מרוצה... (אגב: תסכל לו... אבל הדוגמא המתוקה ביותר להסתפקות במועט זה הצ'אלמערס... התעודת זהות של צאלמער זה שהוא יודע ליהנות מכלום... הוא יודע להתענג על צלחת טשולנס... הוא יודע להיתששק ממקוה חם... והכי הכי הוא יודע להרגיש בעננים מ-עשרים יורו שאיזה חוצניק קשוח נתן לו... החוצניק נשאר בדכאון... אבל הצאלמער בעננים... כף לו... הוא לא מסורבל... הוא יודע לחיות טוב וליהנות מכל דבר... יודעי דבר טוענים שזה נובע אצלם בגלל שהם באמת יהי חיים בדוחק ועוים)... בקיצור: אדם שחי חיי מותרות הוא חי פחות טוב!!! **פחות טוב לו בחיים!!!** והדוגמא הכי מוכרת ומוחשית מול העיניים: ילד מפונק!!! ככל שהוא מקבל יותר... ככה הוא ילד יותר ממורמר... ותמיד הכי רע לו... והוא נהיה בלתי נסבל לסביבה ובעיקר לעצמו... **זה בדיק ומנוסה!!!** ולמה?? כי ככל שאתה מרגיל אותו לעוד פינוק ולעוד מותרות... ככה אתה עושה אותו מסורבל יותר... אתה מרגיל אותו להיות מועד ומתקן רק אם יהיה לו את זה ואת זה ואת זה וגם את זה... **ילד מפונק הוא ילד אומלל!!!**

זו הסיבה שאצל החרדים יש שמחת חיים לאין ערוך מאצל החילונים... וזו הסיבה שהחילונים מתפוצצים מקנאה כשהם רואים את החרדים!!! תחשוב... בן אדם כל היום רודף אחרי האושר... עובד כמו חמור הוא ואשתו והם מכניסים יותר משלושים אלף שקל לחודש... ופתאום מגיע החרדי הזה עם שמונת ילדיו וצוחק ומאושר ומשחק עם הילדים שלו בכזו חדווה ובכזו שמחת חיים... (למרות כל הקשיים שיש לחרדים ויש)... החילוני פשוט מתפוצץ!!!! איך החרדי עשה לי את העקיפה הזו מימין?? איך החרדי הזה כ"כ מאושר ומבסוט... בו בזמן שהוא לא משקיע בחיי החומר... אפילו לא אלפית ממני?? **נו... מה הסוד של החרדי???**

פשוט מאוד: יש לנו תורה שהיא לא רק מלמדת אותנו מה חייבים לעשות! **התורה מלמדת אותנו גם חוקי חיים איך לחיות נכון ואיך לגשת נכון לחיים...** והסתפקות במועט זה בסה"כ **טקטיקה נכונה לחיים!!!** מי שלא רוצה... מי שיתעקש לחיות חיי ראוותנות... לא בטוח שזו עבירה... אלא הוא פשוט חרד בחיים קשים... **יעקב אבינו הוא ה"רבה" שלנו בהנהגת בית יהודי!!! יעקב אבינו מלמד אותנו בין הייתר איך לחיות נכון...** בפרשות האלו אנחנו רואים שעשוי לא רק יצא רשק... הוא גם יצא מסקן וממורמו... בהתנהלות החיים שלו הוא לא הגיע לשום מקום בחיים... האדום האדום הזה... החיי מותרות האלו לא עשו אותו יותר מאושר... אלא רק דפקו אותו מכל הכיוונים... הוא נשאר רק מלא חרטות ואכזבות וכעסים ונקמות... ופה הטעות של הרבה אנשים שבטוחים שהסתפקות במועט זה עניין של צדקות ייתר!! ממש לא!!! אדרבה... אם זה מגיע אצלך ממקום של צדקות... עדיף כבר שתחיה טוב... כי רק זה חסר לנו שהילד שלך יבין שהצדקות והיהדות לקחה לו את החיים הטובים... אם אתה רוצה להסתפק במועט... זה יכול להגיע אצלך רק מהבנה שזו הדרך הנכונה להיות מאושר יותר בחיים... זו הדרך הנכונה לחיות נכון בחיים! ברור או לא ברור???

כַּנְיָנִי בַּיִת לֹזִי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

תולדות
גליון מס' 560

יציאת שבת: י"ם 17:15, ת"א 17:16

כניסת שבת: י"ם 16:00, ת"א 16:14

נלמד מהפרשה

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא

מעשה בזוג שלא להם ילדים במשך עשרים שנה. הם התגוררו בחו"ל, והחליטו לעלות לארץ ישראל, שכפי שמובא ברש"י, הישיבה בה היא סגולה לבנים. דא עקא, לאחר שלוש שנים נוספות של ישיבה בארץ - לא חל שום שינוי במצבם. ידיד מחו"ל, שפגש בהם והתעניין בשלומם, ושמע מפייהם כי הם עדין מצפים, מתפללים ומקווים לישועה, אמר להם: "די לכם להצטער! אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נפקדתם - כבר לא יהיו לכם ילדים... יש הרבה זוגות בלי ילדים שממשיכים לחיות... יש עוד מצוות בתורה שאפשר לקיים. כשחזר הידיד לחו"ל וסיפר לאשתו על כל השיחה, היא גערה בו: "מדוע היית צריך להתערב בעניינים של אחרים?" - "אם היית רואה את פניהם המסכנות, גם את היית אומרת להם את אותם הדברים", הצטדק הבעל.

"ומנין לך שלא יהיו להם ילדים?", שאלה.

ענה לה בעלה: אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נולדו להם ילדים - כבר לא יהיו להם לעולם". ועוד הוסיף ואמר: אני מבטיח שאם יהיו להם ילדים - אני סוגר את העסק שלי בחו"ל, ועולה לארץ ישראל, והופך להיות אברך כולל. אחרי שנתיים נוספות של המתנה ותפילה, נולדו להם, בסיעתא דשמיא, תאומים: בן ובת. "ותהום כל העיר". איזו שמחה... רק אדם אחד נכנס ללחץ... הוא עלה על המטוס הראשון לארץ ישראל. מנמל התעופה נסע במונית ספיישל לרבי חיים קנייבסקי שליט"א, ובפיו שאלה: "כבוד הרב! כך וכך הוה מעשה, וכך וכך אמרתי, מה עלי לעשות?" - "מה השאלה? תקיים את מוצא פיך!" - "כבוד הרב! האם אפשר לעשות התרת נדרים?" - "לא! הנדר שנדרת הוא בגדר 'נדרי מצוה' שאין להתירם!" - "האם אפשר לעשות שליח, שילמד במקומי בכלל, ואני אתמוך בו בכל צרכיו, מכף רגל ועד ראש?" - "זה דווקא רעיון טוב לעשות שליח, אבל נעשה אותו בכיוון ההפוך: אתה תלמד בכלל, ואותו תשלח לנהל את עסקיך..." ואז הוסיף רבי חיים ואמר: "מי יודע אם לא כל מה שנולדו להם ילדים, זה בזכות שנדרת ללמוד בכלל! רבותי! מויראדיג! היהודי הזה עוד לא התחיל ללמוד. הוא, בסך הכל, קיבל על עצמו להתחיל. וכבר, בזכות התורה, נפקדה העקרה! הוא אשר אמרנו: לימוד התורה הוא ה"חמצן"! הוא הנותן חיות לכל העולם! הוא הפוקד עקרונות, והוא המרפא ממחלות! אין חשוב ממנו!

חנוך לנער על פי דרכו

"ויגדלו הנערים והיה עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אוהלים".

ופירש רש"י "ויגדלו הנערים" - כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני י"ג שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה. וביאר הרש"ר הירש, כי חז"ל השמיעונו באומרים "ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם", שבעודם קטנים לא שמו מחנכיהם לב לכך שיעקב ועשו שונים זה מזה באופיים כרחוק מזרח ממערב, ולא התבוננו בתכונות הנפש המיוחדות לכל אחד מהם. אלא תורה אחת וחינוך אחד העניקו לשניהם. וחינוך זה לוקה בחסר כי כלל גדול הוא בחינוך "חנוך לנער על פי דרכו" הוי אומר שיש לכוון את הנער בהתאם לדרכו המיוחדת לו ההולמת את התכונות והנטיית השוכנות בעמקי נשמתו, ואילו הקדימו יצחק ורבקה לחדור לנפש עשו, יכולים היו להטות לבו לעבודת ה'. כי אז הגיבור לעתיד לא היה הופך לגיבור ציד אלא גיבור לפני ה', ואמנם רק משגדלו הנערים והיו לגברים הופתעו לראות כי שני אחים שיצאו מבטן אחת שגדלו ונתחנכו באותו בית היו כה שונים ומנוגדים במעשיהם החינוך שעשו קיבל לא התאים לאיש שדה הגם שהתאים מאוד לאיש תם כיעקב, והדבר דומה לאדם שיבקש לתחום את גבולות שדהו בעצי ארזים גבוהים, ניגש איפוא אל בעל המשתלה רכש מספר שתילים רכים, שתלם על שדהו והמתין כי יגדלו וימלאו את מטרותם. חלפו שנים וכל העצים - להוציא אחד מהם נקלטו היטב והחלו צומחים לגובה ולרוחב אלא שכאמור עץ אחד לא התפתח כמו חביריו אותו עץ בודד התפתח לרוחב במידה ניכרת אולם אינו מעפיל לגובה כמקובל בעצי ארז. בעל השדה הבחין בעץ המוזר ובגדילתו המשונה וניסה לטפל בבעיה אך ללא הועיל ברוב יאושו החליט מיודענו להזמין גנן מומחה אל שדהו להראות לו את העץ המשונה ולשאול בעצתו, ואכן הגנן הגיע עד מהרה, ולאחר שהתבונן בעץ ובחן היטב את מהותו של העץ פנה אל בעל הקרקע ואמר לו: ידידי היקר גם אם תנסה כל ימי חיך ליישר את ענפיו של עץ זה, ולגרורם לו לצמוח כלפי מעלה לא יעלה הדבר בידך! עץ זה - כלל אינו עץ ארז! עץ זה הינו עץ נדיר בעל יופי מיוחד, אולם אינו נמנה על משפחת הארזים ואפילו קירבה רחוקה אין בין השניים. על כן, אם רצונך ליהנות מהעץ אשר שתלת באדמתך - הנח לו לגדול כפי טבעו שלו, ואזי תראהו במלוא הדרו. אם רצוננו לקטוף פירות הילולים לבנות דמות לתפארת ולרוות רק נחת מילדינו אל לנו להתוות את הדרך, ולהתאים אליה את הנשמות אשר הופקדו בידינו, להיפך! עלינו להתבונן היטב בטבעיו וכשרונותיו של כל אחד ואחד לחשוב ברצינות על אודות הדרך המתאימה לו ולהעניק לו את הדחיפה והעידוד שבה יגיע הוא לבסוף אל הר האלוקים.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

חיטים עם עיניים

זעם אביגדור אין-אוניס. "לכל מקום תכניסו את בורא העולם?! אבי רצה מאוד לומר לו שהוא אינו מכניס את בורא העולם לשום מקום. הוא פשוט נמצא שם. אבל העדיף לשמור את הדברים בליבו. עדיין לא הוכשרה הקרקע. עד לסוף טבת עדיין ניסו מדי פעם לדבר על לבו שיפנה בתפילה להשם. הם דאגו לו ולכסף הרב שהשקיע. אך משהגיע שבת חדלו מכך.

החורף של אותה שנה היה שחוק לגמרי בשדותיו של אביגדור. "למה הייתי צריך להתעקש דווקא על חיטה?! שאל את עצמו בפעם המאה, סופק כפיים ביאוש. לכל גידול אחר היה יכול למצוא פתרון בצורת השקיה מלאכותית. רק החיטה, בשל היותה צרכנית גדולה מדי של מים אינה כדאית להשקיה בדרך זו. ההוצאה תהיה גדולה מהרווחים. בעיניים כלות ראה כיצד השקעה של עשרות אלפי שקלים יורדת לטמיון. ביטוח לכל זה לא היה לו. זאת כל חקלאי יודע, שהקרן לנזקי טבע מסרבת ליטול על עצמה סיכון של גידול חיטה בדרום. נשאר החקלאי הצעיר מדוכא ומיואש היה רוצה עתה לנטוש הכול ולשוב לבית הוריו, אלא שמשא החובות שרבע על כתפיו אילץ אותו להישאר במקום ולנסות את מזלו בעונה הבאה: אבטיחים ומלונים. זהו, זה כל מה שיכול היה לנסות בהגיע חודש אדר. הפעם עשה את מלאכתו באי-חשק בולט. חרש וזרע מכנית, בלי לב ובלי נשמה. "לפחות בפעם זו מובטח לי יכול תמורת מאמצי, חשב לעצמו בלעג מר. "הגידולים הללו צומחים מהטל. והטל, הלוא מובטח לי שירד בזמנו בכל לילה". וטרם ידע מה מצפה לו... היה זה ביום קיץ חם של תמוז, עת יצא לקטיף הראשון.

"מה זאת?? חשכו עיניו. רקבון מכוער התפשט על פני האבטיחים שרגליו. "אני מקווה שזה רק בשטח המצומצם הזה". הוא חש לבדוק הלאה לאורך המקשה, וכלל שהתקדם יותר כן הלך ליבו ושקע בקרבו. הנגע פגע בכלם, בלא יוצא מן הכלל כמעט.

אביגדור החזיק את עצמו חזק. הוא חשש פן יתעלף בו במקום. התנשם עמוקות פעם ועוד פעם ואחר התכופף לבחון את הנזק. "ריקבון... ממש ריקבון... איך לא חשבתי לבדוק זאת קודם לכן..." יסר את עצמו. לו מבחין היה בהתפתחות הרקבון בשלבי ראשונים, היה יכול לרסס את השטח ולהנצל מהנזק! אך כעת - הכל אבוד.

הוא בעט בעיטה מלאת תסכול באחד האבטיחים העלובים והלה התנפץ בקול נפץ חרישי למרגלותיו. אביגדור לא ידע מניין נטל את כוחות הנפש העצומים לזרוע שוב בבוא הסתיו. עוד הלוואה ועוד הלוואה... מה יהיה הסוף?

אל הפעם נבאו בתחזית מזג האוויר לא רק גשמים, אלא "גשמים מרובים בצפון הנגב" - בדווקא!

והוא שוב זרע חיטה. הן יש לו על מי לסמוך! בשנה זו, החזאים לא הכזיבו. גשם ירד מוקדם מאד. כבר באמצע חשון מלאו שלוליות את חצרות הבתים ואת השדות ועדיין הגשם לא אמר די. עוד ירד, ועוד ירד...

"די!!! זעק יום אחד אביגדור, בגלותו יום גשום נוסף לפניו. לא לחינם הוא זעק. היתב ידע, כי עודף מים ירקיב לחיטים שלו את כל השורשים. זה בדיוק מה שקרה.

כפוף גב ושפוף לב זרע אביגדור גם הפעם זרעי אבטיחים בבוא האביב. הוא לא ידע איך מדברים עם אדון הכל, אבל המילים יצאו לו לבד "בבקשה ממך, אלוקים, אני לא יודע איך מדברים אתך". אמר כשדמעות צורבות את גרונו. "אבל אם אתה כל כך גדול, שאתה יכול לכוון את הגשמים בדיוק למקום שאל ומתאים לי, בטוח אתה יכול לעשות גם את ההיפך. אז אני מבקש ממך, למרות שאני עדיין לא מצליח לקיים מצוות, שתצמיח לי יבול מבורך".

אביגדור ניגב את עיניו בשרוול בגדו ומיהר לבדוק סביבו אם לא היו לו מאזינים. לא. אף נפש חיה לא נראתה למלא כל האופק. עתה נתן דרוו לדמעותיו והן התגלגלו רותחות במורד לחייו. כן, יש אלוקים, זה ברור. יש מי שמנווט את כל המקרים הללו. "בבקשה ממך, אלוקים, שמע את תפילתי והצלח את גידולי האבטיחים שלי", שב והתחנן על נפשו. לאחר מכן פשתה בלבו הרגשה מיוחדת שלא חווה כמותה מעולם. מין שלווה כזאת, הנובעת מהידיעה שביקשת מהכתובת הנכונה. כעין זו של מי שהשיג אישור נכסף משר חשוב, או שקיבל הודעה שבקשתו התקבלה.

"אם כן, כך מרגישים כל שומרי המצוות לאחר התפילות?" - היה זה חומר חדש למחשבה. עד כה ידע שקיום מצוות פרושו כבלים וכבלים וכבלים. היתה זו הפעם הראשונה בה פגש את היהדות מכיוון אחר. אביגדור הקפיד היטב להשיג על התפתחות היבול. אך בזו הפעם לא ניכרת היתה כל תקלה. בבא הקיץ העמים משאיות רבות וכבדות באלפי אבטיחים מנופחים כדבעי. "הם משובחים ממש!" היללו המוכרים את יבולו. "תביא לי גם בשבוע הבא!" בקש כל אחד להבטיח את עצמו. "איזו מתיקות יוצאת דופן!" ציינו גם הקונים. באותו קיץ החל אביגדור לפרוע את חובותיו. אומנם לא היה בזה כדי לכסות את הכל, אבל ניתן היה כבר לראות את האור שבקצה המנהרה. מעט מן הרווחים השאיר לקניית חיטים לשנה הבאה.

"שוב חיטים???" פערו הכל עיניים תמהות ושואלות. "ודאי חיטים", השיב להם בעיניים נוצצות. "הפעם, חיטים עם עיניים למרום..."

"השמעתם מי חזר בתשובה?" רעשה כל שכונת הכלנית. "ודאי, ודאי", הנהן שי בראשו העמוס תלתלים. "זה היה צפוי. אני הזהרתי אותו שלא ילך לסמינריון של הדתיים, אבל הוא התעקש שזה נופש זול ומגוון. "נמאס לנו קצת מהטיולים", כך אמר לי. "אנחנו רוצים לשמוע פעם מה יש לדתיים להגיד". זהו. כשהוא אמר כך ידעתי שאצלו הם יצליחו. חכמה גדולה... הוא ממש בא כדי להקשיב!"

"נו, ומה בכך?" לא הבין מיקי. הוא היה עסוק בהברשת ה"הונדה" המבריקה שלו, מתאמץ להסיר כתם עקשן כלשהו. הוא לא הסכים עם שי. "אם היו אומרים שם שטויות הוא לא היה נתפס על זה".

"אז מה אתה רוצה להגיד בכך" גרד שי ברעמה שעל ראשו באי הבנה. מיקי הניח את הסמרטוט לרגע ונעץ עיניים נזופות בחברו, "אתה לא מבין? נועם בר-זיו הוא לא אדם טיפש. אם הוא חזר בתשובה, כנראה נוכח לדעת שזו הדרך הנכונה. הם לא היו מצליחים לשכנע אותו אם היו אומרים שם דברים שאינם מתקבלים על הדעת".

מיקי משך בכתפיו. אין לו כוחות להתחיל קעת פולמוס רעיוני עם שי. בדרך כלל הוא המפסיד בויכוחים הללו. מוטב להזדרז לעבודה לפני שיפסיד גם שם...

ואכן, נועם ומלי היו נלהבים מאד מהעולם החדש שנגלה לעיניהם. כל דבר הלכה חדש שנלמד וכל הנהגה טובה שזכו לרכשה היו מציינים את ליבם בגיל. הבית כולו לבש צורה חדשה. הרבה מזמנם השקיעו בהבהרת ההנהגות החדשות לילדיהם. בעקביות ובהתמדה שינו לפניהם את חשיבות קיומה של כל מצוה, וארבעה מתוך חמשת ילדיהם הצטרפו אליהם בחשק רב. השתלבותם בחברה המקיימת מצוות היתה לפלא. הם התקבלו בחיבה והפכו עד מהרה לחלק בלתי נפרד מן הקהילה החרדית הסמוכה לשכונה.

רק אצל אביגדור היו העניינים יגיעים. אביגדור היה כבר בחור בוגר בן שבע עשרה כשהתחיל תהליך החזרה בתשובה של בני משפחתו. לדאבון לבם של הוריו, הוא צפה עליהם מן הצד באדישות רבה וסרב לשתף פעולה. הישג היחיד שהשיגו בחינוכו היה, שלא יחלל שבת כשהוא נמצא בבית. הישג מפוקפק ביותר.

בתום שרותו הצבאי נכנס ללימודי האוניברסיטה. "חקלאות", זה היה הנושא החביב עליו ואותו בחר ללמוד.

בלית ברירה מימנו הוריו את לימודיו. "כך", סברו, יהיה עסוק בדבר מה ולא ישעה בדברי שקר". יחד עם זאת, המשיכו להפציר בתפילה לבורא עולם שיהפוך את לבו ויפתח אותו לקבל על עצמו עול מלכות שמים.

אביגדור השקיע את כל מרצו בלימודיו ועשה חיל. הוא הגיע להישגים מרשימים ולציונים גבוהים ביותר. הכל נבאו לו הצלחה מיוחדת בתחום בו התמחה. "אתם רואים?" סט בהוריו ובאחיו לא אחת, אפשר להצליח גם בלי לקיים מצוות". והם - חנקו אנחה בלבם והבליגו. כבר שלטו דיים במקורות וידעו שפעמים רבות דווקא "דרך רשעים צלחה", וכי השם "משלם לרשע על פניו להאבידו..." ההצלחה בעול הזה אינה בהכרח הוכחה לשביעות רצון של בורא העולם. הרבה פעמים זה ממש ההיפך! אך את הידע הזה נזהרו לא לומר לו בפניו. אף אחד מבני הבית לא אהב להיכנס איתו לאחד מאותם יוכיחי סרק חסרי תועלת.

לאחר סיום הלימודים בהצטיינות וקבלת התואר, פנה אביגדור להקמת חווה חקלאית באיזור פיתוח. שם קיווה לקבל הלוואות גדולות בתנאים נוחים ממנהלת השקעות, אך גם אמנם היה. הוא שכר דירה קטנטונת במושב בדרום, ובחודות יצירה ניגש לעיבוד אדמותיו. מתוך אמונה ברורה בהצלחתו, פנה אף לבעלי אדמות אחרים במושב וחכר את שדותיהם שלהם לצורך גידולו. באמתתו היה כעת ידע רב באשר לשיטות זריעה מתוחכמות ולהשבחת הקרקע, כמו גם הדברת המזיקים והעשבים השוטים. היה בזה יותר מהאנה גרידא ליישם את כל הנלמד הלכה למעשה. כל פעולה ופעולה היתה מחושבת, שקולה ומדודה. אביגדור ראה בעיני רוחו את היבול הרב שיפיקו שדותיו ואת הכסף הרב שיזרום לכיסו. זה היה חשבון פשוט של השקעה מול תוצאה. כל שנותר לו לאחר חודשי העבודה המפרכים היה רק לשבת ולחכות לטפע שיגיע.

והוא באמת חיכה. חודש חשוון חלף ללא ענן קל בשמים השרות המטאורולוגי הבריח חורף גשום במיוחד. "אם לא עכשיו, יתחיל ודאי בכסלו", הרגיע אביגדור את נפשו הדואגת. אך גם כסלו עבר בלי טיפת גשם. בעצם, ירדו גשמים רבים, אבל רובם ככולם התמקדו באזור הצפון. הנגב נשאר צחיח. "אני לא מבין מה קורה פה", רטן ברוב תסכולו. "פשוט ביש-מזל, היה עלי לבחור שטחים בצפון ולא בדרום".

"אתה יודע כמה שזה לא נכון", העמידו אותו הוריו על מקומו בהזירות. "הלא במינים הקודמות עמד הנגב במקום הראשון בכמות הגשמים שירדו בו. על שמך מידע זה בחרת באזור זה בדווקא!"

"אם כן, איך תסבירו את זה שבדיוק בשנה הזאת שהשקעתי כל-כך הרבה, נדדו הגשמים צפונה?" התמרמר אביגדור. "יש לזה רק תשובה אחת", הסביר לו אביו בנחת. "בורא העולם חפץ בתפילתך. לו רק תבקש ממנו, תפתח את פיך בתפילה, כי אז תבוא הברכה ותשיג גם את גבולך..." "אוף!"

פרפראות לתורה

"וקח לי משם שני גדיי עיזים וכו'"

רש"י כתב: וכי שני גדיי עיזים היה מאכלו של יצחק? אלא האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים. לאור זאת, אפשר לבאר, דיתכן שיצחק אבינו חפץ לברך את עשו דוקא ביום זה, שהרי חז"ל אמרו שיצחק נולד בפסח, ואמרו חז"ל שאדם אינו נופל במהרה ביום הולדתו, כיון שמזלו של האדם משופר ונעלה יותר ביום הולדתו. ולכן רצה יצחק לברך את ברכתיו דוקא ביום הולדתו, בו ברכתיו יהיו נעלות יותר. גם פרשת 'וזאת הברכה', בה משה רבינו, כך אמרו חז"ל, בירך את בני ישראל ביום פטירתו. חז"ל אמרו: שהקב"ה ממלא את שנות הצדיקים מיום ליום. חז"ל אמרו גם שהקב"ה מכפר על הדור במיתת הצדיקים. הרי ברור שככל שכח הצדיק גדול יותר, כך מתכפרים רבים יותר על ידי הסתלקותו. נמצא לדברי הירושלמי שיום הולדתו הוא יום נעלה ביותר, ואם כן יתכן שכשהצדיק נפטר ביום זה, מתכפרים רבים יותר בגינו, שהרי נפטר בשיא כוחותיו ומעלותיו.

הירושלמי מספר שכשהעמלקים נלחמו בעם ישראל, דאג עמלק להציב בראש חיילותיו דוקא חיילים שנולדו באותו היום, כדי שמזלם הטוב, המיוחד ליום הולדתם, יסייע להם לנצח במלחמה נגד ישראל. ואכן, ובאמת בדרך הטבע, חיילים אלו היו אמורים לנצח במלחמתם, אך משה רבינו ע"ה הצליח בתפילותיו לסבב את השפעת מזלם בשמים. הגאון הבן איש חי כתב ש"ישנם הנוהגים לעשות בכל שנה את יום הלידה ליום טוב, וסימן יפה הוא, וכן נוהגים בבתינו". בספרי חסידות מובא כרמז על הנאמר בתהילים: "אני היום ילדתיך שאל ממני ואתנה" שביום הולדתו של האדם, יכול הוא לבקש מהקב"ה את בקשותיו והקב"ה ממלא את משאלותיו לטובה.

וכן מסופר בספר "יום הולדת ומשמעותו": סיפר לי ידיד יקר שלקה בגבו ונזקק לטוס לארה"ב לצורך טיפולים רפואיים: כידוע, מחלקות הנוסעים במטוס מתחלקות לשלוש: מחלקה רגילה, מחלקת עסקים ומחלקה ראשונה. מחירה של טיסה במחלקה הרגילה הוא אלף דולר, המחיר במחלקת עסקים הוא אלפיים דולר ואילו עלות טיסה במחלקה הראשונה היא שלושת אלפים דולר. ידידי, שמחמת מצבו הבריאותי נבצר ממנו לשבת על מושב רגיל ונזקק לשכב במשך כל הטיסה, הוצרך לרכוש כרטיס למחלקה הראשונה, שם יכול היה לשכב במשך כל שעות הטיסה. ברם, לצערנו היה הוא הנוסע היחיד שטס במחלקה זו. מתוך בדידותו החל להלך על קביו למחלקות האחרות, והנה פוגש הוא אברך עדין נפש. פנה אליו ידידי וביקש ממנו אם יוכל ללמוד עמו מעט לצדו במחלקה הראשונה. האברך נענה לבקשתו ואכן החלו שניהם ללמוד בצוותא. כעבור זמן מה, הופיעה לידם דיילת וביקשה מהאברך שישב למקומו, מאחר ולא שילם על שהות במחלקה זו. מיותר לציין שכל בקשותיהם וניסיונותיהם של ידידי ואותו אברך לשכנע את הדיילת לאפשר להם להמשיך ללמוד, עלו בתוהו, על אף שהסבירו שכל מטרת בואו של האברך למחלקה זו היתה אך ורק למען גמילות חסד.

או אז, פנה האברך לידידי ואמר לו: "מה שארע לנו עכשיו מזכיר לי מעשה שסיפר הגאון הגדול הרב פאם זצ"ל (מגדולי ישראל באמריקה) ולימד אותנו מתוכו מוסר השכל נפלא, ומעשה שהיה כך היה: "לאוזניו של קבצן עני שפרנסתו היתה דחוקה עד מאוד, הגיעה שמועה שישנה הזדמנות פז להרוויח סכום נכבד בארה"ב. ידידו הקבצן אסף וצירף פרוטה לפרוטה, עד שהצליח לצבור סכום כסף הגון שבאמצעותו יוכל לרכוש כרטיס טיסה הלוך ושוב לארה"ב, וגם יישאר לו חלק נכבד לצורך שהותו שם במשך מספר ימים." היום המיוחל הגיע, הקבצן שזו לו הטיסה הראשונה בחייו, עלה במדרגות המובילות אל תוך המטוס. נכנס והתיישב במושב הראשון שנקלע לידו, בחושבו שדרכו של מטוס כדרכו של אוטובוס, אך לא ידע הוא שהמקום שבחר לשבת, לא היה פחות מאשר במחלקה הראשונה."

מיד כשהתיישב על מושבו נפלטה מפיו אנחת רווחה. מעולם לא זכה לחוש נוחות שכזו בשום מושב או ספה שישב עליהם אי פעם. לאט לאט החל להכיר את כל מנגנוני הנוחות המותקנים לרווחתם של הטיסים במחלקה הראשונה. החל מהמזגן המיוחד, הנעימות המיוחדות המושמעות באוזניות המותאמות לכל נוסע, המושבים והידידות המתכווננות. הכל היה בשבילו חדש וכעין חלום. "פסגת הנאותו בטיסה זו, הגיעה לשיאה בזמן חלוקת ארוחת הצהריים. האוכל המהביל וריחו הנודף עשוהו כשיכור, סעודה מעין זו לא טעם מעולם. והנה, אך קיבל את מנתו וכבר היה ראשו ורובו טמונים בתוך צלחתו. "דא עקא, קולות ההתלהבות שנפלטו מפיו, ליקוק אצבעותיו ואנחות האושר שלו הסבו לשכניו ההדורים למחלקה אי נוחות רבה, וזאת מלבד פליאתם הבלתי מוסתרת שאדם בעל חזות כה דלה זוכה לטוס ביחד עםם."

כשפקעה סבלנותו של אחד הנוסעים הכבודים, פנה הוא לדילת וביקש ממנה שתעניין על מהותו של אותו קבצן תימהוני. כשהגיעה הדיילת אל הקבצן, ביקשה ממנו באדיבות לראות את כרטיסו. מה גדולה הייתה תדהמתו כשהודיעה לו שמקומו אינו אלא בירכתי המטוס במחלקה הפשוטה. ידידו לא איבד את עשתונותו. על חויה כה מיוחדת אינו מוכן לוותר בשום אופן. הוא החליט בהחלטה נחושה שאת כל הכסף ששמר להוצאות הדרך מוכן הוא להשקיע בשביל להמשיך בטיסה מיוחדת זו. "פנה הוא לדילת ואמר לה: 'הנני מבין שטיסה במחלקה זו עולה שלושת אלפים דולר, הנה לך אלפיים דולר נוספים מלבד האלף שכבר שילמתי, ואני מבקש שתאפשרו לי להמשיך את טיסתי במחלקה זו'."

או אז ענתה לו הדיילת: 'אנו מצטערים, אך מה שלא קונים למטה כבר אי אפשר לקנות למעלה...'

כי אכן כן, יום הולדתו של האדם הוא יום של חשבון נפש. עוד שנה עברה בדרכו בפרוזדור הניסיונות של העולם הזה. את השנים שקצבו לו, עליו לנצל על מנת לקנות קניינים של קיימא, שיעמדו לו בהגיעו לטרקלין בעולם שכולו נצח: להרבות בתורה, בתפילה ובגמילות חסדים, שהם שלושת עמודי העולם ולשאוף למלא את חובתו בעולמו. האדם שיעמול לקנות קניינים רוחניים, יזכה לשיר את שירת חייו בשמחה, להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, שהוא העידון הגדול מכל העידונים, ועליו לזכור שהזמן דוחק והמלאכה מרובה, ואת מה שלא קונים למטה בזה העולם, כבר אי אפשר לקנות למעלה בעולם שכולו טוב. כשיהודי שאינו שומר מצוות חוגג יום הולדתו, אמר מרן הגרא"מ שך זי"ע בשיחתו, הרי הדבר תמוה להפליא. הוא בסך הכל התקרב בשנה נוספת אל מיתתו, אז מדוע הוא שמח כל כך? אך כשיהודי שומר מצוות שמח ביום הולדתו, יש לו סיבה טובה לשמוח. הוא ניצל שנה נוספת לחיי עשייה רוחניים, בדרכו אל חיי הנצח!

פרשת תולדות

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ב' כסלו התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:21	17:11	17:44
י-ם		
16:17	17:08	17:40
ת"א		
16:17	17:08	17:39
חיפה		
16:21	17:11	17:44
ב"ש		

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן ב" 050-4194600

בשנת תשל"ג בביתו של **רבי מאיר** זצ"ל, באשדוד. כאשר פתח רבי מאיר את דלת ביתו, רצה תלמיד שהתלווה לרבנו **בן ציון אבא שאול** זצ"ל להציגו בשמו, אך רבנו רמז לו לשתוק. כשנכנסו הושיב רבי מאיר את רבנו על מיטתו לימינו, ושאלו לשמו. רבנו השיב: שמי בן ציון. שוב שאלו: מה מעשיך? ורבנו משיב: אברך אנוכי בישיבת "פורת יוסף" בירושלים.

האריכו בשיחה של תורה, וכן על שיטת משפחת אבוחצירא בכוננות שלא כדרך הרש"ש, ועוד נושאים, ולאחר שהתברכו מהמארח חזרו לירושלים. כעבור זמן הגיעה קבוצת אברכים ובחורים מ"פורת יוסף" לביתו של רבי מאיר זצ"ל, וסיפר להם שהיה אצלו אברך בשם בן ציון מיישיבת "פורת יוסף", וניכר עליו שהוא **גאון אדין וחסידי**. השיבו לו שאין זה אברך אלא אחד מראשי הישיבה. נרתע רבי מאיר זצ"ל מענותותו של רבנו, ומאז נוצר ביניהם קשר אמיתי ונפגשו מידי פעם. רבי מאיר זצ"ל אמר על רבנו: הרבה גדולים דרכו על מפתן ביתי, אבל אף אחד מהם לא מגיע לגדולתו של חכם בן ציון. עוד אמר: מדן ועד באר שבע **לא נמצא עניו** כחכם בן ציון.

על-ידי "כתיית", התבטלות וכתישה עצמית, מגיעים לבחינת מאור שבתורה. לימוד התורה צריך להיות בבטיול ומתוך הנחת עצמותו של הלומד. עליו לדעת ולהכיר שהוא לומד את חכמתו ורצונו **יתברך**, ולא זו בלבד שהוא לומד בהתמדה ושקידה, אלא שמסלק את עצמו בסילוק אמיתי, **שכל חפצו** יהיה אך ורק בתורת ה' וישעבד שכלו לגמרי מכול וכול.

אנשים משתמשים במחשבות כדי להצדיק את מעשיהם הרעים, ובמילים כדי להסתיר את מחשבותיהם

לו היו אומרים לי שלא אוכל לחזור בתשובה, הייתי טוחן רקיע ושמים - ושנ

לאורך כל השנים היו תלמידיו אחוזי התפעלות משליטתו העצומה של ראש הישיבה הרב **עזריא עטיה** זצ"ל בכל מכמני התורה, גם בעניינים שלכאורה מנוחים **בקרן זוית** ואין מרבים לעסוק בהם בלימוד הישיבתי השוטף.

כאשר הכניס את חכם **יוסף בבולוקי** לצוות רבני הישיבה ביקש ממנו ללמוד עם כמה בחורים מובחרים מסכת זבחים ומסכת מנחות ולהתמקד בהלכות **בית המקדש** "לקיים את מה שמוטל על כל יהודי לצפות לישועה" הסביר, "כדי שמיד כשנוכח לביאת גואל צדק נדע מה לעשות ואיך לנהוג".

במשך תקופה ארוכה סבלתי מחולשה כללית. הייתי ישן כ- 15 שעות ביממה, בלי יכולת לפתוח את העיניים. גם כשהייתי יוצא מן הבית, הולך למקום כלשהו, הייתי נרדם על שולחן או ספסל מזדמנים למשך מספר שעות.

התופעה הדאיגה את אימי מאוד, ולאחר שהרופאים לא מצאו מזור לבעיית, הלכה **אימו** אל הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל להתיעץ עמו. הרב אליהו אמר לה שבמקרה זה עליה לפנות אל הרב **משה בן טוב** זצ"ל. לאחר מספר ימים שוב חזרה אל הרב אליהו, ושוב אמר לה: "כבר אמרתי לך שרק הרב בן טוב יכול לעזור לך!"

ואכן הלכה אימי אל הרב, והורה לה על פתרון הבעיה: עלי ללכת למקווה כל יום ולהכניס את הראש במים עד שלא אוכל לנשום, וכן עלי לאכול לחם מקמח מלא בשחרית. הלא יאומן להתרחש - **התופעה נעלמה** ועברה כלא הייתה!

למזכי הרבים: לזרוע בכל מקום, לקצור מה שגדל

פעם אחת רבנו **בבא סארי** זצ"ל נעצר באמצע ברכת המזון ושם ידו על מצחו, ולא הבינו מדוע **הפסיק הברכה**. אחרי כמה רגעים הבחינו היושבים עם הצדיק בסעודה שבאה להדרם איזו אישה, והיות והצדיק הקפיד על זה, **לכן חיכה** שהאישה תצא ואז המשיך לברך, ושאלו את רבינו ואישר הדברים הנל!

ההנהגה הניסית פותחת את שערי ההצלחה בפני כל אחד.

אמרו ישראל לפני הקב"ה: ומי הם עמך? אמר להם: העניים. שנאמר "כי ניהם ה' עמו וענייו ירחם". מידת בשר-ודם, אם היו לו עניים קרובים והוא עשיר.

אינו מודה בהם

אבל הקב"ה אינו כן, ואינו מחופף אלא על העניים. לכן נאמר "אם כסף תלווה את עמי".

נקודת פתיחות

מהרגע שבו רפאל חזן הגיע לעיר הדרומית, הבינו כולם כשהוא הבחין שמשוה לא בסדר - הוא נרתם מיד לשפר את המצב. הרבנים וראשי הציבור הבחינו בכושר הביצוע של רפאל, וכך החלו להטיל עליו כל מיני **מעלות ציבוריות**. הוא עסק מבוקר עד ערב בעזרה למשפחות נזקקות ולאנשים שנקלעו לצרה. כשמישהו נזקק לניתוח יקר בחול - היה משיג לו מימון... במשך 25 שנה היה רפאל דמות מוכרת בעיר, אך יום אחד הוא התעורר בבוקר והרגיש **חולשה מוזרה** בכל גופו. בתחילה הוא לא התייחס לכך, אבל כשהדבר נמשך הוא הלך לרופא, ששלח אותו מיד לסדרת בדיקות. לאחר שבוע: 'מקננת בגופך מחלה קשה', 'לצערי המחלה נמצאת בשלבים מתקדמים, ולמעשה אין הרבה מה לעשות מבחינה רפואית...'

'כמה זמן נותר לי לחיות, להערכתך?' שאל את הרופא בשלוות נפש. 'להערכתי - לא יותר מ7 חודשים...'

כמה ימים לפני שרפאל נפטר מהעולם, הגיע הרב של העיר לברך, 'אתה עולה לשמים עם כל כך הרבה זכויות ומעשים טובים... אני רוצה לספר לכבוד הרב את סיפור חי', 'וכדאי לפרסם אותו כדי שאנשים יידעו איזה משמעות יכולה להיות **לכל מעשה קטן**. נולדתי במשפחה רחוקה מהיהדות, ועד גיל 21 לא ידעתי מה זה תורה ומצוות. יום אחד ישבתי עם חברים ושתינו בירה, מעבר לרחוב היה שלט ועליו תמונה בלתי צנועה. באותו זמן עבר ברחוב בחור דתי, ולפתע, כשהוא הבחין בתמונה על השלט, הוא **וינק בבהלה** וברח משם. כל החבר'ה התגלגלו מצחוק, אבל בי זה עורר מחשבות. 'הבחורצ'יק הזה הצליח להתאפק לא להביט בתמונה', 'כנראה יישש לו משהו יותר חשוב בחיים. אני חייב לבדוק מה זה!'. לא הפסקתי לחשוב על זה. זה הטריד את מנוחתי.

מכאן התחלתי לחקור ולשאול, עד שזכיתי לגלות את אור התורה, וכך הגעתי לאן שהגעתי. 'אינני יודע מי הוא אותו בחור דתי שברח מהתמונה הבלתי צנועה, ומעולם לא פגשתי אותו. אבל כל מה שעשיתי בחיי וכל הזכויות שצברתי - **כולן בוכותו** ובזכות מעשה אחד שהוא עשה - ואשר החזיר אותי בתשובה.

מה אדם יכול לפעול **במעשה אחד** של התאפקות? איזה השלכות לא רק עליו אלא על הסביבה (העורך)

חוב קדוש מוטל על כל אדם להשתדל להשיג את מצות הביטחון שהיא יסוד כל התורה כולה.

איש אחד בא מקליפורניה לניו-יורק, לשאלו עיצה אצל רבי **יוסף יצחק זצ"ל**, הרבי מליובאוויץ, בעניין מסחר. שאל אותו הרבי לשלום בניו ולמצבם בתורה וברא"ש. אמר לו האיש שבניו רחוקים מן היהדות. השיא לו רבי יוסף יצחק עצה כיצד **לקרבם ליהדות**. שמע היהודי את עצתו של הרבי, ואמר לו: יסלח כבוד הרבי, אך אין הדברים מתקבלים על דעתי מן הצד המעשי. החזיר לו רבי יוסף יצחק: מה בעסקי מסחר שאיני בקי בהם כלל, הטרחת את עצמך נסיעה רחוקה כזו כדי **לשאלו בעצתי**, על אחת כמה וכמה בענייני תורה ומצוות שהם נהירים לי מתוך עסקי, ועסק אבותי בהם, שאתה צריך לקבל עצה מפי.

ראדן, פולין (בילורוסיה), בשנות הזעם למרות צו הגרמנים שאסר את יציאת היהודים מבתיהם בשעות הלילה, צו אותו אכפו באמצעות פטרולים, וכל מי שהעז לצאת החוצה **נורה למוות** ללא התראה, לא התחשבו בכך כלל וכלל כל ערב הייתי יוצא מביתי ללמוד שיעור גמרא אצל הרב מרדכי בר, משיגיה ישיבת ראדן, כשראוי הייתה לציון הסכמת הוריו לדבר זה, הסכמה שהעידה עד כמה היה לימוד התורה מושרש בתוכנו. דווקא התמסרותנו ללומדה **במסירות נפש**, ממש, היוותה עבורנו את הביטוי העז והחזק ביותר להיותנו יהודים, המשכתי בנוגע זה גם בתקופה, שהעסקנו בעבודות כפייה קשות ביותר. לאחר גמר העבודה הייתי נחפז לישבה ללמוד, וחזור הביתה **בשעת חצות לילה**. כך זה נמשך בכל תקופת החורף של השנים תש"א – תש"ב.

עלינו לדעת מעל הכל כי הכל מתחדש ומתהווה ברצונו של הבורא.

ככל שנגעו הדברים לעניינים של קדושה ועבודת ה', כל ממון שבעולם היה נחשב בעיניו כאין וכאפס, על גדריו וסייגיו המופלאים לא אבה לוותר במאומה, גם כאשר כרוך היה הדבר בהפסדים רבים. ספר תורה היה לו **לאדמו"ר מלעלוב** זצ"ל, ירושה מזקנו הרה"ק רבי **משה מלעלוב** זצ"ל, הספר היה יקר בעיניו, והיה קורא בו בכל שבת, והנה **נגנב הספר** מרשותו, והרבי הצטער צער רב על אובדנו. "אולי נקרא למשטרה שתחקור?" – הציעו לפניו, אך הרבי מסרב בתקיפות: "לא!" – אמר "גירם בזה חילול ה' מוטב להימנע מכך..." ואוצר שלם של ירושות היה בביתו, כתיב יד וחפצי קודש יקרי ערך שעברו בירושה, דור אחר דור, מאבותיו הקדושים לדורותיהם, והנה יד נשתלחה בהם והאוצר הלך ונתלדל, דברים נעלמו בזה אחר זה... יקרים היו חפצים אלו לליבו, והוא חש **עוגמת נפש רבה**.

בין החסידים היה אחד שסחר בעתיקות, הלה העלה הצעתו בפני הרבי: "אפשר להתחקות אחר עקבות הגנב, ניתן לברר מי מציע למכירה את הפריטים הנעלמים..." "הנה- השיב לו הרבי – אין זה כדאי, מה יוסיף לי הדבר ביראת שמים..."

מעשה בתייר יהודי מאמריקה שביקש לשים קץ "אחת ולתמיד" לצרות ישראל "ולסלק" את נאצר מהזירה המדינית. מה עשה? הלך אל רבי **אריה ליון** זצ"ל והציע לו לקלל את נאצר. אני – השיב רבי אריה – **לא קיללתי** בן אדם מעולם. זו מלאכתו של בלעם. אלא מאי? **יכול אני לברך** את נאצר שיזכה לראות בבואו של הגואל צדק, משיחם של ישראל. ואם יזכה לכך – לא נודקק עוד לקללות...

כמעט כל בן ישיבה הוא בספק להיות מגדולי הדור

צרפתי, אנגלי ורומני טסים במטוס. מוציא הצרפתי יד מן המטוס ואומר "אנחנו מעל צרפת" אומרים לו השאר, איך אתה יודע? נגעתי באיפול. מוציא האנגלי את היד ואומר "אנחנו מעל אנגליה", אומרים לו השאר, איך אתה יודע, נגעתי בביג בן. מוציא הרומני יד ואומר "אנחנו מעל רומניה", שאלו אותו השאר, איך אתה יודע? רק הוצאתי את היד וכבר **גנבו לי את השעון**.

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**
קְנֵה אֵל ה' חֶזֶק וַיֵּאֱמָר לְפָנָי
וַיַּעַתֵּר יִצְחָק לֵאמֹר לִנְכַח אֲשֶׁתוֹ כִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעַתֵּר לוֹ ה' וַתֵּהָרַב בְּבִקְהָה אֲשֶׁתוֹ (בראשית כה, כ"א).
בווהר הקדוש מובא שלאחר שראה יצחק שרבקה עקרה ומנעה ה' מלדתה, הלך להר המזריה, למקום בו נעקד על גבי המזבה, ורצה להקריב שם קורבן לה' ולהתפלל לה' שיראה בעוניים ויפקדם בבנים. וכך היה, התפלל יצחק מעומק הלב שוב ושוב, חתר התירה בעולמות העליונים ועשה רעש גדול בשמים, ונענה – **וַיַּעַתֵּר לוֹ ה'!**
וכמו שדרשו רבותינו על תפילתן של צדיקים שנמשלה לעתר (קלשון גדול), לומר לך – מזה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא ממידת אכזריות למדת רחמנות (סוכה יד ע"א).
לפעמים אדם מתפלל ונראה שתפילתו אינה מתקבלת, ומתלונן "התפללתי ולא התקבלה תפילתי", אך אין להישרב אלא להמשיך להתפלל עוד ועוד עד שלבסוף תוקבל תפילתו ברחמים וברצון, **קְנֵה אֵל ה' חֶזֶק וַיֵּאֱמָר לְפָנָי**, ועוד פעם **קְנֵה אֵל ה' (תהלים כז, יד)**, עד שתקובל התפילה:
(וכן הוא במדרש רבה סג, ה שייצחק אבינו העשיר כביכול את הבורא יתברך מתפילותיו, תפילות רבות באושר ובשפע השפיע יצחק, עד ששמע ה' תפילתו).
יהי רצון שתקובל תפילותינו ברחמים וברצון לפניו יתברך ונזכה לראות בקרוב בגאולת ישראל השלימה, אמן.
שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שאלו לרבי העשיל, בעודנו ילד רך בשנים: "כידוע, האישה חייבת לברך על שני נרות בערב שבת ורג. נשאלת השאלה, הלא אפשר להעמיד נר אחד מול ראי, ומן הראוי ישתקף גם אישה שניה, ושתי נשים צריכות **ארבעה נרות**."

יהודי אחד התלונן בפני רבי **אברהם הזקן** מסלונים: "חזרתי בתשובה אך איני מרגיש שינוי כלשהוא טובה. מה יהיה עלי?!" השיבו רבי אברהם: "אדם שנכנס לבוץ ומבקש לצאת, פוסע בבוץ **בעמל רב**. הפסיעה השנייה אינה טובה מקודמתה. שוב נתקעת רגלו ברפש. ואף על פי כן אין עמלו לשווא. הולך ומתקרב הוא לחוף מבטחים!"

כי החטא הוא מציאות ולכן צריך דרך לתיקון החטא והוא ע"י מיתה או יסורים או גיהנום...
ורק חסדי שמים הוא שתן הקב"ה דרך נוסף למחילת העוון ע"י התשובה.

תודות למזכי הרבים המפיצים את העלון "המאור שבתורה"
בחבורות: **"כל העלונים"** (ארצי), **"פסגת התורה"** (פסגת זאב, ישיבת "אור החיים"), **בתי הכנסת "בנס ציונה", "לענג"** (מול שטיבלאך מא"ש, גל פז), חוברת **"גרפומט"** (מיל) באתר **"לדעת"** **"עלון עולם"** (רשימה חלקית) ולכל המדפיסים הכללים. **יישר כח!**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלכזר, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה וכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מרח הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

דפוס דרוקער

צביר זאנו
האל קיבנו

לוח שנה

ד' טבת

לך זה לא יקרה

ג- לריסומט

מזמינים ומקבלים באותו יום

ופכא באחזיקים נוחים וליכות אדיב

לריסומט

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

זוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00